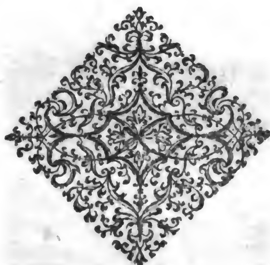
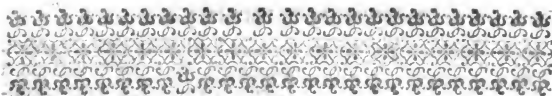
SEBASTIANI SCHMIDI,
SS. Theol. Doct. & Profess. Ordinarii,
& Conventus Ecclesiastici Præsidis,

COLLECTANEORUM TALMUDICORUM
LIBER POSTERIOR,
Mischnas de Commixtis sive Mixturis & Commentarios ad illas præcipuorum Rabbinorum, cum Versione Latinâ exhibens.

LIPSIÆ,
Sumptibus Hæredum FRIDERICI LANCKISII,
Typis JOHANNIS ERICI HAHNII,
Anno M DC LXX.

משניות

מסכת עירובין

Id est

TRACTATUS TALMUDICI

DE

COMMIXTIS SIVE MIXTURIS

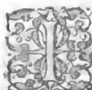
TEXTUS

CUM LATINA VERSIONE

In Veneta Talmudis Editione Dan. Bombergii Anno רפח לפק *i.e. Christi MDXXVIII (quæ secunda ejus est) & nupera Amstelodamensi Imm. Benbenisti his paginis & Columnis Mischnæ reperies.*

Cap. I. פרק א

Misch. I. מתניתא א

Ntroitus, qui altior est viginti ulnis, minuatur. R. Jehudah dicit: non opus est. Et latior decem ulnis, minuatur. Si tamen ei fuerit figura ostii: non opus est, ut minuatur.

מבוי שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה ימעט רבי יהודה אומר אינו צריך (a) והרחב מעשר אמות ימעט ואם יש לו צורת הפתח אף על פי שהוא רחב מעשר אמות (b) אין צריך למעט: *fol. II, col. 1.*

Misch. II. מתני׳ ב

Justum introitum Scholastici Schammai dicunt (debere habere) postem & trabem; Scholastici Hillel ajunt: postem aut trabem;

הכשר מבוי בית שמאי אומרים לחי וקורה ובית הלל אומרים (c) לחי או קורה *fol. XI. col.* (A)

(a) Venet והרחב sine ו præfix. (b) Venet. & Amstelod. אינו (c) Venet. & Amstel. או לחי או קורה

קורה רבי אליעזר אומר
לחיין משום רבי ישמעאל
אמר תלמיד אחד לפני
רבי עקיבא לא נחלקו
בית שמאי ובית הלל
על סבור שהוא פחות
מארבע אמות שהוא
(d) ניתר או בלחי או
בקורה על מה נחלקו
על רחב מארבע אמות
ועד עשר שבית שמאי
אומרים לחי וקורה ובית
אמר רבי עקיבא על
הלל אומרים או לחי או קורה
זה ועל זה נחלקו:

trabem; R. Eliefer dicit: duos poftes. Nomine R. Jifchmaëlis dixit qvidã difcipulus coram R. Akiba: Non diffenferunt domus Schammai & domus Hillel de introitu qvatuor ulnis minore, qvod fit licitus, five cum pofte, five cum trabe. De qvo ergò diffenferunt? de lato à qvatuor ulnis usq; ad decem. De hoc dixerunt Scholaftici Schammai: pofte & trabe (opus habet:) Scholaftici autem Hillelis dixerunt: aut pofte aut trabe. Dixit verò R. Akiba: de utroq; diffenferunt.

מתני׳ ג

MISCH. III.

fol. XIII. col. 2.

הקורה שאמרו רחבה
כדי לקבל אריח (e) ואריח
חצי לבנה של שלשה
טפחים דייה לקורה
שתהא רחבה טפח כדי
לקבל אריח (f) לרחבו:

Trabis, de qva loqvuntur, latitudo (effe debet tanta,) ut posfit recipere Ariach. Ariach autem eft dimidium lateris tripalmaris. Sufficit tamen trabi, ut fit latitudo ejus palmaris, ad recipiendum Ariach, (five dimidium lateris) fecundum latitudinem fuam.

מתני׳

MISCH.

(d) Sic Amftelod. mallem pro eo: שהוא מותר או בלחי וכו׳ Venet. Prag. & Menaff. planè omittunt. (e) Venet. והאריח (f) Menaff. & Prag. pro לרחבו i. e. fecundum latitudinem fuam, habent לארכו h. e. fecundum Longitudinem fuam.

MISCH. IV.

Lata itaq; debet esse, ut possit recipere dimidium laterem; sed & sana, ut possit recipere (sive portare) dimidium laterem. R. Jehudah qvidem dixit: lata debet esse, etiamsi non fuerit sana.

מתנ׳ ד

רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח רבי יהודה אומר רחבה אף על פי (g) שאין בריאה:

Annexa hac Mischna præcedenti.

MISCH. V.

Si ex stipula aut arundinibus fuerit, reputant eam, tanqvã esset metallina: Si curva, tanqvam rectam reputant: si rotunda, reputant eam tanqvam qvadratam. In cujuscunq; enim ambitu sunt tres palmi, est in eo latitudo palmi.

מתנ׳ ה

היתה של קש ושל קנים רואין אותה כאלו היא של מתכת עקומה רואין אותה כאלו היא פשוטה עגולה רואין אותה כאלו היא מרובעת כל שיש (h) בהקיפו ג׳ טפחים יש (i) בו רוחב טפח:

Et hæc adhæret præcedenti.

MISCH. VI.

Postium, de qvibus dixerunt, altitudo esse debet decem palmorum; latitudo autem & densitudo qvæcunq;. R. Jose qvidem dixit: Latitudo eorum trium palmorum.

מתנ׳ ו

לחיין שאמרו גובהן עשרה טפחים ורחבן ועוביין כל שהוא רבי יוסי אומר רחבן ג׳ טפחים:

fol. XIV. col. 2.

MISCH. VII.

Ex omni re faciunt postes: etiam ex re, in qva est spiritus vitarum. R. Meir autem prohibet id. Et polluit nomine operculi sepulchri (si fecerit qvis ex operculo sepulchri. Rasch.) Mundum tamen satis dicit R. Meir (oper-

מתנ׳ ז

בכל עושין לחיין אפילו בדבר שיש (k) רוח חיים ורבי (l) מאיר אוסר ומטמא משום גולל ורבי מאיר מטהר

fol. XV. col. 1.

(g) Venet. & Menass. שאינה (h) Venet. בהיקפו Amstelod. בהיקיפו (i) Menass. יש ברוחב טפח (k) Amstelod. & Menass. שיש בו רוח (l) Pro ר׳ מאיר qvi in Venet. & Amstelod nominatur, substituunt Prag. & Menass. ר׳ יוסי

מטהר וכותבין עליו גיטי נשים ורבי יוסי הגלילי פוסל׃

(operculum sepulchri.) Et scribunt super eo libellum repudii mulierum. Licet R. Jose Galilæus rejiciat.

מתנ׳ ח

fol. eod. col. 2.

שיירא (m) שחנתה בבקעה והקיפוה (n) בכלי בהמה מטלטלין בתוכה ובלבד (o) שיהא גדר גבוה עשרה טפחים ולא יהו פירצות יתרות על הבנין כל פירצה שהיא כעשר אמות מותרת מפני שהיא כפתח יתר מכאן אסור׃

MISCH. VIII.

Si turma castra metata fuerit in valle, & circumdederit eam (vallem) vasis bestiarum, transferunt intra eam: dummodo sepes sit decem palmarum alta; nec sint rupturæ structurâ majores. Omnis ruptura, qvæ decem est ulnarum, licita est: qvia est tanqvam ostium: Major his, prohibita est.

מתנ׳ ט

fol. XVI. col. 2.

מקיפין שלשה חבלים (p) זה למעלה מזה וזה למעלה מזה ובלבד שלא יהא בין חבל לחברו שלשה טפחים שיעור חבלים ועוביין יתר על טפח כדי שיהא הכל עשרה טפחים׃

MISCH. IX.

Circumducunt (circa turmam in valle, Rasch.) tres funes, unum super alterum: dummodo inter unum & alterum tres palmi non intersint. Mensura autem funium (omnium trium) & eorum densitudo palmam superare debet, ut omnia (sive in universum) sint decem palmi.

מתנ׳ י

Adhæret hujus pars præcedenti

(q) ומקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחברו שלשה טפחים בשיירא דברו דברי רבי יהודה וחכמים

MISCH. X.

Circumdant etiam arundinibus: dummodo inter arundinem unamqvamq; & alteram non intersint decem palmi. De Turma loqvuntur: inqvit R. Jehudah. At Sapien-

(m) Menass. שירה (n) Venet. & Amstelod. כלי sine ב præf. (o) Menass. שהרא (p) Amstel. זו למעלה מזו וזו למעלה מזו (q) Copula in Menass. Prag. & Amstelod. abest.

Sapientes dicunt: non loqvuntur de turma (alio sensu,) nisi tanqvam de eo, qvod freqventius contingit. Qvodcunq; interstitium non est stamen & subtegmen, non est interstitium: verba R. Jehudæ. At Sapientes dicunt: Alterutrum de duabus his rebus (sufficit.) Qvatuor res permiserunt in castris: Adducunt ligna ex qvocunq; loco, liberi sunt à lotione manuum, & à dubio, & à commiscendo (ante Sabbathum, seu mixturâ Sabbathicâ.)

וחכמים אומרים לא דברו בשירא אלא בהוה כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה דברי רבי יוסי בר יהודה וחכמים אומרים אחד משני דברים *ארבעה דברים פטרו במחנה מביאין עצים מכל מקום ופטורים מרחיצת ידים ומדמאי ומלערב׃

*fol. XVII. col. 1.

Cap. II. פרק ב

Misch. I. מתנ׳ א

Faciunt asseres ad fontes, qvatuor Dijumedin, q. d. qvater binas columnas, qvæ appareant esse octo: Verba sunt R. Jehudæ. R. Meir dicit: octo, qvæ appareāt esse duodecim: nimirum qvatuor Dijumedin, seu duplices columnas (vel asseres,) & qvatuor simplices. Sit autem earum (columnarum, vel asserum) altitudo decem palmorum, latitudo sex, densitudo qvæcunq;. Et inter eas spatium duorum armentorum exsaginarii ternis bobus: Verba sunt R. Meir. At R. Jehudah dicit: ex qvaternis ligatis (bobus,) non solutis. Ita, ut uno ingrediente, alterum egrediatur.

עושין פסין לביראות ארבעה דיומדין נראין כשמונה דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר שמונה נראין כשנים עשר ארבעה דיומדין וארבעה פשוטים גופהן עשרה טפחים ורוחבן ששה ועוביים כל שהוא ובינהן כמלא שתי רבקות של שלש שלש בקר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר של ארבע (r) ארבע קשורות ולא מותרות אחת נכנסת ואחת (s) יוצאת׃

fol. eod. col. 2.

(r) Amstel. של ד׳ קשורות (s) Prag. & Menass. יוצאה

Statim hæc sequitur præcedentem.

מתנ׳ ב

מותר להקריב לבאר ובלבד שתהא פרה (t)ראשה ורובה בפנים ושותה מותר להרחיק כל שהוא ובלבד שירבה כפסין:

MISCH. II.

Licet etiam asseres propè puteum erigere, dummodo vaccæ caput & major pars (corporis) esse possit intus, qvum biberit. Licet amplificare (sive remotè ponere asseres,) qvantum libet; dum (amplificans) multiplicet asseres.

Uti & hæc fol. XVIII. col. 1.

מתנ׳ ג

רבי יהודה אומר עד בית סאתים אמרו לו לא אמרו בית סאתים אלא לגינה ולקרפף אבל אם היה דיר או סהר או מוקצה או חצר אפילו בית חמשת כורין אפילו בית עשרה כורין מותר (u)ומותר להרחיק כל שהו ובלבד שירבה כפסין:

MISCH. III.

R. Jehudah dixit: Donec fiat spatium duarum searum. Dixerunt ei: non dixerunt (Doctores nostri:) spatium duarum searum, nisi de horto & Karpeph, (lignorum repositorio:) sed si caula sit (extra urbem,) aut carcer (caula intra urbem: Rasch.) aut spatium destinatum, aut vestibulum (atrium;) etiam qvinq; cororum, imo decem cororum esse licet. Unde utiq; etiam licet ampliare (hic) qvantum libet, modò multiplicet (qvis) asseres.

fol. XXII. col. 1.

מתנ׳ ד

רבי יהודה אומר אם היתה דרך (x)הרבים מפסקתן יסלקנה לצדדין וחכמים אומרים אינו צריך * אחד בור הרבים ובאר הרבים ובאר היחיד עושין להן פסין אבל לבור

** fol. eod. col. 2.*

MISCH. IV.

R. Jehuda dixit: Si via publica intersecuerit eos (asseres,) declinant (viam) in latera: sed Sapientes, non esse necesse, pronunciarunt. Eadē est ratio foveæ (cisternæ) publicæ, & putei publici, & putei privati, ut faciant iis asseres: sed foveæ priva-

(t) Venet. ראשונה (x) Verba hæc: ומותר להרחיק כל שהו ובלבד שירבה כפסין prorsus absunt in Veneto. (y) Venet. & Amstel. דרך רשות הרבים.

privatæ faciunt maceriem decem palmorum altam: Verba sunt R. Akibæ. R. Jehudah f. Babæ dicit: non faciunt asseres, nisi puteo publico soli; Reliqvis autem faciunt cincturam (funium: Raschi.) decem palmorum altam.

לבור היחיד עושין (y) מחיצה (z) גבוה י׳ טפחים דברי רבי עקיבא רבי יהודה בן בבא אומר אין עושין פסין אלא לבאר הרבים בלבד ולשאר עושין חגורה (z) גבוה י׳ טפחים:

Misch. V.

מתנ׳ ה

Præterea dixit R. Jehudah F. Babæ: Hortus aut Karpeph (septum vel lignorum repositorium) si LXX. ulnarum & Scherajim (duarum tertiarum ulnæ) in qvadratum fuerit, maceriéq; cinctus decem palmorum altâ, transferunt in eo: dummodo in eo domus habitationis fuerit, aut adjunctus sit urbi (locus.) R. Jehudah dixit: Etiamsi non fuerit in eo (nisi cisterna) & spelunca, transferunt in eo. R. Akiba dixit: Etiamsi nihil de his omnibus in eo fuerit, tamen transferunt in eo: dummodo in eo fuerint LXX. ulnæ, & Scherajim in qvadratum. R. Eliesfer dixit: si fuerit longitudo ejus major latitudine,

fol. XXIII. col. 1.

ועוד אמר רבי יהודה בן בבא הגינה והקרפף (a) שהן שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים (b) מוקפת גדר (c) גבוה עשרה טפחים מטלטלין בתוכה ובלבד (d) שיהא בה שומירה או בית דירה או שתהא סמוכה לעיר רבי יהודה אומר אפילו אין בה אלא בור ושיח ומערת מטלטלין בתוכה רבי עקיבא אומר אפילו אין בה אחת מכל אילו מטלטלין בתוכה ובלבד שיהא בה שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים רבי אליעזר אומר אם היתה ארכה יתר על רחבה

vel אפילו

(y) Amstelod. & Menass. עושין לו מחיצה (z) (z) Venet. & Menass. utrobiq; גבוהה.
(a) Menass. pro שהן habet שהיא (b) Amstelod. המוקפת (c) Menass. גבוהה.
(d) Menass. שיהיה.

אפילו אמה אחת אין מטלטלין בתוכה רבי יוסי אומר אפילו (e)ארכה פי שנים ברוחבה מטלטלין בתוכה:

vel unicâ ulna, non transferunt in eo. R. Jose dixit: Etiamsi ejus longitudo latitudinis gemina fuerit, tamen transferunt in eo.

מתנ׳ ו

Annexa est hac praecedenti.

אמר רבי אלעאי שמעתי מרבי אליעזר (f) ואפילו היא כבית כור וכן שמעתי ממנו אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא עירב ביתו אסור מלהכניס (g)ולהוציא לו אבל להם מותר וכן שמעתי ממנו שיוצאין (h)בעקרבנין בפסח וחזרתי על כל תלמידיו ובקשתי (i) לי חבר ולא מצאתי:

MISCH VI.

Dixit R. Ilaj: Audivi ex R. Eliefer: Etiamsi fuerit spatium Cori. Et sic audivi ex eodem: (Hominum) dominorum atrii, si unus oblitus est miscere domum suam, illicitum est ipsi inferre aut educere; Cæteris autem licitum est. Sic audivi ex eo, qvod (legi) satisfaciant per scorpionitidem in Paschate. Et circumivi ad omnes discipulos ejus, & qvæsivi mihi socium (qvi hoc etiam audiisset:) sed non inveni.

פרק ג

CAP. III.

מתנ׳ א

fol. XXVI. col. 2.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח והכל ניקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח הנודר מן המזון מותר (k)במלח ובמים מערבין לנזיר ביין ולישראל בתרומה סומכוס אומר בחולין.

MISCH. I.

Per omniâ miscent, & per omnia communicant, præter aqvam & sal. (Sicut) etiã omnia emimus pecunia decimarum, præter aqvam & sal. Qvi vovet autem aliqvid de cibo, ei licitum est sal & aqva. Miscent Nasiræo per vinum, & Israëlitæ per Thrumam. Somchos dixit: per

(e) Venet. אפילו היתה ארכה (f) Menass. אפילו sine ו (g) Menass. ומלהוציא (h) Sic legitur in Pragensi & Menass. Codd. sed Amstel. & Venet. pro eo habent: בערקבלין Conf. CL. D. Buxtorf. Lex. Talm. fol 1655 & 1676. (i) Amstel. לך (k) Prag. מותר במים ובמלח.

per profana (tantum.) Item Sacerdoti in Beth Peras (i. e. agro, ubi prius aliqvis fuit sepultus.) R. Jehudah dixit: etiam inter sepulchra, qvia potest maceriam extruere, & ire, & comedere.

בחולין (l) ולכהן בבית הפרס רבי יהודה אומר אפילו (m) בין הקברות מפני שיכול (n) לחוץ ולילך ולאכול:

MISCH. II.

מתנ׳ ב

Miscent per Demai (sive dubium;) & per decimas primas, de qvibus detraxerunt Thrumam suam; & per decimas secundas atq; sanctum, qvæ redemta sunt. Sacerdotes verò etiã per placentam (oblatam in munere.) Non tamen per non decimatum; nec per decimas primas, de qvibus non ablata est Thruma earum; neq; per decimas secundas, & sanctum, qvæ redemta non sunt. Si qvis mittit mixturam suam per manum (sive ministerium) surdi, stulti, & minorennis, aut per manum ejus, qvi non credit mixturam; (illius mixtura) non est mixtura. Qvod si tamen alteri alicui dixerit, ut accipiat ab illo; tum ecce erit mixtura.

fol. XXXI. col. 1. מערבין בדמאי ובמעשר ראשון (o) שנטלו תרומתן ובמעשר שני והקדש שנפדו (p) והכהנים בחלה ובתרומה אבל לא בטבל ולא במעשר ראשון שלא ניטלה (q) תרומתן ולא במעשר שני והקדש שלא נפדו * המשלח עירובו ביד חרש שוטה וקטן או ביד מי שאינו מודה בעירוב אינו עירוב ואם אמר לאחר לקבלו ממנו הרי זה עירוב:

* fol. eod. col. 2.

MISCH. III.

מתנ׳ ג

Si (qvis) dederit eam (mixturam suam) in arbore altius decem palmis: non est mixtura ejus mixtura. Si infra decem pal-

fol. XXXII. col. 2. נתנו באילן למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים

(B)

(l) Amsteled. לכהן sine ו (m) Prag. Menass. & Venet. אפילו בבית הקברות (n) Prag. & Menass. לילך לחוץ ולאכול (o) Prag. & Menass. שנטלה תרומתו (p) Verba: והכהנים בחלה ובתרומה absunt in Veneto. Menass. Parenthesi inclusit, ut esset signum, in Codd. aliis deficere. In Amstel. tamen Tò ובתרומה saltim abest. (q) Prag. Menass. תרומתו.

טפחים עירובו עירוב
נתנו בבור אפילו עמוק
מאה אמה עירובו עירוב
* נתנו בראש הקנה או
בראש (r) הקונדס בזמן
שהוא תלוש ונעוץ אפילו
גבוה מאה אמה הרי
זה עירוב * נתנו במגדל
(s) ואבד המפתח הרי זה
עירוב רבי אליעזר אומר
אם אינו יודע שהמפתח
במקומו אינו עירוב:

* *fol. XXXIV. col. 2.*

* *Ibid. post interpositam Gemaram.*

palmos; tum mixtura ejus est mixtura. Sin in fovea, si maximè profunda fuerit centum ulnas, tamen mixtura ejus erit mixtura. Si (qvis) dederit eam (mixturam suam) in capite arundinis, aut in capite perticæ, eo tempore, qvo fuerit avulsa (à terra,) sed infixa (terræ,) si maximè alta fuerit centum ulnas; nihilominus erit mixtura. Si dederit in arca (Migdal dicta,) cujus perdita fuerit clavis: Ecce erit mixtura. Licet Rabbi Eliéser dixerit: Si non novit, qvod clavis sit in loco suo, non est mixtura.

מתנ' ד

fol. XXXV. col. 1.

נתגלגל חוץ לתחום
(t) ונפל עליו גל או נשרף
(u) או תרומה (x) ונטמאת
מבעוד יום אינו עירוב
משחשיכה הרי זה עירוב
(y) אם ספק רבי מאיר
ורבי יהודה אומרים הרי
זה חמר גמל רבי יוסי
ורבי (z) שמעון אומרים
ספק עירוב כשר אמר רבי
יוסי אבטולמוס העיד
משום חמשה זקנים על
ספק עירוב שכשר:

MISCH. IV.

Si provoluta fuerit (alicujus mixtura) extra terminum Sabbathicum, aut ceciderit super illam acervus, (aut) combusta fuerit, aut (si fuerit) Thruma, qvæ polluta fuerit, dum adhuc dies fuerit, non erit mixtura; at postqvam tenebræ obortæ, erit mixtura: sin dubium (num dum dies adhuc; an postqvam tenebræ obortæ,) tum R. Meir & R. Jehudah dicunt: Ecce hic est (sicut) Asinarius Camelarius; at R. Jose & R. Schimeon dicunt: Si dubium erit, mixtura erit legitima. Dixit (enim) R. Jose: Abtolemos contestatus est nomine qvinq; Seniorum, qvod dubia mixtura esset legitima.

מתני   MISCH.

(r) Amstelod. הקונדוס (s) Menass. נתנו במגדל וננעל בפניו ואבד זכרו (t) Venet. & Amstel. נפל sine præfix. ו. (u) או abest in Venet. & Amstel. (x) Prag. & Menass. ונטמאת (y) Tò אם abest in Venet. (z) Pro רבי שמעון habet Venet. רבי ישמעאל.

fol. XXXVI. col. 2.

MISCH. V. — מתנ' ה

Conditionatam reddere potest homo mixturam suam, & dicere: Si venerint Gentiles ab oriente, erit mixtura mea versus Occidentem: (si venerint) ab Occidente, mixtura mea erit versus Orientem: si hinc & illinc (venerint,) versus locum, qvo ire voluero, (erit mixtura mea:) (si) non venerint sive hinc sive illinc, tum ecce ego ero sicut cives urbis meæ. (Item:) si venerit Sapiens ab oriente, mixtura mea erit ab oriente: (si) ab occidente, mixtura mea erit ab occidente: (si) venerit (aliqvis) hinc, & (alius) illinc, (erit mixtura mea) versus locum, qvo abire voluero: (si) neq; hinc neq; illinc: Ecce ego ero sicut cives urbis meæ. Licet R. Jehudah dixerit: si fuerit unus illorum Doctor ejus, ibit ad Doctorem (istum) suum; sin uterq; fuerat Doctor ejus: ad locum, qvem voluerit, ibit.

מתנה אדם על עירובו ואומר אם באו (a) גוים [illegible] מן המזרח עירובי למערב מן המערב עירובי למזרח א[illegible] באו (b) לכאן ולכאן למקו[illegible] שארצה אלך לא באו ל[illegible] (c) לכאן ולא לכאן הריני כבני עירי אם בא חכם מן המזרח עירובי למזרח מן המערב עירובי למערב ב[illegible] (d) לכאן ולכאן למקום שארצה אלך לא (d) לכאן ולא לכאן הריני כבני עירי רבי יהודה אומר א[illegible] היה אחד מהן רבו (e) הולך אצל רבו וא[illegible] היו שניהם רבותיו למקו[illegible] שירצה ילך:

fol. XXXVIII. col. 1.

MISCH. VI. — מתנ' ו

R. Eliefer dicit: Dies festus, si vicinus Sabbatho, sive fuerit ante illud, sive post illud; miscet homo duas mixturas,

רבי אליעזר אומר יו[illegible] טוב הסמוך לשבת בין מלפניה ובין מלאחריה מערב אדם (f) שני עירובין

(a) Menass. עא (b) Sonfcl. אם לכאן ולכאן Prag & Menass. אם באו מכאן ומכאן לא מכאן item: מכאן ומכאן (d) Menass. לא מכאן ולא מכאן (c) Prag & Menass. ולא מכאן (e) Menass. ילך (g) Menass. שתי

ואומר (g) אם עירובי בראשון למזרח בשני למערב בראשון למערב בשני למזרח עירובי בראשון ובב׳ כבני עירי בשני ובראשון כבני עירי וחכמים אומרים או מערב לרוח אחת או אינו מערב כל עיקר או מערב לשני ימים או אינו מערב כל עיקר כיצד יעשה מוליכו בראשון ומחשיך עליו ונוטלו ובא לו בשני מחשיך עליו ואוכלו (h) ונמצא משתכר בהליכתו ומשתכר בעירובו נאכל בראשון (i) עירובו לראשון ואינו עירוב לשני אמר להם רבי אליעזר מודים אתם לי שהן שתי קדושות:

& dicit: Mixtura mea in primo (die) erit versus orientem, in altero versus occidentem: (aut) in primo versus occidentem, in altero versus orientem: (aut) mixtura mea in primo (mihi valeat;) at in secundo ero sicut cives urbis meæ: (aut) mixtura mea in secundo (mihi valeat;) at in primo ero sicut cives urbis meæ. At Sapientes dixerunt: aut miscebit versus ventum unum, aut non miscebit ullo modo: (item:) aut miscebit pro duobus diebus, aut non miscebit ullo modo. Qvomodo (verò istud) faciet? Deportabit secum in primo (die,) & tenebras transfiget super illa, & sumet illam, & abibit sibi: in secundo tenebras transfiget super illa, & comedet illam, & abibit sibi: qvâ ratione deprehenditur lucrifecisse iter suum, & lucrifecisse mixturam suam. Comedetur autem in primo (die) mixtura ejus pro primo (destinata:) & non comedetur (eodem) mixtura ejus pro secundo. Excepit (itaq;) adversus illa R. Elieser: conceditis vos mihi, qvod (dies isti) sint duæ sanctitates (diversæ: atq; adeò habeo, qvod volo.)

(g) hæc leguntur in Pragens. h m. ואומר עירובי הראשון למזרח והשני למערב הראשון למערב והשני למזרח עירובי הראשון והב׳ כבני עירי השני והראשון כבני עירי וחכמים אומרים מערב לרוח אחת וכו׳ Cum qvâ lectione ferè Menass. consentit. (h) Venet. ובא לו נמצא Amstelodam. (i) Venet. & Menass. עירוב לראשון ואין עירוב וכו׳ Amstel. ובא לו ונמצא ואין עירובו לשני.

fol. XXXIX. col. 1.

Misch. VII.

R. Jehudah dicit: Sub novum annum, qvando timuerit, ne forte intercaletur, miscebit homo duas mixturas, & dicet: Mixtura mea (die) primo erit versus orientem; at secundo versus occidentem: (aut) primo erit versus occidentem; at secundo versus orientem: (aut) mixtura mea (valeat mihi) primo, at secundo ero sicut cives urbis meæ; vel secundo (valeat mihi,) at primo ero sicut cives urbis meæ. Sed non concesserunt ipsi (istud) Sapientes.

מתנ׳ ז

רבי יהודה אומר ראש
השנה שהיה ירא שמא
תתעבר מערב אדם שני
עירובין ואומר עירובי
בראשון למזרח ובשני
למערב בראשון למערב
ובשני למזרח עירובי
בראשון ובשני כבני עירי
עירובי בשני ובראשון
כבני עירי ולא הודו לו
חכמים:

Misch. VIII.

Præterea dixit R. Jehudah: Conditionem constituit homo super corbe (in qva fructus) in die festo primo, & comedit illam in secundo; & sic ovum, qvod positum est in primo, comeditur in secundo. Sed neq; (hoc) concesserunt Sapientes.

Adhæret præcedenti hæc & seqvens Mischna.

מתנ׳ ח

ועוד אמר רבי יהודה מתנה
אדם על הכלכלה ביום
טוב ראשון ואוכלה בשני
וכן ביצה שנולדה בראשון
תאכל בשני ולא הודו
לו חכמים:

Misch. IX.

R. Dusa f. Harkini dicit: Qvo præteribat ante arcam (fœderis) in die festo initii anni, dicebat: Expeditos nos redde, Domine Deus noster, in diem initii mensis hujus, sive hodie sit, sive cras; postero autem die idem ille dicebat: sive hodiè (sit,) sive heri (fuerit.) Sed nec huic concesserunt Sapientes.

מתנ׳ ט

רבי דוסא בן הרכינס אומר
העובר לפני התיבה ביום
טוב (k) של ראש השנה אומר
החליצנו ה׳ אלהינו את יום
ראש (l) החדש הזה אם
היום אם למחר ולמחר הוא
אומר אם היום אם אמש
ולא הודו לו חכמים:

CAP. פרק (B 3)

(l) Menass. ראש חדש
(k) Menass. ביום טוב ראשון של ראש וכו׳

פרק ד

CAP. IV.

מתני׳ א

fol. XLI. col. 1.

מי שהוציאוהו (m) גוים או רוח רעה אין לו אלא ארבע אמות החזירוהו כאלו לא יצא הוליכוהו לעיר אחרת נתנוהו בדיר או בסהר רבן גמליאל ורבי אליעזר בן עזריה (n) אומרים מהלך את כולה רבי יהושע ורבי עקיבא (o) אומרים אין לו אלא (p) ארבע אמות: מעשה שבאו (q) מפלנדרסין והפליגה ספינתם (r) בים רבן גמליאל ורבי אליעזר בן עזריה הלכו את כולה רבי יהושע ורבי עקיבא לא זזו מארבע אמות שרצו להחמיר על עצמן:

MISCH. I.

Si qvem eduxerint (extra terminum Sabbathicum) gentiles, aut ſpiritus malignus, non ſunt illi (permiſſæ, niſi qvatuor ulnæ. Sin reduxerint eum, erit qvaſi nunqvam exiviſſet. Si perduxerint eum in urbem aliam, (aut) poſuerint in caula aut carcere, perambulare poterit tota, ut Rabban Gamaliel & R. Elieſer f. Aſariæ dixerunt; qvicqvid R. Jehoſchea & R. Akiba dixerint, (qvaſi) non eſſent illi (permiſſæ) niſi qvatuor ulnæ. Hiſtoria (notatu digna) eſt, qvod abiverint (nonnulli Rabbini) ex Phlandreſin, qvumq; navis jam in altum mare perveniſſet, Rabban Gamaliel & R. Elieſer F. Aſariæ perambularunt totam (navem:) licet R. Jehoſchea, & R. Akiba non moverent ſe ultra qvatuor ulnas; dum voluerunt erga ſeipſos rigoroſiores eſſe.

מתני׳ ב

Annexa eſt hac præcedenti.

פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה אמרו לו לרבן גמליאל מה אנו לירד אמר להן מותר אתם (s)

MISCH. II.

Aliqvando non ingreſſi erant (nonnulli) portum, anteqvam tenebræ oborirentur: tum dixerunt Rabban Gamalieli: Licetne nobis deſcendere (è navi in terram?) Qvi dixit illis: (utiq;) licitum eſt vobis:

(m) Menaſſ. גוֹי (n) Venet. אומר (o) Et hic tantum Singul. אומר (p) Amſtel. ארבעה (q) Prag. & Menaſſ. pro מפלנדרסין habent מפרנדיסין (r) Venet. בין eſt Sphalma.

vobis: nam dudum obſervavi, qvod fuerimus intra terminum Sabbathicum, anteqvam tenebræ obortæ eſſent.

(s) אתם שכבר הייתי מסתכל והיינו בתוך התחום עד שלא חשיכה:

MISCH. III. מתנמ' ג

fol. XLIV. col. 2.

Si qvis exiverit (extra terminum Sabbathicum) cum venia, dixerintq; (homines) ipſi: factum jam eſt opus, (nec opus, ut amplius defatigeris,) erunt illi (permiſſæ) bis mille ulnæ verſus qvamcunq; plagam. Sin fuerit tum intra terminum Sabbathicum, idem erit, ac ſi nunqvam exiviſſet. Omnes qvi exiverint ad eripiendum (aliqvos è periculo:) reverti poſſunt in locum ſuum.

מי שיצא ברשות ואמרו לו כבר נעשה מעשה יש לו אלפים אמה לכל רוח (t) אם היה בתוך התחום כאלו לא יצא (u) שכל היוצאים להציל חוזרין למקומן:

MISCH. IV. מתנ' ד

fol. XLV. col. 1.

Si qvis permanſerit in via; conſtiterit tamen, & viderit (deinde,) qvod prope urbem ſit; qvandoqvidem non fuit (amplius) animus eò (ut ingrederetur,) non ingredietur: ut qvidem verba R. Meir habent. Interim Ribbi dicit (rectè:) ingredietur. Narravit (etiam) Rabbi Jehudah factum, qvod contigit, dum ingreſſus eſt R. Tarphon, licet (prius) non fuiſſet ipſi hic animus.

מי שישב בדרך ועמד וראה (x) זהרי הוא סמוך לעיר הואיל ולא היתה כונתו לכך לא יכנס דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר יכנס אמר רבי יהודה מעשה היה ונכנס רבי טרפון בלא מתכוין:

MISCH מתנ'

(s) Tò אתם abeſt in Monaſſ. (t) Venet. ואם (u) Venet. & Amſtelod. כל (x) Venet. & Amſtel. הרי זה הוא סמוך

מתנ׳ ה

Ibidem. מי שישן בדרך ולא ידע. שחשיכה יש לו אלפים אמה לכל רוח דברי רבי יוחנן בן נורי וחכמים אומרים אין לו אלא ארבע אמות רבי אליעזר אומר והוא באמצען רבי יהודה אומר לאיזה רוח שירצה (y) ילך ומורח רבי יהודה שאם בירר לו שאינו יכול לחזור בו:

MISCH. V.

Si qvis obdormivit in via, nec ſcivit, qvod tenebræ obortæ eſſent, ei ſunt (permiſſæ) bis mille ulnæ verſus qvamcunq; plagam: qvæ ſunt verba R. Juchanan Filii Nuri. Licet Sapientes dixerint: Non ſunt (permiſſæ) illi niſi qvatuor ulnæ: Rabbi Elieſer addiderit: ita ut ipſe ſit in centro earum; R. verò Jehudah dixerit: verſus qvemcunq; ventum voluerit, abibit, ita qvidem ut conceſſerit, qvod ſi elegerit ſibi (certam plagam) non poſſit retrocedere ab illa.

מתנ׳ ו

Seqvitur hac ſtatim præcedentem ibid. col. 1. lin. ult. & col. 2. init. היו שנים מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה מביאין ואוכלין באמצע ובלבד שלא יוציא זה מתוך שלו לתוך של חבירו היו שלשה והאמצעי מבלע ביניהן הוא מותר עמהן והן מותרין עמו ושנים החיצונים אסורין זה עם זה אמר רבי שמעון למה הדבר דומה לשלש חצירות הפתוחות זו (z) לזו ופתוחות לרשות הרבים עירבו (a) שתיהן עם האמצעית היא מותרת עמהן והם מותרות עמה ושתים החיצונות אסורות זו עם זו:

MISCH. VI.

Si duo fuerint, qvorum unius ulnæ ex parte tranſiverint in ulnas alterius: tum conferre poſſunt (cibos,) & comedere (unà) in medio; modo unus è ſuo (termino) non tranſeat in eum, qvi alterius eſt. Si fuerint tres, qvorum intermedius abſorptus fuerit (ratione termini Sabbathici) inter reliqvos: tum licitum erit iſti cum his (converſari,) & his cum iſto licitum erit: interim duo extremi prohibiti ſunt ſibi invicem. Ubi R. Schimeon dixit: Cuinam res ſimilis eſt? (Similis eſt) tribus atriis apertis ſibi invicem, & apertis (ſimul) loco publico. (Nam) qvando miſcuerint duæ (extremæ) cum intermedia, hæc licita erit utriq;, vicisſimq; utraq; iſti: ſed tamen duæ extremæ prohibitæ ſunt ſibi invicem.

מתנ׳ MISCH.

(y) Tò ילך abeſt in Venet. (z) Venet. זו עם זו (a) Venet. שתים עם האמצעית

MISCH. VII. מתנ׳ ז

fol. XLIX. col. 2.

Si qvis susceperit iter, & tenebræ ipsum deprehendunt; sed noverit aliqvam arborem, aut maceriem, dixeritq;: sedes mea Sabbathica esto sub illa: tum non dixit qvicqvam. (Sin dixerit:) sedes mea Sabbathica erit ad radices ejus: tum potest abire à loco pedum suorum (in qvo stat) usq; ad radices ejus bis mille ulnas: & à radicibus ejus usq; ad domum suam bis mille ulnas: ut deprehendatur ivisse qvater mille ulnas, ex qvo tenebræ obortæ sunt.

מי שבא בדרך (b) וחשכה לו והיה מכיר אילן או גדר ואמר שביתתי תחתיו לא אמר כלום שביתתי בעקרו מהלך ממקום רגליו ועד עיקרו אלפים אמה ומעיקרו ועד ביתו אלפים אמה נמצא מהלך משחשיכה (c) ארבעת אלפים אמה:

MISCH. VIII. מתנ׳ ח

Adhæret præcedenti hac ac sequens Mischna.

Qvod si (vel) non sciverit (arborem aut maceriam aliqvam, ejusq; distantiam,) vel non est gnarus (istius) constitutionis, dixeritq; (ideo:) Sedes Sabbathica mea esto in loco meo (in qvo sto:) tum acqvirit sibi à loco suo bis mille ulnas versus qvemcunq; ventum, ut qvidem verba R. Chaninah filii Antigoni habent, rotundas; Sed Sapientes (melius) dixerunt: Qvadratas, sicut tabula qvadrata (est,) ut sibi lucrifaciat angulos.

אם אינו מכיר או שאינו בקי בהלכה ואמר שביתתי במקומי זכת לו מקומו אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי רבי חנינא בן אנטיגנוס וחכמים אומרים מרובעות כטבלה מרובעת כדי שיהא נשכר לזויות:

MISCH. מתני׳ (C)

(b) Menaff. מי שבא בדרך והיה ירא שמא תחשך והיה מכיר וכו׳
(c) Menaff. ארבעת

מתנ׳ ט

וזו (d) היא שאמרו העני מערב ברגליו אמר רבי מאיר אנו אין לנו אלא עני רבי יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר (e) לא אמרו מערבין בפת אלא להקל על העשיר שלא יצא ויערב ברגליו׃

Misch. IX.

Atq; hoc eſt, qvod dixerunt: Pauper miſcet (ſibi) per pedes ſuos. Ubi qvidem R. Meir dixit: Nobis non (exprimitur) niſi pauper: (Ergò dives excluſus eſt.) Sed (certè) reſpondit R. Jehudah: (Perinde eſt) ſive pauper ſive dives ſit. Nam non conſtituerunt, ut miſceant per buccellam (panis,) niſi ad reddendam rem faciliorem diviti, ut non cogeretur exire, & miſcere pedibus ſuis.

fol. LII. col. 1.

מתנ׳ י

מי שיצא לילך בעיר שמערבין (f) ברה והחזירו חברו הוא מותר לילך וכל בני העיר אסורין דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר כל שהוא יכול לערב ולא עירב הרי זה חמר גמל׃

Misch. X.

Si qvis exiverit, ut eat verſus urbem, verſus qvam (cum concives) mixturam facere juſſerunt; reduxerit verò eum ſocius ejus (alius aliqvis:) tum ipſi licitum erit, ut abeat; ſed omnibus civibus urbis prohibitum: verba ſunt R. Jehudæ; qvicqvid dixerit R. Meir: qvisqvis potuit mixturam peragere, & non peragit, ecce is eſt ſicut Aſinarius Camelarius.

fol. eod. col. 2.

מתנ׳ יא

מי שיצא חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס רבי אליעזר אומר שתים יכנס שלש לא יכנס * מי שהחשיך (g) חוץ לתחום

** Ibid. poſt interpoſitam Gemaram.*

Misch. XI.

Si qvis exiverit extra terminum Sabbathicum, vel unicam ulnam; non poterit retrocedere. Licet R. Jehudah dixerit: (ſi) duas, retrocedet; (ſin) tres, non retrocedet. Si cui tenebræ ingruerint extra termi-

(d) Venet. וזה הוא Menaſſ. זו היא omiſſâ copulâ. (e) Menaſſ. שלא (f) pro בה eſt in Venet. לא qvod fortè Sphalma Typogr. (g) Menaſſ. שהחשיך לו חוץ וכו׳

terminum Sabbathicum, vel unicam ulnam, non ingredietur. Licet R. Schimeon dixerit: si maximè XV. ulnas, tamen ingredietur: qvandoqvidem dimensiones non exprimunt accuratè mensuras, propter errantes.

לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס רבי שמעון אומר אפילו חמש עשרה אמות יכנס שאין למשוחות ממצין את המידות מפני הטועין :

Cap. V.

פרק ה

Misch. I.

מתניתא א

Qvomodo miscent urbes? si domus (aliqva) introrsum recedit, & domus (alia) extrorsum prominet: (aut) ruptura introrsum recedit, & ruptura (alia) extrorsum prominet: (aut) sunt ibi rudera alta decem palmos, & pontes, & tumuli, in qvibus est domus habitationis: tum extendunt mensuram versus illa, & faciunt (describunt) illam (urbem) in formam tabulæ qvadratæ, ut lucrifaciat angulos.

כיצד מערבין את הערים בית נכנס (h) ובית יוצא פגום נכנס (i) ופגום יוצא היו שם גדודיות גבוהות עשרה טפחים וגשרים ונפשות שיש בהן בית דירה מוציאין את המדה כנגדן ועושין אותן כמין טבלא מרובעת כדי שיהא נשכר את הזויות :

Ibidem in fine & fol. LIII. col. 1. init.

Misch. II.

מתני׳ ב

Dant Karpeph (marginem) urbi: Verba sunt R. Meir. Sed Sapientes dicunt: Non dixerunt (Veteres,) Karpeph (marginem dari) nisi inter duas urbes. (Nam) si uni

נותנין קרפף לעיר דברי רבי מאיר וחכמים אומרים לא אמרו קרפף אלא בין שתי עיירות (k) אם יש

fol. LVII. col. 1.

(C 2)

(h) Prag. Menass. & Amstelod בית fine) (i) Sic h. l. iidem פגום fine)
(k) Venet. שתי עירות בלבד

יש לזו שבעים אמה ושירים ולזו שבעים אמה ושירים עושה קרפף (l) ארץ שתיהן להיות אחת:

uni fuerint ſeptuaginta ulnæ & Scherajim (duæ tertiæ,) & alteri (etiam) ſeptuaginta ulnæ & Scherajim: tum facit (menſor) Karpeph utriq; ut ſint una.

מתנ׳ ג

MISCH. III.

Annexa eſt præcedenti.

וכן ג׳ כפרים המשולשין אם יש בין שנים (n) חיצונים מאה וארבעים ואחד ושליש עשה אמצעי את שלשתן (o) להיות אחד:

Et ſic tres pagi (ſe habent) in triangulo ſiti. (Nam) ſi fuerint inter duos exteriores centum qvadraginta & una (ulna) & pars tertia: tum facit intermedius, ut omnes tres ſint unus.

מתנ׳ ד

MISCH. IV.

fol. eod. col. 2.

אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה לא פחות ולא יותר ולא ימדוד אלא כנגד לבו היה מודד והגיע לגיא או לגדר מבליעו וחוזר למידתו (p) הגיע להר מבליע וחוזר למדתו ובלבד שלא יצא חוץ לתחום אם אינו יכול להבליעו בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר שמעתי שמקדרין בהרים:

Non metiuntur, niſi per funem qvinqvaginta ulnarum, nec pauciorum nec plurium. Nec metietur (menſor) niſi è regione cordis ſui. Si menſus fuerit, & pervenerit ad vallem aut maceriem; tum abſorbet illa & (deinde) revertitur ad dimenſionem ſuam. Si pervenerit ad montem, abſorbet (etiam) hunc, & revertitur ad dimenſionem ſuam: modo non progreſſus fuerit extra terminum Sabbathicum. Sin non potuerit abſorbere illum: de ejusmodi dixit R. Dusthaj filius Jannai, nomine R. Meir: Audivi (& didici,) qvod perforent montes.

מתנ׳ MISCH.

(l) Prag. את שתיהן להיות כאחת Amſtel. לשתיהן להיות אחד Menaſſ. לשתיהן להיותן כאחת (n) Menaſſ. החיצונים (o) Prag. & Menaſſ. להיותן כאחת Venet. להיות אחת (p) Venet. הגיע להר וחוזר למדתו והולך לו מבליע וכו׳

MISCH. V.

Non metiuntur, nisi per peritum (virum). Si amplius qvid dedit uni loco, & minus loco alteri, attendunt locum, cui amplius qvid dedit. (Si ex duobus mensoribus) amplius qvid (unus) dedit uni loco, &(alter) minus loco alteri: attendunt ei, qvi amplius qvid dedit. Etiam servus, etiamqʒ ancilla fide digni sunt, ut dicant: hucusqʒ terminus Sabbathi. Nam non dixerunt Sapientes dictum (de non exeundo extra terminos,) ad difficilorem rem reddendam, sed faciliorem.

מתנ׳ ה

fol. LVIII. col. 2.

אין מודדין אלא מן המומחה ריבה למקום אחד ומיעט למקום אחר שומעין למקום שריבה ריבה (q) לאחד ומיעט (r) לאחר שומעין למרובה אפילו עבד אפילו שפחה נאמנין לומר עד כאן תחום שבת שלא אמרו חכמים את הדבר להחמיר אלא להקל :

MISCH. VI

Si urbs (aliqva) fuerit unius, sed facta fuerit multorum: miscent totam. Sin multorum fuerit, sed facta fuerit unius, non miscent totam, nisi fecerit extra illam (spatium residuum tantum,) qvanta fuit urbs Chadaschah (Nova,) qvæ in Judæa est, in qva sunt qvinqvaginta habitationes: verba sunt R. Jehudah. Sed R. Schimeon dicit: tria atria duarum domuum.

מתנ׳ ו

fol. LIX. col. 1.

עיר של יחיד ונעשית של רבים מערבין את כולה ושל רבים ונעשית של יחיד אין מערבין את כולה אלא אם כן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה נ׳ דיורין דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר שלש חצירות של שני בתים :

(q) Menass. אחר sine ל. (r) Ita & h. l. אחר.

fol. LX. col. 1.

מתנ׳ ז

מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב במערב ואמר לבנו ערב לי במזרח אם יש הימנו ולביתו אלפים (s) אמה ולעירובו יותר (t) מכאן מותר לביתו ואסור לעירובו לעירובו אלפים אמה ולביתו יותר (u) מכאן אסור לביתו ומותר לעירובו הנותן את עירובו בעיבורה של עיר לא עשה ולא כלום נתנו חוץ לתחום אפילו אמה אחת מה שנשכר הוא מפסיד:

MISCH. VII.

Si qvis fuerit ab oriente, & dixerit filio suo: mixturam mihi fac ab occidente: (aut) ab occidente, dixeritq;: mixturam mihi fac ab oriente: (tum) si ab ipso usq; ad domum ipsius fuerint bis mille ulnæ, sed usq; ad mixturam ipsius qvid amplius istis: licitum ipsi (abire) domum, & prohibitum usq; ad mixturam, (qvæ ideò nulla est.) Sin ad mixturam usq; ipsius bis mille ulnæ; sed ad domum ipsius amplius qvid istis, prohibitum ipsi (abire) usq; ad domum, & licitum usq; ad mixturam. Si qvis posuerit mixturam suam in graviditate urbis, ne qvidem qvicqvam facit. Si posuerit ultra terminum vel unicam ulnam; tum qvantum lucrifecit, tantum perdidit.

fol. LXI. col. 1.

מתנ׳ ח

אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה (x) ואנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה כיצד מי שהיה בעיר גדולה ונתן את עירובו

MISCH. VIII.

Cives urbis magnæ perambulant totam urbem parvam: & cives urbis parvæ perambulant totam urbem magnam. Qvi sic? Si qvis fuerit in urbe magna, & posuerit suam

(s) Menass. אמה (t) Venet. מכן (u) Venet יותר מכן (x) Pragens. & Menass. particulam Negandi omissam in Amstelodam. & Venet. heic interponunt h. m. ואין אנשי עיר קטנה מהלכין וכו׳ ut prorsus inde sit contrarius sensus, sic exprimendus ex horum Codd Lectione: Cives urbis magnæ perambulant totam urbem parvam; Sed cives urbis parvæ non perambulant totam urbem magnam. Atq; hanc lectionem confirmat Majemonides in פה׳ ad h. l. qvem infrà videas.

suam mixturam in urbe parva: (aut) in urbe parva, & posuerit mixturam suam in urbe magna: perambulat totam urbem & extra illam bis mille ulnas. R. Akiba dicit: non sunt ipsi (permissæ) à loco mixturæ ipsius, nisi bis mille ulnæ.

עירובו בעיר קטנה בעיר קטנה ונתן את עירובו בעיר גרולה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה (y) רבי עקיבא אומר אין (z) לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה:

MISCH. IX.

מתני׳ ט

Dixit namq; illis R. Akiba: nonne vos ipsi conceditis mihi de eo, qvi ponit mixturam suam in spelunca, qvod non sint ipsi (permissæ) à loco mixturæ ipsius, nisi bis mille ulnæ? Responderunt illi: Qvando? qvo tempore non fuerint in illa habitationes: Sed si fuerint in illa habitationes, perambulat totam, & extra illam bis mille ulnas. Deprehenditur enim nobilius (majoris privilegii) medium ejus præ superficie ejus. At qvod ad mensorem, qvem dixit, dant illi (etiam) bis mille (ulnas:) qvòd etiam finis mensuræ ejus desinat in Spelunca.

Adhæret hac præcedenti.

אמר להן רבי עקיבא אי אתם מודים לי בנותן עירובו במערה שאין לו ממוקום עירובו אלא אלפים אמה אמרו לו אימתי בזמן שאין בה דיורין אבל יש בה דיורין מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה נמצא קל תוכה מעל גבה ולמודד (a) שאמר נותנין (b) לו אלפים (c) שאפילו סוף מידתו כלה במערה:

CAP. VI.

פרק ו

MISCH. I.

מתני׳ א

Si qvis habitat cum gentili in atrio, aut cum eo, qvi non confitetur mixturã, ecce hic prohibet illum. Rabbi

fol. eod. col. 2.

הדר עם (d) הנכרי בחצר או עם מי שאינו מודה בעירוב הרי זה אוסר עליו (e) רבי

(y) Prag. ורבי. (z) Prag. & Menass. אין לו אלא ממקום עירובו אלפים אמה: (a) Venet. Prag. & Menass. שאמרו (b) Tò לו abest in Venet & Amstel (c) Venet. עם הגוי. (d) Amstelod. נותנין אלפים אמה שאפילו וכו

(e) רבי אליעזר בן יעקב
אומר: לעולם אינו אוסר
עד: שיהו שני ישראלים
אוסרין זה על זה:

מתנ' ב

Hæc Mischna præcedenti annexa est. אמר רבן גמליאל
מעשה בצדוקי אחד שהיה
דר עמנו במבוי בירושלם
ואמר לנו אבא מהרו
(f) והוציאו את (g) הכלים
למבוי עד שלא יוציא
ויאסר עליכם רבי יהודה
אומר בלשון אחר מהרו
ועשו צרכיכם במבוי עד
שלא יוציא ויאסר עליכם:

מתנ' ג

fol. LXIX. col. 2. אנשי חצר ששכח אחד
מהם ולא עירב ביתו אסור
מלהכניס ומלהוציא לו
ולהם (h) ושלהם מותרין לו
ולהם נתנו לו רשותן הוא
מותר והן אסורין היו
שנים אוסרין זה על זה
שאחד נותן רשות ונוטל

Rabbi Eliefer filius Jacob dicit: In æternum non prohibet, nisi dum fuerint duo Israëlitæ prohibentes alter alterum.

MISCH. II.

Dixit Rabbi Gamaliel; factum (narrabo) de Zadokæo aliqvo, qvi habitavit nobiscum in introitu in Jerusalem, & dixit nobis Pater meus: festinate, & exportate vasa in introitum, anteqvam (iste) exportet, & prohibeat vobis. Rabbi Jehudah utitur alia phrasi: Festinate, & facite necessitates vestras in introitu, dum ille nondum exportaverit (qvicqvam,) & prohibeat vos.

MISCH. III.

Si ex hominibus atrii (alicujus) unus oblitus fuerit, nec miscuerit domum suam (cum atrio:) prohibitum erit sive inferre sive efferre (qvicqvam è domo illius in atrium,) tàm ipsi qvàm reliqvis: reliqvorum autem (domus) permissæ sunt (ad inferendum & efferendum inde in atrium,) tàm ipsis, qvam isti. Si concesserint isti potestatem suam (reliqvi:) tum isti licitum est; sed illis prohibitum. Sin duo fuerint, (qvi non miscuerint): tum unus prohibet alterum. Qvandoqvidem unus (iste) potest dare potestatem, & recipere potesta-

רשות

(e) Interponit heic Pragens. דברי רבי מאיר ut ita præcedens constitutio huic Doctori adscribatur. Idem & Menass. qvi tamen parenthesi inclusit. (f) Amstelod. והוציאוהו (g) Prag. & Menass. את כל הכלים (h) Venet. שלהם sine ו.

potestatem: sed duo etiamsi possint dare potestatem; non tamen possunt recipere potestatem.

רשות שנים נותנים רשות ואין נוטלין רשות:

Misch. IV.

מתנ׳ ד

Annexa est praecedenti.

Ex qvo dant potestatem? Scholastici Schammaj dicunt: dum adhuc dies est. Sed Scholastici Hillelis dicunt: ex qvo tenebræ obortæ sunt. Si qvis dederit potestatem (suam alteri;) & tamen exportat (aliqvid:) sive errans sit, sive contumax, prohibet: sunt verba Rabbi Meir. Sed Rabbi Jehudah dicit: Si contumax (fecerit,) prohibet; sin errans, non prohibet.

מאימתי נותנין רשות בית שמאי אומרים מבעוד (i) יום ובית הילל אומרים משתחשכה. מי שנתן רשותו (k) והוציא בין בשוגג בין במזיד הרי זה אוסר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר במזיד אוסר בשוגג. אינו אוסר:

Misch. V.

מתנ׳ ה

fol. LXXI. col. 1.

Si (qvis) Paterfamiliàs socius fuerit cum vicinis suis, & qvidem tàm cum hoc qvoad vinum, qvàm cum altero qvoad vinum: non opus habebunt, ut misceant. Sin alteri (socius fuerit) qvoad vinum, alteri verò qvoad oleum; tum opus habebunt, ut misceant. Qvicqvid Rabbi Schimeon dixerit: Sive hoc, sive istud fuerit; non opus habebunt, ut misceant.

בעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אינם צריכים לערב לזה ביין ולזה בשמן צריכים לערב רבי שמעון אומר. אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

Misch. VI.

מתנ׳ ו

fol. LXXII. col. 1.

Si qvinqve societates sedem suam Sabbathicam fixerint in triclinio uno, tum Scholastici Schammaj dicunt: mixtura singulis socie-

חמש (l) חבורות ששבתו בטרקלין אחד בית שמאי אומרים עירוב לכל חבורה

(D)

(i) Tò יום abest in Venet. (k) והוציא itidem in Venet. abest. (l) Venet. חמשה.

חבורה וחבורה ובית הלל
אומרים עירוב אחד לכולן
ומודין בזמן שמקצתן
שרויין בחדרים או בעליות
שהן צריכין עירוב לכל
חבורה וחבורה:

societatibus (incumbit;) at Scholastici Hilleliani dicunt: mixtura unica omnibus. Concedunt tamen de tempore, quo quædam illarum commorantur in cubiculis aut conclavibus; quod (tum) requiratur mixtura à singulis societatibus.

מתני' ז

MISCH. VII.

[illegible] 2. והאחין (ס) שהיו אוכלין על שלחן אביהם וישנים בבתיהם צריכין עירוב לכל אחד ואחד לפיכך אם שכח אחד מהם ולא עירב מבטל את רשותו אימתי בזמן שמוליכים (ע) עירובן (פ) במקום אחר אבל אם היה (צ) עירובן בא אצלן או שאין עמהן דיורין בחצר אינן צריכין לערב:

Si fratres nonnulli comedunt ad mensam patris eorum, & dormiunt in domibus suis: tum requiritur mixtura à singulis. Itaq; si oblitus fuerit unus ex illis, & non miscuerit, resignat potestatem suam. Quando? Quo tempore deferunt mixturam suam in locum alium; sed si mixtura illorum (totius atrii, Rasch.) pervenit etiam ad ipsos, (domum patris eorum, Rasch.) aut si non fuerint cum ipsis habitationes (aliæ) in atrio; non opus habent ut misceant.

מתני' ח

MISCH. VIII.

fol. LXXIII. col. 1. חמש חצרות פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי מותרין בחצרות ואסורין במבוי ואם נשתתפו במבוי מותרין כאן וכאן עירבו בחצרות

Si quinq; fuerint atria aperta sibi invicem, & aperta (simul) introitui: tum si miscuerunt atria, sed non communem fecerunt introitum, atria illis sunt licita, verum introitus prohibitus. Quod si communem fecerunt introitum, licentiam habent hic (in introitu) & istic (in atriis.) Sin miscuerunt atria,

(ס) Venet. והאחין השותפים שהיו אוכלין יחד (ע) Prag & Menass. עירוב (פ) Prag & Menass. למקום (צ) Menass. אצלן עירובן

atria, & communem fecerunt introitum, ſed oblitus fuit unus ex filiis atrii, ut non miſceret: licentiam habent hic & iſtic. Sin unus ex filiis introitus fuerit, qvi non communem fecerit (introitum:) tum licentiam habent qvoad atria, prohibiti autem ſunt qvoad introitum. Nam introitus atriis eſt, ſicut atria domibus.

בחצרות ונשתתפו במבוי
ושכח אחד מבני חצר
ולא עירב מותרין כאן
וכאן (q) מבני מבוי ולא
נשתתף מותרין בחצרות
ואסורין במבוי שהמבוי
לחצירות כחצר לבתים:

MISCH. IX.

מתנ׳ ט

fol. LXXV. col. 1.

Si duo atria fuerint, qvorum unum intra alterum ſit: tum ſi miſcuerit interius, & non miſcuerit exterius, interius licentiam habet, ſed exterius prohibitum eſt. Sin exterius (miſcuerit) & interius non: utrumqve eſt prohibitum. Si hoc miſcuerit pro ſe, & iſtud (etiam) pro ſe; tum hoc licentiam habebit pro ſe ipſo, & iſtud licentiam habebit pro ſeipſo. Licet Rabbi Akiba prohibuerit exterius; propterea qvod calcatio pedis prohibeat. Nam Sapientes (contra) dixerunt: calcatio pedis non prohibet.

שתי חצירות זו לפנים
מזו עירבה הפנימית
ולא עירבה החיצונה
הפנימית מותרת והחיצונה
אסורה החיצונה ולא
הפנימית שתיהן אסורות
עירבה זו לעצמה וזו
לעצמה זו מותרת בפני
עצמה וזו מותרת בפני
עצמה רבי עקיבא אוסר
(r) החיצונה (s) שדריסת
הרגל אוסרתה וחכמים
אומרים אין דריסת
הרגל (t) אוסרתה:

MISCH. X.

מתנ׳ י

Praecedenti hac adhaeret.

Sin aliqvis ex exteriori oblitꝰ fuerit, ut nõ miſceat: tum interius licẽtiam habet, at exteriꝰ prohibitũ eſt.

שכח אחד מן החיצונה
ולא עירב הפנימית
מותרת והחיצונה אסורה

(Si מן (D 2)

(q) Venet. ואם מבני מבוי Menaſſ. שכח אחד מבני מבוי וכו׳. כפני שדריסת הרגל (ſ) Venet. אוסר את החיצונה (r) Menaſſ. אוסרת (t) Venet. & Amſtel. אוסרת·

מן הפנימית ולא עירב שתיהן אסורות נתנו עירובן במקום אחד ושכח אחד בין מן הפנימית בין מן החיצונה ולא עירב שתיהן אסורות ואם היו של יחידים אינן צריכין לערב:

(Si aliqvis) ex interiori (oblitus fuerit) ut non misceat: tum utrumq; erit prohibitum. Qvod si verò fuerint singulorum: non opus habebunt, ut misceant.

פרק ז

CAP. VII.

מתנ׳ א

fol. LXXVI. col. 1. חלון שבין שתי חצירות (u) ארבעה (x) על ארבעה בתוך עשרה מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד פחות (y) מארבעה על ארבעה או למעלה מעשרה מערבין שנים ואין מערבין אחד:

MISCH. I.

Si fenestra (aliqva) fuerit inter duo atria (habens) qvatuor (ulnas) super qvatuor (ulnis, i. e. in qvadratum,) & intra decem (palmos à solo:) tum miscent duabus; vel, si voluerint, unâ miscebunt (tantùm mixtura.) Sin fuerit minus qvatuor super qvatuor (ulnis,) & altius decem (palmis:) miscebunt duabus; nec miscebunt unâ (tantùm mixtura.)

מתנ׳ ב

fol. eod. col. 2. כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה ורוחב (z) ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד היו בראשו פירות אילו עולין מכאן ואוכלים ואילו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא (a) יורידו למטה

MISCH. II.

Si paries fuerit inter duo atria, cujus altitudo decem, & latitudo qvatuor (palmi:) miscent duabus, & non miscent unâ (mixtura.) Si in summitate ejus fuerint fructus: tum hi (in uno atrio) ascendere hinc possunt, & comedere, & isti (in altero atrio) ascendere istinc possunt, & comedere: modo non (secum) descendere fecerint deor-

(u) Menass. ארבע על ארבע (x) In Venet. τὸ על ארבעה abest. (y) Menass. מארבע על ארבע (z) Menass. ארבע (a) Venet. & Amstelod. למטן.

deorsum. Si perruptus fuerit paries usq; ad decem ulnas: tum miscebunt duabus; vel, si voluerint, miscebunt unâ (tantum mixtura:) propterea qvod sit qvasi porta. Si amplius qvam istas (qvam decem ulnas perruptus fuerit:) tum miscebunt unâ; & non miscebunt duabus mixturis.

למטה (b) נפרצה הכותל עד עשר אמות מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד מפני שהוא כפתח יותר מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים:

MISCH. III. — מתני׳ ג

Si fossa fuerit inter duo atria, profunda decem (palmos) & lata qvatuor: tum miscebunt duabus, & non miscebunt unâ (mixturâ:) Si maximè repleta fuerit stipulis aut paleis. Sed si repleta fuerit terrâ aut lapillis: tum miscebunt unâ, & non miscebunt duâbus (mixturis.)

fol. LXXVIII. col. 2.

חריץ שבין שתי חצירות עמוק עשרה ורוחב ארבע מערבין שנים ואין מערבין אחד אפילו מאל קש או תבן (c) מלא עפר או צרורות מערבין אחד ואין מערבין שנים:

MISCH. IV. — מתני׳ ד

Sin (aliqvis) posuerit super illam asserem, cujus latitudo qvatuor palmi; similiterq; duas trabes, unam è regione alterius: tum miscebunt duabus; vel, si voluerint, miscebunt unâ. Si verò minus istis (qvatuor palmis:) miscebunt duâbus, & non miscebunt unâ.

Annexa hæc est præcedenti.

נתן עליו נסר (d) שהוא רחב ארבע טפחים וכן שתי (e) גזוזטראות זו כנגד זו מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד פחות מכאן מערבין שנים ואין מערבין אחד:

MISCH. V. — מתני׳ ה

Si paleariũ fuerit inter duo atría, altum decẽ palmos: tum miscebunt duâ-

fol. LXXIX. col. 1.

מתבן שבין ב׳ חצירות גבוה י׳ טפחים מערבין שנים

(b) Venet. & Menass. נפרץ (c) Venet. מלא אבן (d) Venet. & Amstelod. כסר שרוחב ארבעה טפחים Menass. שהוא רחבה טפחים ubi procul omni dubio sphalma. (e) Prag גוזטראות.

שנים ואין מערבין אחד
אלו מאכילין מכאן ואלו
מאכילין מכאן נתמעט התבן
מעשרה טפחים מערבין
אחד ואין מערבין שנים:

duâbus, & non miſcebunt unâ (mixturâ) illi verò illinc dant cibum, & hi hinc dant cibum. Sin minus fuerit palearium decem palmis: tum miſcebunt unâ, & non miſcebunt duabus.

מתנ' ו

fol. eod. col. 2.

כיצד משתתפין במבוי
מניח את החבית
ואומר הרי זו לכל בני
מבוי ומזכה להן על
ידי בנו ובתו הגדולים
ועל ידי עבדו ושפחתו
העברים ועל ידי אשתו
אבל אינו מזכה לא
על ידי בנו ובתו הקטנים
ולא על ידי עבדו ושפחתו
הכנענים מפני שידן כידו:

MISCH. VI

Qvomodo ſocietatem ineunt qvoad introitum? Ponit (aliqvis) dolium, & dicit: Ecce hoc eſt pro omnibus filiis introitus. Atq; acqvirit ipſis (ſocietatem) per manus filii ſui aut filiæ ſuæ, adultorum; & per manus ſervi ſui atq; ancillæ ſuæ, Hebræorum; & per manus uxoris ſuæ. Sed non acqvirit, ſive per manus filii ſui, & filiæ ſuæ minorennium; ſive per manum ſervi ſui, aut ancillæ ſuæ, Cananæorum: propterea qvod manus horum ſit ſicut manus ipſius.

מתנ' ז

fol. LXXX. col. 2.

נתמעט האוכל מוסיף
ומזכה ואין צריך להודיע
נתוספו עליהן מוסיף ומזכה
וצריך להודיע:

MISCH. VII.

Si imminutus fuerit cibus, poterit addere (aliqvid,) ut acqvirat: nec opus eſt, ut notum faciat. Sin addita fuerint illis, poterit addere, ut acqvirat; ſed (tum) opus eſt, ut notum faciat.

מתנ' ח

Præcedenti hæc una cũ ſeqvente annexa eſt

כמה הוא (f) שיעורן
בזמן שהן מרובין מזון
שתי סעודות לכולם
בזמן

MISCH. VIII.

Qvanta eſſe debet qvantitas eorum? Qvo tempore aucti fuerint, (eſſe debet) cibus duarum menſarum pro omnibus: qvo

(f) Venet. Prag. & Monast. שיעורן.

qvo verò tempore imminuti fuerint, (esse debent) sicut caricæ pro singulis.

בזמן שהן מועטין כגרוגרות (g) לכל אחד ואחד:

MISCH. IX.

Dixit Rabbi Jose: de qva (re) verba ista dicta (& intelligenda) sunt? de initio mixturæ, sed de reliqviis mixturæ (sufficit,) qvantulumcunq; fuerit. Non autem jusserunt miscere atria, nisi ut non obliviscantur pueri.

מתנ' ט

אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בתחלת עירוב אבל בשירי עירוב כל שהוא ולא אמרו לערב בחצירות אלא כדי שלא לשכח את התינוקות:

MISCH. X.

Per omnia miscent & societatem ineunt, excepta aqva & sale: sunt verba Rabbi Eleasaris. Rabbi Jehoschea dicit: Torta panis (integra) est mixtura: &, si maximè fuerit coctura (integræ) Seæ, qvæ fuerit fracta, non miscent per illam: cum tamen, si torta fuerit sicut assarium, modo sit integra, misceant per illã.

מתנ' י

ibidem.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר ככר הוא עירוב אפילו מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה ככר כאיסר והוא שלם מערבין בו:

MISCH. XI.

Dat homo pecuniam cauponi & pistori, ut ipsi acqvirat mixturam: sunt verba Rabbi Elieseris. Sed Sapientes dicunt: non acqvirunt ipsi nummi ipsius (mixturam.) Concesserunt tamen de reliqvis omnibus hominib9, qvod acqvirant ipsis nummi eorum: qvia non misceant pro

מתני' יא

fol. LXXXI. col. 1.

נותן אדם מעה לחנוני ולנחתום (h) כדי שיזכה לו (i) עירוב דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים לא זכו לו מעותיו ומודים בשאר (k) כל אדם (l) שזכו לו מעותיו שאין מערבין לאדם

(g) Prag. & Menass. כגרוגרות להוצאת שבת לכל אחד ואחד (h) Venet. או לנחתום (i) Venet. & Menass. בעירוב (k) Amstel. & Menass. כל האדם (l) Venet. שזכין.

לאדם (m) אלא מדעתו
אמר רבי יהודה במה
דברים אמורים בעירובי
תחומין אבל בעירובי חצירות
מערבין לדעתו ושלא
לדעתו לפי שזכין לאדם
שלא בפניו ואין חבין לאדם
שלא בפניו:

pro ullo homine, nisi ex mente illius. Dixit Rabbi Jehudah: de qva (re) verba ista dicta (& intelligenda) sunt? de mixturis finium; sed qvod ad mixturas atriorũ, miscent ipsi ex mente ipsius, & non ex mente ipsius: qvandoqvidem acqvirunt homini non præsenti; licet non damnent hominem nisi præsentem.

פרק ח

Cap. IIX.

מתנ' א

Misch. I.

fol. LXXXII col. 1.

כיצד משתתפין בתחומין
מניח את החבית ואומר
הרי זה לכל בני עירי
לכל מי שילך לבית
האבל או לבית המשתה
(n) וכל שקבל עליו
מבעוד יום מותר משתחשך
אסור שאין מערבין
משתחשך:

Qvomodo societatem ineunt qvoad terminos Sabbathicos? ponit (aliqvis) dolium, & dicit: Ecce hoc (erit) pro omnibus civibus urbis meæ, pro omni qvi abibit in domum luctus, aut in domum convivii. Et qvisqvis receperit (istud) in se, dum adhuc dies fuerit: ei licitum erit. Sed ex qvo tenebræ obortæ, prohibitum: qvandoqvidem non miscent, ex qvo tenebræ obortæ sunt.

מתני' ב

Misch. II.

fol. eod. col. 2.

כמה הוא (o) שיעורו
מזון שתי סעודות לכל
אחד (p) ואחד מזונו לחול ולא
לשבת דברי רבי מאיר רבי
יהודה אומר לשבת
ולא לחול וזה וזה מתכוונין
להקל

Qvanta erit qvantitas ejus? Cibus duarũ mensarum pro singulis: cib9 sc. cujuslibet pro profesto, non autẽ pro Sabbatho: verba sunt Rabbi Meïr. Rabbi Jehudah dicit: pro Sabbatho, & non pro profesto. Uterq; tamen intendit rem facilioré redde-

(m) Venet. שלא (n) Menass. כל שמקבל עליו (o) Venet. שיעורן (p) To ואחד abest in Prag. & Menass.

reddere. Rabbi Juchanan filius Brukæ dicit: per tortam panis pro obolo, qvando qvatuor Seæ (veneunt) pro Siclo. Rabbi Schimeon dicit: per duas partes tortæ panis, de tribus in Kabum: ut dimidium ejus sit, pro domo percussi; & dimidium dimidii ejus, ad profanandum corpus.

להקל רבי יוחנן בן ברוקה אומר מככר בפונדיון מד׳ סאין בסלע רבי שמעון אומר שתי ידות לככר משלש לקב חציה לבית המנוגע וחצי חציה לפסול את הגויה:

MISCH. III.

מתני׳ ג

Homines atrii & homines (Marpæsæth) porticus qvum obliti fuerint, ut non misceant: tum qvandocunq; altitudo fuerit decem palmorum, (licentiam habebit) porticus; Sed qvando minor istis, atrium. Fundum foveæ, & collis, qvando alta fuerint decem palmos, (licentiam habebit) porticus: Sin minora istis, atrium. De qvibus (rebus) verba dicta sunt? de vicinis; Sed si distincta fuerint, etiamsi alta fuerint decem palmos, atrium (habebit potestatem.) Sed qvæ sunt vicina? Qvæcunq; non remota sunt qvatuor palmos.

fol. LXXXIII. col. 2.

אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא ערבו כל שגבוה עשרה טפחים למרפסת פחות מכאן לחצר חוליית הבור והסלע (q) גבוהים עשרה טפחים למרפסת פחות מכאן לחצר במה דברים אמורים בסמוכה אבל במופלגת אפילו (r) גבוהה י׳ טפחים לחצר ואיזו (f) היא סמוכה כל שאינה רחוקה ד׳ טפחים:

MISCH. IV.

מתני׳ ד

Si qvis posuerit mixturam suam in domo portæ, exedra & porticu, non erit mixtura: nec qvi habitat ibi, prohibet illũ. Si in domo palearũ, aut in Stabulo boũ, aut in domo ligno-

fol. LXXXV. col. 2.

הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת (t) אינו עירוב והדר שם אינו אוסר עליו (u) בבית התבן ובבית הבקר ובבית העצים

(E) q

(q) Venet. & Menass. והסלע שהן גבוהין (r) Menass. אפילו היא גבוהה (f) Venet. ואיזהו (t) Venet. אין עירובו עירוב (u) Venet. & Amst. בבית התבן ובבית הבקר ובבית העצים ובבית האוצרות Belod

(e) רבי אליעזר בן יעקב
אומר לעולם אינו אוסר
עד שיהו שני ישראלים
אוסרין זה על זה:

Rabbi Elieſer filius Jacob dicit: In æternum non prohibet, niſi dum fuerint duo Iſraëlitæ prohibentes alter alterum.

מתני׳ ב

Hæc Miſchna præcedenti annexa eſt.

אמר רבן גמליאל
מעשה בצדוקי אחד שהיה
דר עמנו במבוי בירושלם
ואמר לנו אבא מהרו
(f) והוציאו את (g) הכלים
למבוי עד שלא יוציא
ויאסר עליכם רבי יהודה
אומר בלשון אחר מהרו
ועשו צרכיכם במבוי עד
שלא יוציא ויאסר עליכם:

MISCH. II.

Dixit Rabbi Gamaliel; factum, (narrabo) de Zadokæo aliqvo, qvi habitavit nobiſcum in introitu in Jeruſalem, & dixit nobis Pater meus: feſtinate, & exportate vaſa in introitum, anteqvam (iſte) exportet, & prohibeat vobis. Rabbi Jehudah utitur alia phraſi: Feſtinate, & facite neceſſitates veſtras in introitu, dum ille nondum exportaverit (qvicqvam,) & prohibeat vos.

מתני׳ ג

fol. LXIX. col. 2.

אנשי חצר ששכח אחד
מהם ולא עירב ביתו אסור
מלהכניס ומלהוציא לו
ולהם (h) ושלהם מותרין לו
ולהם נתנו לו רשותן הוא
מותר והן אסורין היו
שנים אוסרין זה על זה
שאחד נותן רשות ונוטל
רשות

MISCH. III.

Si ex hominibus atrii (alicujus) unus oblitus fuerit, nec miſcuerit domum ſuam (cum atrio:) prohibitum erit ſive inferre ſive efferre (qvicqvam è domo illius in atrium,) tàm ipſi qvàm reliqvis: reliqvorum autem (domus) permiſſæ ſunt (ad inferendum & efferendum inde in atrium,) tàm ipſis, qvam iſti. Si conceſſerint iſti poteſtatem ſuam (reliqvi:) tum iſti licitum eſt; ſed illis prohibitum. Sin duo fuerint, (qvi non miſcuerint): tum unꝰ prohibet alterum. Qvandoqvidem unus (iſte) poteſt dare poteſtatem, & recipere poteſta-

(e) Interponit heic Pragenſ. דברי רבי מאיר ut ita præcedens conſtitutio huic Doctori adſcribatur. Idem & Menaſſ. qvi tamen parentheſi incluſit. (f) Amſtelod. והוציאוהן (g) Prag. & Menaſſ. את כל הכלים (h) Venet. שלהם ſine ו.

potestatem: sed duo etiamsi possint dare potestatem; non tamen possunt recipere potestatem.

רשות שנים נותנים רשות ואין נוטלין רשות:

MISCH. IV. — מתנ׳ ד

Annexa est praecedenti.

Ex qvo dant potestatem? Scholastici Schammaj dicunt: dum adhuc dies est. Sed Scholastici Hillelis dicunt: ex qvo tenebræ obortæ sunt. Si qvis dederit potestatem (suam alteri;) & tamen exportat (aliqvid:) sive errans sit, sive contumax, prohibet: sunt verba Rabbi Meir. Sed Rabbi Jehudah dicit: Si contumax (fecerit,) prohibet; sin errans, non prohibet.

מאימתי נותנין רשות בית שמאי אומרים מבעוד (i) יום ובית הילל אומרים משחשיכה. מי שנתן רשותו (k) והוציא בין בשוגג בין במזיד הרי זה אוסר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר במזיד אוסר בשוגג אינו אוסר:

MISCH. V. — מתנ׳ ה

fol. LXXI. col. 1.

Si (qvis) Paterfamiliâs socius fuerit cum vicinis suis, & qvidem tàm cum hoc qvoad vinum, qvàm cum altero qvoad vinum: non opus habebunt, ut misceant. Sin alteri (socius fuerit) qvoad vinum, alteri verò qvoad oleum: tum opus habebunt, ut misceant. Qvicqvid Rabbi Schimeon dixerit: Sive hoc, sive istud fuerit; non opus habebunt, ut misceant.

בעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אינם צריכים לערב לזה ביין ולזה בשמן צריכים לערב רבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

MISCH. VI. — מתנ׳ ו

fol. LXXII. col. 1.

Si qvinqve societates sedem suam Sabbathicam fixerint in triclinio uno, tum Scholastici Schammaj dicunt: mixtura singulis socie-

חמש (l) חבורות ששבתו בטרקלין אחד בית שמאי אומרים עירוב לכל חבורה

(D)

(i) Tò יום abest in Venet. (k) והוציא itidem in Venet. abest. (l) Venet. חמשה.

חבורה וחבורה ובית הלל אומרים עירוב אחד לכולן ומודין בזמן שמקצתן שרויין בחדרים או בעליות שהן צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה:

societatibus (incumbit;) at Scholastici Hillelis dicunt: mixtura unica omnibus. Concedunt tamen de tempore, qvo qvædam illarum commorantur in cubiculis aut conclavibus; qvòd (tum) reqviratur mixtura à singulis societatibus.

מתני' ז

MISCH. VII.

fol. eod. col. 2. האחין (m) שהיו אוכלין על שלחן אביהם וישנים בבתיהם צריכין עירוב לכל אחד ואחד לפיכך אם שכח אחד מהם ולא עירב מבטל את רשותו אימתי בזמן שמוליכים (n) עירובן (o) במקום אחר אבל אם היה (p) עירובן בא אצלן או שאין עמהן דיורין בחצר אינן צריכין לערב:

Si fratres nonnulli comedunt ad mensam patris eorum, & dormiunt in domibus suis: tum reqviritur mixtura à singulis. Itaq; si oblitus fuerit unus ex illis, & non miscuerit, resignat potestatem suam. Qvando? Qvo tempore deferunt mixturam suam in locum alium; sed si mixtura illorum (totius atrii, Rasch.) pervenit etiam ad ipsos, (domum patris eorum, Rasch.) aut si non fuerint cum ipsis habitationes (aliæ) in atrio; non opus habent ut misceant.

מתני' ח

MISCH. VIII.

fol. LXXIII. col. 1. חמש חצירות פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי עירבו בחצירות ולא נשתתפו במבוי מותרין בחצירות ואסורין במבוי ואם נשתתפו במבוי מותרין כאן וכאן עירבו בחצרות

Si qvinq; fuerint atria aperta sibi invicem, & aperta (simul) introitui: tum si miscuerunt atria, sed non communem fecerunt introitum, atria illis sunt licita, verum introitus prohibitus. Qvod si communem fecerunt introitum, licentiam habent hîc (in introitu) & istic (in atriis.) Sin miscuerunt atria,

(m) Prag. & Menass. האחין השותפים שהיו אוכלין וכו' (n) Venet. את עירובן (o) Menass. למקום (p) Prag. & Menass. עירוב.

atria, & communem fecerunt introitum, sed oblitus fuit unus ex filiis atrii, ut non misceret: licentiam habent hic & istic. Sin unus ex filiis introitus fuerit, qvi non communem fecerit (introitum:) tum licentiam habent qvoad atria, prohibiti autem sunt qvoad introitum. Nam introitus atriis est, sicut atria domibus.

בחצרות ונשתתפו במבוי ושכח אחד מבני חצר ולא עירב מותרין כאן וכאן (q) מבני מבוי ולא נשתתף מותרין בחצרות ואסורין במבוי שהמבוי לחצירות כחצר לבתים:

MISCH. IX.

מתנ׳ ט

fol. LXXV. col. 1.

Si duo atria fuerint, qvorum unum intra alterum sit: tum si miscuerit interius, & non miscuerit exterius, interius licentiam habet, sed exterius prohibitum est. Sin exterius (miscuerit) & interius non: utrumqve est prohibitum. Si hoc miscuerit pro se, & istud (etiam) pro se; tum hoc licentiam habebit pro se ipso, & istud licentiam habebit pro seipso. Licet Rabbi Akiba prohibuerit exterius; propterea qvod calcatio pedis prohibeat. Nam Sapientes (contra) dixerunt: calcatio pedis non prohibet.

שתי חצירות זו לפנים מזו עירבה הפנימית ולא עירבה החיצונה הפנימית מותרת והחיצונה אסורה החיצונה ולא הפנימית שתיהן אסורות עירבה זו לעצמה וזו לעצמה זו מותרת בפני עצמה וזו מותרת בפני עצמה רבי עקיבא אוסר (r) החיצונה (ſ) שדריסת הרגל אוסרתה וחכמים אומרים אין דריסת הרגל (t) אוסרתה:

MISCH. X.

מתנ׳ י

Praecedenti hac adhaeret.

Sin aliqvis ex exteriori oblitꝰ fuerit, ut nō misceat: tum interius licētiam habet, at exteriꝰ prohibitū est.

שכח אחד מן החיצונה ולא עירב הפנימית מותרת והחיצונה אסורה

(q) Venet. ואם מבני מבוי Menass. שכח אחד מבני מבוי וכו׳. (r) Menass. אוסר את החיצונה (ſ) Venet. מפני שדריסת הרגל אוסרת (t) Venet. & Amstel. אוסרת·

מן הפנימית ולא עירב שתיהן אסורות נתנו עירובן במקום אחד ושכח אחד בין מן הפנימית בין מן החיצונה ולא עירב שתיהן אסורות ואם היו של יחידים אינן צריכין לערב:

(Si aliqvis) ex interiori (oblitus fuerit) ut non miſceat: tum utrumq; erit prohibitum. Qvod ſi verò fuerint ſingulorum: non opus habebunt, ut miſceant.

פרק ז — CAP. VII.

מתנ' א — MISCH. I.

fol. LXXVI. col. 1. חלון שבין שתי חצירות (u) ארבעה (x) על ארבעה בתוך עשרה מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד פחותה (y) מארבעה על ארבעה או למעלה מעשרה מערבין שנים ואין מערבין אחד:

Si feneſtra (aliqva) fuerit inter duo atria (habens) qvatuor (ulnas) ſuper qvatuor (ulnis, i. e. in qvadratum,) & intra decem (palmos à ſolo:) tum miſcent duabus; vel, ſi voluerint, unâ miſcebunt (tantum mixtura.) Sin fuerit minus qvatuor ſuper qvatuor (ulnis,) & altius decem (palmis:) miſcebunt duabus; nec miſcebunt unâ (tantum mixtura.)

מתנ' ב — MISCH. II.

fol. eod. col. 2. כותל שבין שתי חצירות גבוה עשרה ורוחב (z) ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד היו בראשו פירות אילו עולין מכאן ואוכלים ואילו עולין מכאן ואוכלין ובלבד שלא יורידו (a) למטה

Si paries fuerit inter duo atria, cujus altitudo decem, & latitudo qvatuor (palmi:) miſcent duabus, & non miſcent unâ (mixtura.) Si in ſummitate ejus fuerint fructus: tum hi (in uno atrio) aſcendere hinc poſſunt, & comedere, & iſti (in altero atrio) aſcendere iſtinc poſſunt, & comedere: modo non (ſecum) deſcendere fecerint deor-

(u) Menaſſ. ארבע על ארבע (x) In Venet. τὸ על ארבעה abeſt. (y) Menaſſ. מארבע על ארבע (z) Menaſſ. ארבע (a) Venet. & Amſtelod. למטן.

deorsum. Si perruptus fuerit paries usq; ad decem ulnas: tum miscebunt duabus; vel, si voluerint, miscebunt unâ (tantum mixtura:) propterea qvod sit qvasi porta. Si amplius qvam istas (qvam decem ulnas perruptus fuerit:) tum miscebunt unâ; & non miscebunt duabus mixturis.

למטה (b) כפרצה הכותל עד עשר אמות מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד מפני שהוא כפתח יותר מכאן מערבין אחד ואין מערבין שנים:

Misch. III.

מתנ׳ ג

fol. LXXVIII. col. 2.

Si fossa fuerit inter duo atria, profunda decem (palmos) & lata qvatuor: tum miscebunt duabus, & non miscebunt unâ (mixturâ:) Si maximè repleta fuerit stipulis aut paleis. Sed si repleta fuerit terrâ aut lapillis: tum miscebunt unâ, & non miscebunt duâbus (mixturis.)

חריץ שבין שתי חצירות עמוק עשרה ורוחב ארבע מערבין שנים ואין מערבין אחד אפילו מאל קש או תבן (c) מלא עפר או צרורות מערבין אחד ואין מערבין שנים:

Misch. IV.

מתנ׳ ד

Annexa hæc est præcedenti.

Sin (aliqvis) posuerit super illam asserem, cujus latitudo qvatuor palmi; similiterq; duas trabes, unam è regione alterius: tum miscebunt duabus; vel, si voluerint, miscebunt unâ. Si verò minus istis (qvatuor palmis:) miscebunt duâbus, & non miscebunt unâ.

נתן עליו נסר (d) שהוא רחב ארבע טפחים וכן שתי (e) גזוזטראות זו כנגד זו מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד פחות מכאן מערבין שנים ואין מערבין אחד:

Misch. V.

מתנ׳ ה

fol. LXXIX. col. 1.

Si peleariũ fuerit inter duo atria, altum decẽ palmos: tum miscebunt duâ-

מתבן שבין ב׳ חצירות גבוה י׳ טפחים מערבין שנים

(b) Venet. & Menass. נפרץ (c) Venet. מלא אבן (d) Venet. & Amstelod. נסר שהוא רחבה טפחים Menass. שרוחב ארבעה טפחים ubi procul omni dubio sphalma. (e) Prag גזוטראות.

שנים ואין מערבין אחד
אלו מאכילין מכאן ואלו
מאכילין מכאן נתמעט התבן
מעשרה טפחים מערבין
אחד ואין מערבין שנים:

duabus, & non miſcebunt unâ (mixturâ) illi verò illinc dant cibum, & hi hinc dant cibum. Sin minus fuerit palearium decem palmis: tum miſcebunt unâ, & non miſcebunt duabus.

מתנ' ו

MISCH. VI

fol. eod. col. 2.

כיצד משתתפין במבוי
מניח את החבית
ואומר הרי זו לכל בני
מבוי ומזכה להן על
ידי בנו ובתו הגדולים
ועל ידי עבדו ושפחתו
העברים ועל ידי אשתו
אבל אינו מזכה לא
על ידי בנו ובתו הקטנים
ולא על ידי עבדו ושפחתו
הכנענים מפני שידן כידו:

Qvomodo ſocietatem ineunt qvoad introitum? Ponit (aliqvis) dolium, & dicit: Ecce hoc eſt pro omnibus filiis introitus. Atq; acqvirit ipſis (ſocietatem) per manus filii ſui aut filiæ ſuæ, adultorum; & per manus ſervi ſui atq; ancillæ ſuæ, Hebræorum; & per manus uxoris ſuæ. Sed non acqvirit, ſive per manus filii ſui, & filiæ ſuæ minorennium; ſive per manum ſervi ſui, aut ancillæ ſuæ, Cananæorum: propterea qvod manus horum ſit ſicut manus ipſius.

מתנ' ז

MISCH. VII.

fol. LXXX. col. 2.

נתמעט האוכל מוסיף
ומזכה ואין צריך להודיע
נתוספו עליהן מוסיף ומזכה
וצריך להודיע:

Si imminutus fuerit cibus, poterit addere (aliqvid,) ut acqvirat: nec opus eſt, ut notum faciat. Sin addita fuerint illis, poterit addere, ut acqvirat; ſed (tum) opus eſt, ut notum faciat.

מתנ' ח

MISCH. VIII.

Præcedenti hæc una cũ ſeqvente annexa eſt.

כמה הוא (f) שיעורן
בזמן שהן מרובין מזון
שתי סעודות לכולם
בזמן

Qvanta eſſe debet qvantitas eorum? Qvo tempore aucti fuerint, (eſſe debet) cibus duarum menſarum pro omnibus: qvo

(f) Venet. Prag. & Monast. שיעורן.

qvo verò tempore imminuti fuerint, (esse debent) sicut caricæ pro singulis.

בזמן שהן מועטין כגרוגרות (g) לכל אחד ואחד:

MISCH. IX.

מתנ׳ ט

Dixit Rabbi Jose: de qva (re) verba ista dicta (& intelligenda) sunt? de initio mixturæ, sed de reliqviis mixturæ (sufficit,) qvantulumcunq; fuerit. Non autem jusserunt miscere atria, nisi ut non obliviscantur pueri.

אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בתחילת עירוב אבל בשירי עירוב כל שהוא ולא אמרו לערב בחצירות אלא כדי שלא לשכח את התינוקות:

MISCH. X.

מתנ׳ י

Per omnia miscent & societatem ineunt, excepta aqva & sale: sunt verba Rabbi Eleasaris. Rabbi Jehoschea dicit: Torta panis (integra) est mixtura: &, si maximè fuerit coctura (integræ) Seæ, qvæ fuerit fracta, non miscent per illam: cum tamen, si torta fuerit sicut assarium, modo sit integra, misceant per illã.

ibidem.

בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר ככר הוא עירוב אפילו מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה ככר כאיסר והוא שלם מערבין בו:

MISCH. XI.

מתנ׳ יא

Dat homo pecuniam cauponi & pistori, ut ipsi acqvirat mixturam: sunt verba Rabbi Elieseris. Sed Sapientes dicunt: non acqvirunt ipsi nummi ipsius (mixturam.) Concesserunt tamen de reliqvis omnibus hominibꝰ, qvod acqvirant ipsis nummi eorum: qvia non misceant pro

fol. LXXXI. col. 1.

נותן אדם מעה לחנוני (h) ולנחתום כדי שיזכה לו (i) עירוב דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים לא זכו לו מעותיו ומודים בשאר (k) כל אדם (l) שזכו לו מעותיו שאין מערבין לאדם

(g) Prag. & Menaſſ. כגרוגרות להוצאת שבת לכל אחד ואחד (h) Venet. או לנחתום (i) Venet. & Menaſſ. בעירוב (k) Amſtel. & Menaſſ. מזכין (l) Venet. כל האדם

לאדם (m) אלא מדעתו אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בעירובי תחומין אבל בעירובי חצירות מערבין לדעתו ושלא לדעתו לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו:

pro ullo homine, nisi ex mente illius. Dixit Rabbi Jehudah: de qva (re) verba ista dicta (& intelligenda) sunt? de mixturis finium; sed qvod ad mixturas atriorũ, miscent ipsi ex mente ipsius, & non ex mente ipsius: qvandoqvidem acqvirunt homini non præsenti; licet non damnent hominem nisi præsentem.

פרק ח

Cap. IIX.

מתני׳ א

Misch. I.

fol.LXXXII col.1. כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית ואומר הרי זה לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה (n) וכל שקבל עליו מבעוד יום מותר משתחשך אסור שאין מערבין משתחשך:

Qvomodo societatem ineunt qvoad terminos Sabbathicos? ponit (aliqvis) dolium, & dicit: Ecce hoc (erit) pro omnibus civibus urbis meæ, pro omni qvi abibit in domum luctus, aut in domum convivii. Et qvisqvis receperit (istud) in se, dum adhuc dies fuerit: ei licitum erit. Sed ex qvo tenebræ obortæ, prohibitum: qvandoqvidem non miscent, ex qvo tenebræ obortæ sunt.

מתני׳ ב

Misch. II.

fol. eod. col. 2. כמה הוא (o) שיעורו מזון שתי סעודות לכל אחד (p) ואחד מזונו לחול ולא לשבת דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר לשבת ולא לחול וזה וזה מתכוונין להקל

Qvanta erit qvantitas ejus? Cibus duarũ mensarum pro singulis: cibo sc. cujuslibet pro profesto, non autẽ pro Sabbatho: verba sunt Rabbi Mëir. Rabbi Jehudah dicit: pro Sabbatho, & non pro profesto. Uterq; tamen intendit rem faciliorẽ .redde-

(m) Venet. שלא (n) Menass. כל שמקבי׳ עלין (o) Venet. שיעורן (p) To ואחד abest in Prag. & Menass.

reddere. Rabbi Juchanan filius Brukæ dicit: per tortam panis pro obolo, qvando qvatuor Seæ (vene-unt) pro Siclo. Rabbi Schimeon dicit: per duas partes tortæ panis, de tribus in Kabum: ut dimidium ejus ſit, pro domo percusſi; & dimidium dimidii ejus, ad profanandum corpus.

להקל רבי יוחנן בן ברוקה אומר מככר בפונדיון מד׳ סאין בסלע רבי שמעון אומר שתי ידות לככר משלש לקב חציה לבית המנגע וחצי חציה לפסול את הגויה:

MISCH. III. — מתנ׳ ג

Homines atrii & homines (Marpæſæth) porticus qvum obliti fuerint, ut non miſceant: tum qvandocunq; altitudo fuerit decem palmorum, (licentiam habebit) porticus; Sed qvando minor iſtis, atrium. Fundum foveæ, & collis, qvando alta fuerint decem palmos, (licentiam habebit) porticus: Sin minora iſtis, atrium. De qvibus (rebus) verba dicta ſunt? de vicinis; Sed ſi diſtincta fuerint, etiamſi alta fuerint decem palmos, atrium (habebit poteſtatem.) Sed qvæ ſunt vicina? Qvæcunq; non remota ſunt qvatuor palmos.

fol. LXXXIII. col. 1.

אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא עירבו כל שגבוה עשרה טפחים למרפסת פחות מכאן לחצר חוליית הבור והסלע (q) גבוהים עשרה טפחים למרפסת פחות מכאן לחצר במה דברים אמורים בסמוכה אבל במופלגת אפילו (r) גבוהה י׳ טפחים לחצר ואיזו (s) היא סמוכה כל שאינה רחוקה ד׳ טפחים:

MISCH. IV. — מתנ׳ ד

Si qvis poſuerit mixturam ſuam in domo portæ, exedra & porticu, non erit mixtura: nec qvi habitat ibi, prohibet illũ. Si in domo palearũ, aut in Stabulo boũ, aut in domo ligno-

fol. LXXXV. col. 2.

הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת (t) אינו ערוב והדר שם אינו אוסר עליו (u) בבית התבן ובבית הבקר ובבית העצים

(E)

(q) Venet. & Menaſſ. והסלע שהן גבוהין (r) Menaſſ. אפילו היא גבוהות (s) Venet. ואיזוהי (t) Venet. אין עירובו עירוב (u) Venet. & Amſt. Belod בבית התבן ובבית הבקר ובבית העצים ובבית האוצרות

העצים ובבית האוצרות הרי זה עירוב והדר שם אוסר (x) רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית אינו אוסר (y):

lignorum, aut in domo thesaurorum: tum ecce erit mixtura; & qvi habitat ibi, prohibet. Rabbi Jehudah dicit: si ibi fuerit apprehensio manus patrisfamiliâs, non prohibet.

מתנ׳ ה

MISCH. V.

fol. LXXXVI. col. 1.

המניח ביתו והלך לשבות בעיר אחרת אחד (z) נכרי ואחד ישראל הרי זה אוסר דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אינו אוסר רבי יוסי אומר נכרי אוסר ישראל אינו אוסר (a) שאין דרך ישראל לבא בשבת רבי שמעון אומר אפילו הניח (b) ביתו והלך לשבות אצל בתו באותה העיר אינו אוסר שכבר הסיע מלבו:

Si qvis relinqvit domum suam, & abit ad transigendum Sabbathũ in alia urbe, sive fuerit gentilis, sive Israëlita, prohibet: verba sunt Rabbi Mëir. Rabbi Jehudah dicit: non prohibet. Rabbi Jose dicit: Gentilis prohibet; Israëlita non prohibet: qvia non est consvetudo Israëlitæ, ut redeat in Sabbatho. Rabbi Schimeon dicit: Si maximè reliqverit domum suam, & abiverit ad transigendum Sabbathũ apud filiam suam in ista urbe, non prohibet; qvia jam omisit è corde suo.

מתנ׳ ו

MISCH. VI.

Ibidem.

בור שבין ב׳ חצרות אין ממלאין (c) ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה (d) גבוה י׳ טפחים (e) בין מלמטה בין מתוך אוגנו רשב״ג אומר בית שמאי אומרים מלמטה ובית הלל אומרים מלמעלה אמר רבי יהודה לא תהא מחיצה גדולה

Si puteus fuerit inter duo atria, non hauriunt ex eo in Sabbatho, nisi fecerint illi parietem altum decem palmos; sive infra sive supra oram ejus. Rabban Schimeon filius Gamalielis dicit: Scholastici Schammaj dicunt: infra; at Scholastici Hillelis dicunt: Supra. Dixit Rabbi Jehudah: non erit paries major

(x) Prag. & Menass. אוסר עלין (y) Venet. Prag. & Menass אוסר עלין (z) Amstelod. גוי (a) Venet. לפי שאין (b) Venet את ביתו (c) Venet. הימנו (d) Venet. & Menass. גבוהה (e) Prag. & Menass. גבוהה י׳ טפחים בין מלמעלה בין מלמטה בין מתוך ופי.

major muro, qvi est inter ista (atria.)

גדולה מן הכותל שביניהם:

MISCH. VII.

מתנ' ז

Si stagnum aqvarum transiverit per atrium (aliqvod,) non hauriunt ex illo in Sabbatho: nisi fecerint illi parietem altum decem palmos, in introitu & exitu. Rabbi Jehudah dicit: murus, qvi super eo, jus dabit nomine parietis. Narravit (insuper) Rabbi Jehudah factum de Stagno Abel, ex qvo hauserint juxta os Seniorum in Sabbatho. Sed responderunt illi: (factum istud esse) propterea, qvod non fuisset illi (justa) qvantitas.

fol. LXXXVII. col. 1.

אמה המים שהיא עוברת בחצר אין (f) ממלאין הימנה בשבת אלא אם כן (g) עשו לה מחיצה (h) גבוה י' טפחים בכניסה וביציאה (i) רבי יהודה אומר כותל שעל גבה תדון משום מחיצה אמר רבי יהודה מעשה באמה של אבל שהיו ממלאין ממנה על פי זקנים בשבת אמרו לו מפני שלא היה בה כשיעור:

MISCH. IIX.

מתנ' ח

Si trabs fuerit super mari, non hauriunt ex ea in Sabbatho: nisi fecerint illi parietem decem palmos altum, sive superius, sive inferius. Et sic si duæ trabes fuerint, altera supra alteram, faciuntqve superiori, non autem faciunt inferiori (parietem;)

fol. eod. col. 2.

גזוזטרא שהיא למעלה מן (k) הים אין (l) ממלאין הימנה בשבת אלא אם כן עשה לה מחיצה (m) גבוה עשרה טפחים בין מלמעלה בין מלמטה וכן שתי גזוזטראות זו למעלה מזו עשו לעליונה ולא עשו לתחתונה

(E 2) שתיהן tum

(f) Venet. ממלין (g) Prag. & Menass. עשה (h) Venet. & Menass. גבוהה (i) Verba hæc: רבי יהודה אומר כותל שעל גבה תדון משום מחיצה absunt in Venet. (k) Prag. & Menass. מן המים (l) Venet. ממלין (m) Venet. גבוהה.

(n) שתיהן אסורות עד שיערבו:

tum utraqve est prohibita, donec mixturam fecerint.

מתני' ט

MISCH. IX.

fol. LXXXVIII. col. 1.

חצר שהיא פחותה (o) מארבע אמות אין שופכין בתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים מן הנקב ולמטה בין מבחוץ בין מבפנים אלא שמבחוץ צריך לקמור מבפנים אין צריך לקמור:

Si atrium (aliqvod) minus fuerit qvatuor ulnis, non effundunt in eo aqvas in Sabbatho, nisi fecerint illi foveam continentem duas Seas, à foramine & deorsum; Sive foris fuerit, sive intus, (non refert;) nisi qvod, qvæ foris est, eam oportet fornicis in formam ædificare; cum intus non opus sit fornicem extruere.

מתני' י

MISCH. X.

Præcedenti hac unà cũ sequente Mischnâ adhæret.

רבי אליעזר בן יעקב אומר ביב שהוא קמור (p) ארבע אמות ברשות הרבים שופכין לתוכו מים בשבת וחכמים אומרים אפילו גג או חצר מאה אמה לא ישפוך על פי הביב (q) אבל שופך (r) הוא לגג והמים יורדין לביב החצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות:

Rabbi Elieser filius Jacob dicit: si fossa in fornicem extructa fuerit ad qvatuor ulnas in loco publico, effundunt in medium ejus aqvas in Sabbatho. Sed Sapientes dicunt: si maximè tectum (aliqvod) aut atrium centum fuerit ulnarum, tamen non effundet (qvisqvam) super os foveæ: licet effundat super tectum, ut aqvæ decidant in foveam. Atrium & exedra conjunguntur in qvatuor ulnas.

מתני' MISCH.

(n) Menass. interponit heic aliqva, qvare integrum paragraphum ex eo recensemus: וכן שהי גזוזטראות זו למעלה מזו עשו לעליונה ולא עשו לתחתונה התחתונה מותרת והעליונה אסורה לתחתונה ולא לעליונה שתיהן אסורות עד שיערבו: h. e. *Et sic, si duæ trabes fuerint, altera supra alteram, faciunt superiori, non autem inferiori* (parietem.) (Qvod si) *inferior licita, & superior prohibita, Inferiori, & non superiori* (faciunt parietem.) *Utraq;* (tamen) *est prohibita, donec mixturam fecerint.* Conferatur jam Rambami ad h. l. annotatio. (o) Amstelod. מארבעה (p) Amstelod. ארבעה (q) Venet. אבל שופך Prag. אבל שופך הוא מגג לג' (r) Venet. על פי הביב בשבת Menass. שופך הוא על הגג מגג לגג.

MISCH. XI.

Et ſic duo tabulata ſi nonnulli fecerunt foveam; nonnulli verò non fecerunt foveam: tum qvi fecerunt foveam, licentiam habent: qvi vero non fecerunt foveam, prohibiti ſunt.

מתני׳ יא

וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו מקצתן עשו עוקה ומקצתן לא עשו עוקה את שעשו עוקה מותרין את שלא עשו עוקה אסורין:

CAP. IX.

פרק ט

MISCH. I.

Omnia tecta urbis (cujuscunq;) ſunt poteſtas una: modo tectum unum non fuerit altius (altero) decem (palmos,) aut (alterum) depreſſius decem (palmos:) verba ſunt Rabbi Mëir. Sed Sapientes dicunt: Unumqvodq; eſt poteſtas per ſeipſum. Rabbi Schimeon dicit: Sive tecta fuerint, ſive atria, ſive Karpephoth, poteſtas una ſunt vaſis, qvæ ſedem Sabbathicam in iis habent; non autem vaſis, qvæ ſedem Sabbathicam nacta ſunt intra domum.

מתני׳ א

כל גגות העיר רשות אחת (ſ) ובלבד שלא יהא גג גבוה עשרה או נמוך עשרה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים כל אחד ואחד רשות בפני עצמו רבי שמעון אומר אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפיפות רשות (t) אחד לכלים ששבתו לתוכן (u) ולא לכלים ששבתו בתוך הבית:

fol. LXXXIX. col. 1.

MISCH. II.

Si tectum magnum contiguũ fuerit tecto parvo: tum magnũ eſt licitum; parvum verò prohibitum. Si atrium magnum perruptum fuerit verſus parvum: tum magnũ licitũ; par-

מתני׳ ב

גג גדול סמוך לקטן הגדול מותר והקטן אסור חצר גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת וקטנה

fol. XCII. col. 1.

(E 3)

(ſ) Venet. אחת הן (t) Amſtelod. רשות אחת הן לכלים
(u) Menaſſ. ללא.

וקטנה אסורה מפני שהיא
כפתחה של גדולה
† fol. XCIV. col. I. † חצר שנפרצה לרשות
הרבים המכניס מתוכה
לרשות היחיד או מרשות
היחיד לתוכה חייב דברי
רבי אליעזר וחכמים
אומרים מתוכה לרשות
הרבים או מרשות הרבים
לתוכה פטור מפני שהיא
ככרמלית:

parvum verò prohibitum: propterea qvod (ruptura) sit qvasi porta magni. Si atrium (aliqvod) perruptum fuerit versus locum publicum: tum qvisqvis (aliqvid) infert è medio ejus in locum privatum, aut è loco privato in medium ejus, reus fit: sunt verba Rabbi Elieseris. Sapientes dicunt: è medio ejus in locum publicum, aut è loco publico in medium ejus, liber est; propterea qvod sit sicut Karmelith.

מתנ' ג

MISCH. III.

Ibidem. חצר שנפרצה (x) לרשות
הרבים משתי רוחותיה
וכן בית שנפרץ משתי
רוחותיו וכן מבוי (y) שנטלו
קורותיו או לחייו מותרין
(z) באותו שבת ואסורין
לעתיד לבא דברי רבי
(a) יודא רבי יוסי אומר
אם מותרין (b) לאותו
שבת מותרין לעתיד
לבא ואם אסורין
לעתיד לבא אסורין
(c) לאותו שבת:

Atrium qvando perruptum fuerit versus locum publicum à duobus ventis suis: item, si domus perrupta fuerit à duobus ventis suis: nec non si introitui ablatæ fuerint trabes ejus, aut asseres ejus (seu tabulæ:) permissa sunt in illo ipso Sabbatho (qvo ista facta;) prohibita autem inseqvens proximè: Verba sunt Rabbi Judæ. Rabbi Jose dicit: si permissa sunt illi ipsi Sabbatho, licita etiam erunt proximè seqventi: & si prohibita sunt proximè seqventi, prohibita etiam erunt illi ipsi Sabbatho.

מתני MISCH.

(x) לרשות הרבים abest in Venet. (y) Venet. שנטלה קורתו (z) Venet. באותה (a) sic Venet. & Amstelod. sed Prag. & Mantu. רבי יהודה (b) Venet. לאותה (c) Venet. & heic לאותה.

Misch. IV.

Si qvis conclave (aliqvod) ædificaverit super duabus domibus, similiterq; pontes apertos, transferunt sub illis in Sabbatho: verba sunt Rabbi Jehudæ. Sed Sapientes prohibent. Præterea verò dixit Rabbi Jehudah: miscent pro introitu aperto. Sed Sapientes (etiam hoc) prohibuerunt.

מתנ' ד

fol. xcvi col. 1.

הבונה עלייה על גבי (d) שני בתים וכן גשרים המפולשים מטלטלין תחתיהן בשבת דברי רבי יהודה וחכמים אוסרין ועוד אמר רבי יהודה מערבין למבוי המפולש וחכמים אוסרין:

Cap. X.

פרק י

Misch. I.

Si qvis exportaverit (in agrum) Thephillin, infert (in urbem, vel domum) ea par post par, (unum in capite, alterum in brachio:) Rabban Gamaniel dicit: bina & bina (paria scil. duo in capite, & duo in brachio.) De qvibus verò verba dicta sunt? De veteribus; sed qvod ad nova, liber est. Si invenerit (qvis) ea, ut sint fasciculi aut involucra: tenebras super illis expectat, & tum ea infert. In periculo tamen contegit illa, & abit sibi.

מתנ' א

Ibid. in fine.

המוצא תפילין מכניסן זוג זוג רבן גמליאל אומר שנים שנים במה דברים אמורים בישנות אבל בחדשות פטור מצאן צבתים או כריכות מחשיך עליהן ומביאן ובסכנה מכסן והולך לו:

Misch. II.

Rabbi Schimeon dicit: dat illa socio suo (seu proximo suo,) & socius ejus socio suo; donec pervenire faciat (ea) ad atriū exterius urbis. Sic etiam filium suum (in agro natum) dat socio suo, & socius ej9 socio suo: Si

מתנ' ב

Annexa hæc præcedenti, col. 2.

רבי שמעון אומר נותנן לחבירו וחבירו לחבירו עד (e) שמגיע לחצר החיצונה וכן בנו נותנו לחבירו וחבירו לחבירו אפילו

(d) Menass. שתי (e) Menass. שמגיעה.

אפילו (f) מאה רבי יהודה אומר נותן אדם חבית לחבירו וחבירו לחבירו אפילו חוץ לתחום אמרו לו לא תהלך זו יותר מרגלי בעליה :

Si vel centum ſint. Rabbi Jehudah dixit: dat homo dolium ſocio ſuo, & ſocius ejus ſocio ſuo, etiam extra terminum Sabbathicum. Reſponderunt illi: non ibit iſtud ulterius, qvam pedes poſſeſſoris ejus.

מתני׳ ג

MISCH. III.

fol. XCVII. col. 2.

היה קורא בספר על האיסקופה (g) ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו עד שלא הגיע לי׳ טפחים גוללו אצלו משהגיע לי׳ טפחים הופכו על הכתב רבי יהודה אומר אפילו (h) אין מסולק מן הארץ אלא כמלא מחט גוללו אצלו רבי שמעון אומר אפילו בארץ עצמו גוללו אצלו שאין לך דבר משום שבות עומד בפני כתבי הקודש :

Si qvis legerit in libro ſuper limine, evolutusq; fuerit liber è manu ejus: tum convolvit eum verſus ſe. Si (qvis) legerit in ſummitate tecti, & evolutus fuerit liber è manu ejus, ut tamen non pervenerit usqve ad decem palmos: convolvit eum verſus ſe; ſed qvando pervenerit usqve ad decem palmos: tum convertit eum ſuper ſcripturam. Rabbi Jehudah dicit: Si maximè non abfuerit à terra niſi plenitudinem acus (ſeu ſpacium, qvantũ acus implet:) convolvit eum ad ſe. Rabbi Schimeon dicit: Etiamq; in ipſa terra, convolvit eum ad ſe; qvia nullo modo tibi rẹs, ex conſtitutione Rabbinorum ſancita, conſiſtet coram Scripturis ſanctis.

מתני׳ ד

MISCH. IV.

fol. XCVIII. col. 2.

זיז שלפני חלון נותנין עליו ונוטלין ממנו בשבת † (i) עומד אדם ברשות היחיד

† Ibid. sed post interpositam Gemaram.

Si prominentia ante feneſtram fuerit: ponunt (aliqvid) ſuper illam, & auferunt ab illa in Sabbatho. Conſiſtere poteſt homo in loco priva-

(f) Menaſſ. אפילו הן מאה (g) Prag. Venet. & Amſtelod. נתגלגל (h) Venet. אינו

(i) Poſt vocem בשבת; additur adhuc in Venet. היה שם זיז אחר אין נוטלין הימנו בשבת : i.e. *Si fuerit ibi prominentia alia, non auferunt inde in Sabbatho.*

privato, & transferre (aliqvid) in loco publico. (Consistere contra potest) in loco publico, & transferre (aliqvid) in loco privato: modo nō eduxerit extra qvatuor ulnas.

היחיד ומטלטל ברשות הרבים ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד ובלבד שלא יוציא חוץ מארבע אמות:

MISCH. V.

(Sed) non stare debet homo in loco privato, & mingere in locum publicum: (aut) in loco publico, & mingere in locum privatum. Sic etiam non expuet. Rabbi Jehudah dicit: Etiam qvum jam dependerit sputum ejus ab ore ejus, non perget qvatuor ulnas, anteqvam expuerit.

מתנ' ה

Postrema Mischna praecedentis parti hac annexa est.

לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתין ברשות הרבים ברשות הרבים וישתין ברשות היחיד וכן לא ירוק רבי יהודה אומר אף (k) משנתלש רוקו בפיו לא יהלך ארבע אמות עד שירוק:

MISCH. VI.

Non stabit homo in loco privato, & bibet in loco publico: aut in loco publico & bibet in privato: nisi immiserit caput, & potiorem partem sui, in locum, in qvo bibit. Et sic in torculari (se res habet.) Recipit homo (ore aqvas) è stillicidio infra decem palmos; at è canali omni modo bibit.

מתנ' ו

fol. XCIX. col. 1.

לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד אלא אם כן הכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה וכן בגת * קולט אדם מן המזחילה למטה מעשרה טפחים ומן הצינור מכל מקום שותה:

** fol. eod. col. 2.*

MISCH. VII.

Si fovea (puteus) fuerit in loco publico, cujus fundum fuerit altum decem palmos: è fenestra, qvæ supra illam, hauriunt in Sabbatho. Si sterqvilinium fuerit in loco publico, altum decem palmos: è fenestra, qvæ supra illud, effundunt in medium ejus aqvas in Sabbatho.

מתנ' ז

Ibidem.

בור ברשות הרבים וחוליתו (l) גבוהה י' טפחים חלון שעל גביו (m) ממלאין הימנו בשבת אשפה ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים חלון שעל (n) גביו שופכין לתוכה מים בשבת:

(k) Menass. אף מי שנטל (l) Amstelod. גבות (m) Venet. ממלין (n) Venet. & Menass. גברה.

מתני' ח

Ibidem.

אילן (o) שהוא מיסך על הארץ
אם אין נופו (p) גבוה מן הארץ
שלשה טפחים מטלטלין תחתיו
שרשיו גבוהין מן הארץ שלשה
טפחים לא ישב עליהן ז הדלת
שבמוקצה (q) וחדקים שבפרצה
ומחצלות אין נועלין בהן
אלא אם כן גבוהים מן הארץ:

† *fol. C1. col. 1.*

Misch. VIII.

Si arbor (aliqva) obtexerit terrã, & corpus ejus non fuerit altius à terra tribus palmis, transferunt sub ea. Si radices ejus fuerint altiores à terra tribus palmis, non sedebit super illis. Januâ, qvæ in destinato, & spinis, qvæ in ruptura, & mattis non claudunt: nisi fuerint elevata super terram.

מתני' ט

Ibidem.

לא יעמוד אדם ברשות
היחיד ויפתח ברשות הרבים
ברשות הרבים ויפתח ברשות
היחיד אלא אם כן עשה
מחיצה גבוהה עשרה טפחים
דברי רבי מאיר אמרו לו
מעשה בשוק של פטמים שהיה
בירושלם שהיו (r) נועלין
ומניחין את המפתח בחלון
שעל גבי הפתח רבי יוסי
אומר שוק של צמרים (s) היה:

Misch. IX.

Non stabit homo in loco privato, & aperiet in loco publico: (nec) in loco publico, & aperiet in loco privato; nisi fecerit maceriam altã decem palmos: verba sunt Rabbi Mëir. Objecerunt illi factum in foro saginatorum, qvod in Jerusalem fuit, ubi clauserunt, & reposuerunt clavem in fenestra, qvæ super ostio erat. Rabbi Jose dicit: Forum vendentium lanam fuit.

מתני' י

fol. eod. col. a.

נגר שיש בראשו גלוסטרא
רבי אליעזר אוסר ורבי יוסי
מתיר אמר רבי אליעזר מעשה
(t) בכנסת שבטבריא שהיו
נוהגין בו היתר עד שבא
רבן גמליאל והזקנים ואסרו
להן רבי יוסי אומר איסור
נהגו (u) בה בא רבן
גמליאל והזקנים והתירו להן:

Misch. X.

Vectem, in cujus capite est crassities rotunda, Rabbi Elieser prohibet; Sed Rabbi Jose permittit. Narravit Rabbi Elieser factum de congregatione, qvæ in Tiberiade: ubi solebant permittere, donec venisset Rabban Gamaliel & Seniores, qvi prohibebant ipsis. Rabbi Jose (contra) dicit: Prohibere solebant ibi; (sed) venit Rabban Gamaliel & Seniores, qvi permiserunt illis.

מתני' Misch.

(o) Venet. & Amstelod. שהיה (p) Venet. & Amstelod. גבוהה (q) Amstel. וחורקים Venet. verò וחרקים per ר loco ד. (r) Venet. שהיו פותחין ונועלין וכו' (s) Venet. & Amstelod. הוה (t) Menass. בבית הכנסת (u) Venet. בו.

RABBI MOSIS BEN MAIEMON

פירוש

hoc est

COMMENTARIUS IN MISCHNAS TALMUDICAS MASSECHES ERUBHIN.

EX VERSIONE

SEBASTIANI SCHMIDI.

MISCH. XI.

Vecte, qvi alligatus (januæ,) claudebant in Sanctuario: sed non in urbe. Qvi verò (separatus) deponitur, prohibitus erat utrobiq;. Rabbi Jehudah dicit: qvi deponebatur, licitus erat in Sanctuario: & qvi alligatus, in urbe.

מתני׳ יא

fol. CII. col. 1.

נגר הנגרר נועלים בו במקדש אבל לא במדינה והמונח כאן וכאן אסור רבי יהודה אומר המונח (x) מותר במקדש והנגרר במדינה:

MISCH. XII.

Restituunt (in locum suum) cardinem inferiorem in Sanctuario; sed non in urbe: superior autem utrobiq; prohibitus. Rabbi Jehudah dicit: Superior in Sanctuario, & inferior in urbe (Hierosolyma restituebatur.)

מתני׳ יב

fol. eod. col. 2.

מחזירין ציר התחתון במקדש אבל לא במדינה והעליון כאן וכאן אסור רבי יהודה אומר העליון במקדש והתחתון במדינה:

MISCH. XIII.

Restituunt (super vulnus) emplastrum in Sanctuario: sed non in urbe. Si primùm (imponendum:) utrobiq; prohibitum est. Ligabant chordam in Sanctuario; sed non in urbe: & si de novo (inducēda fuit,) utrobiq; prohibitū erat. Secabant verrucam in Sanctuario: non autē in urbe. Qvod si instrumento (faciēdum istud;) utrobiq; erat prohibitū.

מתני׳ יג

Ibidem.

מחזירין (y) רטייה במקדש אבל לא במדינה אם בתחילה כאן וכאן אסור † קושרין נימא במקדש אבל לא במדינה (z) אם בתחילה כאן וכאן אסור * חותכין יבלת במקדש אבל לא במדינה ואם בכלי כאן וכאן אסור:

† Ibidem sed post interpositam Gemaram.

* fol. CIII. col. 1.

MISCH. XIV.

Sacerdos, si in digito læsus est, circumvolvit circa eum juncum in Sanctuario; sed non in urbe. Si (faciendum sit) ad eliciendum sangvinem; utrobiqve prohibitum est. Spargebant salem super clivum, pro-

מתני׳ יד

fol. eod. col. 2.

כהן שלקה באצבעו כורך עליו גמי במקדש אבל לא במדינה אם להוציא דם כאן וכאן אסור † בוזקין מלח על גבי כבש

† fol. CIV. col. 1.

(x) τὸ מותר abest in Venet. (y) Venet. ומחזירין (z) Amstel. ואם.

כבש בשביל שלא (a) יחליקו (b) וממלאים מבור הגולה ומבור הגדול בגלגל בשבת ומבאר הקר ביום טוב :

propterea ut non nutarent (gradus & pedes.) Et hauriebant è puteo captivitatis (aqvas), & ex puteo magno, per rotam, in Sabbatho: & è puteo scaturiginis, in die festo.

מתנ׳ טו

MISCH. XV.

fol. eod. col. 2.

שרץ שנמצא במקדש כהן מוציאו בהמיינו שלא לשהות את הטומאה דברי רבי יוחנן בן ברוקא רבי יהודה אומר בצבת של עץ שלא לרבות את הטומאה מהיכן מוציאין אותו מן ההיכל ומן האולם ומבין האולם ולמזבח דברי רבי שמעון בן ננס רבי עקיבא אומר (c) כל מקום שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת משם מוציאין אותו ושאר כל המקומות כופין עליו פסכתר רבי שמעון אומר (d) כל מקום שהתירו לך חכמים משלך נתנו לך שלא התירו לך אלא משום שבות :

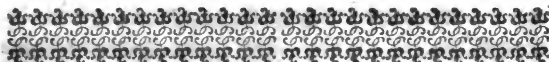
Si reptile immundum fuit in Sanctuario, sacerdos extraxit illud balteo suo: ut non commoraretur (ibi diuti9) immundities: verba sunt Rabbi Juchanan filii Brukæ. Rabbi Jehudah dicit: per fasciculum ligni (removit:) ne multiplicaretur immundities. Unde extrahebant? è templo, & è porticu, & ex (loco) inter porticum & altare: verba sunt Rabbi Schimeon filii Nanos. Rabbi Akiba dicit: circa qvemcunq; locum rei fiebant, propter contumaciam qvidem, excisionis; propter errorem vero, peccati: ex illo extrahebant illud: in reliqvis autem omnib9 locis invertebant super illud ollam. R. Schimeon dicit: Qvemcunq; locum permiserunt tibi Sapientes, de tuo dederunt (eum) tibi: qvandoqvidem non licitum (& liberum) fecerunt tibi, nisi à constitutione Doctorum Sabbathica.

(a) Venet. & Amstelod. יחלוקו (b) Venet. וממלא (c) τὸ כל abest in Prag. & Menass. (d) Abest & h. l. τὸ כל in Prag Menass. & Amstelod.

נשלמה מסכת עירובין :

Absolutus est Tractatus Talmudicus de Mixturis.

RAB-

PERUSCH SIVE COMMENTARIUS RABBI MOSIS BEN MAIEMON VULGO RAMBAM DICTI IN MISCHNAS TRACTATUS ERUBHIN.

Numerus heic adscriptus remittit ad præcedentes paginas, qua Textũ Mischnarũ integrum exhibent.

ANNOTATIO I. AD CAP. I.

MISCHN. I.

מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה וכו׳

Introitus qvi altior est viginti ulnis &c *pag. 1.*

RAbbi Jehuda dixit, qvod porta palatiorum Regum fortè altior sit viginti ulnis: ut adeo possimus facere in ostiô introitus mixturam Sabbathicam, qvemadmodum infra exponetur: etiam qvantumcunq; fuerit, qvo altior erit viginti ulnis. Sed Doctor primus dicit, qvod si utiq; fuerit altior altitudo trabis super capite introitus, qvam viginti ulnas, non cognoscatur nec (*homines*) aspiciant illam: Atq; ideo dixit, si fuerint in trabe, qvæ posita est inter parietes introitus sculpturæ & figuræ, cujusmodi (*trabes*) sunt, qvas nos in lingva Arabica vocamus מקרבץ qvæ illæ ipsæ sunt, qvas sapientes (*Talmudici*) vocant אמלתרא; qvod tum demum non opus sit, ut diminuamus (*eum introitum*) licet fuerit altitudo trabis figuratæ major viginti ulnis, propterea qvod (*nihilominus*) homines omnes aspiciant eam, propter insignem pulchritudinem ejus, & verificetur cognitio. Similiter si fuerit illi forma ostii, non opus est, ut diminuamus, licet fuerit altior viginti ulnis. Formã autem

autem ostii sunt duo postes in altitudine (*h. e. erecti*) & tertius in latitudine (*transversus*) inclinatus super capita istorum à superiori parte. Atq; hoc est, qvod dicunt: calamus hinc, & calamus illinc, & calamus super illis. Et ubicunq; reqviritur à nobis forma ostii, non est alia nisi ista, sive in mixturis Sabbathicis, sive in tabernaculo. Oportet autem qvemvis scire, qvod altitudo introitus non debeat esse minor decem palmis ullo modo, nec major viginti ulnis, nisi sub alterutra istarum conditionum (*dictarum,*) qvæ hæ sunt, ut sit ipsi forma ostii, aut trabs figurata. Itaq; si fuerit altitudo, calamus hinc, & calamus illinc, viginti ulnarum: non obligati sumus, ut sit calamus super illis, attingens illos; sed si maximè distabit ab illis ultra tres palmos, reputamus pro forma ostii. Præterea scito, qvod qvævis ulna, cujus in Erubhin (*commixturis sabbathicis,*) in Succah, (*Tabernaculo,*) in Kilajim (*seu Heterogeneis*) fit mentio, sit ulna media (*mediocris:*) volo dicere, qvod habeat sex palmos. Et in unoqvoq;, qvod cogimur metiri, qvæcunq; etiam sit distantia cujuscunq; de tribus illis locis (*scil. Erubhin, Succah, Kilajim*) attendimus præcisionem seu rigorem (*h. e. si præcise habent mensuram.*) Nimirum qvando metieris palmo stricto, attendimus, an sit in eo mensura præcisa, e. g. altitudo tabernaculi & altitudo introitus, si sunt in illis plures viginti ulnis, erunt reproba. Similiter si metieris palmo non stricto, attendimus an sit in re aliqva mensura præcisa ex. gr. decem palmi altitudinis introitus, & altitudinis tabernaculi, aut sedecim ulnæ calvitiei vineæ, aut duodecim ulnæ loci vacui vineæ: qvorum expositionem præmisimus in tractatu Kilajim. Et his similia. Strictum autem hoc notat, ut sint digiti manuum duarum coarctati, alii super alios probe, in momento dimensionis sex palmorum; ita qvidem, ut comprimas digitos, qvantum possis: Sed non strictum significat id, qvod contrà se habet, scil. ut ponas digitos tuos unum prope alterum, nec tamen sint coarctati, sed laxati, possitq; intervenire aër inter illos. Observa verò hanc Regulam, & ne adige nos ad hoc, ut repetamus eam ubivis locorum. Tandem non est decisio juxta. R. Jehudam.

pag. 1.

ANNOTATIO II. AD MISCH. II.

הכשר מבוי בית שמאי אומרים וכו׳

Justum introitum Scholastici Schammai dicunt &c.

Dissensus, qvi est inter Doctorem primum & Rabbi Eleazarem, hic est, qvod alter putat, introitum, qvi habet in latitudine sua minus qvatuor palmis,

palmis, non opus habere five poste five trabe: alter verò fentit, opus habere. Nec explicatum eft in Talmud, qvisnam eorum alterutram fententiam amplexus fuerit? Interim fundamenta, (*feu Regulæ,*) qvarum tu meminiffe debes, funt, qvod introitus, qvi permiffus eft cum pofte & trabe, juxta fententiam Scholafticorum Hillelis, fit, cujus fuerit longitudo major, qvam latitudo ejus, faltem exiguum qvid: Qvod fi fuerit qvadratus, h.e. fi longitudo ejus æqvalis fuerit latitudini ejus, opus habeat pofte, qvi erectus fit in latere ejus, & cujus latitudo fint qvatuor palmi; aut pofte hinc & pofte illinc, ut latitudo ejus fit, qvantacunq; placuerit, pro more atrii, qvod opus habet affere qvatuor (*palmorum*) aut duobus afferibus qvantulicunq; placuerint: & tum liceat uti illo. Et fic, fi domus alicujus longitudo major erit latitudine ejus, jus ejus idem eft cum jure introitus, & poftis aut trabs fola ipfi fufficiet, ut licitum fit transferre intra illam in vafe (*aliqvid.*) Cæterum הכשר rectitudo introitus, fignificat apparatum & deftinationem ejus, ut utatur qvis eo, poft factam mixturam Sabbathicam; qvemadmodum exponitur, qvando dicunt: הכשר ciborum, qvod (*fane*) fignificat præparationem eorum & deftinationem ad immunditiem. Porro, fcito, qvod introitus, qvi non patentes funt, fint carmelith, qvando (*qvidem*) introitus (*aliqvis*) aptus fuerit verfus locum publicum, qvemadmodum expofuimus ab initio tractatus Schabbath: Si ergo (*qvis*) fecerit trabem ejusmodi introitus, i.e. lignum altius pariete, juxta altitudinem commemoratam, & (*juxta id.*) qvod adhuc (*infra*) explicabitur de qvantitate latitudinis iftius trabis, conveniens erit facere in eo mixturam Sabbathicam. Eritq; carmelith, qvod ad projectionem attinet, dicere volo, qvod, qvisqvis projecerit è loco publico fuper eum, non reus fiat excifionis. Qvod fi fecerit illi poftem, erit locus privatus, & qvi projecerit in eum (*aliqvid,*) reus erit. Nam Regula apud nos eft: Trabs eft, ut cognofcatur; poftis eft, ut fit paries. Cæterum non eft decifio juxta Rabbi Eliefierem. Difcipulus, qvi hic commemoratur, eft Rabbi Mëir, & qvoad ambas fententias, h. e. verba Rabbi Eliefieris aut Rabbi Mëir, decifio eft juxta Scholafticos Hillelis.

ANNOTATIO III. AD MISCHN. III.

קורה שאמרו רחבה לקבל אריח וכו' *pag. 2.*

Trabis, qvam dixerunt, latitudo debet effe ad accipiendum Ariach &c.

לבנה Later notus eft. Eft autem qvadratus trium palmorum fuper tribus palmis. Qvum dicit: fufficit trabi, ut latitudo ejus fit palmus, eft

est indulgentia, pro ea *(trabe,)* quæ deficit. Qvandoquidem enim reqviritur, ut latitudo ejus sit Ariach, hoc est, palmus cum dimidio, indulsit *(aliqvid)* dictum hoc, dum dixit: Sufficit *(tamen etiam)* trabi, ut latitudo ejus sit palmaris. Mox verò videbis hujus indulgentiæ rationem. Dixit enim, ut possit admittere Ariach juxta longitudinem suam: vult dicere: licet ratione latitudinis non habuerit nisi palmum, fieri tamen potest, ut consistat super ea Ariach, qvum fuerit juxta longitudinem trabis *(positus.)*

ANNOTATIO IV. AD MISCHN. IV.

pag. 3.

רחבה כדי לקבל אריח וכו׳

Latitudo ejus ad admittendum Ariach &c.

בריא Sana *(inqvit,)* ad admittendum Ariach, h. e. ut sit valida ad portandum pondus Ariach, nec frangatur. Non est autem decisio juxta Rabbi Jehudam.

ANNOTATIO V. AD MISCHN. V.

pag. 3.

היתה של קש או של קנים וכו׳

Si fuerit ex stipula aut arundinibus, &c.

Oportet te scire, qvod proportio diametri circuli ad circumferentiam sit incognita; nec fieri possit, ut loqvamur de hac unqvam accuratè. Imperfectio autem hujus apprehensionis *(seu scibilis)* non est ex parte nostri, juxta opinionem sectæ, qvæ vocatur גהליין Gehaliæ; sed est ex natura ipsius rei hujus incognita, dum non est ejusmodi natura ejus, ut apprehendatur. Attamen cognoscitur hoc prope. Siqvidem pridem composuerunt Autores Arithmeticæ de hoc libros, unde cognoscas proportionem diametri ad circumferentiam prope: Et ratio admirandæ propinqvitatis, cui etiam doctissimi Mathematici innituntur, est proportio unius ad tria cum parte septima: ita ut, qvicunq; circulus habeat in diametro suâ ulnam, in ejus circumferentia sint tres ulnæ cum parte septima *(ulnæ)* prope. Verum enim verò, qvia res tamen non cognoscitur nisi prope, sumpserunt illi *(Doctores nostri)*, numerum integrum, dixeruntqve: In cujuscunq; circumferentia sunt tres palmi, ejus latitudo *(seu diameter)* est unius palmi: Atq; huic innituntur, qvantum nobis opus est ad dimensiones in lege.

ANNO-

ANNOTATIO VI. AD MISCH. VI.

לחיים שאמרו גובהן עשרה וכו׳

Postium, de qvibus locuti sunt, altitudo sunt decem &c. pag. 3.

Cardo rei in hoc dicto de postibus, circa qvos dissentiunt Rabbi Eliéser & Sapientes, hic est, qvod alter dicit, postem unum *(reqviri;)* alter, postes duos: interim ambo fatentur, qvod latitudo & crassities eorum possit esse, qvæcunq; placuerit. Supra verò exposuimus, qvod non sit decisio juxta Rabbi Eliéserem. Similiter etiam non est decisio juxta Rabbi Jose. Porro dicit, altitudinem eorum *(postium)* esse debere decem palmorum; propterea qvod ista sit altitudo minima, qvæ in introitum cadit, qvemadmodum *(supra)* meminimus. Qvod si verò etiam fuerit altitudo introitus viginti ulnarum, & fecerit *(qvis)* postem decem *(tantum)* palmorum in altitudine ejus, tamen sufficiet.

ANNOTATIO VII. AD MISCH. VII.

בכל עושין לחיין וכו׳

Ex omni re faciunt postes &c. pag. 3.

גולל est operculum sepulchri, qvod qvisqvis attingit, immundus est septem diebus. Atq; hoc est, qvod lex dixit *(Num. XIX. v. 16.)* Et omne, qvod tanget, super agro, confossum gladio, aut mortuum, aut os hominis, aut sepulchrum. Sed amplius explicabitur hoc explicatione accurata suo loco in tractatu Oholoth. Cæterum non est decisio juxta Rabbi Jose, nec juxta Rabbi Mëir, nec juxta Rabbi Jose Galilæum.

ANNOTATIO VIII. AD MISCHN. VIII.

שיירה שחנתה בבקעה וכו׳

Turma, qvæ castrametata est in valle &c. pag. 4.

ארחת Turma Ismaelitarum *(Gen. XXXVII. v. 25.)* Chaldaice versum est שיירת ערבאי turma Arabum. Cæterum qvando perruptum majus est stante, in tota lege non est paries: qvando tamen perruptum est æqvale stanti, tum est paries, & licitum est transferre intra totum *(inclusum ei spatium.)* At qvando in tota ista perrupta parte fuerit ruptura latior decem ulnis, qvemadmodum exposuit, non erit paries: si maxi-

maxime ſtans majus fuerit. Qvod ſi tamen fuerit forma oſtii, nihilominus erit paries: ſi maximè latitudo rupturæ erit amplior decem ulnis. Nota verò has regulas perpetuò.

ANNOTATIO IX. AD MISCH. IX.

pag. 4. מקיפין ג׳ חבלים זו למעלה מזו וכו׳

Circumducunt tres funes unum ſupra alterum &c.

Hoc clarum eſt, qvod menſura parietis ſint decem palmi. Jam Regula eſt apud nos: qvicqvid minus eſt tribus palmis, eſt qvaſi appendix alicujus rei. Eſtq; illud è numero conſtitutionum, qvas accepit Moſes è Sinai. Hinc reqviritur, ut craſſities funium faciat ultra palmum, ad integrandum tres menſuras deficientes inter funem & funem, ut interſit inter illos minus tribus (*palmis.*)

ANNOTATIO X. AD MISCH. X.

pag. 4. מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא וכו׳

Circumdant arundinibus, modo non ſint &c.

Mentionem fecit in iis, qvæ præceſſerunt, ſubtegminis ſine ſtamine: qvando nimirum dixerunt: circumdant funibus. Nunc itaq; mentionem facit parietis, qvi ſit ſtamen ſine ſubtegmine; qvum ait: circumdant arundinibus. Poſtea dicit Rabbi Jehuda, qvod non permiſerint illum, niſi turmetur; hoc eſt, qvando plures fuerint, qvam duo (*homines.*) Sed Doctor primus dixit, qvod nullum ſit diſcrimen, ſive ſit turma, ſive unus aliqvis. Qvandocunq; cogitur aliqvis facere parietem in turma, ſufficit illi ſtamen aut ſubtegmen, e. g. qvando circundant arundinibus aut funibus (*Ita R. Jehuda.*) At Sapientes, qvando dicunt: alterutra ex iſtis duabus rebus (*ſufficit,*) loqvuntur de hoc, qvod etiam unus aliqvis ſi ſit in urbe (*aut provincia,*) ſufficiat illi alterutra ex iſtis duabus rebus; qvocunq; etiam loco faciendus ſit paries. Oportet autem te ſcire, qvod, qvando homo unus aut duo veniunt in deſertum, & faciunt parietem, qvemadmodum meminimus; qvod (*inqvam*) inter conditiones parietis ſit, ut non ſit intra illum (*ſpatium ſ. area*) ultra ſpatium duarum ſearum; qvi locus eſt, in cujus dimenſione, tempore ſubducti calculi, (*h.e. qvum calculus ſubducitur,*) qvinq; millia ulnarum ſunt, (*ſeu deprehenduntur;*) qvamcunq; etiam figuram habeat. Eſt namq; iſta dimenſio atrii tabernaculi; (*qvippe*) cujus longi-

longitudo fuit centum, & latitudo qvinqvaginta *(ulnarum.)* Qvando verò tres aut plures fuerint; tum faciunt turmam, & possunt facere parietem tantæ dimensionis, qvanta opus fuerit ipsis & vasis eorum, & usui eorum; si vel maximè in dimensione loci *(comprehensa)* fuerint milliaria multa: modò non relinqvatur de loco, qvem circumdederunt pariete, locus vacuus; in cujus calculo deprehendatur spatium duarum horarum.

Castra hæc, qvæ commemorantur hic, *(intelligenda sunt)* etiam de bello arbitrario: qvanto magis de bello præcepto. Cæterum sublevamus eos *(indulgemus)* propterea qvod occupati sunt in subjugatione terrarum insidiatorum. Adferunt itaq; ligna ex qvocunq; loco, si maxime ceciderint illa possessores eorum, & fecerint ex iis fasciculos: ut tamen non incumbat illis iniqvitas rapinæ. Liberi qvoq; sunt à lotione manuum, ita qvidem, ut possint comedere, licet non laverint manus ante cibum; nec laborem hunc ipsis imponunt, ut qværant aqvas: attamen post cibum lavabant manus necessariò, cum *(aliàs)* periculum sit, propterea qvod sal eorum noceat oculis. Est namq; moris illis intingere in salem, qvo tempore edunt. Hinc solliciti sumus, ne forte tangat *(qvis miles)* manu sua oculos suos, & noceat illis. Atq; hæc est ratio lotionis manuum post cibum. Vocarunt autem aqvas postremas. Et *(liberi etiam sunt)* à Demaj seu dubio. Qvo hoc volunt, qvod licitum ipsis sit comedere Demaj: hoc est, rem, è qva non detraxerunt, qvæ statuta sunt. cum tamen detrahere debeant, e.g. Thrumam decimarum, & decimas secundas. Sed jam exposuimus Demaj, & jura ejus, in tractatu Demaj. Item *(sc. liberi sunt in castris)* à miscendo Sabbathicè. Qvo hoc significatur, qvod liberi sint, ut utantur in castris suis *(rebus)* è tentorio in tentorium *(translatis;)* Atq; adeo liberi sint à faciendo mixturam Sabbathicam inter tentoria, qvæ sunt instar atriorum. Sed ad mixturas Sabbathicas terminorum tenentur. Verum amplius explicabuntur mixturæ terminorum suo loco in hoc ipso tractatu. Non est autem decisio juxta R. Jehudam *(in superiori Mischna:)* nec est decisio juxta R. Jose; sed decisio est juxta sapientes.

CAP. II.

ANNOTATIO XI. AD MISCHN. I.

עושין פסין לביראות וכו׳ pag. 5.

Faciunt asseres fontibus &c.

דיוסדין est vox composita ex duabus vocibus *(q. d.)* דיו עמודין

duas columnas. Nam דין *δύο* in lingva græca duo *(significat,)* itaq; vox exponenda est per duo, &, columnæ. ביראורת autem est pluralis ꝰ באר fontis; qvi est fons aqvarum scaturiens. רבקורת est pluralis ꝰ רבקרת, qvod notat armentum boum saginatorum: ex significatione *(vocis* מרבק *sagina Jerem.XLVI. v.21.)* sicut vituli saginarii. Qvod verò dicit: ligatarum, & non: solutarum, *(factum est)* ad commônefaciendum, qvod de ligatis constare debeat. Latitudo autem vaccæ mediocris, ad qvam hic digitus intenditur, qvoad veram qvantitatem, est minor triente, ut adeo latitudo, qvæ inter asseres esse debet, juxta sententiam Rabbi Mëir, sit decem ulnarum; sed juxta sententiam Rabbi Jehudæ, tredecim ulnarum & trientis. Interim non est dissensus inter Rabbi Mëir & inter Rabbi Jehudam in hoc, qvod, sive intersint inter asseres decem ulnæ, sive minus, non opus sit qvatuor simplicibus: nec in hoc, qvod si interfuerint qvatuordecim ulnæ, aut amplius, inter illos opus sit simplicibus. Itaq; dissensus *(in hoc tantum)* inter illos est, qvando interstitium, qvod est inter asserem & asserem, latius fuerit decem ulnis, usq; ad qvatuordecim ulnas. Omnino autem una ingredi debet, & altera egredi. Neq; enim potest fieri, ut *(integrum)* armentum saginarii ingrediatur, & *(integrum)* armentum exeat; nisi inter illa sit spatium: qvod erit illud ipsum, ad qvod digitum intendit per istas decem ulnas, qvæ fuerunt inter binos qvosq; asseres, qvum fuerint *(ulnæ)* latæ, non strictæ. Tandem decisio est juxta Rabbi Jehudam in utroq; dicto.

ANNOTATIO XII. AD MISCH. II.

pag. 6. מותר להקריב לבאר וכו׳

*Licitum est abluere ad fontem &c.

Si fuerint asseres multi, observabit, ut non deprehendantur in latitudine singulorum asserum sex palmi, nec intersint inter asserem plures qvam tredecim ulnæ & triens. Iterumq; est decisio juxta R. Jehudam, sicut diximus in constitutione præcedente.

ANNOTATIO XIII. AD MISCH. III.

רבי יהודה אומר עד בית סאתים וכו׳

pag. 6. *R. Jehudah dixit, usq; ad spatium duarum &c.*

Rabbi Jehudah dicit, distantiam à latere fontis asseribus esse debere qvantitatis septuaginta ulnarum, & duarum tertiarum ulnæ tantùm: qvæ

est

eſt qvantitas lateris ſpatii duarum ſearum, ſicut infra explicabitur. Porrò קרפף eſt locus circundatus macerie. דיר eſt locus ubi congregantur greges (*caula ſcil.*) סהר carcer eſt notus (*ex Gen. XXXIX. v.20.*) in domum סהר carceris. (*Eqvidem h. l. alii aliter accipiunt: vid. Raſch. h. l.*) חצר Atrium, eſt locus, qvi non eſt contabulatus (*trabibus.*) Ratio autem in hoc (*negotio ſeu dicto*) eſt, qvod hortus, & Karpeph locus macerie munitus, non ſit circumdatus in habitationem. Cæterum alibi diximus, qvod ſpatium Cori adæqvet triginta ſeas. Qvod jam dicunt: licet ampliare, qvantum libuerit, modo multiplicet (*qvis aſſeres,*) refertur ad aſſeres fontium. Atq; hoc eſt, qvod dixerunt Sapientes ad R. Jehudam: Non dixerunt: ſpatium duarum ſearum &c: Et non eſt deciſio juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO XIV. AD MISCHN. IV.

רבי יהודה אומר אם היתה וכו׳ *pag. 6.*

Rabbi Jehuda dicit: ſi fuerit &c.

Si fuerit via publica interſecans: vult dicere: interſecans inter aſſeres, dimovebit eam in latera: vult dicere: ut ſit inceſſus hominum extra aſſeres, non intra illos.

באר Eſt fons aqvarum ſcaturientium. בור fovea ſeu ciſterna, eſt fovea, ubi congregantur aqvæ. Non autem eſt deciſio juxta R. Jehudam filium Baba. Ubi tamen conditiones peculiares (*obſervandæ ſunt.*) Qvæ hæ ſunt, qvod inter jura aſſerum fontium, de qvibus in antecedentibus egimus, illa (*conſtitutio*) non reputetur nomine parietis, niſi qvando fons eſt fons aqvarum vivarum, & publicus eſt, & eſt in terra Iſrael. Nam hoc privilegium, qvod conceſſum eſt in ea, non fecerunt niſi propter aſcendentes ad feſta ſolenniſſima (רגלים *dicta.*) Atq; hoc eſt qvod dicunt: Non permiſerunt aſſeres fontium, niſi beſtiis aſcendentium ad feſta ſolenniſſima ſolum. Et præter omnia iſta non licitum eſt potare in ejusmodi (*fonte,*) niſi beſtias; qvæ non poſſunt deſcendere ad ciſternam. Verum homini non permiſſum eſt, ut hauriat inter aſſeres, & bibat, niſi fecerit parietem, decem palmos altum; Siqvidem non ſit ciſterna lata, adeo ut neqveat homo extendere (*ſeu dilatare*) pedes ſuos in lateribus ciſternæ, & deſcendere. Tum enim licitum erit ipſi bibere inter aſſeres.

ANNO-

ANNOTATIO XV. AD MISCHN. V.

pag. 7.

ועוד אמר ר׳ יהודה בן בבא וכו׳

Et præterea dixit R. Jehuda f. Babæ &c.

Qvandoqvidem præcessit dictum R. Jehudæ fil. Babæ, perrexit & dixit: Et præterea dixit R. Jehuda filius Babæ. Supra exposuimus, qvod atrium tabernaculi fuerit spatium duarum searum. Nosti verò etiam jam, qvod atrii tabernaculi qvantitas sit ejusmodi spatium duarum searum, qvod contineat qvinq; millia ulnarum: cum longitudo ejus fuerit centum ulnarum, & latitudo ejus qvinqvaginta. Hinc qvivis locus, cujus qvantitatis dimensio fuerit qvinq; millia ulnarum, erit spatium duarum searum, in qvacunq; etiam figura fuerit; sive (*inqvam*) fuerit circularis, sive triangularis, sive qvadratus, sive alius (*figuræ*;) ex figuris omnibus. Verum enim verò, qvando superficiei qvadratæ, cujus anguli sunt æqvales (*seu recti*,) dimensio fuerit qvinq; millium ulnarum, non cognoscitur latus (*ullum*) istius superficiei, nisi propè (*seu præter propter*:) propterea qvod qvinq; millia sunt numerus non qvadratus, radix verò ejus qvadrata sunt septuaginta prope ulnæ & qvinq; partes septenæ ulnæ. Et res sic se hic habet in hoc numero, qvemadmodum indicavi tibi (*supra*) in iis, qvæ præcesserunt, circa proportionem diametri circuli ad circumferentiam ejus. Nam in æternum non pervenitur ad cognitionem radicis qvadratæ numeri, qvi non est magnus, nisi præter propter. Idq; non propter defectum scientiæ nostræ, sed propter naturam hujus numeri. Atq; ideo dixerunt, septuaginta & שירים. Nam si supposueris istas שירים esse qvinq; partes septenas, qvemadmodum indicavi, & multiplicaveris in se ipsas septuaginta cum qvinq; septenis, proveniet numerus qvinq; millium, & una dimidia pars prope. Qvod si supposueris, istas שירים esse duas tertias, qvò inclinat mens Hierosolymitani (*Talmudis*:) erit dimensio istius superficiei qvatuor millia nongenta nonaginta tria; cum septem nonis partibus. Atq; hic est dissensus, qvi inter dictum R. Jehudæ filii Babæ, qvi dixit septuaginta & Scherajim (*sive qvinq; septenæ*,) & inter id qvod dixit Rabbi Akiba, qvi dixit: modo sint septuaginta & Scherajim (*duæ tertiæ*) super septuaginta & Scherajim (*duas tertias*;) conjunctus cum dissensu, qvi est inter eosdem circa domum custodiæ & domum habitationis. Nam Rabbi Jehudah accurate expendit numerum valde, adeo ut fiat dimensio qvadrati spatium duarum searum plenarum, & supponit Scharajim esse qvinq; septenas partes, qvemadmodum indi-

cavi-

cavimus, aut si qvid accuratius est isto. At Rabbi Akiba propius (*seu præter propter*) accedere facit numerum, & supponit Scherajim esse duas tertias aut circiter propius, ita ut dimensio qvadrati sit propè spatium duarum searum. Atq; sic videtur (*mihi*) ex verbis eorundem, (*qvæ habent*) in alio loco. Cæterum R. Jehuda per dictum: Etiamsi non fuerit ibi, nisi cisterna & fovea & spelunca, hoc vult, (*etiamsi non fuerit ibi nisi*) unum ex istis aut cisterna, aut fovea aut spelunca. Explicaturq; in Thosiphtha, qvod Rabbi Eliefer existimaverit, qvod si longitudo ejus ultra duplum excesserit latitudinem, non transferant in medio ejus. Ubi dissensus eorum consistet in eo, qvod indicabo tibi. Nempe hic est; qvod R. Jose dicit: in loco, qvi habeat spatium duarum Searum, cujus mensura qvinq; millia ulnarum, qvemadmodum exposuimus, etiamsi fuerit longitudo ejꝰ bis tanta, qvanta latitudo ejus, ita ut longitudo ejus sint centum ulnæ & latitudo ejus qvinqvaginta ulnæ, sicut atrium tabernaculi, transferri (*res in Sabbatho:*) etiamsi in eo diameter sit circiter centum & duodecim; qvod plus, qvam duplicata latitudo. Sed Rabbi Akiba putavit, qvod non excedere debeat longitudo latitudinem, nisi juxta dimensionem, qva diameter sit duplicata latitudo. Qvomodo longitudo superficiei erit nonaginta trium (*ulnarum*) cum tribus novenis: Latitudo verò qvinqvaginta trium ulnarum cum parte tertia: diameter autem centum & septem (*ulnarum*) cum dimidia. Omnes tamen isti numeri præter propter (*accipiendi sunt.*) Ubi qvod commemoravi tibi, pro exemplo esse potest; nec fieri potest, ut extrahamus illos (*numeros*) accurate, propterea qvod omnes sint numeri sine radicibus qvadratis. Itaq; juxta sententiam Rabbi Elieseris in æternum non erunt in longitudine spatii duarum Searum ultra nonaginta tres ulnas cum tribus novenis. At juxta sententiam R. Elieseris erit longitudo ejus centum ulnarum. Et hæc est figura ejus, qvod commemoravimus ex sententia R. Elieseris. Summa verò dicti Rabbi Elieseris hæc erit: Si fuerit diameter magis qvam bis tanta, qvanta latitudo ejus vel unicam ulnam, non transferent in medio ejus. Porrò qvicqvid commemoravimus de radice qvadrata, & extractione diametri, & calculo, id valde verisimile est in oculis ejus, qvi novit artem Arithmeticam & calculum: contrà difficile valde, adeo ut in eo sit qvasi cœcus, qvisqvis istam artem non didicit. Cæterum decisio est juxta Rabbi Akibam, qvatenus dicit: etiamsi non sit ibi ullum ex omnibus istis; non autem qvatenus dicit, qvod debeant esse septuaginta cum Scherajim super septuaginta cum Scherajim. E[illegible]ecisio est juxta Rabbi Jose, qvum dicit: Etiamsi longitudo ejus duplo major fuerit latitudine ejus, qvemadmo-

dum exposuimus. Oportet verò te hic scire, qvod, cuicunq; loco *(homines)* fecerunt maceriem, & intentio fuit, habitare in eo, qvem vocant קרפף septum circundatum in habitaculum, si maxime in dimensione sua haberet mille milliaria, licitum sit transferre in toto. Itaq;, qvicqvid hic dixerunt de horto, & *(Karpeph)* septo, dixerunt de eo, qvod non est circundatum in habitaculum.

ANNOTATIO XVI. AD MISCHN. VI.

pag. 8.

אמר ר' אילעאי שמעתי וכו'

Dixit Rabbi Ilai audivi &c.

Jam diximus aliqvoties, qvod spatium *(seu area)* cori sint triginta areæ sex. Porro qvum dicit: Sed illis licitum est, *(ita accipiendum est,)* qvando resignavit potestatem suam illis simpliciter *(vel in genere.)* Nihilominus Sapientes putant, qvod etiamsi resignet potestatem suam illis simpliciter, prohibitum tamen illis sit, uti domo illius, nisi clare *(vel in specie)* dixerit illis, qvod resignet ipsis potestatem domus suæ h. e. potestatem suam in atrio; id verò est atrium, qvod est ante habitationes trabe carentes. Sed amplius hoc exponetur loco suo in hoc *(ipso)* tractatu. Præterea autem audivit *(Rabbi Ilai,)* qvod homo satisfaciat debito suo in Paschate per Akrebalim, qvando comederit illud *(olus)* nomine מרור amaritudinis. Est autem מרור Amaritudo è numero olerum, qvibus homo satisfacit debito in nocte Paschatis, enumeratorum in cap. 2. tractatus Peschim. Et pro Akrebalim in lingva Arabica dicitur אלעקרבון, notumq; *(olus)* est apud nos, cujus folia sunt in forma scorpionis. Cæterum interrogavit Rabbi Ilai omnes discipulos R. Eleasaris, num audivisset qvisqvam ex illis ex Rabbi Eleasare unam ex istis tribus constitutionibus, qvas audiverat ipse. Sed non invenit qvenqvam, qvi audivisset illas: nisi qvod ille solus *(audivisset.)* Qvare nulla illarum est constitutio. Sed omnes sunt repudiatæ.

CAP. III.

ANNOTATIO XVII. AD MISCHN. I.

pag. 8.

בכל מערבין ומשתתפין וכו'

Per omnia miscent & communicant &c.

מערבין Miscentes *(sunt,)* indicat mixturas Sabbathicas terminorum,

norum, qvæ amplius explicabuntur infra: sed mixturis Sabbathicis atriorum sunt sua jura, qvæ explicabuntur in fine cap. VII. ומשתתפין. Et communicant (*seu societatem ineunt:*) hæ sunt communicationes introituum. Estq; communio hominum introitu utentium, ut utantur illo de domo in domum: qvemadmodum explicabitur in cap. VIII. Cæterum non convenit, ut fiat ulla de his mixturis, nisi per cibos. Jam verò aqva & sal non sunt ex cibis: sed deducunt cibum in loca sua nota. Sic non miscent aut communicant per herbas notas apud nos, fungos scil. & boletos: nam hi propter corruptionem cibi, qvæ oritur ex illis, qvod sint extremè mali, non numerantur inter cibos. Cæterum qvod dicit: בכל, per omnia, est modus loqvendi hyperbolicus. Regula verò apud nos est: non discunt ex universalibus propositionibus, etiam illorum locorum, in qvibus dicitur: Excepto. Porrò, Argentum decimarum est decimarum secundarum, cujus (*argenti*) jus est, emere illo cibum & potum in Jerusalem tantum. Atq; hoc est, qvod dixit scriptura: Et dabis pro omni, qvod concupiverit anima tua (*Deut. XIV. v. 26.*) sed pridem exposuimus omnia jura ejus in tractatu Maæser Scheni. Præterea qvando dicunt: Qvi vovet à cibis (*abstinere,*) id ordinarunt de nutrientibus. Nam si qvis juraverit, se non comesturum, qvicqvid nutriat, aut alat, ei licita sunt aqva & sal: propterea qvod non alant, qvemadmodum exposuimus. Si qvis juraverit, se non comesturum cibum, ei non prohibitæ sunt, nisi qvinq; species. Verum amplius explicabuntur hæc jura in tractatu Nedarim. Et (*pergunt*) Nasiræo per vivum, atq; Israëlitæ per Thrumam: idq; ideo, qvia licet hæc non conveniant illis in cibum, conveniunt tamen in cibum aliorum. Symmachus qvidem dicit, qvod reqviratur à nobis, ut res ejusmodi sit, qvam qvis miscere Sabbathicè possit sibi ipsi. Jam verò vinum convenire Nasiræo, qvum petierit à Sapiente, ut solvat sibi votum suum. At Thruma non convenit Israëlitæ in eo Sabbatho, pro qvo miscuerit, ullo modo. Nam si roget Sapientem, & hic liberaverit eum ab errore suo, (*vel tanqvam errantem,*) non qvidem erit Thruma, erit tamen non decimatum; jam vero non decimatum non convenit pro cibo (*Israëlitæ:*) neq; tamen etiam licitum est ipsi detrahere de illo Thrumam & decimas in Sabbatho; sicut exponetur in tractatu Jom tob. Atq; hinc dissensit Symmachus circa Thrumam, non autem circa vinum pro Nasiræo. Sacerdoti (*pergit*) in agro immundo: hoc vult qvod Sacerdos mixturas Sabbathicas terminorum suorum ponat in agro immundo: Jam verò reqviruntur à nobis tales mixturæ Sabbathicæ terminorum, ut qvi miscet, possit intrare locum, in qvo suam dedit mixturam Sabbathicam, ut ipse

& mixtura ejus sint in eodem loco; Sed Ager immundus tres habet species; qvæ explicatæ sunt in fine tractatus Oholoth. Prima est, qvando aratum est sepulchrum in agro, & commixta sunt ossa cum terra, & comminuta sunt. In ejusmodi itaq; locum ingredi potest Sacerdos, cum hac conditione, ut perevestiget terram, super qvâ iturus est, & postea eat, ut non attingat os, qvum miscet. לחוץ ולאכול Extruere maceriem & comedere, hoc vult, ut ingrediatur maceriem, donec perveniat ad locum mixturæ, & comedat eum (*cibum*) ibi, si voluerit; qvemadmodum ingreditur in eum, qvoad aërem. Cæterum principium dissensus Rabbi Jehudah & Doctorum nostrorum, est id qvod dicam tibi. Nimirum, omnes consentiunt in qvatuor fundamenta. Qvorum primum est: Domus (*seu locus*) sepulchrorum prohibita est qvoad usum (*& commodum inde accipiendum.*) Alterum: Non miscent, nisi circa rem præcepti. Tertium: præcepta de non capiendo commodo sunt conditionata. Qvartum: tempus acqvirendæ mixturæ Sabbathicæ est inter soles. Jam itaq; omnes qvoq; in hoc consentiunt, qvod tempore acqvirendæ mixturæ Sabbathicæ licitum sit, esse in domo sepulchrorum; licet interdicta sit qvoad usum, qvia istiusmodi mixtura est præcepti; at præcepta de non capiendo commodo sunt conditionata. Sed Rabbi Jehudah dicit, qvod ex qvo tempore acqvisiverit homo mixturam, non curet amplius, num superfit ista res per qvam miscuit; an verò perierit postea. Atq; hinc licitum illi est apud ipsum, ut acqvirat mixturam in domo sepulturæ. At Doctores nostri dicunt, qvod homo intendat, ut remaneat sibi ista res, qva miscuit, ad comedendum illam, si opus habuerit ea, etiam post acqvisitionem mixturæ. Hinc non licitum est apud illos relinqvere eam in domo sepulturæ; propterea qvod hæc prohibita sit qvoad usum, nec licitum ipsi sit recondere ibi rem aliqvam. Neq; verò etiam ibi est aliqvod præceptum: nam præceptum est de tempore acqvisitionis mixturæ Sabbathicæ. Clarum autem tibi erit ex hoc, qvod non Sacerdoti tantum prohibuerint Sapientes relictionem mixturæ in loco sepulchrorum, sed simul (*cuicunq;*) Israëlitæ. Tandem non est decisio juxta Symmachum; nec juxta Rabbi Jehudam.

ANNOTATIO XIIX. AD MISCH. II.

מערבין בדמאי ובמעשר ראשון וכו׳

148.9. *Miscent per Demaj & decimas priores &c.*

Dicit, qvod possit homo miscere per Demaj, & per decimas primas, à qvibus detracta est Thruma, & per decimas secundas, & per sanctum,

sanctum, qvæ redempta sunt. Id qvod manifestum est. Præterea dicit: Sed non per non decimatum, qvod ipsum etiam manifestum est. Responsionem autem ad unumqvodq; eorum, & interpretationem, ad eum modum, qvo posuimus in tractatu Berachoth & Schabbath, inqvires ibi. Cæterum mittens mixturam suam per manum surdi, est is, qvi mittit mixturam suam cum eo ad finem bis mille ulnarum. Dictum enim hujus loci non est *(accipiendum)* nisi de mixturis terminorum. Sed qvod ad mixturam atriorum, sufficit ipsi ad acqvisitionem, sicut exponetur. Is autem qvi non confitetur mixturam Sabbathicam, est Gentilis & Sadducæus; qvi non confitentur mixturam Sabbathicam. Si tamen *(qvis)* miserit eam per manum unius ex istis ineptis, ut perveniat in manus idonei, & hic idoneus deportet ad finem bis mille ulnarum, tum ecce licita est; modo viderit istum ineptum, qvando tradiderit in manum hominis idonei.

ANNOTATIO XIX. AD MISCH. III.

נתנו באילן למעלה וכו'

pag. 9. & 10.

Si dederit illam in arbore altius &c.

Hæc Mischna exigit fundamenta: qvorum nonnulla præmissa sunt; nonnulla nondum præmissa sunt. Ego verò adducam ea hic clarioris expositionis gratia. Fundamenta itaq; ista hæc sunt. Locorum discrimina qvoad Sabbathum sunt qvatuor: Locus publicus, locus privatus, carmelith, & locus liber: qvos locos pridem definivimus in principio tractatus Schabbath, & indicavimus, qvod qvi educat è carmelith in locum publicum aut in locum privatum, non sit reus mortis; prohibitum tamen ipsi sit ex constitutione Doctorum. Item, tempus acqvisitionis mixturæ est inter soles. Item Ribbi putat, qvod qvando res sit, qvæ ex constitutione Doctorum *(oriunda,)* non constituerint super ea *(qvicqvam)* de tempore inter soles. Item, qvod prohibitum sit, usum capere ex arbore, per constitutionem Doctorum. Item, qvod qvando homo misceat mixturas terminorum, necesse sit, ut ipse & mixtura ejus esse possint in eodem loco; dicere volo, ut possit comedere mixturam suam in loco, in qvo Sabbathum transigere velit. Jam itaq; qvod ab initio hujus Mischnæ dicit: Si posuit eam *(mixturam)* in arbore; id *(accipiendum)* cum hac conditione, ut sint circa arborem qvatuor palmi, super qvatuor palmis aut amplius: & ipse intentionem habeat transigendi Sabbathum *(vel constituendi sedem Sabbathicam)* in loco publico, si ergo posuerit mixturam suam in ejusmodi arbore supra decem *(palmos,)* tum erit mixtura in loco

privato; ipse verò (*homo*) in loco publico. Hinc mixtura ejus non erit mixtura (*legitima*;) qvia non fieri poterit, ut ille accipiat mixturam suam inter soles, & educat in locum, ubi ipse Sabbathum agit, (*seu sedem Sabbathicam fixit.*) Qvod si posuerit infra decem (*palmos,*) erit mixtura in carmelith, poteritqve educere inter soles in locum publicum; qvia (*non est eductio illa prohibita*) nisi ex constitutione Doctorum: atqve adeo, si maxime usum capiat ex arbore, id tamen licitum est inter soles, juxta sententiam Ribbi. Atq; hæ omnes constitutiones sunt ejusdem Ribbi. Qvod jam præterea dicit: si posuit eam in fovea (*cisterna,*) hoc vult, ut fovea sit carmelith, & locus transigendi Sabbathi publicus. קונכס est baculus tenuis, ex qvo fecerunt הרמחים lanceas. Nomina autem רמוח (*&*) קונכס & קונדס omnia paria sunt, propterea qvod & arundo & baculus tenuia sunt, nec in iis sunt (*palmi*) qvatuor super qvatuor, qvi est locus liber. Itaq; si qvis voluerit Sabbathum transigere in loco publico, & dederit ibi mixturam suam, etiam supra centum ulnas, nihilominus erit mixtura (*legitima;*) propterea qvod possit inde demittere etiam in Sabbatho. Attamen reqvisivit hic Ribbi, ut, sive arundo sive baculus sit, sit evulsa (*terræ non amplius adnata*) & infixa; nec etiam terræ affixa (*seu conjuncta.*) Qvamvis enim tum fuerit inter soles, qvod est tempus acqvisitionis mixturæ Sabbathicæ, & licitum sit, usum capere ex affixo (*seu immobili,*) isto tempore: casus tamen (*attendendus est,*) ne forte incidat, casus item, ne forte concidat istam arundinem, qvum adfixa sit terræ; qvod prohibitum est sub pœna lapidationis. Qvare mixturam sibi facere debet in arundine evulsa è loco, qvo crevit; qvia tum licitum erit concidere illam. Eadem est ratio baculi tenuis. מגדל est arca, in qva asservant vestes: Ubi si fuerint fila aut sera, ut non possit aperiri turris ista, nisi per clavem, aut solutionem istorum filorum, amissa autem fuerit clavis; tum dicit Doctor primus, qvod possit solvere fila cultro, & educere mixturam, nec sit ibi interdictum sub lapidationis pœna; propterea qvod sit destruens in ista sectione; unde etiam mixtura ejus sit mixtura (*legitima.*) At Rabbi Eliefer existimat, qvod non sumendum sit instrumentum, nisi in usum suum (*proprium,*) prohibitumqve sit transferre cultrum ad secanda fila; sed (*tantum*) ad secandum cibum; atqve adeo non possit (*qvisqvam*) educere mixturam, nisi per clavem. Atqve propterea dixit, si nescit clavem in loco suo, non est mixtura. Decisio est juxta Ribbi, qvum dixit: Rem, qvæ (*prohibita*) per constitutionem Doctorum Sabbathicam, inter soles non constituerunt, tanqvam præceptum. Nec est decisio juxta Rabbi Elieserem.

ANNO-

ANNOTATIO XX. AD MISCHN. IV.

נתגלגל חוץ לתחום וכו׳

pag. 10.

Si voluta fuerit extra terminum &c.

Si voluta fuerit extra *(terminum)* &c. usq; ad Rectum. Pridem nosti, qvod, qvicqvid dicitur in omnibus his constitutionibus, non sit dictum nisi de mixturis terminorum. Nosti etiam, qvod acqvisitio mixturæ fit inter soles. Et qvando appropinqvavit tempus inter soles, & mixtura invenitur conveniens in cibum; non qværunt de eâ, *(aut curant,)* si perierit postea. Scito verò porrò, qvod, qvando posuit homo mixturam suam in loco, qvicunq; etiam sit, qvo posuerit eam; qvod *(inqvam)* competant ipsi qvatuor ulnæ in loco mixturæ suæ, ut medium sit in medio, *(seu centro)* qvatuor ulnarum. Jam qvod dicit: Si voluta fuerit extra terminum, hoc vult, qvod voluta sit versus aliqvod latus duas ulnas è loco suo, in qvo posita erat: qvomodo erit extra terminum, nec erit ipsi licitum, reponere illam *(in suo loco.)* Sensus ꝩ Camelarius & Asinarius, est, qvod ejusmodi sit, qvasi trahens camelum & asinum. Simile autem istud hoc vult, qvod, qvando qvis trahit camelum & asinum, non possit unus ire propter alterum. Nam camelus non poterit ire, nisi qvando ille iverit & duxerit ipsum ante ipsum; nec asinus poterit ire, nisi qvando iverit rector asini post ipsum: atq; ideo, qvando unus iverit, alter stabit, nec poterit ire. Eodem modo se habet is, qvi dubius est circa mixturam. *(Nam)* non poterit abire in locum, ubi mixturam fecit; ne forte perierit mixtura, qvum adhuc dies esset, & non sit mixtura: similiter non poterit abire bis mille ulnas versus qvemcunq; ventum, qvemadmodum potuit ire prius: ne forte perierit mixtura, qvum advesperavisset, & mixtura fuisset inter soles; ut prohibitum ipsi sit abire, nisi in locum, pro qvo mixturam fecit. Judicium autem istud fecerunt juxta rigorem, si ex. gr. mixturam fecit ad mille ulnas versus ortum tantum, & ter mille *(ulnas)* versus occasum, ut infra exponemus, & incidit in mixturam, qvodcunq; cadere potest, dubium ex dubiis; non poterit versus ortum abire ultra mille ulnas, & versus occasum ad bis mille tantum. Cæterum Rabbi Jose & Rabbi Schimeon dicunt, qvod dubium mixturæ rectum tamen sit. Dixerunt enim: insistunt præsumptioni suæ. At Rabbi Mëir & R. Jehudah dixerunt, qvod termini ex lege strictius jus habeant in Sabbatho. Porrò indicat nobis per τὸ נתגלגל voluta erit, qvando non relinqvitur mixtura in loco suo. Et per τὸ qvando ceciderit super illam גל acervus; ut relicta sit in loco suo, qvod tum idem omnino sit: qvemadmodum contra, qvum dicit: si cecidit super illam

illam גל acervus, ut possibile non sit educere illam, nisi post fossionem, aut voluta est, ut possit ventus eam reponere, idem omnino est. Addicit nobis τὸ נשרף combusta fuerit, ad ostendendum nobis vim hujus juris apud Rabbi Jose; qui rectam pronuntiat, si maximè combusta fuerit, ut in nihilum redacta sit: Nec non vim Juris apud Rabbi Mëir, qvi rigorosius censuit, si maximè fuerit Thruma magna, sed polluta, qvæ permanet qvidem loco suo, & sicut fuit, verum dubia facta est, qvod ad immunditiem suam: sitne polluta, qvum adhuc dies esset, annon? Tandem verò decisio est juxta Rabbi Jose & Rabbi Schimeonem.

ANNOTATIO XXI. AD MISCH. V.

pag. 11.

מתנה אדם על עירובו וכו׳

Conditionem potest addere homo mixturæ suæ &c.

Miscendos terminos, qvos promisi tibi expositurum, hic exponam tibi: Nimirum qvod licitum sit unicuiq; homini ire duo millia ulnarum extra urbem, versus qvemcunq; ventum velit, de qvatuor ventis; versus ortum, versus occidentem, versus septentrionem & versus meridiem. Atq; hic terminus Sabbathicus. At qvando; qvisqvis sit civium urbis, voluerit ire, versus qvemcunq; ventorum, ultra duo millia ulnarum: tum opus habebit mixtura Sabbathica. Atq; hæ sunt mixturæ terminorum. Repræsentato tibi ipsi hoc per exemplum, (*vel attende animum tuum ad exemplum.*) Qvum aliqvis homo fuerit, qvi voluerit ire versus ortum tria millia ulnarum. Tum sumet mixturam Sabbathicam in vespera Sabbathi, & discedet ab urbe mille ulnas, deponetq; ibi mixturam suam; atq; tum erit qvasi qvem Sabbathum deprehendisset in isto loco, poteritq; ire à loco mixturæ suæ duo millia ulnarum. Itaq; cum ortus fuerit dies crastinus, h. e. Sabbathum aut dies festus, ibit usq; ad locum mixturæ, & à loco mixturæ duo millia ulnarum. Qvomodo deprehendetur, qvod iverit versus ventum orientalem tria millia ulnarum. Interim non licebit ipsi ire versus occidentem, nisi mille ulnas tantum. Nam mille (*ulnas,*) qvas protulit (*ulterius*) versus ortum, illas diminuit de latere occidentali. Eodem modo, si deposuit mixturam, discedendo duo millia ulnarum ab urbe versus orientem; potest abire versus orientem qvater mille ulnas; sed non poterit pergere versus occidentem, vel unicam ulnam; propterea qvod sumpsit bis mille (*ulnas,*) qvas habuit in vento (*seu plaga*) occidentali, & addidit vento (*seu plaga*) orientali. Eadem hac ratione poteris addere decem

decem ulnas, aut viginti, aut centum, aut qvamcunq; volueris qvantitatē, qvemadmodum indicavimus. Sed qvantum addideris ab una plaga (*seu vento,*) tantum detrahes de plaga altera ipsi opposita; donec perveneris eò, ut addas tota octena millia uni plagæ, (*seu vento.*) Et tu observa rem hanc, nec coge nos, ut repetamus eam qvocunq; loco: imprimis, qvia hujus ejusdem rei mentio fit in multis locis. Dixit verò hic, qvod homo conditionatè facere possit mixturam suam, & facere in vespera Sabbathi geminam mixturam; ita qvidem, ut ponat unam in distantia bis mille ulnarum ab urbe versus occasum, alteram verò in distantia bis mille ulnarum versus ortum, conditionemq; apponat, ut dicat: Si venerint Gentiles ab occidente, ibo qvatuor mille ulnas versus ortum, & acqviescam in mixtura, qvæ ab occasu est, ut fugiam coram gentilibus. Item, si Sapiens (*aliqvis*) venerit ab ortu, acqviescam in mixtura, qvæ ab ortu est, usq; dum perveniam ad istum Sapientem. Item, si novi aliqvid continget ab utroq; vento (*seu plaga,*) in locum, qvem elegero, ibo, h.e. acqviescam in mixtura, qvæcunq; placuerit: qvod si non emerget aliqvid novi, ero sicut qvivis civis urbis meæ, ut abeam tantum bis mille ulnas, versus unumqvemq; ventum (*seu plagam.*) Qvomodo non curabit (*homo*) utramq; mixturam suam. Eqvidem Rabbi Jehudah dicit, qvod (*homo*) accedere debeat Doctorem suum omnibus modis, si maxime alter sit sapientior, nec libera ipsi electio, ut abeat in qvemcunq; locum voluerit. Sapientes non respexerunt hoc; qvandoqvidem homo forte eligat honorare facies amici sui (*visitationem amici sui*) magis, qvàm honorare faciem Doctoris sui. Et (*revera*) non est decisio juxta Rabbi Jehudam.

ANNOTATIO XXII. AD MISCH. VI.

רבי אליעזר אומר יום טוב וכו'

Rabbi Eliesēr dicit: Dies festus &c. *p. 11. & 12.*

R. Eliesēr putat, qvod Sabbathum & dies festus sint duæ (*distinctæ*) sanctitates, ut qvævis illarum distincta sit ab altera: atq; ideo licitum sit homini, ut faciat duas distinctas mixturas terminorum, in vespera diei festi, qvando inciderit dies festus, ut sit in vespera Sabbathi; aut in vesperâ Sabbathi, si dies festus inciderit in primam (*septimanæ:*) ita qvidem, ut ponat mixturam unam ab ortu, & alteram ab occasu; acqviescatq; in altera ex illis die festo, & in altera in Sabbatho; aut, ut faciat mixturam in aliqva ex plagis (*seu ventis,*) & acqviescat in illa alterutro ex (*istis*) diebus; in die

altero verò, fit ficut *(alii)* cives urbis fuæ, abeatq; in locum, qvo illi poffunt abire. Qvomodo libera electio illi erit in omnibus iftis modis *(mifcendi.)* Verum enim verò Sapientes dixerunt, effe unam eandemq; fanctitatem, ideoq; non effe illi libertatem mifcendi, nifi ab una plaga pro utroq; die. Qvod verò Sapientes dixerunt hîc in hac Mifchna, dixerunt tanqvam excipientes adverfus Rabbi Eliefcrem. Et fenfus exceptionis eorum eft hic, qvod dicere ipfi voluerunt fic: Qvemadmodum homo non poteft fibi mixturam facere pro ejusdem diei dimidia parte verfus ortum, & pro dimidia parte verfus occafum; fed poteft tantum mixturam facere verfus plagam unam, aut nullo modo debet mixturam facere: fic etiam, qvantum ad duos dies *(iftos,)* faciet mixturam verfus plagam unam pro ambobus diebus, aut nullam omnino faciet: propterea qvod illi reputarunt fanctitatem iftam pro una ftrictè. Judicarunt autem ita de fanctitate ifta, eum in finem, ut *(homo)* obligatus fit, denuò ponere mixturam eandem; qvemadmodum videbis ex fimili eorum. Et eft fane Regula apud nos: Qvisqvis mixturam fecerit pro *(die)* primo per portionem *(cibi)* & voluerit per portionem *(cibi)* mixturam facere pro *(die)* fecundo, eum oportet mixturam facere una eademq; mixtura; ideoq; tollet eam, & perget fibi. Hoc verò fieri non poteft, nifi qvando inciderit dies feftus in vefperam Sabbathi. Tum *(namq;)* fieri poterit, ut portet mixturam die qvinto, & vefperam tranfigat fuper illa; deinde fecum fumat, & portet poftero die, qvi eft dies feftus, & vefperam *(fimiliter)* tranfigat fuper illa, comedatq; illam: propterea qvod, qvum Sabbathum fit, non poffit reportare. At qvum dies feftus erit poft Sabbathum, non fupereft ipfi alia via, nifi ut ponat eam ibi à vefpera Sabbathi in loco certo, ut maneat ibi usqve ad exitus Sabbathi, qvæ erit nox diei fefti. Verum enim verò qvum audivit ipfos Rabbi Eliefer, qvod adacti effent ad reportationem mixturæ: refpondit ipfis: confitemini vos mihi, qvod fint duæ fanctitates: nifi enim hoc foret, fuffeciffet ifti ut vesperam tranfigeret fuper illa *(die)* primo. Sed ipfi fententiam tulerunt juxta rigorem; qvemadmodum memoravi tibi. Cæterum decifio eft juxta Rabbi Eliefcrem, qvoad fententiam illius, qvod fint duæ *(diverfæ)* fanctitates; posfitqve qvis facere qvicqvid dixit, itemqve qvoad id, qvod conclufit, qvod non permittere debeamus facere mixturam in die fefto pro Sabbatho, propterea qvod Regula apud nos fit: Dies feftus nihil præparat Sabbatho, qvemadmodum exponemus in tractatu Beza. Idcirco mixturam facimus Sabbatho in vefpera diei fefti.

ANNO-

ANNOTATIO XXIII. AD MISCHN. VII.

רבי יהודה אומר ראש השנה וכו׳ *pag. 13.*

Rabbi Jehudah dicit: Pro initio anni &c.

Dies dubius fuit apud illos, qvando egerunt juxta visionem (*ocularem.*) Is verò est dies trigesimus Ælul (*Mensis sexti.*) Nam si apparebat Luna nocte trigesimi, fuit Ælul viginti novem (*dierum,*) h. e. fuit Ælul deficiens (*mensis, sive inter eos, qvi pauciores, qvam triginta dies habent:*) qvod si non apparebat Luna nocte trigesimi (*diei,*) fuit Ælul triginta dierum, h.e. fuit Ælul intercalatus (*s. plenus:*) initium autem anni fuit in die trigesimo primo ab Ælul (*mensis die primo numerando.*) Itaqve Rabbi Jehudah dixit, ut (*qvu*) faciat die vigesimo nono Æluli duas mixturas, si velit: qvandoqvidem ignoret, futurumne sit postridie initium anni, an verò perendie. Et licet voluerit ire postridie versus ortum, & altero die (*perendino*) versus occasum; posse tamen Conditionem, qvamcunqve voluerit, addere: ita, ut, si voluerit, mixturam ponat pro die trigesimo versus plagam unam (*mundi,*) & pro die trigesimo primo versus plagam aliam; aut, ut ponat mixturam pro alterutro istorum duorum dierum versus plagam qvamcunqve de plagis; die autem altero sit sicut Cives urbis suæ; sitqve ipsi potestas electionis in omnibus istis, propterea qvod incertus sit de sanctitate (*dierum.*) Et decisio est juxta R. Jehudam, qvoad hanc constitutionem. Veruntamen tempore hoc, in duobus diebus festis initii anni, qvos nos constituimus juxta Calculum, prohibitum est, diversas facere mixturas; ideo qvod una sit sanctitas. Regula namqve apud nos est, qvod sint sicut dies unus longissimus. Sed reliqvi bini dies captivitatum (*s. exiliorum*) sunt duæ (*distinctæ*) sanctitates, & licitum est in illis facere, qvicqvid (*modò*) commemoratum est, juxta sententiam R. Jehudæ, circa distinctas mixturas.

ANNOTATIO XXIV. AD MISCH. VIII.

ועוד אומר ר׳ יהודה וכו׳

Et præterea dicit R. Jehudah &c. *pag. 13.*

Regula apud nos est, qvod prohibitum sit, detrahere Thrumoth, & decimas in die festo: qvod amplius explicabitur suo loco. Exemplum verò ad dictum R. Jehudæ, hoc esto. Si coram aliqvo sint duæ corbes fru-

ctuum non decimatorum, tum monstrabit corbem unam, vocabitq; ea m primam, atq; dicet, in die festo primo: si dies hic profestus fuerit, qvo licitum sit detrahere Thrumoth & decimas, hæc corbis prima *(dabit)* Thrumam & decimas pro corbe altera; sed si fuerit dies sanctus, nihil qvicqvam valeant verba mea. Postero autem die dicet: si hic dies fuerit profestus, tum hæc ipsa corbis, qvam monstravi heri, *(dabit)* Thrumam & decimas pro corbe altera. Tum licebit ipsi edere de corbe secundâ. Qvod si, *(perget,)* hic dies fuerit sanctus, tum non valeant qvicqvam verba mea. Atqve ita licebit comedere de corbe secundâ necessariò in die festo. Qvandoqvidem si dies festus secundus sanctus fuerit, conditio ejus die primo *(posita)* manebit firma; sed si dies primus fuerit sanctus, tum conditio in die secundo *(dicta)* manebit firma. Similiter ovum, qvod partum est in primo, comedetur in secundo, eâdem ratione. Nam si primus fuerit sanctus, & secundus profestus, tum licitum erit in Cibum: Qvod si dies festus secundus sanctus fuerit, primus profestus erit, & profanum etiam id, qvod præparaverat diei festo, qvemadmodum exponitur & explicatur in tract. Beza. Hoc enim omne juxta id, qvod existimavit *(R. Jehudah,)* esse duas *(diversas)* sanctitates. Proposuit verò *(Mischna)* nobis istas tres constitutiones, ut doceret te conseqvens sententiæ ipsius, qvando ipse supposuit, esse istas duas sanctitates, tum qvoad mixturam, ut in ea non faciat opus; tum qvoad corbem, ut Casus non timeatur, ne fortè separet ex illa *(corbe)* Thrumam alterutro istorum dierum: tum etiam qvoad ovum, ut non timeatur casus, ne fortè comedatur qvod partum in die festo, cum prohibitum tamen sit, qvemadmodum exponetur in *(Tractatu)* Beza. Cæterum jam supra exposui tibi, qvod decisio sit juxta R. Jehudam in illis omnibus rebus: tantùm non in duobus diebus festis initii anni; propterea qvod sunt una sanctitas.

ANNOTATIO XXV. AD MISCH. IX.

Pag. 13.

רבי דוסא בן הרכינס אומר וכו׳
Rabbi Dusa filius Harchini dicit &c.

Rabbi Dusa complexus est in hoc dicto duas sententias. Una est, qvod ille fuerit Maskir *(memoriam repetens)* novilunii initii anni. Altera est, qvod conditione usus sit in initio anni, & dixerit: sive hodie, sive cras sit. Cæterum est regula apud nos, qvam modò suggessi tibi, qvod duo dies festi initii anni sint una sanctitas. Itaq; conditiones in illis non sunt licitæ. Ratio sumitur à Casu; ne fortè parvi pendant eos populi terræ *(vulgus,)*

(*vulgus,*) qvando audiverint, qvod dubia sit res. Attendimus autem (*eò magis*) hoc in initio anni; qvia etiam eo tempore qvo constituerunt (*initium anni*) juxta apparitionem (*lunæ,*) celebrarunt initium anni duobus diebus plerumq;. Similiter regula apud nos est, ut non mentio fiat Novilunii in precibus novi anni; sed memoriam tamen unam indicet (*Maskir,*) qvæ utrumq; respiciat. Porro qvod dicitur בכסה in tempore constituto, ad diem festi nostri (*Psalm. LXXXI. v. 4.*) (*hoc vult:*) Festum, in qvo initium anni occultum est. Ecce clarum factum est tibi, qvod verba R. Dusæ ab omnibus repudientur.

CAP. IV.

ANNOTATIO XXVI. AD MISCH. I.

מי שהוציאוהו גוים או רוח רעה וכו׳ pag. 14.

Si qvem eduxerunt gentiles aut spiritus malus &c.

Spiritum malum vocant omne damnum, qvod non venit à manu hominis, sed alia, qvæcunq; illa sit, causa. Cæterum qvando homo egreditur extra terminum (*Sabbathicum*) voluntariò, non (*licita sunt*) ipsi, nisi qvatuor Ulnæ, si maximè reductus fuerit contra voluntatem suam. Sic; si exiverit contra voluntatem suam, & reversus fuerit voluntariò. פרנדסין Est nomen loci. הפליג dicitur de progressu navis in alto mari. Porrò scito, qvod R. Eliéser & Jehoschea dissentiant à R. Gamaliele & R. Eliesere filio Asariæ, circa navem, qvæ erat in portu, qvod illa similis sit caulæ aut carceri: sed navis, qvæ exivit, juxta omnium sententiam licita est, ut qvis ambulet in tota. Ratio autem dissensus eorum est, qvod R. Eliéser & R. Jehoschea dicunt: si tu permiseris alicui ire in caulâ & Carcere, cui parietes sunt, similiter ibit in Valle, si eo collocatus fuerit. Atq; non permissum illi est, ut ambulet in ea, nisi qvatuor ulnas. Insuper prohibuerunt caulam & carcerem, ut non misceatur jus eorum, qvemadmodum jus vallis. Sed R. Gamaliel, & R. Eliéser filius Asariæ non attendunt (*f. curant*) hunc Casum. Et (*sanè*) decisio est juxta R. Gamalielem & R. Elieserem filium Asariæ in toto hoc negotio.

ANNOTATIO XXVII. AD MISCH. II.

pag. 14. פעם אחת לא נכנסו לנמל וכו׳

Aliqvando non ingrediebantur in portum &c.

Vocant נמל Namal, locum, ubi naves abſconditæ (*ſecuræ*) ſunt à vento, & egredi poſſunt inde in aridam. Qvod dicit: Fui videns (*& obſervans,*) id omne vult, qvod licet impoſſibile ſit ſcire diſtantiam loci, qvemcunq; ſumere volueris, ex eo, qvod cognoſcit oculus: (*poſſibile tamen ſit*) per inſtrumenta, qvæ faciunt Mathematici. Intelligi enim hoc poteſt per radicum tubicum, qvi eſt aliqvod ex Inſtrumentis aheneis, per qvod vident, qvi ſtellas obſervant, vocaturq; in lingva Arabica אצטרלב Aſtrolabium. Nolo immorari, & commemorare, qvomodo apprehendatur (*intelligatur.*) Nam prolixus foret ſermo hac de re; & tamen ex prolixitate qvoq; non intelliget hoc qvisqvam, niſi is, qvi novit Mathematicum ſtudium, ſcitq;, qvid conſeqvatur ex proportione ſimilium, qvæ inter ſe ſimilia ſunt; & qva ratione producatur latus aliqvod, qvod cognitum non eſt, qvando ſciveris latera reliqva, qvæ ad eandem rem faciunt (*& proportionem inter ſe habent.*) Ex eo autem, in qvo convenit doctrina Arithmetica, (*i.e. ex proportionibus Arithmeticis*) cum hâc ſcientia, inveniri poteſt res iſta (*aliqvo modo,*) ut non opus ſit prolixitate. Scito præterea, qvod portus non ſit circumdatus macerie. Nam ſi foret circumdatus, foret etiam licitus, juxta ſententiam R. Gamalielis, ſi maximè non foret intra terminum Sabbathicum, donec adveſperaſſet; qvemadmodum noviſti ſententiam ejus de caulâ & carcere, de qvibus dicit: Perambulat totum. Et ſic etiam expoſitum (*hoc*) eſt in Hieroſolymitano (*Talmude.*)

ANNOTATIO XXIIX. AD MISCHN. III.

pag. 15. מי שיצא ברשות וכו׳

Si qvis exiverit cum poteſtate &c.

Per רשות Poteſtatem, hoc vult, qvod lex dederit poteſtatem faciendi præceptum, aut eripere è manu prædatorum, aut ex flumine. Porrò, qvando dixerunt illi: Jam factum eſt opus, ad qvod faciendum egreſſus es, licet (*adhuc*) ire ipſi à loco illo ſuo, in qvo fuit, qvum dicerent illi: Jam factum eſt opus, bis mille ulnas verſus qvemcunq; ventum (*ſ. mundi plagam.*) Si itaq; interfuerit inter ipſum & locum, in qvo Sabbathum

thum ingredi constituit, infra qvater mille ulnas à loco suo (*mensurando*;) & qvando iverit bis mille ulnas à loco suo, qvemadmodum diximus, relictæ fuerint inter ipsum & locum, in qvo Sabbathum ingredi constituit, pauciores qvam bis mille ulnæ, jam pervenit ad terminum Sabbathicum, qvi fuit ipsi præparatus à vespera Sabbathi, licebitq; ipsi pergere ad locum, in qvo Sabbathum ingredi constituit, & poterit inde abire bis mille ulnas versus qvamcunqve plagam, qvemadmodum se habuit prius. Atq; hoc est qvod dicunt: Et si fuerit intra Terminum Sabbathicum, est qvasi non exivisset. Qvod præterea dicit, qvod omnes, qvi exeunt ad eripiendum (*alios*,) possint reverti ad locum suum, non est demonstratio, qvæ congrua sit ei juri, qvod prius recensuit; sed est jus aliud, in qvo remittitur (*concedendo*) ei aliqvid, qvi exivit cum potestate legis (*seu venia ejus.*) Amplius autem adduxit demonstrationem, pro indulgendo ei, qvi exivit cum potestate (*f. venia:*) nec non ei, qvi exivit ad eripiendum animas ex Israële. Atq; hæc ipsa res est, qvam dicunt: ad eripiendum. Dederuntq; ipsis potestatem, nimirum, Eripientibus istis, ut revertantur cum armis, donec ad suum usqve locum perveniant. Sic namqve dicunt: Revertuntur cum armis suis in locum suum.

ANNOTATIO XXIX. AD MISCH. IV.

pag. 15.

מי שישב בדרך ועמד וראה וכו׳

Si qvis manserit in via, steteritq; & viderit &c.

Rabbi Mëir dicit, qvod, qvandoqvidem non sciverit, se propè Urbem esse, & commoratus fuerit intra Terminum Sabbathicum, non cogitaverit, ingredi Urbem, atqve ideò non acqvisiverit sibi locum Sabbathisationis in Urbe, atqve sic non liceat ipsi ire nisi bis mille ulnas versus qvamcunqve plagam; ut ambulare debeat (*tantùm*,) donec perveniat ad finem termini Sabbathici, prohibitumqve ipsi sit, ire per totam urbem; At R. Jehudah dicit, qvod, etiamsi non cogitaverit de isto, qvum tamen esset (*revera*) intra Terminum Sabbathicum, acqvisiverit Sabbathisationem intra Urbem, cum civibus Urbis; ut ingredi possit & ambulare per totam Urbem, nec non egredi extra illam usqve ad bis mille ulnas versus qvamcunqve plagam.] Et decisio (*etiam*) est juxta R. Jehudam.

ANNO-

ANNOTATIO XXX. AD MISCHN. V.

Pag. 16.

מי שישן בדרך ולא ידע עד שחשיכה וכו'

Si qvis dormiverit in via, & non cognoverit, donec advesperaverit &c.

Rabbi Juchanan Filius Nuri dicit: Divitiæ communes acqvirunt Sabbathisationem in loco suo, nec moris est transferre illas, nisi ad bis mille ulnas versus qvamcunq; plagam. Similiter verò hominem, qvando illi non est scientia ulla de mixturæ Sabbathicæ tempore, h.e. qvando dormit, similem esse divitiis communibus, (*seu bonis communibus,*) qvæ non noverunt dominos; ut licitæ ipsi sint bis mille ulnæ versus qvamcunq; plagam. Verum enimverò Sapientes dicunt: divitiæ publicæ acqvirunt Sabbathisationem suam in loco suo; si qvis verò eas sibi promeruit & acqvisivit eas (*sibi,*) licet ipsi absportare in qvemcunqve locum, in qvem ipsi licet ire. Atqve hæc res ipsa est, qvam dicunt: Ecce est sicut pedes cujuscunq; hominis. Hinc qvando homo dormit tempore mixturæ Sabbathicæ, erit sicut divitiæ publicæ, qvibus nulla est scientia, nec acqviret (*sibi*) Sabbathisationem, neqve ibit, nisi qvatuor ulnas. Sed decisio est juxta Rabbi Juchanan Filium Nuri qvoad hoc, qvod hic dixit: licet decisio sit juxta Sapientes, qvoad divitias publicas, qvod hæ sint sicut pedes cujuscunq; hominis. Est namq; hoc mitius. Jam autem amplectimur mitiorem ex duabus sententiis.

ANNOTATIO XXXI. AD MISCH. VI.

Pag. 16.

היו שנים מקצת אמותיו של זה וכו'

Si duo sint, qvorum unius Ulnæ qvædam &c.

Hæc Mischna complectitur Sabbathum & diem festum: & supponit, qvod homini licita sit in Sabbatho translatio ad qvatuor ulnas tantum. Hic itaq; de hoc loqvitur, qvando societas intercesserit duobus hominibus, ut uti possint (*uterq;*) loco communi: idqve clarum est. Sic verò etiam, qvando intercesserit societas in bis mille ulnis, qvas qvilibet habet, ut licitum ipsis sit uti loco communi in die festo. Cæterum fuit tamen dissensus inter R. Schimeonem & Sapientes circa tria atria aperta invicem, qvorum duo exteriora Sabbathicè miscuerint cum intermedio. Nam Sapientes dixerunt, qvod (*omnia*) tria sint prohibita. At R. Schimeon dixit: duo tantùm exteriora sunt prohibita invicem. Et qvum audivisset illos Rabbi Schimeon, qvod in huic juri similibus idem docuissent, qvum dixis-

dixissent: Fuerunt tria, sed medium absorptum est inter illa (*exteriora:*) incepit objicere illis: Nonne hoc ipsum est constitutio Sabbathica Doctorum de tribus atriis apertis invicem? qvare ergò dissentitis à me circa hoc jus trium atriorum? Dissenserunt autem Sapientes ab illo ibi, propterea qvod dicebant: si permiserint domui exteriori, ut communicet cum intermedia, & intermediæ, ut cum exteriori altera (*communicet:*) forte communicabit qvis è domo exteriori altera cùm exteriori (*prima*) nec admonebant eum viri istius intermediæ (*domus*) propterea qvod putent, esse eum è suo numero, præ multitudine habitantium ibi; sed hîc, ubi non sunt, nisi tres viri, unusqvisq; eorum festinabit ad socium suum, nec permittet illi transgredi limitem suum; atq; si erravit, commonefaciet. Nihilominus decisio est juxta R. Schimeon, qvum dicit, qvod duo extrema tantum prohibita sint invicem.

ANNOTATIO XXXII. AD MISCHN. VII.

מי שבא בדרך והיה ירא שמא וכו׳ pag. 17.

Si qvis iter suscepit, & timuit, ne fortè &c.

Regula apud nos est id, qvod jam indicabo Tibi. Nimirum, qvod homo qvicunqve: modo sit in via propter qvod pauper sit, licitumq; ipsi mixturam Sabbathicam facere per pedes suos, qvemadmodum exponetur; qvando interfuerit inter ipsum & inter locum, qvi locus privatus est, infrà bis mille ulnas, noveritq; ille locum istum, atq; dixerit: Sabbathisatio mea in loco N. N. hoc est, in isto ipso loco (*privato:*) qvod (*inqvam*) acqvirat Sabbathisationem, ibi, qvasi posuisset mixturam, ita ut liceat illi perambulare totum locum, & extra illum ad bis mille ulnas: hâc modò cum conditione, ut adhuc sit altus dies, qvando acqvirit sibi Sabbathisationem in loco isto, possitq; pervenire ad locum istum, saltem celerrimo cursu, anteqvam ingrediatur Sabbathum, ut imputetur ipsi, qvasi eò pervenisset. Similiter si acqvisiverit sibi Sabbathicam sedem in loco publico, qvi qvidem locus notus (*illi*) sit, e.g. radix arboris, aut sepes, tum erunt illi in loco isto qvatuor ulnæ, & bis mille ulnæ extra illas qvatuor ulnas. Verum enim verò qvando dixerit: sub eâ (*arbore,*) qvod indefinitum est; tum nihil qvicqvam dixit (*aut præstitit,*) nec poterit ire, nisi ad radicem arboris tantum, nec abibit inde ad domum suam ulnas bis mille, & ne qvidem qvatuor ulnæ, qvæ ipsi ibi sunt, non definitæ conjungentur cum iis, qvas mille metiamur, bis mille ulnis. Hoc verò ita (*accipiendum est,*) qvando fuerint sub arbore octo ulnæ, aut plures, ut qvoad illas incidat

dubium, nec constet, qvo loco acqvisiverit sibi Sabbathicam sedem. Sed si fuerint sub arbore pauciores, qvam octo ulnæ, poterit inde abire ad domum suam ad bis mille ulnas. Nam si abstraxeris de illis qvatuor ulnas, qvæ est mensura loci Sabbathisationis ejus, invenies, qvod qvædam illarum communes sint cum istis qvatuor Ulnis, qvas habet ibi. Omne autem hoc (*intelligendum est cum ista conditione,*) qvando superfuerit de die tantum, ut possit pervenire ad locum istum cursu; qvemadmodum indicavimus.

ANNOTATIO XXXIII. AD MISCH. VIII.

pag. 17.

אם אינו מכיר או שאינו בקי וכו׳

Si non cognovit, aut non peritus est &c.

Non est בקי בהלכה peritus in constitutione, hanc habet interpretationem; qvando non novit, num licitum sit homini, ut det Sabbathisationem suam in loco ab ipso remotiori, præter locum, in qvo ipse consistit. Porrò qvod dicit: Sicut tabula qvadrata, (*dictum est*) propterea, qvod impossibile sit in opere (*aliqvo*) facere (*illud*) qvam ratum accuratè. Hinc notum fecit nobis, qvod sufficiat nobis, ut appareat (*qvid*) qvadratum, qvantum fieri possit ab homine, sicut tabulæ qvadratæ, in qvibus intenditur qvadratura, qvanta fieri potest. Per τὸ lucrifaciens angulos, vult dicere, qvatuor additamenta, qvæ sunt in qvadrato supra circulum, qvi intra illud (*inscriptus fuerit:*) illa namq; additamenta sunt in angulis; & ideò vocavit illa angulos. Decisio est juxta Sapientes.

ANNOTATIO XXXIV. AD MISCHN. IX.

pag. 18.

זהו שאמרו עני מערב וכו׳

Hoc est, qvod dixerunt: Pauper miscet &c.

Hoc dictum refertur ad id, cujus paulo ante mentionem fecerat (*dicens:*) qvum dixerit: Sabbathica mea sedes esto in loco meo, acqvisivit sibi à loco suo bis mille ulnas, versus qvamcunq; plagam. Sed R. Mëir non permittit hoc factum, nisi pauperi: propterea, qvod non sit ipsi facultas mixturam facere per bolum (*cibi.*) Sed si qvis facultatem habuerit, oportebit ipsum mixturam facere in loco suo omnibus modis: & tum demum poterit abire ad bis mille ulnas, versus qvemcunq; ventum. Est namq; sententia R. Mëir, fundamentum esse in mixtura per bolum. Interim dedit potestatem pauperi, ut dicati: Sabbathica sedes mea erit in

loco

loco meo, tantum ad rem faciliorem reddendam pauperi. Rabbi verò Jehudah dicit, qvod fundamentum sit mixtura per pedem: interim rem faciliorem reddidit diviti, ut det bolum in manum legati sui, ponatq; legatus bolum istum in loco (*aliqvo,*)ut sit Sabbathica sedes in isto loco, possitq; abire inde bis mille ulnas versus qvemcunq; ventum. Itaq; non est dissensus inter R. Jehudam & R. Mëir. Nam (*juxta utriusq; sententiam*) qvando aliqvam arborem aut sepem, aut locum circumdatum pariete (*seu macerie,*) novit, dicitqve: Sabbathica mea sedes esto in loco N. non sufficit hoc nisi pauperi; sed divitem oportet facere, ut perveniat bolus ad locum Sabbathicæ suæ sedis. Permiserunt tandem hoc ei, qvi in via est, propterea qvod hic esse soleat pauper: huic verò non est facultas perveniendi eò, & ponere eò bolum. Decisio est juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO XXXV. AD MISCHN. X.

מי שיצא לילך לעיר שמערבין בה וכו׳ *pag. 18.*

Si qvis exivit ad eundem in Urbem, in qva miscent &c.

Fundamentum hujus dicti est, qvod cives urbis fecerunt eum legatum, ut faceret ipsis mixturam ad urbem alteram, qvæ sita ipsis est in distantia duorum terminorum Sabbathicorum, ut possint ire postero die extra urbem (*suam*) ad qvater mille ulnas. Sed hic legatus cum exivisset postero die extra urbem, reduxit eum socius ejus in urbem, anteqvam eò perveniret, ut non faceret mixturam. Rabbi itaq; Jehudah dicit: posteaqvam egressus est, & ingressus viam, ad acqvirendum per eam Sabbathicam sedem in distantia bis mille ulnarum, acqvisivit (*sibi*) ibi Sabbathicam sedem; propterea qvod pauper sit; qvemadmodum supra jam diximus; qvod hic acqvirat (*sibi*) sedem Sabbathicam in distante loco (*aliqvo.*) tantum per hoc, qvando ingressus est viam suam, & suam fecit eam viam. Posteaqvam itaq; exivit (*iste legatus*) cum hâc intentione, (*ut misceret,*) licet ipsi abire extra urbem illam qvater mille ulnas; sed civibus urbis, qvi miserunt eum, non perfectè facta est mixtura. Ideoq; non ibunt extra illam qvater mille ulnas; sed ibunt extra urbem suam bis mille ulnas, versus qvamcunq; plagam, tantum. Verùm Rabbi Mëir dicit, qvod Legatum, posteaqvam ipsi facienda fuit mixtura, nec fecit eam, judicemus rigorosius, ut ne qvidem abeat bis mille ulnas, versus unamqvamq; plagam, qvemadmodum cives urbis (*illius,*) qvi fecerunt eum legatum; sed tantum abire possit bis mille ulnas versus illam plagam,

verſus qvam miſerant eum ad mixturam faciendam : verſus plagam autem alteram, illi oppoſitam, abeat, qvemadmodum abiturus fuiſſet ſi mixturam feciſſet. Qvomodo erit ſicut Aſinarius & Camelarius, ſicut in antecedentibus expoſuimus. Sed deciſio eſt juxta Rabbi Jehudam.

ANNOTATIO XXXVI. AD MISCHN. XI.

מי שיצא חוץ לתחום וכו׳

pag. 18. *Si qvis exiverit extra Terminum &c.*

Rabbi Elieſer exiſtimat, qvod ſint homini in loco ſuo qvatuor ulnæ, & ipſe in medio earum (*conſtitutus.*) Ubi Ergo is fuerit extra terminum duas ulnas, incidit communio inter qvatuor ulnas ipſius, & inter finem termini; atqve adeò ingredi poteſt. ממצין Exprimentes ſunt menſuras, hoc notat, qvod (*conſtituti*) Menſores terminorum (*Sabbathicorum*) dimenſiones non accuratè obſervent in menſuris, ut perveniant (*præciſè*) ad finem termini: ſed metiantur paulo minus, qvam pro menſura juſta, & diminuant de qvolibet fune parumper; inde (*ſc.*) qvod contingat venire in loca (*modò*) depreſſa, (*modò*) verò alta; ut (*iſta ratione*) decedant bis mille ulnis ulnæ (*aliqvot,*) ſi rigoroſius examinemus. Hinc permiſit R. Schimeon ingredi. Sed non eſt deciſio juxta R. Elieſerem: neqve etiam juxta R. Schimeonem.

CAP. V.

ANNOTATIO XXXVII. AD MISCHN. I.

כיצד מעברין את הערים וכו׳

pag. 19. *Qvomodo imprægnant urbes &c.*

מעברין Imprægnantes ſunt (*hoc loco*) ſignificat hoc, qvod conjungant urbi rem (*aliqvam*) aliam inſtar fœtus, qvi additus (*ſeu adjunctus*) eſt corpori matris ſuæ: ut incipiat dimenſio extra illam rem adjunctam. Dicit autem hîc, qvod, ſi domus (*aliqva*) fuerit extra urbem, & domus (*alia*) intra urbem, metiamur extra domum, qvæ egreditur ultra urbem, ut addamus Civibus Urbis ſeptuaginta ulnas. Similiter ſi fuerit ruptura, aut ædificium devaſtatum, aut גרודיות Rudera: qvæ ſunt (*locus*) cui ſunt tres maceries tantum. גשרים Pontes, noti ſunt. נפשות ſunt loci attollentes ſe de terra; modo ibi ſit locus habitationis. Porrò qvando dicit: faciunt eam ſicut tabulam qvadratam; per, ſicut tabulam, vult dicere, qvod, qvando urbs fuerit rotunda, faciant formam qvadratam, qvæ illam

illam attingat, & tunc metiantur extra qvadratam bis mille ulnas versus unamqvamqve plagam, ut lucrifaciant Cives urbis ista additamenta, qvæ addit qvadrata forma circulo, qvi intra illam (*situs*) est.

ANNOTATIO XXXIIX. AD MISCHN. II.

נותנין קרפף לעיר דברי ר"מ וכו׳ pag. 19.

Dant Karpeph urbi: verba sunt R. Mëir &c.

קרפף Est latus ex lateribus qvadratis; cujus mensura est spatium duarum searum, h. e. septuaginta (*ulnæ*) & Scherajim. Qvod jam exposuimus in Capite secundo hujus tractatus. Et ita qvidem exposuimus qvod Scherajim sint duæ tertiæ (*ulnæ*) prope. Sententia itaq; R. Mëir est, qvod discedendum sit ab urbe septuaginta (*ulnas*) & Scherajim, & tunc mensurandæ sint bis mille ulnæ termini (*Sabbathici.*) Argumentum ejus pro hoc est *ab ipso sumtum)* ex phrasi legis, מקיר העיר וחוצה à muro urbis, & extra, (*h. e. ut urbs sit extra murum*) qvasi dicat, qvod urbi contingat esse, extra urbem. Sed Sapientes non ita statuunt; sed si fuerint duæ urbes, qvarum distantia duæ Karpephoth, aut, qvantumcunqve sit, minus, qvod (*tum*) sint qvasi una urbs, ita ut metiantur bis mille ulnas versus qvamcunq; plagam extra utramq;, & licitum sit utriqve earum, ut abeat in alteram, & extra illam (*ulterius*) bis mille ulnas. Et hæc ipsa res est, qvam dicunt: Facit Karpeph ambabus, ut sint qvasi una, q. d. qvod qvando fuerit inter illas ista distantia, tunc attribuat (*mensor*) unicuiqve Karpeph cohæreantqve invicem, & sint qvasi una urbs. Et non est decisio juxta Rabbi Mëir.

ANNOTATIO XXXIX. AD MISCH. III.

וכן השלשה כפרים המשולשים וכו׳ pag. 20.

Et sic tres pagi in Triangulo siti &c.

Qvando fuerint Scherajim duæ tertiæ (*ulnæ*) manifestum est, qvod qvantitas duarum Karpephoth sit centum qvadraginta una (*ulnæ*) & tertia (*pars.*) Cæterum sensus intentus hic est, qvod si inter duos (*pagos*) extremos distantia sit istius qvantitatis, fingaturqve intermedius, qvod inter eos sit (*in medio,*) relinqvantur inter illum & inter unumqvemq; istorum duæ Karpephoth ab omni latere; accedente qvidem conditione altera, ut sint inter ipsum intermedium, & unumqvemqve extremorum bis mille

ulnæ, aut minus. Tunc itaqve reputabuntur (*omnes*) tres pro una urbe, ut dimensio incipiat extra illos.

ANNOTATIO XL. AD MISCHN. IV.

pag. 20.

אין מודדין אלא בחבל וכו׳

Non metiuntur nisi per funem &c.

Hunc funem oportet esse ex lino. Planum verò hoc est, qvod in omnem dimensionem incidat parum (*s. nonnihil*) propinqvitatis, (*h. e. ut non accuratissimè, sed propè & præterpropter ita se habeat.*) Hinc conditionem hanc posuit, ut nihil addant longitudini hujus funis, nec diminuant de eo qvicqvam. Qvando porrò dicit: Et non metiatur nisi respectu cordis sui, hoc vult dicere, ut teneat finem de fune è regione cordis sui, nec supra illud, nec infra illud. At qvod dicunt: Absorbet illam, hoc significat, qvod extendat funem super illam superius, nec opus habeat dimensione profunditatis vallis aut altitudinis maceriei. Qvando nimirum hoc fieri potest: hoc volo dicere: qvando latitudo vallis erit qvinqvaginta ulnarum, aut minus; qvæ est mensura funis. Similiterq; altitudo maceriei, (*si sic se habeat.*) At qvando fieri non potest, metietur eam, qvemadmodum mox exponitur. Idq; qvando dicit: si pervenit ad montem, absorbet illum: qvod cum conditione (*accipiendum est;*) si sit altitudo ejus supra terram (*tanta,*) ut deprehendantur, qvando mensus fuerit de longitudine ejus in terra qvinq; ulnas; ut (*inqvam*) deprehendantur in altitudine lineæ incidentis in extremitatem qvinqve ulnarum super angulo recto decem palmi. Verum si altitudo ejus supra terram fuerit (*tàm exigua*) ut deprehendatur altitudo qvidem decem palmorum in ista linea incidente, sint verò inde ad finem montis pauciores, qvam qvinq; ulnæ: tum ecce erit sicut maceries alta stans super terræ superficie; nec opus erit absorbere illum, sed includet illum juxta conjecturam. Modo non exeat extra terminum Sabbathicum: qvo hoc vult dicere, ut non consistat iste mensor extra terminum, qvando voluerit traducere funem super locum altum, ad videndum, ad qvem usq; locum pertingat. Idq; propterea; qvia timemus, ne forte videat eum aliqvis hominum, cum metitur, cogitetq;, qvod ad locum stationis ejus usq; pertigerit terminus Sabbathicus. (*Pergit:*) Audivi, qvod מקדרין discindant (*perforent*) montes: qvo vult indicare conjecturam & propinqvitatem, (*s. præterpropter.*) Est autem קודר in stylo eorum (*Talmudicorum*) idem ac המחתך discindens; ut sint מקדרין discindentes mensuram. Ipsa ejus in Talmud interpretatio ita habet; Qvod nimirum sumant funem qvatuor ulnarum,

narum, & unus ſtet in loco montis alto, & alter in loco depreſſo ejusdem: tumq; ſtans in loco alto demittat finem funis verſus pedes ſuos; ſtans verò in loco depreſſo teneat finem funis verſus cor ſuum; deinde diſcedat ab eo juxta menſuram longitudinis funis; atq; ſic metiantur illum totum per qvatuor ulnas juxta hanc propinqvitatem, donec cognoſcatur, qvantum decedat de termino Sabbathico. Et deciſio eſt juxta Duſthai.

ANNOTATIO XLI. AD MISCH. V.

אין מודדין אלא מן המומחה וכו׳ pag. 21.

Non metiuntur niſi per probatum &c.

מומחה Probatus eſt homo Sapiens, promtus in opere ſuo, qvodcunq; etiam opus fuerit, aut in ſcientia (*aliqva*) de ſcientiis. Hîc qvidem vult, ut ſit Sapiens (*doctus*) in Arithmetica, promtus in dimenſione fundorum. Qvod dicunt: Attendunt ad locum, qvem ampliavit (*menſor,*) id expoſuerunt in Talmud (*Gemara,*) qvod ſi (*Menſor*) dixerit, hic eſſe terminum Sabbathicum, ita ut minor ſit menſura, qvam putavimus; aut ſi dixerit, hic eſſe terminum Sabbathicum, ita ut major ſit, qvam putavimus: qvod, (*inqvam*) qvemadmodum credamus ipſi, & innitamur illi (*qvoad hoc,*) qvod locus minor ſit, qvam putaveramus, ſimiliter inniti illi debeamus (*qvoad hoc,*) qvod major ſit, qvàm putaveramus prius. Senſus tandem alterius partis hujus Miſchnæ: ſi unus (*Menſor*) ampliavit, ſed diminuit alter, attendunt ad ampliantem, hoc vult, ſi fiat: ut duo (*menſores*) diſſentiant inter ſe, uterq; tamen probatus ſit, qvod acqvieſcamus & faciamus juxta verba ejus, qvi largitur plus.

ANNOTATIO XLII. AD MISCH. VI.

עיר של יחיד שנעשית של רבים וכו׳ pag. 21.

Urbs unius, qvæ facta eſt plurium &c.

Regula apud nos eſt, qvod urbi plurium, qvando fuerint duæ portæ, ita ut homines ingrediantur per unam, & exeant per alteram; qvod (*inqvam*) non faciant toti (*urbi*) unam eandemq; mixturam, ne utantur homines loco publico promiscuè (*& vulgari modo,*) nec agnoſcant, qvod mixtura faciat, ut licitus ipſis uſus intra illum ſit. Hinc neceſſitas urget, ut relinqvatur de illo reſiduum qvid ſine mixtura, ut iſtud reſiduum non uſurpetur cum Urbe (*reliqva,*) ad notum faciendum, qvod mixtura faciat, ut licitus nobis ſit uſus in medio ejus. Declaravit porrò nobis, qvod ſi urbs

urbs antea fuerit plurium, etiamsi hodie sit unius, nihilominus illa opus habeat residuo aliqvo omnibus modis, qvemadmodum opus habuerit olim; sed si fuerit unius anteà, ita ut is potuerit facere mixturam unam in tota, relinqvatur, qvemadmodum fuerit *(olim,)* si maximè nunc fuerit plurium. Qvod si unam tantum habuerit portam, licet fuerit plurium non opus habebit residuo aliqvo. Dissensus R. Jehudæ & R. Schimeonis est circa qvantitatem residui *(istius,)* qvod relinqvendum est in illa sine mixtura. Fuit autem in terra Judah urbs, cujus nomen erat Chadascha, Nova, in qva fuerunt qvinqvaginta habitationes, fuitq; illa minima urbs, qvæ in tota terra Judah erat. Deciditq, constitutio, etiamsi esset domus unica in atrio unico, reqviri tamen residuum.

ANNOTATIO XLIII. AD MISCH. VII.

pag. 22.

מי שהיה במזרח וכו׳

Si qvis fuerit in ortu &c.

Graviditas Urbis sunt additamenta, qvæ adjungunt Urbi, ut tunc mensura bis mille ulnarum sit versus omnem plagam æqvalis; cum eo, qvod additum illi est, qvando illa, qvæ rotunda est, fit qvadrata; aut qvando *(ipsi)* fuerit domus extra ipsam; qvemadmodum exposuimus ab initio Capitis *(hujus,)* qvod mensura egrediatur à domo extima. Qvando itaq; qvis mixturam fecit in isto additamento; tum ecce erit idem, qvasi non fecisset mixturam suam, similisq; conditionis erit cum civibus Urbis *(reliqvis,)* ut abeat bis mille ulnas versus omnem plagam. Cæterum qvum dicit: Extra terminum *(Sabbathicum,)* non vult respectu bis mille ulnarum; sed hoc vult, extra graviditatem, *(seu additamentum)* urbis, de qva paulo ante locuta sunt verba nostra. *(Pergit verò:)* qvicqvid lucratus erat, perdidit: propterea *(sc.)* qvod si fecit mixturam suam in distantia mille ulnarum, e. g. à domo sua, qvæ ipsi est in urbe, versus plagam orientalem, licitum qvidem est ire versus orientem ter mille ulnas: *(nimirum)* mille usq; ad mixturam, & bis mille à loco mixturæ; sed non poterit abire in plaga altera, h.e. in plaga occidentali, nisi mille: ut *(omninò)* istud mille, qvod lucratus est ab oriente, perdiderit ab occidente. Sed hanc rem jam exposuimus aliqvoties. Scito tamen, qvod res ista, qvemadmodum diximus, cum conditione sit *(intelligenda,)* qvando *(sc.)* metimur à loco mixturæ, qvam posuit, e.g. ab ortu urbis ad mille ulnas, mensura pertigerit ad finem usq; urbis, aut ad *(locum)* extra illam. Sed qvando mensura pertigerit *(tantum)* ad partem urbis, tum ecce perdidit totam urbem, nec licebit illi

illi ambulare in urbe versus occidentem, nisi ad finem bis mille ulnarum à loco mixturæ. Nota itaq; hoc fundamentum.

ANNOTATIO XLIV. AD MISCHN. VIII.

אנשי עיר גדולה וכו׳ pag. 22.

Cives Urbis magnæ &c.

Mischna hæc opus habet ordinatione (*s. constructione verborum ordinata:*) qvam ordinationem ego tibi exponam post fundamenta (*exposita,*) qvibus te oportet inniti. Suntq; hæc: qvod, qvisqvis Sabbathicam sedem constituit in loco, cui sunt bis mille ulnæ versus omnem plagam, qvemadmodum expositum est aliqvoties, & qvando mensus est bis mille ulnas à loco alio, pertigitq; finis bis mille ulnarum usq; ad partem urbis aut speluncæ, non liceat illi abire nisi usq; ad locum, ad qvem pertigit usq; mensura; non autem abire liceat per urbem totam, nec per speluncam: At si pertigerit mensura usq; ad finem urbis, aut ad extra illum (*locum,*) ita ut ingrediatur urbs tota aut spelunca in medium bis mille (*ulnarum,*) reputemus illi urbem totam pro qvatuor ulnis, ut terminetur mensura ejus (*omnis reliqva*) extra illam. Si sint e.g. inter locum Sabbathicæ sedis illius & inter urbem, centum ulnæ, ingrediaturq; urbs intra bis mille (*ulnas,*) perambulabit urbem totam, & extra illam mille octingentas nonaginta sex ulnas; qvandoqvidem reputamus totam urbem qvasi qvatuor ulnas. Hoc idem jus ad eum qvoq; pertinet, qvi metitur à loco mixturæ suæ bis mille ulnas, ut ipsi eò usq; ire liceat à loco mixturæ ipsius; sed sita est in medio (*occurritq;*) urbs, aut spelunca. Qvem qvidem vocant מודד Metientem. Verum, si qvis dedit, (*seu fecit,*) mixturam (*suam,*) ut fecerit in urbe; is ire potest per universam istam urbem, & extra illam bis mille ulnas; si vel maxime foret (*urbs*) sicut Ninive. Juxta ista porrò fundamenta, qvando fuerint duæ urbes vicinæ, una magna & altera parva, hoc modo, ut, qvando metimur extra (*urbem*) magnam bis mille ulnas, sit parva absorpta intra istas bis mille ulnas, sed qvando metimur extra parvam bis mille (*ulnas,*) pertingat mensura (*tantum*) ad partem urbis magnæ, tum juxta ista (*inqvam*) fundamenta, qvæ præmisimus, licitum est Civibus urbis magnæ, ut perambulent parvam totam; at Cives parvæ non ibunt per totam magnam, sed usq; ad locum (*tantum,*) ad qvem pertigit mensura eorum. Et hoc qvidem, qvando (*& qvatenus*) mensuramus bis mille ulnas. Verum enim verò, qvando dederint Cives urbis mixturam in urbe alia, perambulant totam, & extra illam (*pergunt.*) Qvæ cum ita se habeant, ordo hujus

Mischnæ & paraphrasis in hunc verborum sensum habebit: Cives Urbis magnæ perambulant totam urbem parvam; sed non Cives Urbis parvæ perambulant totam urbem magnam. Qvo de verba (*hæc*) dicta (*& accipienda*) sunt? De eo, qvi metitur bis mille ulnas extra terminum Sabbathicum; sed is, qvi dederit mixturam suam: sive jam dederint cives urbis magnæ mixturam suam in parva, sive dederint cives urbis parvæ mixturam suam in magna, ambulat per totam urbem in qva ponit mixturam. Qvomodo? Is qvi fuerit in urbe magna &c. Dissensit qvidem circa hoc R. Akiba, propterea, qvod ille existimabat, qvod licet homo dederit mixturam in loco privato, non tamen ambulet bis mille ulnas, nisi à loco mixturæ. Sed non est decisio juxta R. Akibam.

ANNOTATIO XLV. AD MISCHN. IX.

pag. 23.

אמר להם רבי עקיבא וכו'

Dixit ipsis Rabbi Akiba &c.

Qvando dicit, qvod in Spelunca non sint habitacula, nec commoda sit habitaculis, vult dicere, qvando ejus maceries fuerint destructæ: sed si residuæ fuerint maceries, licet fuerit sine habitatoribus, perambulabit totam, & extra illam. Sic si qvis posuit mixturam suam, aut sedem suam Sabbathicam constituit in urbe vacua, ubi residuus fuerit murus ejus, ambulat per illum totum, & extra illum ad bis mille ulnas, juxta sententiam Sapientum. Qvando verò dicunt: si inventum fuerit medium ejus æqvatum, super illud, (*hoc vult*) qvod super illud (*medium speluncæ*) à loco mixturæ suæ tantum progrediatur: at si dederit mixturam in medio ejus, progrediatur ad bis mille ulnas extra illud. Item, qvod dicunt: Metienti, qvo de dixerunt, id supra exposuimus, qvod sit (*intelligendus*) finis bis mille ulnarum, qvod tantum pergat ad locum, ubi desinunt (*ista bis mille ulnæ;*) ut, si desinant in parte Speluncæ, non liceat ipsi perambulare totam.

CAP. VI.

ANNOTATIO XLVI. AD MISCHN. I.

pag. 23.

הדר עם הנכרי בחצר וכו'

Si qvis habitat cum alienigena in atrio &c.

Regula apud nos est: Habitatio Gentilis non meretur nomen habitationis (*vel, non est ibi habitatio.*) Unde de jure est, ut non opus habeamus

cum

cum ipso mixturam facere; propterea, qvod non possideat qvicqvam, ut opus habeamus (*propterea*) accipere ab illo potestatem. Nihilominus concesserunt illi habitationem; sed dixerunt, qvod ille impediat, nec nobis sit consuetudo facere mixturam cum illo; donec conduxerimus potestatem (*f. locum*) ejus. Ut notum facerent nobis, qvod Gentilis non elocet (*Israëlitæ,*) propterea qvod timeat ab eo propter versutiam, aut fraudem, aut ne obveniat sibi aliqvid damni. Qvæ cum ita se habeant, non conveniens est ulla ratio mixturam faciendi cum eo. Nam si hoc noverit ipse Israëlita, non elocabit habitationem in domo ejus (*etiam*) gentili. Hæc verò tota separatio fit, ob casum, ne forte (*Israëlita*) discat (*aliqvid*) de operibus illius. Similiter regula apud nos est, qvod cum gentilibus non esse debeant soli (*Israëlitæ;*) propterea, qvod isti suspecti sint de effusione sangvinis. Ideo dixit R. Elieser filius Jacobi, qvod qvando fuerit unus gentilis, & unus Israëlita, nihil prohibeat (*ille hunc:*) propterea qvod non opus habeamus, ut dicamus, eum prohibere: cum non conducere debeat ab illo, ut non discat (*aliqvid*) de operibus ejus: Itemq; de causis aliis prohibeatur Israëlita habitare cum Gentili simul: (*nimirum*) propterea, qvod hic suspectus sit de effusione sangvinum. Sed si duo Israëlitæ fuerint, qvibus licitum est, ut soli sint cum Gentili; tum dicimus prohibitum esse, ne habitent cum ipso; ob casum, ne forte discant de operibus ejus (*aliqvid.*) Doctor verò primus dicit: si etiam unus gentilis fuerit & unus Israëlita, forte obfirmabit cor suum, & persistet in eo, ut habitet cum ipso solus, de facto. Oportet autem te scire, qvod regula apud nos sit: Israëlita dat locum (*f. potestatem*) & resignat locum (*f. potestatem:*) sed de gentili (*dicimus;*) donec conducat. Cæterum datio loci (*f. potestatis*) est, ut faciat mixturam in vespera Sabbathi; cujus jura jam præcesserunt. Resignat autem locum (*seu potestatem,*) qvando dicit is, qvi non fecit mixturam in vespera Sabbathi, cum hominibus atrii, aut ingressus: resignavi locum (*f. potestatem*) meam vobis: tum enim licitum est illis uti eo, ipsi autem prohibitum est. Et licitum qvidem est homini resignare potestatem suam in Sabbatho. Regula etiam apud nos est; Resignant, & vicissim resignant. Ubi dicere volumus; qvod Ruben (*e.g.*) resignare possit Schimeoni, donec Schimeon expediverit negotia sua: & deinde vicissim resignet Schimeon potestatem suam Rubeni. Atqve hoc est, qvod diximus, conducunt à gentili saltem re minutissima; & conducunt qvidem ab eo in Sabbatho. Decisio est juxta R. Elieserem Filium Jacob.

ANNOTATIO XLVII. AD MISCH. II.

אמר רבן גמליאל וכו׳

pag. 24.

Dixit Rabban Gamaliel &c.

Significatio (*vocis*) צדוקי: hæc eſt, qvod ſit homo additus Zadoko diſcipulo Antigoni Sochitæ: qvi fuit primus abnegantium legem *(oralem.)* Qvo de verò plura dicam ſuo loco. Cæterum R. Gamaliel exiſtimavit, qvod non eſſet ſicut Gentilis; & argumentum adduxit ex hoc facto *(in Miſchna narrato.)* Porro diſſenſerunt R. Meïr & R. Jehudah, circa dictum R. Schimeonis patris R. Gamalielis, qvomodo ſe habeat? Et R. qvidem Meïr, qvi dixit prius dictum, dicit qvod hic Zadokæus reſignaverit ipſis poteſtatem ſuam, dixeritq; R. Schimeon *(tum:)* feſtinate, & exportate omnia vaſa veſtra ad introitum; ut *(nimirum)* ipſis confirmaretur præſumtio de introitu qvoad uſum, & ille, qvando exiret poſtea, non prohibere *(ſeu impedire)* poſſet ipſis uſum. Siqvidem regula apud nos eſt: ſi qvis reſignaverit alteri poteſtatem ſuam, & deinde *(nihilominus ipſe)* uſus fuerit contumaciter; *(tum)* ecce irritum reddidit; qvicqvid egit circa reſignationem, & prohibet illis *(ſeu impedit illos:)* præveniunt tamen etiam eum, qvi reſignavit ipſis poteſtatem ſuam. Propterea præcepit iſtis Rabban Schimeon, ut prævenirent illum in uſu. Hinc verò conſeqvitur nobis, qvod iſte *(Zadokæus)* ſit ſicut Iſraëlita. Nonne enim vides, qvod ſicut Iſraëlita reſignaverit poteſtatem ſuam? Sed R. Jehudah dicit, qvod dictum Rabban Schimeonis filii Gamalielis *(accipiendum)* ſit de veſpera Sabbathi; qvandoqvidem ille iſtud dixerit viris introitus, *(hoc ſenſu:)* facite neceſſitates veſtras in introitu nunc, anteqvam exeat dies, & prohibeat vobis: q.d. ante ingreſſum Sabbathi. Unde apparet, qvod iſte (*Zadokæus*) ſit ſicut Gentilis. Decidit verò conſtitutio, qvod cum qvocunq; Iſraëlita, cujuscunqve etiam ſectæ fuerit, ſi is profanaverit Sabbathum manifeſtè, non faciant mixturam, nec is reſignare poſſit poteſtatem ſuam: Interim conducere poſſunt *(Iſraëlitæ)* ab illo, ſicut à Gentili. Qvod ſi non profanat *(ſine pudore)* publicè Sabbathum, tum, modò non ſit cultor Idolorum, ecce idoneus erit, ut reſignet poteſtatem ſuam nobis; non tamen dat poteſtatem, niſi confeſſus fuerit mixturam, h. e. crediderit illam. Planum tandem fit tibi ex his omnibus, qvod prævaricator Iſraëlita, qvando non profanaverit Sabbathum publicè, nec fuerit ſectator Idololatriæ reſignet poteſtatem; ſed non det poteſtatem, nec etiam elocet. Atqve hæc deciſio eſt veriſſima.

ANNO-

ANNOTATIO XLIIX. AD MISCHN. III.

אנשי החצר ששכח אחד מהן וכו׳ pag. 24.

Viri atrii; quorum oblitus est unus &c.

Hic est locus, de qvo promisi tibi expositurum in eo naturam resignantis potestatem. Cæterum præmissum jam est in hoc Capite, qvemadmodum ostendi tibi, qvod homo resignare possit potestatem suam in Sabbatho. Et unicuiq; habitantium in domo *(aliqva)* est potestas in atrio. Jam Rabbi Eliefer existimat, qvod, qvisqvis resignet potestatem suam simpliciter, simul resignet potestatem domus suæ, & atrii sui potestatem. Sed Sapientes dixerunt, qvod ille resignaverit qvidem potestatem atrii sui, potestatem autem domus suæ non resignaverit. Qvando verò expressè loqvitur, & dicit, qvod resignet potestatem domus suæ, & atrii sui, aut alterutrum de istis tantum; tum de eo, qvod resignet, non est inter eos dissensus. Porro supra exposuimus in fine Cap. II. hujus tract. qvod non sit decisio juxta R. Elieserem. Qvare hæc Mischna est Sapientum, & de eo *(agit)* qvi resignavit potestatem suam simpliciter. Hinc domus illius est prohibita illi & istis *(qvibus resignavit;)* licitum verò est omnibus uti atrio, & habitationibus istorum. Propterea verò permittimus ei, qvi resignavit potestatem suam, ut utatur potestate istorum virorum, qvibus resignavit; qvia reputamus eum qvasi inqvilinum apud istos. Qvum dicit: dederunt illi potestatem suam, hoc vult, qvod resignent potestatem suam isti uni, qvi non fecerit mixturam, ut sit illi licitum, uti toto atrio, & domo sua; exceptis domibus illorum, nisi expressè dixerint, qvod resignent ipsi potestatem in domibus suis, qvemadmodum commemorat ex fundamento sententiæ Sapientum. Hoc interim non dicimus, qvod illis, qvi resignarunt potestatem suam; qvod inqvam, licitum sit illis, ut utantur domo ejus, cui resignarunt, & qvod dicere possimus, eos esse qvasi inqvilinos apud istum. Nam non reputamus plures pro inqvilinis apud unum aliqvem. Qvandò porrò dicit: duo prohibent alter alterum, hoc vult dicere: qvando duo de viris atrii obliti sunt, ut non fecerint mixturam, qvod *(tunc)* non possint illi, qvi mixturam fecerunt, resignare potestatem suam istis duobus, qvi non fecerunt mixturam: idq; propterea, qvod qvando resignant uni ex istis potestatem suam, alter prohibeat ei usum; qvum resignaverint ei potestatem suam, ex ratione alia, qvod ipse sit unus illorum, qvi non fecerunt mixturam. Qvin imò si maximè vicissim unus resignet potestatem suam ei; tamen prohibitum erit ei, uti: propterea qvod eo tempore, qvo resignarunt, qvi mixturam fecerunt, non licitus erat usus. Atq; hoc est etiam

ANNOTATIO XLVII. AD MISCH. II.

אמר רבן גמליאל וכו׳:

pag. 24.

Dixit Rabban Gamaliel &c.

Significatio (*vocis*) צרוקי: hæc est, qvod sit homo additus Zadoko discipulo Antigoni Sochitæ.: qvi fuit primus abnegantium legem (*oralem.*) Qvo de verò plura dicam suo loco. Cæterum R. Gamaliel existimavit, qvod non esset sicut Gentilis; & argumentum adduxit ex hoc facto (*in Mischna narrato.*) Porro dissenserunt R. Meïr & R. Jehudah, circa dictum R. Schimeonis patris R. Gamalielis, qvomodo se habeat? Et R. qvidem Meïr, qvi dixit prius dictum, dicit qvod hic Zadokæus resignaverit ipsis potestatem suam, dixeritq; R. Schimeon (*tum:*) festinate, & exportate omnia vasa vestra ad introitum; ut (*nimirum*) ipsis confirmaretur præsumtio de introitu qvoad usum, & ille, qvando exiret postea, non prohibere (*seu impedire*) posset ipsis usum. Siqvidem regula apud nos est: si qvis resignaverit alteri potestatem suam, & deinde (*nihilominus ipse*) usus fuerit contumaciter; (*tum*) ecce irritum reddidit qvicqvid egit circa resignationem, & prohibet illis (*seu impedit illos:*) præveniunt tamen etiam eum, qvi resignavit ipsis potestatem suam. Propterea præcepit istis Rabban Schimeon, ut prævenirent illum in usu. Hinc verò conseqvitur nobis, qvod iste (*Zadokæus*) sit sicut Israëlita. Nonne enim vides, qvod sicut Israëlita resignaverit potestatem suam? Sed R. Jehudah dicit, qvod dictum Rabban Schimeonis filii Gamalielis (*accipiendum*) sit de vespera Sabbathi; qvandoqvidem ille istud dixerit viris introitus, (*hoc sensu:*) facite necessitates vestras in introitu nunc, anteqvam exeat dies, & prohibeat vobis: q.d. ante ingressum Sabbathi. Unde apparet, qvod iste (*Zadokæus*) sit sicut Gentilis. Decidit verò constitutio, qvod cum qvocunq; Israëlita, cujuscunqve etiam sectæ fuerit, si is profanaverit Sabbathum manifestè, non faciant mixturam, nec is resignare possit potestatem suam: Interim conducere possunt (*Israëlitæ*) ab illo, sicut à Gentili. Qvod si non profanat (*sine pudore*) publicè Sabbathum, tum, modò non sit cultor Idolorum, ecce idoneus erit, ut resignet potestatem suam nobis; non tamen dat potestatem, nisi confessus fuerit mixturam, h.e. crediderit illam. Planum tandem fit tibi ex his omnibus, qvod prævaricator Israëlita, qvando non profanaverit Sabbathum publicè, nec fuerit sectator Idololatriæ resignet potestatem; sed non det potestatem, nec etiam elocet. Atqve hæc decisio est verissima.

ANNO-

ANNOTATIO XLIIX. AD MISCHN. III.

pag. 24.

אנשי החצר ששכח אחד מהן וכו׳
Viri atrii; qvorum oblitus est unus &c.

Hic est locus, de qvo promisi tibi expositurum in eo naturam resignantis potestatem. Cæterum præmissum jam est in hoc Capite, qvemadmodum ostendi tibi, qvod homo resignare possit potestatem suam in Sabbatho. Et unicuiq; habitantium in domo *(aliqva)* est potestas in atrio. Jam Rabbi Eliesar existimat, qvod, qvisqvis resignet potestatem suam simpliciter, simul resignet potestatem domus suæ, & atrii sui potestatem. Sed Sapientes dixerunt, qvod ille resignaverit qvidem potestatem atrii sui, potestatem autem domus suæ non resignaverit. Qvando verò expresse loqvitur, & dicit, qvod resignet potestatem domus suæ, & atrii sui, aut alterutrum de istis tantum, tum de eo, qvod resignet, non est inter eos dissensus. Porro supra exposuimus in fine Cap. II. hujus tract. qvod non sit decisio juxta R. Elieserem. Qvare hæc Mischna est Sapientum, & de eo *(agit)* qvi resignavit potestatem suam simpliciter. Hinc domus illius est prohibita illi & istis *(qvibus resignavit;)* licitum verò est omnibus uti atrio, & habitationibus istorum. Propterea verò permittimus ei, qvi resignavit potestatem suam, ut utatur potestate istorum virorum, qvibus resignavit; qvia reputamus eum qvasi inqvilinum apud istos. Qvum dicit: dederunt illi potestatem suam, hoc vult, qvod resignent potestatem suam isti uni, qvi non fecerit mixturam, ut sit illi licitum, uti toto atrio, & domo sua; exceptis domibus illorum, nisi expresse dixerint, qvod resignent ipsi potestatem in domibus suis, qvemadmodum commemorat ex fundamento sententiæ Sapientum. Hoc interim non dicimus, qvod illis, qvi resignarunt potestatem suam; qvod inqvam, licitum sit illis, ut utantur domo ejus, cui resignarunt, & qvod dicere possimus, eos esse qvasi inqvilinos apud istum. Nam non reputamus plures pro inqvilinis apud unum aliqvem. Qvandò porrò dicit: duo prohibent alter alterum, hoc vult dicere: qvando duo de viris atrii obliti sunt, ut non fecerint mixturam, qvod *(tunc)* non possint illi, qvi mixturam fecerunt, resignare potestatem suam istis duobus, qvi non fecerunt mixturam: idq; propterea, qvod qvando resignant uni ex istis potestatem suam, alter prohibeat ei usum, qvum resignaverint ei potestatem suam, ex ratione alia, qvod ipse sit unus illorum, qvi non fecerunt mixturam. Qvin imò si maximè vicissim unus resignet potestatem suam ei; tamen prohibitum erit ei, uti: propterea qvod eo tempore, qvo resignarunt, qvi mixturam fecerunt, non licitus erat usus. Atq; hoc est

etiam, qvod dicunt: duo non accipiunt poteſtatem. Itaq; perſpicuum erit tibi ex hoc, qvod, qvando virorum atrii (*unius*) nonnulli mixturam fecerunt, nonnulli verò relicti ſunt ſine mixtura, & iſti relicti plures ſunt qvam unus; qvod (*inqvam*) iſti, qvi mixturam non fecerunt, reſignare posſint (*qvidem*) poteſtatem ſuam iis, qvi mixturam fecerunt; illi tamen, qvi mixturam fecerunt, non posſint reſignare poteſtatem ſuam iis, qvi non fecerunt mixturam: qvandoqvidem duo, qvi non fecerunt mixturam, non accipiant poteſtatem, qvando datur illis. Oportet verò hoc te ſcire, qvod, qvisqvis reſignat poteſtatem (*ſuam*) filiis atrii, debeat reſignare poteſtatem ſingulis expreſsè (*& nominatim.*)

ANNOTATIO XLIX. AD MISCHN. IV.

pag. 25.

מאימתי נותנין רשות וכו׳

Ex qvo dant poteſtatem &c.

Supra oſtendi tibi, qvod homo, qvi dat poteſtatem ſuam (*alteri,*) is ſit, qvem nos vocamus מבטל Reſignantem poteſtatem ſuam. Is verò, qvi accipit iſtam poteſtatem, vocatur בוטל Accipiens poteſtatem. Qvæ cum ita ſe habeant, מבטל & נותן eidem rei competunt. Itaq; Scholaſtici Schammaj dicunt, qvod qvisqvis reſignat poteſtatem ſuam, faciat eam ab altero acqviri; jam autem prohibitum eſſe acqvirere aliqvid in Sabbatho. Sed Scholaſtici Hillelis dicunt, qvod non faciat acqvirere, ſed reſignet poteſtatem ſuam: jam, ut reſignet poteſtatem in Sabbatho, licitum eſſe. Et qvum utitur alter, qvi reſignavit poteſtatem ſuam, (*eâdem poteſtate ſua iterum,*) irrita facit opera ſua, qvemadmodum expoſuimus. Rabbi Mëir pœnam conſtituit erranti, ut non fiat contumax. Cæterum deciſio eſt juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO L. AD MISCH. V.

pag. 25.

בעל הבית שהיה שותף לשכנים וכו׳

Poſſeſſor domus, qvi fuerit ſocius vicinorum &c.

שותף Socius, notus eſt. Non eſt autem diſcrimen, ſive miſcuerint ambo vinum ſuum, ſive emerint vas vini in commune. Porrò hoc dictum loqvitur de Sociis introituum. Hinc dixit: שותף Socius. Modo autem fuerit vinum eorum trium, dicere volo, Poſſeſſoris domus cum duobus vicinis, in eodem vaſe. Oportet autem te hoc ſcire hîc, qvod ſocietates introituum faciant per cibos (*qvoscunq;*) qvemadmodum expoſuimus in dicto eorum (*Doctorum Talmudicorum:*) Per omnia miſcent Sabbathicè & ſocie-

ſocietatem ineunt. Jam verò mixturæ atriorum non fiunt niſi per bolum panis, omnibus modis. Cujus ampliorem addam expoſitionem in locis (*ſuis.*) Porrò viri introitus (*unius*) obligantur (*ad hoc,*) ut mixturam faciant qvoad atria, & ſocietatem habeant qvoad introitum; ut tunc utantur domibus & introitu ſimul. Qvod ſi tamen ſocietatem fecerunt qvoad introitum per bolum (*panis*) tum non opus habent mixtura qvoad atria, ſed acqvieſcunt ſocietati per bolum (*facta.*) Deciſio eſt juxta R. Schimeonem.

ANNOTATIO LI. AD MISCHN. VI.

חמש חבורות ששבתו בטרקלין וכו׳ *pag. 25.*

Qvinq; Societates, qvæ ſedem Sabbathicam habent in Triclinio &c.

טרקלין Triclinium eſt domus ampla; eſtq; palatium regium. Atq; ideo dicunt, של מלכים Regum. Cæterum qvando diſcriminabit inter ſingulas ſocietates paries pertingens usq; ad contignationem, non eſt diſſenſus hactenus, qvod unaqvæq; ſocietas obligata ſit ad mixturam faciendam; propterea qvod ſeparatæ ſint, & (*ejus conditionis*) factæ, qvaſi habitareſſent in (*diſtinctis*) tricliniis & cameris. Itaq; diſſenſus eſt (*tantum*) circa hoc, qvod res diſcriminans ſingulas ſocietates ſunt parietes, qvi non pertingunt usq; ad contignationem.

ANNOTATIO LII. AD MISCH. VII.

האחין השותפין היו אוכלין וכו׳ *pag. 26.*

Fratres ſocii fuerunt comedentes &c.

Senſus hujus Miſchnæ ita habet: Fratres, qvi comedunt ſuper menſa patris ſui, aut ſocii, qvi comedunt ſuper menſa eadem. Ubi te oportet ſcire, qvod comeſtio hæc, qvâ comedunt iſti unà, non hoc velit, ut miſceant cibum ſuum, aut emant eum in commune: nam ſi ita eſſet, ecce forent ſicut homo unus, nec opus haberent niſi unâ mixtura. Itaq; intentus ſenſus in hoc is eſt, qvod filii ſint conducti apud patrem, aut ſocii conducti apud unum ex ipſis, ita ut conditionem inierit cum ipſis, qvod cibaturus eſſet ipſos, ipſi verò facturi illi opus aliqvod certum. Hinc ergò qvandoqvidem ipſi dormiunt in domibus ſuis, opus habent ſinguli mixturâ (*propriâ,*) ſicut exponitur.

ANNO-

ANNOTATIO LIII. AD MISCH. VIII.

pag. 26.

חמש חצרות פתוחות זו לזו וכו׳

Qvinq; atria aperta invicem &c.

Regula apud nos est: nullus introitus licitus per asserem aut trabem, nisi domus & atria aperta fuerint versus illum. Qvando itaq; fuerint atria aperta invicem, etiamq; aperta introitui, erunt sicut domus una, nec cadet mixtura in ejusmodi introitum, qvum asserem aut trabem habuerit. Et hæc qvidem Mischna tota extructa est super regulam, cujus(*suprà*)fecimus mentionem, qvod necessaria sit mixtura qvoad atria, & societates qvoad introitum. Ratio verò hæc est, ut minorennes non obliviscantur legem mixturæ. Hac itaq; de causa mixturas facimus in atriis, ut videant illud minorennes; licet(*etiam*)societatem(*nonnulli*) qvoad introitum habuerint. Hinc etiam, qvando aliqvis oblitus fuerit de filiis(*sociis*)atrii, ut mixturam non faciat, (*nihilominus*) permittunt illi atrium & introitum; qvod, qvum societatem habeat in introitu, ipsi sufficiet. Qvod verò dicunt: ut non tradatur oblivini lex mixturæ Sabbathicæ; id non ideò redditur irritum, sed qvum omnes mixturam fecerint in atrio, istum unicum non respiciunt.

ANNOTATIO LIV. AD MISCHN. IX.

pag. 27.

שתי חצרות זו לפנים מזו וכו׳

Si duo atria, qvorum unum intimius altero &c.

In hac Mischna est triplex dissensus. Hic scilicet: Rabbi Akiba dicit: Pes licitus prohibet: Cujus sensus hic est; qvod, etiamsi mixturam fecerit interior (*domus,*) ut licitum sit ei uti atrio suo; qvod (*inqvam,*) prohibeat, (*impedimento sit*) exteriori, nisi fecerint mixturam utraq; simul. At Sapientes existimant, qvod etiam pes prohibitus tamen non prohibeat. Sensus hic est: qvod licet interior (*domus*) non fecerit mixturam, ita ut prohibitum illi sit uti atrio suo, non tamen prohibeat exteriorem; qvin, si exterior fecerit sola mixturam, licitus ipsis sit usus. Atq; hoc vult(*τὸ,*)non calcatio pedis prohibet. Sed Doctor primus dicit: Pes prohibitus prohibet, & pes licitus non prohibet. Atq; hinc dicit: si mixturam fecerit hæc sibi ipsi, & ista sibi ipsi; hæc licentiam habet pro se ipsa, & ista licentiam habet pro se ipsa. Nam interior non prohibet, propterea, qvod illi licitus sit suus locus. Et (*sanè*) decisio est juxta Doctorem primum.

ANNOTATIO LV. AD MISCHN. X.

שכח אחד מן החיצונה וכו׳ *pag. 27.*

Si oblitus est unus de Exteriori &c.

Hæc Mischna est Doctoris primi, qvi prius (*etiam*) locutus est. Atq; ideò dixit: si oblitus fuerit unus ex interiori (*atrio*,) & mixturam non fecerit, utrumq; (*atrium*) est prohibitum; propterea qvod (*tum*) sit pes prohibitus & prohibens; sicut exposuimus. Qvando verò dicunt: in loco uno, intelligunt exterius (*atrium*) solum. Vocavitq; id locum unum, propter societatem eorum (*habitatorum*) invicem, qvoad usum ejus. Sed qvando ambo (*atria seu homines in utroq; atrio*) posuerunt mixturam suam in interiori, & oblitus est unus ex interiori, utrumq; prohibitum est (*atrium*,) sicut (*etiam*) exposuimus. Qvod si oblitus fuerit unus ex exteriori, interius est licitum. Qvod tandem dicunt: Et si fuerint singulorum, hoc volunt; qvando habitat unus in tota domo; volo dicere, ipse & omnes domestici, qvi sunt qvasi unus homo; sicut (*qvoq;*) exposuimus.

CAP. VII.

ANNOTATIO LVI. AD MISCHN. I.

חלון שבין שתי חצרות וכו׳ *pag. 28.*

Fenestram, qvæ est inter duo atria &c.

מערבין שנים Miscent duabus, hoc est, qvod misceatur Sabbathicè unumqvodq; atrium pro se ipso solo. ומערבין אחד Et miscent una (*sc. mixturâ*,) hoc notat, ut duo atria sint sicut domus una. Porrò qvod dicunt, infra qvatuor, aut supra decem, licet pertineat ad id, qvod præcessit, verùm (*hic tamen positum est*,) ad ostendendum tibi, qvod oporteat, ut fenestra sit tota supra decem palmos, si impossibilis esse debeat ipsis mixtura una; sed si fuerit pars cavitatis fenestræ intra decem palmos, sufficit ipsis, ut faciant mixturam unam; propterea qvod inter ipsos qvidem est paries; jam verò exposuimus, qvod paries non debeat esse minor decem palmis.

ANNOTATIO LVII. AD MISCH. II.

כותל שבין שתי חצרות וכו׳ *pag. 28.*

Parietem, qvi est inter duo atria &c.

Qvando dicit: Modò non descendere faciant deorsum, hoc dicere

 vult,

vult, ut absportent id, qvod super pariete est, in habitationes, qvæ in domibus sunt. Interim, ut faciant descendere in atrium domus, licitum est. Qvin imò si latitudo parietis habet pauciores qvatuor palmis, qvi est locus liber, sicut exposuimus aliqvoties; tum licitum erit ipsis exportare aliqvid eorum, qvæ in domibus sunt, & ponere illud super istum parietem; ut (*simul*) licitum sit hominibus domus alterius, ut sumant illam ipsam rem à pariete, & inferant in domum suam.

ANNOTATIO LIIX. AD MISCH. III.

pag. 29.

חריץ שבין שתי חצרות וכו׳

Foveam, qvæ est inter duo atria &c.

חריץ est fovea in terra. Omnia verò (*reliqva*) perspicua sunt (*in hâc Mischnâ.*)

ANNOTATIO LIX. AD MISCHN. IV.

pag. 29.

נתן עליו נסר שרחב ד׳ טפחים וכו׳

Si dederit super illam asserem, latum qvatuor palmos &c.

Tabulam tecti vocant נסר Asserem. Qvando itaq; (*qvis*) dederit (*seu posuerit*) lignum in longitudine foveæ, si maximè sit latum (*tantum*) digitum, non reqvirit qvid amplius. Nam ecce divisit istam foveam, & relicta est (*post istam divisionem*) latitudo ejus minor qvatuor palmis. Porro גזוזטרא & בצוצרה unum sunt; nimirum, trabs prominens è loco privato super locum publicum. Exposuimus autem supra in Cap. XI. (*tractatu*) Schabbath, qvod ejusmodi trabs sit locus privatus perfectus. Et exit super locum publicum, qvemadmodum structuræ Gallorum, qvas extruunt tempore hôc nostro in terra Israël. Supra etiam exposuit Thalmud, qvod hæc conditio, qvam posuit Mischna, qvando trabes fuerint una è regione alterius, ut tunc ipsis sufficiat mixtura una, verissima sit, qvatenus interfuerit inter illas distantia trium palmorum aut plurium. Sed si interfuerint inter illas pauciores tribus palmis, si vel maximè non fuerint una è regione alterius, (*nihilominus*) faciunt mixturam unam, si voluerint: propterea qvod sit qvasi una trabs incurvata; sicut exposuimus.

ANNOTATIO LX. AD MISCH. V.

pag. 29.

מתבן שבין שתי חצרות וכו׳

Palearium, qvod est inter duo atria &c.

Vult dicere per מאבילין Cibum præbentes, qvod ponant (*aliqvid*) bestiis, ad comedendum de paleis, ab utroq; latere.

ANNO-

ANNOTATIO LXI. AD MISCH. VI.

כיצד משתתפים במבוי וכו׳ pag. 30.

Qvomodo societatem ineunt qvoad introitum &c.

Regula est apud nos, qvod mixturæ terminorum, & societates introituum, & mixturæ coctilium omnes reqvirant acqvisitionem per manus alius alicujus: itemq; reqvirant, ut vas, in qvo congregant societates introituum, sit altius terrâ palmum, ut appareat, separatum esse. Jam perspicuum est, qvod hic, qvem dicimus, מזכה להם acqvirentem illis, ita se habeat: *(sc.)* qvando ista res, in qva societatem habere debent, fuerit ab homine uno; tum oportet sistere hominem alium, qvi acqvirat ipsis portionem suam, & sit loco eorum. Sed si qvilibet dederit suam portionem, non est ibi respectus acqvirentis.

ANNOTATIO LXII. AD MISCHN. VII.

נתמעט האוכל מוסיף ומזכה וכו׳ pag. 30.

Si diminutus fuerit cibus, addit & acqvirit &c.

Regula hujus juris hæc est, qvòd, si fuerit societatis *(acqvirendæ)* medium unius speciei, si maximè totum perierit, non tamen opus sit notum facere. Sed si fuerunt species multæ, & diminutæ sunt, addat & acqvirat *(jus societatis;)* itidemq; non opus habeat notum facere. Qvod si tamen perierit totum, opus habeat notum facere. Qvod ita habet *(& cum hac conditione accipiendum est:)* si domui *(alicui)* fuerint duæ portæ *(s. ostia)* in duobus introitibus: idq; ideò, qvia posteaqvam fecit mixturam cum hominibus hujus introitus, prohibitus ipsi est usus introitus alterius. Et ideò oportet ipsi notum facere, ut sciamus, qvo introitu ex *(istis)* duobus introitibus velit uti. At si non fuerit illi ostium, nisi in isto introitu solo, non opus est notum facere: qvia Regula est apud nos: acqvirunt *(aliqvid)* homini, qvi non est præsens *(& conscius;)* sed non condemnant eum nisi præsentem *(& auditum.)*

ANNOTATIO LXIII. AD MISCHN. VIII.

כמה הוא שיעורו בזמן שהן מרובין וכו׳ pag. 30.

Qvantus erit numerus eorum, qvo tempore erunt plures &c.

מועטין Pauciores sunt. Hoc vult, ut sint pauciores, qvam octodecim homines. Qvando verò sunt supra octodecim, tum sunt מרובין plures. Nam cibus duarum mensarum sunt octodecim grana (גרוגרות.) Dixit autem de eductione Sabbathi, h.e. qvod sit numerus eductionis Sabbathi; sicut præmissum tibi est in tractatu Schabbath.

ANNOTATIO LXIV. AD MISCH. IX.

Pag. 31.

אמר רבי יוסי וכו׳

Dixit R. Jose &c.

Hæc qvoq; regula, qvam commemorat, qvod non dixerint, ut misceamus atria, nisi ut non obliviscantur minorennes, verissima est. Qvandoqvidem pueri parvi non intelligunt, qvid peragatur inter homines introitus circa societatem. Cogimur itaq; mistura Sabbathica atriorum uti, qvantumvis communia facta fuerint, qvoad introitum; ut non obliviscantur minorennes qvoad introitum legem mixturæ. Interim decisio non est juxta R. Josen.

ANNOTATIO LXV. AD MISCH. X.

Pag. 31.

בכל מערבין ומשתתפין וכו׳

Per omnia miscent & societatem faciunt &c.

Supra jam præmissum est tibi, in initio Capitis tertii, qvod, qvando dicunt, per omnia misceri & societates fieri, exceptis aqvis & sale, non sit (*accipiendum*) nisi de mixturis terminorum, & societatibus introituum. Nec de istoc dissensus est. Sed hîc dissentiunt R. Elieser & R. Jehoschea. Nam R. Elieser dicit, qvod mixturis atriorum satisfiat per tortam panis fractam: qvam ipsam rem complexi sint in dicto suo, Per omnia miscent. At R. Jehoschea dicit, qvod pro mixturis atriorum non sufficiat ullo modo, nisi integra (*torta:*) licet possit esse qvantitatis exiguæ. Et ratio desumitur ab inimicitiæ (*periculo;*) ne dicat unus vicinorum; Ego facio (*mixturam*) per integram, & tu per fractam. Et decisio est juxta R. Jehoscheam.

ANNOTATIO LXVI. AD MISCHN. XI.

Pag. 31.

נותן אדם מעות לחנוני וכו׳

Dat homo pecuniam Cauponi &c.

Eum in finem, ut acqvirat mixturam. Sensus est: ut det (*caupo*) ipsi bolum (*panis*) pro ista pecunia, & acqvirat ipsi (*mixturam*) per alium aliqvem, si maxime non sit ipse præsens: propterea qvod ex qvo momento dedit ipsi pecuniam, absoluta sit emtio ex lege; sicut exponemus suo loco. At Sapientes dicunt, qvod non absoluta sit emptio, nisi qvando acceperit bolum, qvemadmodum hanc conditionem posuerunt Sapientes de venditione mobilium extractione; ob Casum, ne forte prævaricetur caupo, & non acqvirat ipsi (*mixturam*) per bolum (*s. panem*) ministerio alius alicujus. Sed si dederit Domino domus (*s. patrifamilias*) & mandaverit, ut mixturam faciat

ipsi,

ipsi, acqviratq; ipsi per alium aliqvem, sufficit ipsi: postqvam (*inqvam*) mandavit. Ex ratione, cujus meminit, qvòd non faciant mixturam homini, nisi ex mente ipsius. Rabbi autem Jehudah dissentit, ut (*ipse*) vides. Et decisio est juxta Rabbi Jehudam.

CAP. VIII.

ANNOTATIO LXVII. AD MISCHN. I.

כיצר משתתפין בתחומין וכו׳

Qvomodo societatem ineunt qvoad terminos Sabbathicos? &c. pag. 32.

Qvod ad exempla, qvæ addidit qvando fecit mentionem domus luctus, & domus convivii, inde id factum est, qvod utrumq; est res mandati, & habet retributionem misericordiarum. Nam regula est apud nos: Non faciunt mixturam, nisi pro re præcepti. Qvando porrò dicunt: qvisqvis in se receperit, ex qvo tenebræ obortæ sunt, prohibitus est, dictum est de eo (*casu*) qvando non fecerunt ipsi notum, dum adhuc dies esset: sed qvando notum fecerunt ipsi dum adhuc dies esset, si maximè non receperit in se, nisi ex qvo tenebræ obortæ fuerunt, tamen licitum est.

ANNOTATIO LXIIX. AD MISCHN. II.

כמה הוא שיעורו וכו׳

Qvanta est mensura ejus &c. pag. 32.

Qvare reqviramus ab eo hic cibum duarum mensarum pro unoqvoqve, ratio est, qvia res mixturæ terminorum sic se habet, ut (*qvis*) constituat sedem suam Sabbathicam in isto loco, & deponat ibi cibum suum, qvo opus habet in Sabbatho. Sed R. Meïr dicit, qvod homo comedat in Sabbatho plus, propter accessionem obsonii. Ad profanandum corpus, hoc vult qvod qvisqvis comederit cibos immundos, polluat corpus suum, & hoc polluat Thrumam; qvemadmodum exponemus in tract. Tohoroth. Porrò autem (*Gemara*) dixit, qvod dimidium frusti commemorati hîc circa negotium profanationis corporis, sit sicut ovum & dimidium. Decisio est juxta R. Juchanan filium Brukæ.

ANNOTATIO LXIX. AD MISCH. III.

אנשי חצר ואנשי מרפסת וכו׳

Viri atrii & viri porticus &c. pag. 33.

מרפסת Porticus est locus altus in atrio domus, sicut solum altum

decem palmos, & habet duos gradus, ut aſcendant in illis in conclavia. Et hic locus altus circumdatus eſt ſtructura, & habitant in illo. Vocaturq; מרפסת propterea, qvod ſit locus calcationis qvoad illos aſcendentes in conclavia. Et qvum fuerit locus (*ejusmodi*) in atrio altus decem palmos, fueritq; ad latus porticus, aut propè illam, in qvantitate dicta, ut ſit æqvalis eidem, ſitq; hic locus altus atrium iſtius porticus, tum licitum eſt illis habitantibus in porticu uti illo (*loco alto,*) ſed prohibitum erit hominibus atrii (*inferioris,*) propterea, qvod ſeparatus ſit ab atrio; qvando non facta fuerit mixtura, qvemadmodum commemoravit. Qvandò porrò dicit: Minus iſthoc ad atrium, hoc ſignificat, qvod communis ſit atrio & porticui, prohibitusq; tum hominibus atrii, tum hominibus porticus, uti illo; niſi fecerint mixturam. Cæterum de hujus foveæ (*cujus hîc mentionem facit*) conditionibus eſt, ut ſit plena rebus, qvas prohibitum ſit transferre in Sabbatho, ita ut adæqvet ſolum porticus. Atq; tum licitum erit hominibus porticus uti illâ (*foveâ.*) Sed ſi fovea fuerit vacua, aut non vacua qvidem revera, non tamen etiam plena eo usq;, ut pertingat ad oram ejus res iſta (*qvæ in illa eſt,*) tum prohibitum erit uti illa, non tantum hominibus atrii, ſed etiam hominibus porticus, qvousq; non fecerint mixturam.

ANNOTATIO LXX. AD MISCHN. IV.

הנותן עירובו בבית וכו׳

pag. 33.

Qvi dat mixturam ſuam in domo &c.

בית שער Domus portæ eſt introitus atrii; locus ſc. per qvem ingrediuntur omnes habitantes in atrio in domos ſuas. אכסררה Ἐξέδρα eſt locus circumdatus à tribus ventis (*ſ. lateribus*) ſuis. מרפסת porticus verò locus calcationis omnibus, qvemadmodum paulo ante expoſuimus. תפישת יד apprehenſio manus (*ſ. fulcrum*) qvam palpant, notat, qvando fuerint illi in loco iſto inſtrumenta, qvod prohibitum ſit transferre, ſicut clavus aratri, & ſimilia; aut ſi fuerit habitans ibi qvaſi viator aliqvis ex viatoribus, & non de hominibus domus (*ſ. domeſticis.*) Hinc ille non prohibet. Deciſio eſt juxta R Jehudam.

ANNOTATIO LXXI. AD MISCH. V.

המניח את ביתו וכו׳

pag. 34.

Si qvis relinqvit domum ſuam &c.

Qvum dicit: Ecce hic prohibet, hoc vult: prohibet Cives Urbis ſuæ, poſteaqvam ille eſt vicinus aliqvis è numero vicinorum, & tamen non fecit mixturam cum illis: licet enim non ſit præſens, tamen non avulſa eſt vicinitas ejus ab (*illis*) omnibus. Sed Rabbi Schimeon dicit, poſteaqvam

ſedem

sedem Sabbathicam fixit in domo, in qva potest habitare: (Ideò enim dixit: Filiam suam:) jam aversa est mens ipsius ab isto loco (*urbis suæ*) qvoad hoc Sabbathum, nec prohibet qvenqvam. Decisio est juxta Rabbi Jose: Et est (*etiam*) decisio juxta Rabbi Schimeon.

ANNOTATIO LXXII. AD MISCH. VI.

כור שבין שתי חצרות וכו׳ pag. 34.

Si fovea inter duo atria &c.

Fovea, qvæ est inter duo atria, hoc vult, ut paries (*seu murus*) distingvat inter duo atria super foveam, & sit pars foveæ in hoc atrio, & pars ejus in atrio altero, qvod ad terram foveæ, & qvod conjunctum illi. Regula verò est, qvod paries factus in hac fovea altus esse debeat decem palmos. Qvi si factus fuerit infra aqvas, oportet apparere aliqvid de eo super aqvis (*altum*) palmum, ita ut distingvat inter aqvas & aqvas respectu atriorum. Qvod si factus sit super aqvarum superficie, oportet, ut ingrediatur aliqvid de eo in aqvas (*altum*) palmum, ut distingvat inter aqvas, qvemadmodum meminimus, versus fundum ejus (*foveæ.*) Eqvidem dicit Rabbi Jehudah: reputamus parietem distingventem inter atria, qvasi descenderet in imum usq; foveæ: sed non est decisio juxta Rabbi Jehudam.

ANNOTATIO LXXIII. AD MISCHN. VII.

אמת המים עוברת בחצר וכו׳

Si stagnum aqvarum transiverit in atrium &c. pag. 35.

Oportet incipere structuram stagni à tempore ingressus ejus in domum, & in loco, ex qvo illud exit. Cùm conditionibus tamen, qvas diximus: ut sit palmus de pariete in aqva, si fuerit paries super aqvis; aut palmus super aqvis, si paries sub aqvis; distinguatq; inter aqvas, qvod ingrediuntur in atrium, & inter aqvas, qvæ sunt in loco publico. Indicare autem volo per distinctionem aqvarum, ipsam distinctionem loci illarum. Cæterum qvum dicit: propterea qvod non sit ibi justa mensura, (*hoc vult,*) qvia non sunt in altitudine ejus decem palmi, & in latitudine ejus qvatuor palmi. Nam qvicqvid minus est istis mensuris in altitudine vel latitudine, non postulat à nobis parietem: qvandoqvidem non distingvit locum publicum per seipsum. Non est autem decisio juxta Rabbi Jehudam.

ANNOTATIO LXXIV. AD MISCHN. IIX.

גזוזטרא שהיא למעלה מן המים וכו׳

Trabs qvæ est super aqvis &c. pag. 35.

Trabis figuram jam supra descripsimus. Est nimirum locus (*s. pars*)

trabis

trabis, egredientis è pariete loci privati ſuper locum publicum. Itaq; forte de iſta trabe egredietur aliqvid ſuper fontes aqvarum & fluvios, ſicut arbor aut ramus; perforabuntq; per eam foramen, ut hauriant per iſtud foramen ex fonte aut flumine. Hinc dixit hìc, qvod non licitum ſit haurire ex iſto foramine deorſum, donec fecerint parietem infra iſtud foramen, deſcendentem (*deorſum*) parietem (*inqvam*) ſuſpenſum, altum decem palmos, inſtar alvei. Cujusmodi freqventer faciunt apud nos. Et tunc vocatur גור אחית מחיצתה Paries, qvi deſcendere facit maceriem ſuam. Reputamus namq; iſtum alveum, qvaſi attingeret aqvas. Aut faciunt parietem ſuper aqvis, qvi dicitur, גור אסיק מחיצתה Paries qvi aſcendere facit maceriem ſuam. Reputamus enim maceriem qvaſi attingeret ipſum foramen, qvod eſt in trabe, unde hauriunt aqvas, & adhæret ipſi; ut ſit hauſtio intra maceriam. Qvod ſi fuerint in atrio aliqvo duæ contignationes, qvarum una ſuper alteram, exſveritq; ex unaqvaq; contignatione trabs, & foramen unum verſus alterum foramen, ita, ut qvando contignatio (*ſuperior*) demittit ſitulam ad hauriendum, ingrediatur ſitula per foramen trabis inferioris (*contignationis,*) & porrò perveniat ad aqvas, qvod contingit freqventer; tum obſerva tibi, qvod de hoc ſint (*diverſa*) jura: qvæ qvidem recenſebo tibi. Si (*nimirum*) fuerint duæ trabes intra decem palmos, tum qvilibet illarum prohibet alteram, ſi maximè fecerint parietem; ita ut non licitum ſit haurire, niſi per mixturam, qvam faciant poſt ſtructuram parietum. Verùm ſi non fuerint duæ (*iſtæ*) trabes intra decem palmos, ſed majus (*ſpatium*) interfuerit inter illas iſtâ diſtantiâ: tum rurſus incidit diſcrimen. Nam ſi fecerit ſuperior parietem; non autem fecerit inferior; tum ſuperior eſt licita, inferior prohibita. Qvod verò in hâc Miſchna dicunt, utramq; eſſe prohibitam, cum hac conditione (*accipiendum eſt,*) qvando inferior conditionem iniverit cum ſuperiore, ad faciendum parietem ſecum. Hinc eſt, qvod perhibet illam, donec mixturam fecerint. Qvod ſi fecerit inferior, ſuperior autem non fecerit, ſimiliter utraq; prohibita eſt; propterea, qvod ſuperior participet cum inferiori hactenus, qvod partem habeat de aqvis. Atq; ſic trabs inferior prohibet illam; & ſuperiori ipſi etiam non eſt licitum haurire, qvum non fecerit parietem. Ideòq; ambæ ſunt prohibitæ. At ſi fecerint parietem, ambæ erunt licitæ. Qvoties autem (*hactenus*) diximus, prohibitas eſſe, hoc voluimus dicere, qvod prohibitæ ſint, donec fecerint mixturam.

ANNOTATIO LXXV. AD MISCH. IX.

pag. 36.

חצר שהיא פחותה מד׳ אמות וכו׳

Atrium ſi fuerit minus IV. ulnis &c.

Qvando habebit atrium aliqvod pauciores qvam qvatuor ulnas ſuper

qvatuor

qvatuor ulnis (*h.e. in qvadratum.*) tum, qvando homo effuderit aqvas, qvibus usus est, in hoc atrio exiguo, exibunt aqvæ in locum publicum: & qvidem aqvæ effluent in locum publicum, ut non sit impedire potis. Ideoq; prohibitum ipsi erit effundere aqvas in ejusmodi atrio, donec fecerit עוקרין i. e. foveam, in qva congregentur aqvæ, continentem duas seas; sub foramine, qvod sit in ista fovea, ut aqvæ exeant per illud. Statuimus namq;, qvod id, qvo indigeat homo de aqvis die uno, summum sit duarum searum. Cæterum, qvum dicunt: sivè intùs sive foris, hoc significat, qvod idem sit, sive faciat qvis foveam intra domum, sive extra domum; ita qvidem ut hæc fovea, in qva congregantur aqvæ, sit extra domum (*tantum.*) Qvod si verò fecerit foveam extra atrium (*etiam,*) oportet, ut circumducat circa eam structuram aliqvam ejusmodi, qvæ distinguere possit à loco publico. קמירין est structura fornicis supernè. Ubi dicit (*Scriptura Num. VII. v. 3.*) Sex currus צב fornicis, (*Targum habet*) קמורין fornicatos, q. d. qvod fuerit super illis tegumentum instar קובות fornicum. Qvod (קובות) est desumtum ex (*Num. XXV. v. 8.*) Virum Israël in הקובה tabernaculum ejus.

ANNOTATIO LXXVI. AD MISCH. X. *pag. 36.*

רבי אליעזר בן יעקוב אומר וכו׳

Rabbi Eliezer filius Jacobi dicit &c.

ביב Est stagnum aut canalis, qvo effunduntur aqvæ, ut exeant in locum publicum. Dixit itaq; R. Eliezer Filius Jakob, qvod, qvando fuerit structura fornice tecta in loco publico, licitum sit effundere eò aqvas in Sabbatho ex atrio. Et licet aqvæ, qvæ exeunt ex atrio, fluxerint qvatuor ulnas sub fornicem, tamen licitum erit effundere aqvas in istum canalem per exitum canalis, qvi in atrio; propterea, qvod non exeat in locum publicum (*canalis;*) sed aqvæ absumantur sub istas qvatuor ulnas extructas foris. At Sapientes prohibent effundere per exitum canalis, qvocunq; etiam modo fiat: qvandoqvidem sit qvasi effundens in locum publicum: potius effundat extra canalem, ut aqvæ fluant ad illum. Porrò explicavimus supra, qvod אכסדרא Exedra sit locus circumdatus à tribus lateribus suis. Si itaq; fuerit in atrio juxta exedram (*spatium*) qvatuor ulnarum super qvatuor ulnas, licitum erit effundere aqvas in atrio, nec opus habebunt fovea, ut ibi congregentur aqvæ. Decisio tandem est juxta Sapientes.

ANNOTATIO LXXVII. AD MISCHN. XI.

pag. 37.

וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו וכו'

Et sic si duo conclavia, unum è regione alterius &c.

דיוטאות Conclavia, nota (*vox*) est. Et sic דיורין Habitationes. Cœterum hic loqvitur de eo, qvando fuerint duo ista conclavia unum è regione alterius, ita, ut inter illa sit atriū, qvò utrumq; effundat aqvas. Tum si fecerit possessor conclavis unius עוקה i. e. foveam in atrio à parte sua, non licitum erit hominibus atrii alterius effundere aqvas cum vicino in istam foveam, donec mixturam fecerit. Timendum namq; est, ne fortè utantur ex habitationibus atrio (*qvoq;*) sine mixtura, si permiserimus ipsis effusionem aqvarum è domibus eorum in istam foveam. Atq; hæc intentio est hujus constitutionis.

CAP. IX.

ANNOTATIO LXXIIX. AD MISCHN. I.

pag. 37.

כל גגות העיר רשות אחת וכו'

Omnia tecta urbis sunt una potestas (locus) &c.

Qvamvis R. Meir existimaverit, qvod sint potestas (*seu locus*) unus, qvando alia ab aliis fuerint distincta, tamen non licitum est apud ipsum, uti (*illis, transferendo*) ex aliis ad alia. Dicit enim in qvocunq; loco tu inveneris duas potestates, qvæ (*suo modo*) fiant una potestas, prohibitum est educere (*qvid*) ex hac in alteram. Exempli loco, esto columna in potestate (*seu loco*) privata, alta decem palmos, & lata qvatuor (*palmos.*) Sed Sapientes dicunt de tectis; qvemadmodum distinctæ sunt potestates deorsum; sic etiam distinctæ sunt (*potestates*) sursum; ut unumqvodq; tectum distinctum sit ab altero. Rabbi verò Schimeon dicit, qvod distinctio & discrimen in loco habitationis tantum (*observandum*) sit: sed atria domuum, & tecta, & loca circumdata muro, aut parietibus, nec facta per habitationem hominum, qvæ vocantur קרפפות Karpephoth, qvemadmodum expositum est in hoc (*ipso*) tractatu aliqvoties, omnia sint una potestas, qvoad ea vasa, qvæ fuerint in iisdem (*istis*) locis, qvum Sabbathum ingressum fuerit. Interim exportare vasa ex habitationibus, & ponere ea in atrio, & transferre ex atrio in atrium aliud, non licitum esse. Ubi qvidem dictum R. Schimeonis, qvod licitum sit exportare id, qvod in atrio hoc, in atrium aliud, eodem modo se habet, sive fecerint domestici mixturam, sive non fecerint

rint mixturam. Nec dicere debemus, qvod fortè, si fecerint mixturam, exportare possint id, qvod in domibus illorum, in atrium, & postea auferre idem in atrium aliud. Juxta sententiam vero R. Schimeonis licitum est homini, ut exportet rem, qvæ fuerit in atrio (*illius*) domus, in qva Sabbathicam suam sedem consecuta est, in tectum, & ex tecto in atrium alterum, & ex atrio altero in Karpeph, & ex Karpeph in tectum alterum, & porrò semper; ita qvidem, ut possit transferre istam rem, & circumducere per totam urbem super tectis, & sper atria domuum, & per loca circumdata parietibus, si non fuerit in iis habitatio. Interim hoc manet prohibitum, ut exportemus rem aliqvam de iis, qvæ in domo sunt, in domum aliam, aut in tectum, nisi fecerint mixturam inter duas domos. Et (*sanè*) decisio est juxta R. Schimeonem, sive fuerint alta tecta, sive humilia.

ANNOTATIO LXXIX. AD MISCHN. II.

pag. 37.

גג גדול סמוך לקטן וכו'

Si tectum magnum conjunctum parvo &c.

Atrium magnum, qvod perruptum est versus parvum, (*ita accipiendum est*,) ut parvo non sint nisi tres parietes; magno autem locus perruptus juxta similitudinem portæ: qvemadmodum planum fit ex figura, qvam descripsimus. Valetq; hoc jus (*s. lex*,) qvando perruptus est (*paries*) à vespera Sabbathi. Sed si perruptus fuerit in Sabbatho, etiam parvum licitum erit, ut utantur habitationibus ejus, qvemadmodum fuit (*licitum prius:*) posteaqvam habuit permissionem, anteqvam perrumperetur paries. Regula namq; apud nos est: qvicqvid est licitum in parte Sabbathi, id est licitum per totum Sabbathum. Et juxta hunc ipsum modum se habent tectum magnum, & tectum parvum; qvando paries aliqvis tecta circumdederit. Sed si nulla ibi fuerit circummunitio, omnia sunt potestas una; qvemadmodum (*suprà*) exposuimus. Prætereà qvod dicunt: Atrium qvod perruptum est versus locum publicum, hoc vult, qvando collapsus fuerit paries totus, à parte loci publici, & relicti tres parietes. Tum itaq; Rabbi Eliesser putavit, esse locum publicum istos (*parietes*;) sed Sapientes statuerunt, illos esse Karmelith. Exposui autem pridem ab initio (*tractatus*) Schabbath qvatuor potestates, (*s. loca*,) & jura earum. Nunc verò sciendum, qvod, qvando dicunt, liberum esse, hoc sit (*accipiendum*,) qvod non sit reus mortis qvidem; sed tamen prohibitum sit. Cæterum non est decisio juxta R. Elieserem.

ANNOTATIO LXXX, AD MISCHN. III.

pag. 38. חצר שנפרצה לרה משתי רוחותיה וכו'

Atrium, quod perruptum est versus locum publicum à duobus lateribus &c.

Hæc ruptura, qva atrium perruptum, esse debet decem ulnarum, aut minor, & non in porta, sed in cornu anguli. Nam portam in cornu anguli non solent homines facere. Sin amplior decem ulnis fuerit, si maximè fuerit in uno latere, prohibitum est *(atrium.)* Domus autem hæc, qvam diximus perruptam à duobus lateribus *(s. ventis)* suis, est *(ita accipienda,)* ut perruptus sit ordo, *(s. structura)* eorum, & subrutus angulus *(aliqvis)* ex angulis ejus, cecideritq; pars de hoc pariete, nec fuerit trabs extensa super locum rupturæ, sed fuerit *(ipse)* repositorium trabium in contignatione sua, juxta hanc figuram. Et ideò interdicta erit *(domus.)* Sed qvando *(paries)* perruptus fuerit juxta hanc *(alteram)* figuram, licita erit. Nam regula est apud nos: Os *(s. extremitas)* trabis descendit & obstruit. Rabbi Jose dicit: prohibiti sunt in isto Sabbatho, & prohibiti sunt in venturo. Et decisio qvidem est juxta Rabbi Jose. Nec est, ut cogites, qvasi hoc dictum obstet ei fundamento, qvod ante commemoravit: ubi diximus: *(qvicqvid)* licitum est in parte Sabbathi, licitum est per totum Sabbathum. Nam qvod ibi diximus, id est *(accipiendum)* de jure mixturæ; dicere volo, ut *(qvis)* utatur post ingressum Sabbathi eo, cujus usum in eodem loco impedire videtur, qvod profanata fuerit mixtura in eo; sed cum fuerint liciti *(loci)* à vespera Sabbathi, liciti etiam sint per totum Sabbathum. Hoc verò loco loqvitur de parietibus, qvando perrumpuntur, & usus redditur prohibitus propter remotionem parietum; non autem propter ablationē mixturæ.

ANNOTATIO LXXXI. AD MISCH. IV.

pag. 39. הבונה עליה על גבי שני בתים וכו'

Siquis ædificat cœnaculum super duas domos &c.

Rabbi Jehudah putat, qvod, posteaqvam locus privatus habeat duos parietes, jam distinctus sit à loco publico. Sic enim dicit: duo parietes legis sunt. Atq; hinc licita est apud ipsum mixtura in duobus parietibus. Sed non est decisio juxta R. Jehudam.

CAP.

CAP. X.

ANNOTATIO LXXXII. AD MISCHN. I.

הםוציא תפילין מכניסן זוג זוג וכו׳ Pag. 39.

Si quis effert Thephillin, infert par post par &c.

זוג זוג Par post par: qvod ita interpretandum; (*Thephillin*) capitis & Thephillin manus [*singula.*] Et hoc vult, ut apponat ea, qvæ manus sunt, manui; & ea, qvæ capitis sunt, capiti. Existimavit enim [*hic Doctor,*] qvod Sabathum sit tempus Thephillin. At Rabban Gamaliel dicit: Sabbathum non est tempus Thephillin, & prohibitum est, illa in Sabbatho apponere. Permiserunt tamen [*Doctores*] illa induere, ad eripiendum illa, ne pereant. Et ideò eripiunt illa bina & bina [*paria*;] volo dicere, qvod alliget duo, qvæ capitis sunt, capiti suo, & duo, qvæ sunt manus, manui suæ. Qvæ verò verba accipienda sunt, qvando fuerint vetera cum locis suis & nodis suis. Sed qvando fuerint nova, sine locis & sine nodis, non molestiam imponimus ipsi, ut recondat ea. Nam fortè esset amuletum in forma Thephillin factum, & juxta eorundem proprietates. צבתים idem est ac אגודות fasciculi. Estq; ex significatione, [*qvam habet Ruth. II. v. 16.*] dimittendo dimittite illi מן הצבתים de manipulis. Similiterq; כריכורת [*significat fasciculos seu manipulos.*] Discrimen tamen inter illa [*vocabula*] est; qvod צבתים sint illa (*Thephillin*) qvæ sunt capitis & manus seorsim alligata alterum cum altero solum: כריכורת autem sint, qvando plures colligata sunt in unum nodum. At qvod dicimus: tenebras expectat super illis, hanc conditionem habet, qvando fuerint adeò multa, ut non possit in eo, qvod relictum fuerit de die, inferre illa alligata bina & bina, per modum indumenti: qvemadmodum indicavit & dixit. At in periculo contegit illa, nimirum qvando fuerit, qvod Deus procul abesse jubeat à nobis, tempus angustiæ (*s. persecutionis*) ita, ut, si deprehendantur in manu ejus, eveniat ipsi damnum. Verum si à latronibus tantum sibi timet, portabit seu promovebit illa paululum, iterumq; paululum infra qvatuor ulnas; qvemadmodum exposuimus in Capite ultimo [*tractatus*] de Sabbatho. Cœterùm non est decisio juxta Rabban Schimeonem filium Gamalielis.

ANNOTATIO LXXXIII. AD MISCH. II.

Pag. 39.

ר״ש אומר נותנין וכו׳

Rabbi Schimeon dicit, dant &c.

R. Schimeon dissentit à dicto, qvod commemoravimus in constitutione

tione præcedente; qvando nimirum diximus, qvod portet illa paululum iterumq; paululum infra qvatuor ulnas: propterea qvod dicebat: soliciti sumus, ne fortè eat cum illis qvatuor ulnas in loco publico. Contra melius esse, ut det involucrum totum socio suo, qvi ante ipsum, & socius [*hic*] ejus socio suo [*tertio,*] donec perveniat in domum. Porrò dictum R. Jehuda: & extra terminum, [*accipiendum est*] cùm conditione, ut dolium istud sit commune [*factum.*] Sed si habebit suos dominos, est Regula apud nos: bestiæ & vasa sunt sicut pedes dominorum: qvemadmodum exponetur in [*tractatu*] Beza. Qvod si itaq; dolium fuerit commune; tradet illud de manu in manum, etiamsi exportaverint illud extra bis mille ulnas. Verum enim verò R. Juchanan filius Nuri existimavit, qvod bona communia acqvirant sedem Sabbathicam in loco suo, nec auferri possint nisi bis mille ulnas: qvemadmodum exposuimus in Capite qvarto hujus tractatus. Atq; hoc est, qvod dixit ad R. Jehudam: non perget hoc ulterius, qvam pedes dominorum, qvasi dicat: si habuerit suos dominos. Scito autem, qvod licitum sit homini, ut portet (*secum*) rem (*aliqvam,*) paululum subinde infra qvatuor ulnas, aut det socio suo, & (*hic*) socius ejus socio suo (*tertio,*) qvemadmodum indicavit R. Schimeon. Et decisio est juxta R. Schimeonem: & est (*simul*) decisio juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO LXXXIV. AD MISCHN. III.

pag. 40.

היה קורא בספר על האסקופה, וכו׳

Si legit in libro super scamno &c.

אסקופה Est structura, qvæ est ante ostium domus, & est Karmelith. Pridem autem expositæ sunt potestates (*s. loca diversa*) ab initio tractatus Schabbath. Jam qvod dicunt: qvamdiu nō pervenit ad decem palmos, (*accipiendum ita*) sicut exposuimus in (*tract.*) Schabbath. Et cum hâc conditione, ut paries sit inclinatus in hanc formam, (*qvam Rabbi descripserat, sed deest cum aliis,*) atq; adeò ponat librum in locum publicum. Sed si fuerit paries rectus super terra ad angulum rectum, nec liber, tanqvam qvi adhuc suspenditur in aëre loci publici, reqviescat super ulla re: tum ecce licitum erit advolvere eum, & reducere ad se omni eo tempore, qvo nondum attingit pars ejus terram. R. Schimeon tamen dicit, qvod etiamsi attigerit terram, licitum sit tollere eum: propterea, qvod, sit (*prohibitio tantum*) ex constitutione Doctorum Sabbathica; qvamdiu qvidem remanserit pars libri in manu ejus, nec fuerit sicut dimovens (*aliqvid*) è loco publico in locum privatum. Sed si exiverit liber totus, è manu ejus, & jacuerit in loco

publico

publico, tum prohibuerunt tollere qvicqvam è loco publico, si maximè adhæserit, imò alligatum fuerit loco privato; ex *(constitutione)* Doctorum; ne fortè excidat, & conetur resumere. Jam qvidem res, qvæ est ex *(constitutione)* Doctorum, non consistit coram Scripturis sanctis. Interim non est decisio juxta R. Schimeonem.

ANNOTATIO LXXXV. AD MISCHN. IV. pag. 40.

זיז שלפני חלון נותנין עליו וכו׳

זיז Tigillum, est extremitas exiens è pariete ædificii, sive lignum sit, sive lapis, aut aliud qvid; modo sit inter illam & inter locum publicum plus, qvam decem palmi. Qvandoqvidem regula est apud nos, qvod locus publicus extendat se usq; ad decem palmos. Qvicqvid verò fuerit supra decem palmos in loco publico, id est locus liber. Cœterum prohibitum est uti hujusmodi tigillo prominente, nisi ad vasa figulina & similia: propterea, qvod si decidant, frangantur. Verum res, qvæ in casu suo non frangitur, non est licita, ut utamur illa super ejusmodi tigillo; ob casum, ne fortè decidat in locum publicum, & tollat eam inde.

ANNOTATIO LXXXVI. AD MISCHN. V. pag. 41.

לא יעמוד אדם ברשות היחיד וכו׳

Non stabit homo in loco privato &c.

Si qvis stat in loco publico, & mingit in locum privatum, reus est peccati; & idem est ac si dimovisset *(aliqvid)* è loco qvatuor *(ulnarum:)* si qvidem hæc urina retenta erat in suo loco permanens, sicut permanet res *(alia)* in loco qvatuor *(ulnarum:)* qvemadmodum exposuimus in constitutione prima *(tractatus)* Schabbath. Porrò dictum R. Jehudæ, qvod à cujuscunq; ore sputum ejus exiverit, ei prohibitum sit prodire qvatuor ulnas, *(accipiendum qvidem est)* cum conditione, si retraxerit illud in os suum. Sed tamen non est decisio juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO LXXXVII. AD MISCHN. VI. pag. 41.

לא יעמוד אדם ברה״ה וישתה וכו׳

Non stabit homo in loco privato & bibet &c.

Qvod hic prohibemus stare in loco uno *(privato)* & bibere in loco altero *(publico, & contra,)* hanc habet conditionem, ut bibitio fiat per vasa pretiosa, qvibus opus habet *(aliàs,)* nec relinqvere ea possit propter pretiositatem eorum.

eorum. Nam si permitterent ipsi bibere ex illis, soliciti esse cogeremur, ne fortè educeret ea è loco in locum. Sed si non fuerint ibi vasa pretiosa apud ipsum, licitum erit ipsi bibere, si maximè non ingredi fecerit caput suum & majorem partem sui, in locum, in qvo bibat. Porrò qvum dicit: Et similiter, in torculari habet sensum alium: Dicere volo, loqvi de decimis; qvod licitum sit illi (*homini*) bibere ante detractionem decimarum fortuitò, ut tamen bibat intra torcular. Verum extra torcular non bibet, donec detraxerit decimas. Exposita verò est hæc res cum radicibus & ramis suis (*h. e. cum fundamentis & consequentibus suis,*) in tract. Maaseroth. Post istud jam revertitur (*Mischnicus*) ad Sabbathum, & dicit, qvod tollat homo aqvas: vult dicere; qvod accipiat è loco effusionis aqvarum, & ex canali: qvando qvidem accipit de aqvis ipsis. Sed qvando tetigit manus illius canalem, ut congregentur aqvæ in vola manus illius, & bibat, prohibitum est: nisi fuerit ultra decem palmos; qvomodo erit locus liber: si modo non sint intra canalem qvatuor palmi, qvæ est qvantitas loci liberi; Et cum hâc qvoq; conditione altera, ut non intersint inter locum, ex qvo congregantur aqvæ, & inter tectum, ex qvo descendant aqvæ, pauciores qvam tres palmi. Regula namq; est apud nos: qvicqvid est intra tres palmos, est qvasi appendix alicujus rei. Unde idem erit, ac si aqvas sumsisset è tecto, qvod est locus privatus, & eduxisset in locum publicum. Scito verò, qvod זוחלין vocentur aqvæ, qvæ effluunt ex fluviis & fontibus scaturientibus; qvæ (*inqvam*) effluunt in terram. Et (*sumtum*) est ex significatione (*Radicis Deut. XXXII. v. 24.*) זוחלי serpentium super pulvere; ubi notantur serpentes & præsteres, serpentes super terra. Atq; hinc etiam vocarunt locum, in qvem descendunt aqvæ מזחילה Maschilah. צינור autem canalis, notus est.

ANNOTATIO LXXXIIX. AD MISCH. VII.

בור ברשות הרביה וכו׳

pag. 41.

Si fovea in loco publico &c.

Jam aliqvoties præmisimus, qvod (*qvicqvid*) supra decem palmos in aëre loci publici sit; sit locus liber. Jam qvod ad hanc foveam, non refert, sive fuerint inter illam & inter parietem qvatuor palmi, sive supra (*qvatuor palmos.*) sive etiam sit adjacens parieti; inveniaturq; in fundo suo alta decem (*palmos.*) Scito namq; qvod fovea & fundum (*f. cœnum in fundo ejus*) conjungantur in decem (*palmos.*) Atq; hoc est qvod dicunt: Et fundum

dum ejus altum, qvasi dicerent: Et fundum ejus fecerit illam explere decem (*palmos.*) Modo tamen adjaceat parieti. Porrò hoc sterqvilinium est loci publici, qvod non freqventer purgant. Sed super sterqvilinium privatum prohibitum est effundere aqvas, si maxime altum fuerit decem palmos, ob casum, ne fortè purget illud possessor ejus, deprehendaturq; effundens è loco privato in locum publicum.

ANNOTATIO LXXXIX. AD MISCH. VIII.

אילן שהוא מיסך על הארץ וכו׳

Si arbor obtexerit terram &c.

pag. 41.

Si fuerint inter qvosdam ramos arboris, & inter terram pauciores qvam tres palmi; tunc ecce est qvasi cohærens cum terra, & facti sunt isti (*rami*) parietes. Nam qvicqvid est infra tres (*palmos,*) est qvasi appendix rei alicujus. Modo expleatur vacuum inter arbores totum rebus minutis, ut paleis, & his similibus, ut non moritet eos (*ramos*) ventus qvotidianus. Nam qvicqvid moverit ventus qvotidianus, id non est paries. Regula namq; est apud nos: omnis paries, qvi non potest consistere coram vento qvotidiano, non est paries. Id verò qvod permittimus (*homini*) ipsi, ut utatur sub illa (*arbore,*) qvantitas duarum searum tantum. Regula tamen (*iterum*) est apud nos: omni in habitatione, cujus usus est pro aëre (*f. refrigeratorio*) non transferunt ultra spatium duarum searum. Qvando verò radices arboris fuerint altæ super terra tres palmos, prohibitum est uti illis: qvandoqvidem prohibitum est uti arbore in die festo; qvanto itaq; magis in Sabbatho? & qvidem ob casum, ne fortè excindat ramum ex illa: qvemadmodum exponetur in tractatu Beza. Qvod si (*radices*) fuerint supra terram infra tres palmos, reputantur tanqvam solum. Janua, qvæ in destinato, h.e. qvæ fuerit in certo loco; qva sc. non solent uti, nec opus habent, ut caulæ, aut turris (*carceris,*) & cui qvidem est ostium, non tamen cardo. Verum, si fuerit illi cardo, tum licet dejecta fuerit, aut fracta (*janua,*) licitum nihilominus erit claudere eâ locum. חרקים est pluralis à חרק; & sunt spinæ; juxta illud (*Proverb. XV. v. 19.*) כמשוכת חרק sicut sepes spinæ. Colligant autem spinas arundinibus (*f. baculu,*) & faciunt ex illis tabulam, ut claudant illis rupturas hortorum, ne ingrediantur eò fures aut bestiæ. Qvod porrò dicunt, altæ, (*hoc vult,*) etiamsi fuerint altæ super terra, qvantacunq; fuerit, qvantitate sua. Hoc verò omne (*tunc valet,*) qvando non colligaverint eas aliqvo ligamine cohærenti cum parietibus: sed prout contingit, tollunt eas, & restituunt eas.

ANNOTATIO XC. AD MISCHN. IX.

לא יעמור אדם ברשות היחיד וכו׳

pag. 42.

Non stabit homo in loco privato &c.

Qvemadmodum prohibet R. Mëir, ut stet homo in loco publico, & aperiat in loco privato: sic etiam prohibuit ipsi, ut stet in loco Karmelith, & aperiat in loco privato. Hinc produxerunt adversus illum argumentum ab isto foro, qvod in Jerusalem fuit, in qvo fuerunt saginantes aves, & vendentes illas; qvod vero fuit locus Karmelith. Et חנות Diversorium est locus privatus. Stabant nihilominus (*caupones*) in foro, & diversoria aperiebant in Sabbatho. Cœterum reputamus Hierosolymam pro loco Karmelith, propterea qvod illa fuit urbs multorum, fueruntq; illi portæ multæ, nec opus habuit mixtura Sabbathica; per fundamenta, qvæ exposuimus in Capite qvarto hujus tractatus. Non est autem decisio juxta R. Mëir in utroq; dicto, (*h. e.*) neq; qvoad locum publicum, neq; qvoad locum privatum. Qvod ad vocem פטמין; Chaldaicè בריאות pingues (*Genes. XLI. v. 5.*) vertitur פטימתא & qvoniam in hoc foro saginabant aves, & pingues faciebant eas, vocatum est שוק של פטמין forum saginatorum.

ANNOTATIO XCI. AD MISCHN. X.

נגר שיש בראשו גלוסטרא וכו׳

pag. 43.

Vectis, in cujus capite est crassities rotunda &c.

נגר Est vectis, qvem faciunt habere stamen & subtegmen (*in formam crucis trajici,*) & ponunt in januis, ut claudant eo ostia. Vocant autem homines in lingua Arabica מערץ. Significatio ejus eadem est cum בריח Vectis: propterea qvod מבריח trajicitur à pariete in parietem. קלוסטרא est forma malogranati, aut qvadrata, aut similis aliqva earum, qvæ doceat esse illum (*vectem*) instrumentum (*aliqvod*) & non baculum vulgarem, qvem prohibitum est transferre in Sabbatho; decisio est juxta R. Jose.

ANNOTATIO XCII. AD MISCHN. XI.

נגר הנגרר נועלים בו וכו׳

pag. 43.

Vecte trajecto claudunt &c.

הנגרר Exponunt ita, qvod cohæreat cum janua per vinculum (*aliqvod*)

(*aliqvod.*) מונח autem eſt, qvi ſeparatus eſt, nec cohæret. Sumunt itaq; eum manu, & trajiciunt eum trans januam ſuper ſera: deinde verò removent eum, & ponunt in loco alio. Atq; propterea vocavit eum מונח Poſitum. Hæc autem Res fieri ſolet circa vectem, in cujus capite non eſt craſſities rotunda. Nam cuicunq; eſt diſcrimen (*ſ. ſignum, qvo diſcriminatur,*) licitus eſt, etiamſi ſit מונח ſeu, qvi ſeponi ſolet; qvemadmodum paulò ante expoſuimus. Deciſio autem eſt juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO XCIII. AD MISCHN. XII.

מחזירין ציר התחתון וכו׳ pag. 43.

Reſtituunt cardinem interiorem &c.

ציר Cardo, notus eſt: habetq; ſignificationem ex (*Prov. XXVI. v. 14.*) convertitur [*janua*] ſuper צירה cardine ſuo. Atq; adeo eſt nomen ſatis Hebræum. Qvando dicunt: ſi excidit è ſcutella ſua, non reſtituunt eum, propterea prohibent reſtitutionem ejus, qvod caſus timendus, ne forte reparet illum: qvandoqvidem reqvirit ampliorem confirmationem ſine dubio. Atq; ſic dicunt: ne forte infigat. Deciſio non eſt juxta R Jehudam.

ANNOTATIO XCIV. AD MISCH. XIII.

מחזירין רטייה במקדש וכו׳

Reſtituunt (in locum ſuum) emplaſtrum in Sanctuario &c. pag. 43.

רטייה Emplaſtrum eſt fruſtum veſtis (*ſ. panni,*) ſuper qvod extendunt ungventum, ad imponendum illud plagæ. Qvando itaq; deciderit à plaga (*ſ. vulnere,*) aut detraxerit [*qvis*] manu ſua, poſueritq; ſuper vaſe aliqvo, licitum eſt ipſi reſtituere (*ſuper locum plagæ*) denuò; idq; tamdiu, qvamdiu occiderit ſuper ſolum. Sed qvando ceciderit ſuper ſolum, prohibitum erit reſtituere illud, excepto Sacerdote in ſanctuario. Illitio autem unguenti ſuper plagam ſimpliciter prohibita eſt, tam in ſanctuario, qvam in urbe. Ligant etiam fidem (*ſ. chordam:*) hoc vult, qvod ligent fidem, qvando avulſa fuerit fides aliqva ex fidibus nabliorum & cithararum, aut ſimilium inſtrumentorum, qvæ in ſanctuario fuerunt: qvibus cecinerunt cantica qvotidie; qvemadmodum ſuo loco explicabitur. יבלת Verruca nota eſt: eſt ſc. inſtar capitis clavi in corpore hominis. Et ſimiliter notum eſt, qvod miniſterium (*templi*) permiſſum non fuerit iis, qvi verrucam habebant.

ANNOTATIO XCV. AD MISCH. XIV.

כהן שלקה באצבעו וכו׳

Pag. 34.

Si Sacerdos percussus est digito suo &c.

גמי Est idem ac גומא Juncus. Cæterum loqvitur hâc de re (*satis*) nota, nam juncus prodest plagis. Oportet autem eum alligare cum frusto vestis (*s. panni.*) Tumq; ministrabit (*sacerdos*;) nec profanabit ministerium per additamentum istius vestis; modo non discriminet inter carnem manus ejus, & craterem, aut cultrum, tempore præstandi ministerii. Porrò qvum dicunt: si ad educendum sangvinem; hoc volunt, ad secandum plagam, & educendum ex illa sangvinem. בוזקין idem est ac זורקין spargentes; habetq; significationem ex (*Ezech. 1. v. 14.*) sicut speciem הבזק fulguris. Vult dicere, qvod fuerit (*Sacerdos*) sicut spargens aliqvid è manu sua, vicem post vicem: (*nimirum*) ne [*clivus altaris*] lævis esset, h. e. ut non nutaret pes ejus (*Sacerdotis ascendentis aut stantis ad altare*) propter pinguedines carnis destillantes eò. Nam carnem coacervare solebant super clivum (*altaris*;) qvemadmodum exponetur suo loco in tractatu Thamid. Est autem כבש clivus, nomen ascensus, in quo ascendebant ad altare. בור הגולה puteus captivitatis fuit puteus in cella aliqva ex cellis (*templi.*) Super isto fuit rota; à qva rota audiebatur sonus magnus tempore haustionis. Sic super puteo etiam magno, & puteo scaturiginis. חקר & הקר sunt unum & idem: (*scaturigo sc.*) vocaruntq; ita (*puteum istum*) propterea, qvod fuit scaturiens. Ex (*radice* הקיר *scaturire Jerem. VI. v. 7.*) כהקיר sicut scaturire putei aqvam suam. Fuerunt verò super istis duobus commemoratis puteis rotæ. Et Prophetæ permiserunt illis, qvando ascenderunt ad festa solennia, haurire ex istis puteis per rotas istas. Perrexerunt postea populus in consuetudine, ut haurirent ex istis solis, propter permissionem Prophetarum. Nec transtulerunt privilegium istud ad puteos alios. Qvod verò prohibuerunt haustionem per rotas circa puteos alios, ratio à casu est, ne forte hauriret (*qvis*) pro horto suo, aut loco suo sicco, aut loco alio, pro qvocunq; vellet haurire aqvas: propter velocitatem haustionis per istas rotas. Similiter tamen licitum fuit haurire ejusmodi [*rotâ*] intra urbes. Sonum porrò, qvi audiebatur ex rotis istis tempore haustionis, non prohibebant; qvemadmodum etiam non prohibuerunt sonitum edere per catenam cardinum, aut similium rerum. Sed qvicqvid prohibitum de sonis,

non

non fuit prohibitum, nisi qvod esset qvasi qvædam cantici vox: volo dicere, ut esset ipsi melodia ordinata. Atq; hoc est, qvod dicunt (*Doctores:*) non locuti sunt nisi de sola cantici voce. Cœterum permisimus omnia, qvæ in præcedentibus commemoravimus, in Sanctuario; qvia ministerium necessarium erat in Sabbatho. Similiter verò qvicqvid propter Sabbathum fiebat, eratq; de necessariis rebus ministerii & sanctuarii, id licitum erat in Sabbatho facere in sanctuario. Et hoc est, qvod (*Doctores*) dicunt; constitutionem Doctorum Sabbathicam in sanctuario solverunt.

ANNOTATIO XCVI. & ultima AD MISCHN. XV.

שרץ שנמצא במקדש וכו׳

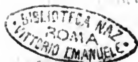
Reptile, quod inventum in sanctuario &c. pag. 44.

המיינו Est cingulum, qvo (*qvis*) se ipsum cingit. Nam אבנט balteus sive cingulum Chaldaica paraphrasis reddit, המיינא (*Exod. XXIX. v. 9.*) Scito verò, qvod qvisqvis ingrediebatur in locum, qvicunq; foret atrii templi, dum esset immundus, si fuerat qvidem errans; reus tamen peccati erat: at si contumax (*s. malitiosus,*) erat reus excidii, (*s. excommunicationis.*) R. itaq; Akiba dicit: efferebant reptile immundum in Sabbatho ex toto atrio templi. צבת של עץ ligatura ligni est מלקחיים Forceps ex ligno, qvæ non polluit. Nam simplicia vasa lignea, (*qvæ ex solo ligno constant,*) nō recipiunt immunditiem legis (*seu in ipsa lege definitam:*) qvemadmodum exponetur ab initio (*tractatus*) Kelim. Jam verò τὸ סירותיו Ollas ejus (*Exod. XXVII. v. 3.*) Chaldaica paraphrasis reddidit; פסכתרוותיה. Unde singularis numerus formatur פסכתר Olla. Cœterum R. Schimeon existimavit, qvod, si alicui rupta esset chorda in sanctuario; qvod (*inqvam*) non deberet eam ligare; qvemadmodum commemoravimus, (*licuisse*) in iis, qvæ præcesserunt: sed qvod ligare liceret tantum partem super partem per connexionem (בעניבה *qvæ distinguebatur à ligatione.*) Sed aliqvid verborum ejus præmissum est tibi in Cap. IV. hujus tract. (*ubi dixit,*) qvod, qvando qvis exiret extra terminum Sabbathicum, etiam qvindecim ulnas, ingredi possit (*s. retrocedere:*) qvia dimensiones non exprimant accurratè qvantitates mensurarum. Et res in utroq; jure, qvemadmodum (*ille qvidem*) existimavit, dum dixit: Qvod iste, qvem diximus, retrocedat, etiamsi exiverit ultra terminum Sabbathicum qvindecim ulnas, non (*sic accipienda,*) qvasi homini liceat trans-

transgredi terminum Sabbathicum vel unicum digitum, ſed qvod permittantur tibi iſtæ qvidem qvindecim ulnæ, ideò, qvod tuæ fuerint, & de quantitate termini tui Sabbathici; qvandoqvidem dimenſiones non accuratè exprimant qvantitates. Similiter verò, (*pergit ille,*) qvando permiſimus tibi, ut liges chordam per connexionem: permiſimus tibi rem, qvæ eſt conſtitutionis Sabbathicæ Doctorum. Nam hi ipſi ſunt, qvi prohibuerunt rem iſtam, ut adeò ligatio per connexionem ex [*conſtitutione*] Doctorum noſtrorum prohibita ſit. Verum non eſt deciſio juxta R. Schimeonem in utroq; dicto; ſed (*potius*) ſic ſe res habet, qvemadmodum commemoravimus in iis, qvæ præmiſſa ſunt. Et tandem deciſio eſt juxta R. Akibam, nec non juxta R. Jehudam.

FINIS

COMMENTARII RAMBAMI SUPER ERUBIN.

PERUSCH

RABBI OBADIÆ DE BARTENORA

פירוש

hoc est

COMMENTARIUS IN MISCHNAS TALMUDICAS MASSECHES ERUBHIN.

EX VERSIONE

SEBASTIANI SCHMIDI.

PERUSCH SIVE COMMENTARIUS R. OBADJÆ DE BARTENORA SUPER TRACTATUM ERUBHIN.

ANNOTATIO I. AD.

CAP. I.

MISCHN. I.

מבוי שהוא גבוה וכו׳ Pag. 1.

Introitus, qui altior est &c.

SI qvis introitus non est latus XVI. ulnas, licet apertus ab utraq; summitate sua fuerit, versus locum publicum; aut etiam, si latus fuerit XVI. ulnas, non autem apertus fuerit (plenè;) sed summitas ejus una aperta cum sit versus locum publicum, summitas tamen ejus altera clausa fuerit: is permissus qvidē ex lege (divinâ) est, ut in eo transferant sine ulla correctione; at Doctores nostri timuerunt de eo, ne qvis eò deveniret, ut (tandem etiam) transferret in loco perfectè publico; interim permiserunt illū cum correctione per postem aut trabem, ut (per hæc) agnoscatur. Jam si qvis trabem supra XX. ulnas posuit, *minuat*: h.e. demittat trabem, usq; dum fuerit infra 20. ulnas. Nam si supra XX. fuerit, non elevat se ad eam usq; oculus. Qvod si in trabe ista אמלתרא (Pragensis codex legit מותרא) i.e. figuræ & sculpturæ fuerint, si utiq; supra 20. ulnas (posita) fuerit, non opus (qvisqvā) habet, ut minuat, (seu demittat:) nam propter illas figuras elevat se ad eam usq; oculus. *R. Jehudah dicit: non opus est*: qvia ratio trabis non hæc est, ut agnoscatur, sed ut discriminet. Dicimus namq;: Os contignationis descendit, & obstruit. Qvod cum ita se habeat; qvid mea refert, sive sit

intra 20. sive ultra 20. (ulnas?) sed non est decisio juxta R. Jehudam. *Et latior decem ulnis, minuatur:* nam qvod ultra 10. ulnas est, non vocatur ostium, sed ruptura. Jam verò nos ostium reqvirimus. Propterea diminuet latitudinem introitus ejus, & rediget ad 10. aut pauciores (ulnas.) *Qvod si fuerit illi figura ostii:* Qvocunq; loco Sapientes dicunt, figura ostii, ibi sufficit etiam arundo ab utroq; latere, 10. palmos alta, aut plures, & arundo super istis (tertia,) licet eas non attigerit, imo licet altior illis fuerit tribus palmis amplius. Porrò omnes ulnæ, qvarum in hâc Mischna mentio fit, & in toto Tractatu Erubhin, itemq; Succah, & Kilajim, sunt, qvarum qvælibet habet VI. palmos. Palmus verò omnis habet 4. digitos in pollice (h. e. qvatuor pollices,) nisi qvod nonnunqvam metiendum sit per טפח עצב, h. e. ejusmodi palmum, in qvo non relinqvat qvicqvam laxationis, inter digitos pollicis, unum & alterum, sed constricti sint, ut unus alterum tangat: nonnunqvam verò danda sit aliqva laxatio inter pollicem & pollicem, ut alter alterum non tangat, qvi palmus vocatur :טפח שוחק. Qvomodo verò? Qvo tempore metiendum per טפח עצב q. d. palmum dolentem (s. dolore afficientem,) illa mensura rigorosa est; e.g. (qvum dicitur:) Introitum, qvi 20. ulnis altior est, diminuet, & tabernaculum, qvod 20. ulnis altius est, reprobum est, metiuntur palmo dolente. Et qvo tempore metiendum est per טפח שוחק q. d. palmum ridentem, illa mensura non est rigorosa e.g. (cum dicitur:) Altitudo introitus ne sit minor decem palmis. Tabernaculi altitudo ne sit minor decem palmis, metiuntur palmo ridente. Et sic perpetuo.

Annotatio II. ad Misch. II.

Pag. 1.

הכשר מבוי ב״ש וכו׳

Justum introitum Schola Schammai &c.

הכשר *Introitus:* (h. e.) rectificatio & præparatio introitus, ad transferendum (res) intra illum per communionem Introituum. *Schola Schammai dicunt, (debere habere) postem & trabem:* utroq; indiget. Putarunt namq;, qvod vi legis (divinæ) 4. parietes integros reqviramus, descenditq; traditio per Mosen è Sinai, qvæ constituerit qvarto postem & trabem. *Schola Hillelis ajunt: postem aut trabem.* Nam (juxta hos) tres parietes vi legis (divinæ) reqvirimus, & non plures: descenditq; traditio per Mosen è Sinai, ut addatur qvartus, sive per postem qvantuscunq; fit, sive per trabem, ad agnoscendum parietem. Cæterum introitus, de qvo hic loqvun-

loqvuntur, eſt introitus clauſus à tribus lateribus, ita ut qvartum latus apertum ſit verſus locum publicum, & longitudo ejus ſuperet latitudinem ejus. Nam ſi longitudo ejus æqvalis fuerit latitudini ejus, reputatur pro atrio, qvod perruptum eſt & apertum verſus locum publicum: indigetq; aſſere qvatuor (palmorum) & qvodcunq; amplius, aut duobus aſſeribus, qvantæcunq; latitudinis. Sic etiam atrium, qvod perruptum eſt verſus locum publicum, cujus longitudo latitudine major eſt, (jus idem habere) judicatur, qvod introitus, & licitum ſit per poſtem aut trabem. Cæterum introitus, qvi rectificatus eſt per poſtem, differt ab introitu, qvi rectificatus eſt per trabem. Nam ſi qvis fuerit introitus, qvi per poſtem rectificatus eſt, idem eſt, ac ſi illi eſſent qvatuor parietes; ut, qui projicit (qvid) in illum è loco publico, reus ſit: at introitus, qvi rectificatus eſt per trabem, licet licitus ſit, ut transferant intra illum beneficio communionis, non tamen idem eſt cum loco perfectè privato, ut adeò, qvi è loco publico intra illum (qvid) projicit, liber ſit. Hypotheſis namq; nobis eſt: Trabs eſt propter cognitionem, & poſtis loco parietis. *R. Elieſer dicit: duos poſtes:* Idem cum Schola Schammai fundamentum opinio ejus habuit: reqviſivit verò poſtem utrinq;. Sed non eſt deciſio juxta R. Elieſerem. *Dixit qvidem diſcipulus:* hic eſt R. Mëir. *Qvatuor ulnis minore:* hæc eſt latitudo oſtii ejus. *Dixit verò R. Akiba: de utroq; diſſenſerunt:* At Doctor Miſchnicus primus etiam ſic (ſive in hunc ſenſum) locutus eſt. Nam non diſtinxit inter latum & brevem (introitum.) In Gemara verò expoſitum eſt, (& reſponſum,) qvod diſſenſus inter illos ſit qvoad introitum, qvi in latitudine oſtii ſui habet pauciores, qvam qvatuor palmos. Altera namq; pars exiſtimavit, nec poſte nec trabe illi opus eſſe: Altera verò ſtatuit, poſte aut trabe opus eſſe. Sed non planum eſt ex verbis eorum, qvinam ex illis ſtatuerint, opus eſſe; aut qvi ex iis exiſtimaverint, opus non eſſe.

ANNOTATIO III. AD MISCHN. III.

הקורה שאמרו וכו׳

pag. 2.

Trabis, de qua loquuntur &c.

Latitudo (eſſe debet tanta,) ut poſſit recipere Ariach: ut idonea ſit cui inædificetur ſtructura fixa. *Ariach autem eſt dimidium lateris tripalmaris:* deprehenditur (hinc) quod latitudo Ariach palmus cum dimidio ſit. *Sufficit tamen trabi, ut ſit latitudo ejus palmaris:* ſic vult dicere: poſteaqvam trabis latitudo palmaris eſſe poteſt, illi dimidio palmi reſiduum, ſiqvidem Ariach eſt, palmum cum dimidio; (illi inqvam,) poterit allinere latum, ut digitus

fit ex una parte, & digitus ex altera. Atq; hâc ratione erit (plena) latitudo ejus, ad recipiendum Ariach. Et sic explicatum est istud in Gemara.

Annotatio IV. ad Misch. IV.

pag. 3.

רחבה כדי לקבל וכו׳

Lata itaq; debet esse, ut &c.

בריאה *Sana, ad recipiendum Ariach:* h. e. robusta ad portandum gravitatem Ariach; ne frangatur. Et sic habet decisio.

Annotatio V. ad Misch. V.

pag. 3.

היתה של קש וכו׳

Si ex stipula &c.

Si ex stipula aut arundinibus fuerint &c. Hoc R. Jehudah dixit; sed decisio non est juxta illum. *Si curva*. nam non potest Ariach super eâ reqviescere. Sic *si rotunda*; Ariach non reqviescit super ea. *Si fuerit in ambitu ejus:* q. d. qvæ verò esse debet mensura rotundæ, ut pro legitima habeatur?(Resp.)In cujuscunq;ambitu sunt tres palmi,ut adeo reqvirat filum trium palmorum pro (metiendo)ambitu suo circum circa: certum est,qvod habeat latitudinem palmarem, si diffindatur. Nam sic invenimus de mari, qvod fecit Salomo; decem ulnæ ab extremitate una ad extremitatem alteram,rotundum circum circa, & linea triginta ulnarum circumdabat illud circum circa. Itaq; unicuiq; ulnæ in latitudine respondent tres ulnæ in ambitu.

Annotatio VI. ad Misch. VI.

pag. 3.

לחיין שאמרו וכו׳

Postium de quibus dixerunt &c.

Postium, de qvibus dixerunt, postium nimirum, de qvibus dissenserunt Rabbi Eliefer & Sapientes,dum juxta R. Elieserem duos reqvirimus,juxta Sapientes verò unum, hæc est mensura: ut in altitudine eorum sint decem palmi,juxta mensuram altitudinis introitus, cujus altitudo minor esse non debet decem palmis. Licet verò etiam introitus aliqvis fuerit altus valdè; sufficit tamen illi postis altus decem palmos. *R. Jose dixit: latitudo eorum trium palmorum:* qvasi reqviratur res digna, qvæ pro pariete habeatur. Sed non est decisio juxta R. Josen.

ANNOTATIO VII. AD MISCH. VII.

pag. 3.

בכל עושין לחיין וכו׳

Ex omni re faciunt postes &c.

Rabbi Jose prohibet: qvod timendum nobis sit, ne forte moriatur (ista res viva) & non sit alta decem (palmos;) ille verò non advertat animum, & innitatur ei. *Et polluit nomine sepulchralis operculi:* si fecerit (qvis) ex ea operculum sepulchrale, polluit in perpetuum, si tetigerit illam homo, aut vasa, sicut tentorium mortui; etiamsi inde auferatur. Scriptum namq; est: & omne, qvod tetigerit super faciebus agri, qvod interpretamur, (dictum esse) ad includendum operculum sepulchrale & latus sepulchri. גולל est operculum sepulchri. *Mundum tamen satis dicit R. Mëir.* Ratio R. Mëir inde est, qvod existimavit, qvod omnis paries, qvi per spiritum vivum se sustentet, non sit paries. Qvod verò non est constitutio. *Licet R. Jose Galilæus rejiciat:* eo qvod scriptum sit: & scribet illi ספר libellum. Qvid est ספר libellus? non est in eo spiritus vivus: ideo & in qvacunq; alia re, (ex qva libellus repudii fieri debet,) spiritus vivus ne esto. At Doctores nostri (illi responderunt:) si scriptum esset: & scribet illi בספר in libello, tum esset (verum,) qvod dixisti. Jam verò scriptum est; & scribet illi ספר q. d. narrationem, nimirum לספור ad narrandum res. Et decisio est juxta Doctorem primum, ita, ut si qvis scripserit libellum repudii super cornu vaccæ, & dederit illi (mulieri) vaccam, cùm nulla, postqvam scriptus est, abscissione opus sit, legitimus sit; verum si non dederit vaccam, sed tantum cornu, cum abscissione opus sit, non possit per eum (libellum) repudiare.

ANNOTATIO VIII. AD MISCHN. IIX.

pag. 4.

שיירא שחנתה וכו׳

Si turma castra metata fuerit &c.

Nec sint rupturæ majores structura: licet fuerint rupturæ parvæ, minores decem ulnis, nihilominus, si ruptum amplius erit stante, non erit paries; etiamq; prohibitum id, qvod stanti obvertitur. *Omnis ruptura, qvæ decem est ulnarum, licita est:* si modo id, qvod stat, amplius illa sit, aut etiam perruptum æqvale stanti, erit paries, atq; id qvoq;, qvod perrupto obvertitur, licitum. *Major his prohibita est:* adeò, ut unica etiam ruptura decem ulnis major, prohibeat totam circumferentiam; si maxime id, qvod stat,

 ampli-

amplius fuerit. Qvandoqvidem non solent homines portam facere ullam, qvæ decem ulnis major sit: ut adeo ruptura sit; id tamen præcisè, si non sit illi forma portæ. Sed si habuerit formam portæ, si maximè major decem ulnis fuerit, pro porta habebitur.

ANNOTATIO IX. AD MISCHN. IX.

pag. 4.

מקיפין ג׳ חבלים וכו׳

Circumducunt tres funes &c.

Circumducunt tres funes: ad turmam, qvæ castra metatur in valle, (hoc) refertur. *Unum super alterum*: super baculis circumcirca; ab infimo fune usq; ad solum esse debet spatium tribus (palmis) minus. Qvomodo habebit se, qvasi universum esset res qvædam stans (seu recta:) dum qvicqvid tribus palmis minus est, simile sit appendici. Porrò ab isto usq; ad medium (funem) spatium (iterum) tribus (palmis) minus. Qvomodo habes rem stantem sex palmorum, detractis defectibus duobus, in duobus spatiis. Tandem à medio usq; ad summum (funem) spatium tribus palmis minus. En! habes rem stantem novem palmorum, detractis defectibus qvi desunt, tribus in tribus intervallis: Jam crassities funium explebit palmum cum istis tribus defectibus: ut intersint inter omnes decem palmi.

ANNOTATIO X. AD MISCHN. X.

pag. 4.

מקיפין בקנים וכו׳

Circumdant etiam arundinibus &c.

Circumdant etiam arundinibus: infixis (terræ) & erectis. Et hic est מחיצת שתי paries staminis: sed (paries) funium est מחיצת ערב paries subtegminis. *De turma loqvuntur*: indulserunt his, ut non opus habeant, nisi vel stamine e. g. arundinum, vel subtegmine e. g. ex funibus. Sed uni soli non indulserunt (idem.) adeò ut reqviratur in eo (pariete illius) stamen & subtegmen. Sed tres homines sunt qvædam qvasi turma. *Qvæcunq; maceries non est stamen & subtegmen &c.* Rabbi Jose Filius Jehudæ, dissentit à patre suo, & dicit, etiam Turmam opus habere stamine & subtegmine. *Alterutrum de duabus his rebus (sufficit:)* sc. vel stamen, vel subtegmen Dissensus aliqvid intercedit Doctoribus prioribus nostris cum Doctoribus nostris postremis. Nam Doctores nostri primi non permiserunt uni soli (qvicqvam,) nisi similis factus fuerit turmæ in via, dum non

potest

poteſt facere parietem convenientem ſibi in terrâ habitata. Sed Doctores noſtri poſteriores dicunt: unum ex duabus iſtis rebus, tam uni ſoli qvam multis, tam in via, qvam in terra habitata (ſufficit.) Et deciſio eſt juxta hos; niſi qvod homo unus aut duo, qvi Sabbathum in deſerto tranſigunt, non poſſunt facere parietem ſpatio duarum ſearum majorem, qvod (ſpatium) habent centum ulnas in longitudine, & qvinqvaginta in latitudine, ſicut atrium habitaculi (ſancti.) At tres homines, pluresve faciunt turmam, & poſſunt facere parietem magnum, etiam aliqvot milliarium, prout neceſſarius fuerit ipſis, & vaſis uſus eorum, & beſtiis eorum: modo non relinqvatur locus vacans intra parietem duabus ſeis major. *Permiſerunt in caſtris:* exeuntibus in bellum, etiam in bellum arbitrarium. *Adducunt ligna:* nec ſoliciti ſunt de rapina, ſi maxime iſta (ligna) poſſeſſores eorum exciderint, & (ex iis) faſciculos fecerint. *Liberi ſunt à lotione manuum:* ante cibum ſumtum; verum ad aqvas (ſumendas) poſt cibum obligati ſunt; qvandoqvidem hæ ordinatæ ſunt propter ſalem Sodomæum, qvi oculos excœcat. Gravius enim eſt periculum, qvam obligatio. *Et à dubio:* ut non oporteat eos Thrumam ſeparare decimarum dubii; nimirum qvando emerint frumentum à populo terræ. *Et à commiſcendo:* ſc. mixturas atriorum, e.g. è tentorio uno in tentorium alterum intra caſtra parietibus circumdata. Interim commiſcere commixtiones terminorum illos oportet.

CAP. II.

ANNOTATIO XI. AD MISCH. I pag. 5.

עושין פסין לביראות וכו'

Faciunt Aſſeres ad Fontes &c.

Faciunt aſſeres ad fontes: qvi ſunt in loco publico; ideò qvod fontes ſint locus privatus, cum ſint profundi decem palmos; ut adeò non poſſint haurire ex illis, & educere in locum publicum. Faciunt itaq; Aſſeres, ut aſſeres circa fontem locum privatum faciant. Tum verò (qvis) haurire poteſt & educere (in locum publicum intra aſſeres incluſum) & relinqvere ibi, ut ingrediatur beſtia ejus ſive tota, ſive qvoad caput & majorem partem ſui, eamq; ille (ſic) potet. דיומדין h. e. duæ columnæ. Nam unaqvæq; ex iſtis qvatuor columnis apparebat, qvaſi binæ eſſent. דין *δύο* in lingua græca duo ſignificat. Cæterum qvando fixerit columnam (unam aliqvam) factam in forma duarũ in angulo meridiano occidentali, deprehendetur, qvod latus ejus unum verſus ortum, alterum verſus ſeptentri-

ptentrionem vergat. Si (deinde) alteram [fixerit] in angulo septentrionali occidentali latus ejus unum versus ortum, alterum versus meridiem verget. Qvando tandem omnes qvatuor in qvatuor angulis erexerit, deprehendetur versus singulos ventos latus duarum ulnarum, ita ut ulna sit è regione ulnæ, & spatium in medio. *Et qvatuor simplices:* in medio versus singulos ventos erigit asserem, cujus latitudo est ulna. Qvando tamen inter asserem unum ex istis qvatuor duplicibus, & inter asserem alterum nonnisi decem ulnæ interfuerint, aut minus, fatetur R. Meir, qvod asseribus simplicibus opus non sit. Vicissim, si qvid ultra tredecim ulnas & trientem interfuerit, confitetur R. Jehudah, qvod asseribus simplicibus opus sit. Itaq; non dissenserunt, nisi de [spatio] decem usq; ad tredecim ulnas cum triente. Nam [de hoc] R. Meir dicit: opus habet simplicibus; At R. Jehudah dicit: non opus habet. Decisio est juxta R. Jehudam. *Duorum armentorum externis bobus saginatis:* cum latitudo uniuscujusq; bovis sit duarum ulnarum triente minus, invenitur latitudo sex boum decem ulnarum. Atq; hoc est spatium, qvod relinqvi potest inter asserem & asserem; juxta verba R. Meir. Qvod si latitudo ista major fuerit, necesse erit, ut multiplicentur asseres simplices. רבקות Armenta saginata, habet suam significationem ex [Jerem. XLVI. v. 21.] עגלי מרבק Vituli saginarii. *R. Jehudah dicit: ex qvaternis:* qvi faciunt tredecim ulnas cum triente. *Ligatis, non solutis:* ne exciperes, qvasi ligatis, non autem revera ligatis, sic [majoris evidentiæ causa] tradere voluit. *Non autem solutis:* ut rigorosius agatur, & minuatur spatium, qvod inter illos [boves.] *Ita ut uno ingrediente, alterum egrediatur:* armentum unum boum ingredi debet; alterum verò armentum egredi. Qvomodo erit latitudo major, qvam si ambo egrederentur, aut ambo ingrederentur. Atq; hoc est indulgentiæ alicujus, ut non reqviramus [ulnas] usq; adeò constrictas [seu præcisas.]

ANNOTATIO XII. AD MISCH. II.

pag. 6.

מותר להקריב וכו׳

Licet etiam propè puteum erigere &c.

Licet etiam propius puteum erigere: nimirum asseres, & facere circumferentiam minorem: dummodo fuerit ab extremitate [seu labro] putei, usq; inter asseres [spatium tantum,] qvantum reqvirit caput & major pars corporis vaccæ; qvæ erunt duæ ulnæ; non autem isto minus, ne fortè qvis trahat versus vaccam suam, & [simul] educat situlam extra parietem. *Licet amplificare, qvantum libet:* ut faciat [qvis] circumferentiam majorem, prout

prout cor illius desiderabit. *Dum multiplicet asseres*: qvo magis namq; amplificabit [seu removebit] à puteo [seu fonte,] eò majus reddet spatium, qvod inter asseres est. Ideo oportet multiplicare asseres, usq; eò, donec non fuerit [spatium] inter simplicem & simplicem [asserem] latius tredecim ulnis cum triente: juxta verba R. Jehudæ, juxta qvem decisio est.

ANNOTATIO XIII. AD MISCHN. III.

pag. 6.

ר׳ יהודה אומר וכו׳

Rabbi Jehudah dicit &c.

Rabbi Jehudah dicit: donec fiat spatium duarum searum: h. e. non faciet [qvisqvam] circumferentiam putei majorem, qvam usq; ad duas seas. *De horto & Karpeph*: qvippe qvorum circumferentia non est pro habitatione. Karpeph est spatium magnæ circumferentiæ extra urbem, ad introducendum eò ligna in thesaurum (zum Vorrath.) דיר *Caula*: pecudum est, qvam erigunt in agro, hodie hic, cras alibi, ad stercorandum eum fimo pecudum. סוהר *Carcer*: pro bestiis intra urbem. Sunt tamen qvi legunt, carcer domus vinctorum. חצר *atrium*: est locus aptus, qvi ante domos est. מוקצה *spatium destinatum*: est spatium latum, qvod post domos est. Nam hæ omnes circumferentiæ sunt pro habitatione. Jam verò asseres hi fontium etiam, cum aqvæ eorum idoneæ sint bibitioni hominum & bestiarum, usus excellentioris sunt. *Unde utiq; etiam licet ampliare (hic) qvantum libet*: qvasi dicat: qvemadmodum, si omnia ista, qvæ pro habitatione circumdata sunt, maxima fuerint usq; etiam ad decem coros, nihilominus licebit intra illa transferre: sic licebit ampliare circumferentiam asserum fontium, qvantum (uniuscujusq;) cor desiderabit. Et ita qvidem habet decisio.

ANNOTATIO XIV. AD MISCHN. IV.

רבי יהודה אומר וכו׳

Rabbi Jehudah dicit &c.

pag. 6.

Si fuerit via publica: via, qvam multi terunt. *Intersecuerit eos*: sc. asseres. *Declinet eam in latera*: extra asseres, ut non ambulent plures intra asseres: qvippe similes redderent loco publico, & irritum redderent parietem. Non est autem decisio juxta R. Jehudam. *Fovea publica*: si (tamen) defecerunt aqvæ, admonuerunt se invicem. Nam non permiserunt asseres fontium, nisi ut aqvæ invenirentur pro bestiis ascendentium ad solennia festa. Qvamdiu autem non erat ibi aqva, non valebat pro asseribus

bus lex parietum. *Fons privatus* etiam est licitus. Nam באר est fons aqvarum vivarum (seu scaturientium:) ut nunqvam deficiat aqva. *Puteo publico:* qvia duobus par est ratione præstantiæ. Et sic habet decisio. Cæterum non licet haurire aqvas, & educere extra fontem mediantibus asseribus fontium, nisi ad potandum bestias ascendentium ad festa solennia, & in terra Israël tantum. Sed educere aqvas, ut ipse homo bibat, prohibitum est. Descendit verò ad fontem, & bibit, aut facit parietē decem palmos altum.

ANNOTATIO XV. AD MISCHN. V.

pag. 7. ועוד אמר ר׳ יהודה וכו׳

Præterea dixit R. Jehudah &c.

Præterea dixit R. Jehudah Filius Basæ: propterea qvod unum (dictum) dixit (suprà) rigorosum circa asseres, dum dixit, qvod non faciant illos nisi puteo publico; nunc verò dicit alterum (qvoq;) rigorosum, qvod sc. etiam de circumdato pro habitatione non permissum sit, plus duabus seis: ideo (inqvam) utitur voce, præterea. שומירדין est tentorium custodum: qvod etiamsi fuerit circumdatum pro habitatione duarum searum, licitum erit; non tamen ultra. *Aut adjunctus sit urbi (locus:)* nam posteaqvam propinqvus est domui ejus, mens ejus est, uti eo jugiter, atq; adeò similis est circumdato pro habitatione. *Dummodo fuerint in eo LXX. ulnæ & Scherajim, in qvadratum:* non autem plures. Cæterum Doctor Mischnicus primus etiam, qvi supra, cui dixerunt: non dixerunt spatium duarum searum, nisi de Karpepho & horto, sed si fuerit caula, aut carcer, aut atrium &c. juxta R. Akibam, dixit, qvod, ubicunq; sit domus habitationis, etiam majus esse possit (spatium;) at qvando non fuerit (spatium) circumdatum in domum habitationis, esse debeat duarum searum. Qvid ergò inter istos est (dissensus?) Dicimus in Gemara, qvod inter eos sit res exigua, qva domus searum duarum major est LXX. ulnis & Scherajim qvadratis. Nam Doctor primus permisit domum duarum searum plenarum. At Rabbi Akibæ (esse debent) septuaginta ulnæ & Scherajim in qvadratum, & non amplius. Qvomodo verò cognoscimus, qvod domus duarum searum superet septuaginta ulnas & Scherajim qvadratas? (Ecce in Gemara dicimus: qvantæ sunt duæ seæ? sicut atrium habitaculi (sancti:) Jam verò de atrio habitaculi sancti scriptum est; (Exod. XXVII. v. 18.) Longitudo atrii centum ulnæ & latitudo qvinqvaginta in qvinqvaginta. Qvod sic interpretamur. Qvid est, qvinqvaginta in qvinqvaginta? Voluit lex dicere: subtrahe qvinqvaginta, qvibus excedit longitudo

gitudo latitudinem, & ſepone qvinqvaginta reſiduas pro menſura Sabbathi, ut ſint illis LXX. ulnæ & qvatuor digiti, qvadrata. Qvomodo verò? Fac ex illis qvinq; lora, qvorum (ſingulorum) latitudo decem ulnarum, & longitudo eorum qvinqvaginta. Pone unum ab ortu ejus, & alterum ad occaſum ejus. En! habebis latitudinem ejus ſeptuaginta, & longitudinem ejus qvinqvaginta (ulnarum.) Pone (porro) unum à meridie, & unum à ſeptentrione. En! habebis ſeptuaginta in qvadratum, niſi qvod cornua (ſeu anguli) inciſa ſunt, ita ut unicuiq; cornu ſint decem (ulnæ) in qvadratum, propter additamentum, qvod additum eſt. Sume de loro qvinto qvatuor fruſta decem (ulnarum ſingula,) & appone qvatuor cornibus, ut impleantur. Sume decem ulnas qvadratas reliqvas, qvæ ſunt ſexaginta palmi, & fac ex iis lora binorum palmorum. Ecce! habebis triginta lora, qvorum ſingulorum longitudo erit decem ulnarum qvæ ſunt trecentæ ulnæ. Pone ſeptuaginta verſus ſingulos ventos. En! habebis LXX. & duos palmos, niſi qvod cornua inciſa erunt binos palmos qvadratos; relinqventurq; in manu tua duæ ulnæ. Sume de illis octo palmos, & appone cornibus, ut impleantur. Tum relinqventur in manu tua XVIII. ulnæ, & qvatuor palmi, in longitudine, cum latitudine duorum palmorum. Atq; hæc eſt iſta res exigua. Nam ſi volueris partiri eas, & circumducere, non perveniet additamentum ad latitudinem usq; duarum tertiarum digiti. Ecce enim cogimur facere inde lorum ducentarum octoginta trium ulnarum ratione longitudinis, ut circumdemus qvatuor ventos. Sic inveni interpretationem dimenſionis hujus in Commentario Raſchi. Et benè ſe habet. Sed Rambam inveſtigavit calculationes varias; ad profunditatem verò mentis ejus non deſcendo. Cæterum qvoad hoc, qvod dixit R. Akiba: etiamſi nihil de his in eo fuerit, tamen transferunt in eo, deciſio juxta illum eſt. Verum qvoad id, in qvo à Sapientibus diſſenſit, qvi dixerunt illi iſtud, qvod ſupra (habuimus,) putavitq;, qvod eſſe debeant ſeptuaginta ulnæ & Scherajim qvadratæ, ſed nil amplius; in hoc (inqvam) eſt deciſio juxta Sapientes, qvod ſc. domus (ſeu ſpatium) duarum ſearum, ſicut atrium (habitaculi ſancti) licita ſit: qvæ paulo amplius qvid habebit ſupra ſeptuaginta ulnas & Scherajim qvadratas. *Si longitudo ejus ſuperaverit latitudinem ejus.* Licet (qvis) diminuerit latitudinem, & addiderit longitudini ita, ut tota tamen non ſit, niſi ſpatium duarum ſearum: nihilominus non transferunt intra illud. Nam qvadratum permiſerunt Doctores noſtri, ubicunq; non fuerit circumdatum pro habitatione. Sed deciſio eſt juxta R. Joſen, qvum diſſentit à Rabbi Elieſere, qvod non reqvirantur qvadrata.

ANNOTATIO XVI. AD MISCH. VI.

אמר רבי אלעי וכו׳

Dixit Rabbi Ilai &c.

pag. 8.

Etiamsi fuerit spatium Cori: ad dissensum superiorem de horto & Karpeph refertur. *Hominum atrii si unus oblitus est miscere:* postero autem die resignavit potestatem atriorum sociis suis, qvos alioqvi impedivisset, qvo minus vel introducere vel educere possent è domibus suis in atrium, cum atrium sit potestatis omnium (communis,) adeò ut pars illius impediat hos: tum postqvam resignavit potestatem atrii suam, resignavit etiam potestatem domus suæ, etiamsi non expressè ejus mentionem fecerit; & factus est (qvasi) viator apud istos. Qvomodo etiam domus illius istis licita erit, at prohibita illi, qvo minus (qvisq;) sive introducat, sive educat è domo sua in atrium. Etiamsi verò etiam licitum illi sit tum introducere, tum educere, è domibus istorum in atrium, sicut cuivis alii homini, qvi ingreditur domum socii sui, licitum est educere è domo socii sui in atrium, qvum potestas unius sit: omnino tamen prohibitum illi est, è domo sua (qvicqvam) educere (in atrium.) Nec dicere debemus; posteaqvam resignavit istis potestatem domus suæ, facta domus illius est, sicut domus istorum. Nam qvo momento educit (aliqvid) è domo sua in atrium, iterum apprehendit potestatem suam, & impedit istos. Qvemadmodum traditum nobis est de habitante cum alienigena; si qvis dederit potestatem suam (alii,) sed iterum eduxerit (aliqvid,) sive per errorem sive per contumaciam, ei prohibitum est. *Qvod satisfaciant (legi)* בעקרבנין *per scorpionitidem in Paschate:* nomine amaritudinis. Sunt autem עקרבנין olus, cujus folia similia sunt scorpioni. Qvanqvam (etiam) audivi ego, qvod sit muscus, qvi circa palmas crescere solet. *Et qvæsivi mihi socium:* qvoad tria ista dicta; num audivissent ea ex ore ejus. *Sed non inveni:* non itaq; est constitutio aliqva in ullo eorum. Nam qvod ad hortum & Karpeph, non permissum est (spatium) majus spatio duarum searum. Qvod ad homines verò ejusdem atrii, si ex iis unus oblitus fuerit, ut non misceat, licet resignaverit potestatem suam, si tamen non resignaverit domum suam: tum istis qvoq; domus illius prohibita est, qvanqvam è domibus suis in atrium (educere) iis licitum est. Qvod tandem ad scorpionitidem; non est amaritudo, nec qvisqvam debito suo in paschate per illam satisfacit.

CAP.

CAP. III.

ANNOTATIO XVII. AD MISCH. I.

בכל מערבין וכו׳

Per omnia miscent &c.

pag. 8.

Per omnia miscent: sc. mixturas terminorum. Nam si de mixturis atriorum (qværatur,) non miscent nisi per panem. Cæterum כל בכל Per omnia, qvod in Mischna nobis positum est, non præcisè (seu in latissima significatione accipiendum.) Qvemadmodum in Gemara dicimus: Non discere debent (homines) ex universalibus (dictis;) ne ibi qvidem loci, ubi in iis dictum est, excepto. Nam, ecce, hic traditum legimus: Per omnia miscent, exceptis aqvis & sale: cum tamen etiam fungi & boleti sint (excipiendi,) per qvos nec miscere nec communicare possunt, cum æqvè cibus non sint, ac aqva & sal. *Et communicant:* sc. communiones introituum. *Omnia enimq pecunia decimarum:* qvemadmodum scriptum est: & dabis argentum pro omni eo, qvod desideraverit anima tua (Deut. XIV. v. 26.) *Præter aqvam & sal:* qvoniam non sunt species de speciebus fructuum. *Qui vovet autem aliqvid de cibo:* non (tamen) ut (tantum) dicat: prohibitus erit mihi cibus: nam non vocantur מזון cibus, nisi qvinq; species qvæ nutriunt & recreant. Sed qvando dixerit: qvicqvid alit, mihi per votum sit prohibitum. Omnes autem res sunt alimenta, & ad tempus saltem (seu in casu necessitatis) saturant, excepta aqva & sale. *Miscent Nasiræo per vinum:* Licet namq; non conveniat ipsi, convenit tamen aliis. *Et Israelitæ per Thrumam:* qvippe qvæ convenit Sacerdotibus. *Somchos dixit: per profana (tantum:)* qvasi id, qvod convenit reqviramus. Cæterum circa vinum pro Nasiræo non dissentit Somchos; propterea, qvod fieri possit, ut interroget Nasiræus super voto suo (sapientem, qvi illud solvat) ut vinum ipsi sit in isto Sabbatho licitum. Verum Thruma ut Israëlitæ conveniat, non fieri potest. Si enim maximè, qvi separat Thrumam, de ea interroget, reddaturq; illi, qvasi non esset Thrumata; illa tamen iterum fit non-Thrumatum, ut prohibitum sit de illa comedere, donec denuò Thrumam aliam separaverit. Jam cum Thrumam non separent in Sabbatho & ne qvidem inter soles; utiq; non conveniens ipsi erit. Sed non est decisio juxta Somchosum. *Item Sacerdoti in Beth-Peres:* Per se hoc positum (ut cum antecedentibus non cohæreat:) nec Somchos illud dixit. *In Beth-Peres:* ager, in qvo aratum sepulchrum est, licitus est Sacerdoti, ut

ut eo ingrediatur, qvum inflatus fuerit: modo progrediatur, & circumspiciat, ut non tangat os juxta qvantitatem ejus (per qvam polluit.) Hinc licitum erit ponere mixturam ejus eò. Nam poteſt ingredi in locum, ubi mixturam ſuam poſuit, ut ipſe & mixtura ipſius ſint in eodem loco. לחוץ h. e. extruere מחיצה maceriem inter ſe & ſepulchrum, ut tentorii rationem non habeat: e. g. ſi ingreſſus fuerit cum capſa, aut arca, aut turri lignea (qvæ arcæ genus eſt.) Itaq; convenit ipſi. Cæterum qvod ad diſſenſum R. Jehudæ & Doctorum noſtrorum, aſſerimus in Gemara, qvod etiam circa Israëlitam Doctores noſtri à R. Jehudah diſſenſerint, dixerintq;, qvod (ne iſti qvidem) ponant mixturas terminorum in loco ſepulchrorum. Itaq non eſt poſitus Sacerdos, niſi ad docendum te, qvousq; progreſſus ſit R. Jehudah, nimirum eo usq; ut permiſerit, ſi maximè Sacerdos fuerit. Ideo autem diſſentiunt, qvia R. Jehudah putavit, qvod, etiamſi prohibitum ſit, ne qvis commodum accipiat, aut utatur loco ſepulchrorum, licitum tamen ſit eò ponere mixturam; qvum non miſceant mixturas terminorum, niſi propter rem præcepti. Jam præcepta non ſunt data ad percipiendum commodum. Qvamvis verò etiam conſervata fuerit ibi mixtura poſt acqviſitionem ejus (qvâ locus acqviritur,) ſiqvidem inter veſperas acqvirit; ut adeò præceptum tum impleatur: qvamvis (inqvam) conſervata ibi fuerit per totum Sabbathum: nihilominus exiſtimavit Rabbi Jehudah, qvod homini curæ non eſſe debeat mixtura ſua, ſive pereat, ſive facto auferatur, poſtqvam acqviſivit (ſibi locum.) Contra verò Doctores noſtri exiſtimarunt, qvod homini curæ eſſe debeat mixtura ſua, poſtqvam acqviſivit, & (qvod debeat) velle, ut furto non auferatur. Hinc qvando mixtura conſervatur in loco ſepulchrorum per totum Sabbathum, poſtqvam acqviſivit inter ſoles, & impletum eſt præceptum ejus, invenitur, qvod fruatur re, qvoad commodum (ex ea percipiendum) prohibita. Siqvidem ſepulchra, qvoad commodum (ex iis) prohibita ſunt. Ideo non debebit homo ponere mixturam ſuam in loco ſepulchrorum. Et deciſio eſt juxta Sapientes.

Annotatio XIIX. Ad Misch. II.

pag. 9.

מערבין בדמאי וכו׳

Miſcent per Demaj (ſeu dubium) &c.

Miſcent per Demaj (ſ. dubium;) per tortam panis, qvam (qvis) à populo terræ emit, nec ſeparavit de ea Thrumam decimarum Demaj ſeu dubii. *Et per decimas primas &c, non tamen per non decimatum &c.* Hæc omnia expoſita

posita sunt in tractatu de Sabbatho, Cap. מפנין Expurgant. *Si qvis mittit mixturam suam per manum surdi &c.* ut deferat illam ad finem usq; bis mille ulnarum. Cæterum tantummodo qvod ad mixturas terminorum non erit (justa) mixtura, si eam per manum minorennis miserit (qvis;) sed qvod ad mixturas atriorum, hypothesis nobis est: Minorennis colligit mixturam. *Per manum ejus qvi non credit mixturam:* e.g. gentilis aut Sadducæi. *Qvod si tamen alteri alicui dixerit:* qvi sc. aptus est accipere illam ab inepto, detuleritq; eam qvi aptus est, ad finem usq; bis mille ulnarum, tum ecce erit mixtura; modo ille (propè) stet, videatq;, qvo momento ineptus det eam in manum apti, licet non viderit, qvum aptus detulerit. Præsumtio namq; est, qvod Legatus legationem suam (rite) perfecturus sit.

ANNOTATIO XIX. AD MISCH. III.

נתנו באילן וכו׳

Si dederit eam in arbore &c.

pag. 9.

Si dederit eam in arbore: qvæ stat in loco publico, & habet qvatuor palmos qvadratos, aut plures. *Altius decem palmis:* tum mixtura ejus non erit mixtura. Nam posteaqvam arbor lata est qvatuor (palmos,) id qvod supra decem (palmos) est, erit locus privatus. Jam ille acqvisivit qvietem suam Sabbathicam in loco publico. Qvandoqvidem itaq; qvando necesse fuerit, ut sumat & comedat mixturam suam, qvo tempore mistura acqvisivit ipsi (locum,) h. e. inter vesperas, non potest sumere sibi, cum (alioqvin) educturus sit è loco privato in locum publicum, (utiq;) non erit mixtura. *Si infra decem (palmos,) tum mixtura ejus est mixtura:* Nam infra decem (palmos) est Karmelith: siqvidem qvicqvid fuerit à tribus usqve ad novem cum latitudine qvatuor, Karmelith est. Qvum itaq;, si sumat mixturam suam, non sit hìc nisi prohibitio constitutionis Doctorum Sabbathicæ, erit (omnino) mixtura. Nam Mischna Doctoris Rabbi est, qvi dixit: qvæcunq; res prohibita est constitutione Doctorum Sabbathica, de ea nihil decreverunt qvoad tempus inter soles. Qvare cum eo tempore, qvo mixtura illius illi acqvirit (locum.) h. e. inter vesperas, possit sumere sibi, inveniaturq; ipse & mixtura ipsius in eodem loco; ideo erit mixtura. *Sin in fovea:* qvæ in Karmelith e.g. qvæ in valle, aut qvæ in agro est, ita ut intendat qvietem Sabbathicam habere in valle aut in agro: tum ecce erit mixtura. Nam fovea ipsa est locus privatus, & ille acqvirit Sabbathicam suam sedem in Karmelith. Jam qvo tempore mixtura acqvirit

qvirit ipsi (& legitima ipsi fit,) h. e. inter vesperas, potest sumere sibi, juxta Rabbi, qvi dixit: Qvæcunq; res prohibita est constitutione Doctorum Sabbathica, de ea nihil decreverunt qvoad tempus inter soles. *Si maximè alta fuerit centum ulnas*: & inferius non fuerit latitudo qvatuor (palmorum.) Nam non erit locus privatus: etiamsi superius lata fuerit qvatuor (palmos.) Mixturam enim super loco qvatuor palmorum reqvirimus. *Si fuerit avulsa, sed infixa, erit mixtura*: verum si conjuncta, non erit mixtura; idq; ideo, qvia si vult sibi sumere, casus timendus est, ne forte confringat. Qvandoqvidem enim arundo infirma est, omnino timendum est, ne confringat, si acceperit. Arbor qvidem robusta est: Et, ne forte (hanc) inter vesperas conscendat aut evellat, non curamus. At qvod ad confractionem arundinis, cum hæc infirma sit, manifestum est, qvod confracturus, & reus futurus sit nomine metentis. Sed & arundo aut pertica cohærens (cum terra) permutari potest cum avulsa: nam multæ arundines avulsæ & infixæ apparent, qvasi essent cohærentes. Unde insuper timendum est, ne fortè confringat cohærentem, putetq; avulsam esse. Contra de arbore timendum non est, ne forte conetur eam evellere, aut erret putando, eam avulsam esse. *Si dederit in arca Migdal dicta, cujus perdita fuerit clavis*; ecce erit mixtura: Qvando enim sera ligata fuerit filis aut funiculis ita, ut, si non inventa fuerit clavis, nemo possit eos dissecare, nisi per cultrum, existimavit Doctor primus, qvod, qvum possit (qvis) aperire sic, ut funiculos cultro dissecet, non sit hic prohibitio lapidationis; sed tantum prohibitio constitutionis Doctorum Sabbathicæ; dum destruens fit per dissectionem funiculorum. Jam verò omnes destruentes liberi sunt. Sed &, qvod constitutionis Sabbathicæ attinet prohibitionem, de tempore inter vesperas, qvod tempus acqvisitionis mixturæ est, nihil decreverunt; sicut diximus. Qvare mixtura erit; qvum possit adferre cultrum & dissecare funiculos, atq; mixturam suam sumere. At R. Eliezer putavit, qvod nullum instrumentum auferatur, nisi in usum suum proprium, prohibitumq; sit transferre cultrum, ad dissecandum funes, cum non sit ejus usus, nisi ad secandum cibos. Qvum itaqve, (conclusit idem,) duo sint, translatio cultri, & dissectio funiculorum, etiam Rabbi, qvi dixit: Qvæcunq; res prohibita est constitutione Doctorum Sabbathica, de ea nihil decreverunt, qvoad tempus inter vesperas; de ejusmodi consentiet, qvod decreverint. Verum non est decisio juxta R. Eliezerem.

ANNO-

ANNOTATIO XX. AD MISCH. IV.

נתגלגל חוץ לתחום וכו׳

Si provoluta fuerit extra terminum &c.

pag. 10.

Si provoluta fuerit extra Terminum; non erit mixtura: Nam cum à domo ejus, ubi ille pernoctavit, usq; ad mixturam ejus, plures qvam bis mille ulnæ sint, non poteſt abire & ſumere eam. (Intelligendum verò hoc eſt) de ea (mixtura,) qvæ duas ulnas ultra bis mille ulnas provoluta eſt. Nam unusqvisq; homo habet qvatuor ulnas à loco mixturæ ſuæ; duas ulnas à latere orientali ejus, & duas ulnas à latere occidentali ejus. *Aut ceciderit ſuper illam acervus:* ita ut ligone aut ſecuri opus, ad removendum hunc. Nam hoc opus aliqvod eſt; non conſtitutio Doctorum Sabbathica. *Thruma qvæ polluta fuerit:* Nam hic (illa) non convenit, neq; ipſi neq; aliis. Cæterum oportuit Doctorem Miſchnicum exprimere nobis (utrumqve tum,) ſi provoluta fuerit extra Terminum Sabbathicum, (tum) aut cecidit ſuper illam acervus. Nam ſi tantum nobis expreſſiſſet τὸ ſi provoluta fuerit; tum, qvia non eſſet apud ipſum, ſed ipſe eſſet in loco uno, & mixtura ejus in loco alio, dicturus fuiſſem, qvod qvum, ſi ceciderit ſuper illam acervus, apud ipſum tamen ſit, ſit mixtura (juſta.) Qvod ſi (tantum) expreſſiſſet nobis τὸ ceciderit ſuper illam acervus, ubi non poteſt ſumere, niſi per opus beneficio ligonis aut ſecuris, dicturus fuiſſem: Docet nos qvod qvum, qvando provoluta fuerit, fieri poſſit, ut ſpiret aura, illamqve intra terminum Sabbathicum rejiciat, ſit mixtura (legitima.) Porrò tradit (Miſchna:) *aut combuſta fuerit*, ut nervum R. Joſes Filii Jehudah notum tibi faceret: qvod ſc. etiamſi (mixtura) non fuerit in mundo (amplius,) attamen nomine dubii prohibitum illi nihil ſit. Tradit etiam de Thruma, qvæ polluta eſt, ut nervum monſtret tibi Rabbi Mëir: qvod ſc. etiamſi (adhuc) fuerit (mixtura) in mundo, poſſitq; (qvi miſcuit) à præſumtione de antegreſſo eam confirmare inter vesperas, imò (revera) etiam ipſa (mixtura Thrumæ) munda fuerit; nihilominus non pronuntiemus ob præſumtionem (iſtam) in mitiorem ſententiam. *At poſtqvam tenebræ obortæ, erit mixtura:* Nam poſtqvam acqviſivit (ſpatium bis mille ulnarum,) non curamus, ſi maximè perierit. *Ecce hic eſt (ſicut) Aſinarius Camelarius:* dubios namq; nos reddit, acqviſiveritne ipſi mixtura (aliqvid,) ita, ut qvum hoc eſſet domus ejus, & inde bis mille ulnas verſus ſingulos ventos haberet, perdiderit bis mille ulnas, qvæ ultra domum illius & deinceps; an verò forte non acqviſiverit (qvicqvam) mixtura, ita ut (tan-

tum) habeat à domo sua bis mille ulnas versus singulos ventos, nec ultra mixturam suam acqvisiverit qvicqvam. Propter itaq; dubium hoc prohibitum illi erit abire, nisi ad bis mille usq; ulnas, qvæ inter domum illius & mixturam intersunt. Nam, qvod per te ipse vides, istæ ipsi licitæ sunt: non autem bis mille, qvæ à mixtura & deinceps, cum fortè mixtura (nihil) acqvisiverit: item, à domo illius & deinceps etiam non, cum fortè mixtura (aliqvid) acqvisiverit. Itaq; deprehenditur, qvod hoc trahat illum huc: istud verò trahat illum istuc: qvemadmodum si qvis homo ducat Asinum simul & Camelum. Nam Asinus tum præcedit ipsum, & ipse gubernat istum; Camelus autem seqvitur ipsum, & ipse trahit illum: ut adeo oporteat ipsum spectare antrorsum, & retrorsum. *At R. Jose & R. Schimeon dicunt: si dubia erit mixtura, erit licita;* dicunt namq;, qvod confirmationi mixturæ sufficiat præsumtio; atqvi qvum reliqvit eam, adhuc fuit intra terminum Sabbathicum, & fuit adhuc munda, nec jacuit super ea acervus: ideò mixtura ejus erit mixtura. Et sic habet decisio.

ANNOTATIO XXI. AD MISCHN. V.

pag. 11.

מתנה אדם על עירובו וכו'

Conditionatam reddere potest homo &c.

Conditionatam reddere potest homo mixturam suam: ponit duas mixturas; Unam in fine bis mille ulnarum versus ortum domus suæ, & alteram in fine bis mille ulnarum versus occidentem suæ domus: *Et dicere: si venerint gentiles ab oriente:* ut fugere me coram illis oporteat, acqviret mihi (spatium) mixtura mea, qvæ ab occidente est, ut qvater mille ulnæ ab occidente domus meæ mihi sint. Et si maximè non venerint nisi postero die, nihilominus dicimus: manifestum est, qvod inter vesperas acqvisiverit ipsi (spatium) mixtura istius lateris (qvod venientibus oppositum.) *Ecce ego ero sicut Cives urbis meæ:* versus singulos ventos, ut non cogar lucrifacere qvicqvam hinc, & perdere istinc. *Si venerit Sapiens ab ortu:* (manêat tamen) extra terminum Sabbathicum urbis meæ, volueroq; ego aliqvid ex ore ejus discere, sed nunc nescius, à qvo latere venturus sit, cras audivero ex (aliis) hominibus inde venientibus, eò (abibo) beneficio mixturæ *Rabbi Jehudah dicit:* (vult dicere R. Jehudah:) si venerint (duo Sapientes) hinc & istinc. *Fueritq; unus illorum Doctor ejus, ibit ad Doctorem istum suum:* & non ad alterum. Nam certum nobis de animo ejus est, qvod in momento acqvisitionis mixturæ inter vesperas, mens ejus fuerit, ut acqvireret sibi illa mixtura, qvæ versus Doctorem suum esset. Sed non est decisio juxta R. Jehudam.

Jehudam. Nonnunqvam enim magis placet homini socius (commilito) suus, qvam Doctor suus.

ANNOTATIO XXII. AD MISCHN. VI.

רבי אליעזר אומר וכו׳

Rabbi Eliefer dicit &c.

p. 11. & 12.

Miscet homo duas mixturas: si sc. oporteat eum primo die abire huc, & altero die istuc; poterit miscere versus orientem, & versus occidentem. Si miscuerit die primo, dicet: mixtura mea versus ortum acqviret mihi hodie in usum crastini diei; at mixtura mea versus occidentē acqviret mihi inter vesperas crastini diei, in usum diei secundi. Arbitratus namq; fuit R. Eliefer, Sabbathum, & diem festum non esse qvasi unum diem longum, sed duas (distinctas) sanctitates, & tempus inter vesperas prioris (diei) pro illo ipso esse, ut acqvirat, non autem pro die altero. *Mixtura mea (valeat mihi) in primo, at secundo ero sicut cives urbis meæ:* qvasi dicat: qvod si non opus fuerit illi, ut abeat, nisi in die primo; secundo autem non opus habuerit movere se loco suo; interim non voluerit perdere, neq; bis mille ulnas termini sui Sabbathici hinc, neq; bis mille ulnas termini Sabbathici suī istinc; miscebit mixturam unam ex latere, qvo vult abire die primo, dicetqve: mixtura mea hæc acqviret (s. valebit) mihi in usum diei crastini; sed die secundo ero sicut cives urbis meæ, qvi non miscuerunt. Aut si oportuerit illum abire die secundo, & primo non: dicet, mixtura hæc mea acqviret mihi inter vesperas crastini diei; primo autem ero sicut cives urbis meæ. *Aut miscet pro duobus diebus:* Atqvi hoc idem est cum eo, qvod paulò ante dixerunt, versus ventum unum; Qvare ergò repetitur? Verum enimverò sic voluerunt Rabbini nostri R. Elieferi dicere: si tu consentis in diem unum, qvod aut versus ventum unum miscere debeat, aut nullo modo miscere debeat; cum non possit dicere: pro dimidio die mixtura mea erit versus ortum, & pro dimidio die erit mixtura mea versus occidentem: Utiq; etiam qvod duos dies, Sabbathum sc. & diem festum, attinet, aut miscere debet qvemadmodum pro die uno, aut nullo modo miscere debet. Nam dubium erat Rabbinis nostris, essentne Sabbathum & dies festus uni diei longo similes, nec ne: & ideò constituerunt tum hîc juxta rigorem, qvod non possit (qvis) miscere versus duos ventos, qvum fortè una sanctitas sint; tum ibi juxta rigorem, qvum dicunt infra: si comeditur in primo, non erit mixtura pro secundo; qvia sc. fortè sunt duæ sanctitates, nec uni diei longo similes sunt. *Deportabit:* sc. legatus (ejus)

in vespera diei festi, qvi ante Sabbathum est. *Et tenebras transiget super illa:* donec sc. mixtura valeat. *Et sumet illam, & abibit sibi:* forte namq; periret, & non amplius ipsi mixtura pro secundo foret; juxta id, qvod tradit (Mischna:) si comesta fuerit mixtura ejus in primo (die,) erit mixtura pro primo, & non erit mixtura pro secundo. *Et secundo (die:)* iterum deportabit illam (mixturam) secundo die. Est namq; nobis Hypothesis: Qvicunq; vult miscere per panem [die] primo, volueritq; (simul) miscere per panem secundo, eum oportet miscere per eandem illam mixturam, qvam denominavit heri, ut nunc taceat: non autem per panem alium, qvem appellare hodie nomine mixturæ cogatur, ut adeò fiat præparans in die festo pro Sabbatho. *Deprehenditur lucrifecisse iter suum:* qvasi diceret: acqvirit sibi iter suum pro die crastino, & lucrifacit mixturam suam, dum comedit eam. Cæterum die festo, qvi Sabbathum seqvitur, qvum idem fieri non possit; deportabit eam in primo, sed non comedet: iterumq; abibit eò die secundo ad videndum, (ut se habeat.) Si adhuc superfuerit mixtura, tenebras expectabit super illa, & postea, si voluerit, eam comedet. *Conceditis vos mihi, qvod sint duæ sanctitates:* Dixistis enim: si comesta fuerit mixtura ejus [die] primo, non erit mixtura pro secundo. Nam si una forent sanctitas, forent qvasi unus dies longus, & acqvireret inter vesperas [diei] primi pro ambobus. At qvoniam duæ sunt sanctitates, potest miscere etiam versus duos ventos. Verum enim verò Doctores nostri secuti sunt hîc rigorem, & istic; ut [supra] diximus: propterea qvod res ipsis dubia fuit. Interim decisio est juxta R. Elieserem, qvod duæ sint sanctitates.

ANNOTATIO XXIII. AD MISCH: VII.

pag. 131. ורבי יהודה אומר וכו׳

Rabbi Jehudah dicit &c.

Ne fortè intercaletur: ne fortè domus Judicii magna faciat [mensem] Elul intercalatum, fiantq; duo dies festi, nimirum dies trigesimus Elul, & dies trigesimus primus: Ipsum verò oporteat abire primo [die] versus latus unum, & altero versus latus aliud. *Miscebit duas mixturas:* ponetq; eas in vespera diei festi, horsum unam, alteram istorsum; & dicet &c. *Sed non concesserunt ipsi [istud] Sapientes:* putarunt namq;, qvod una sint sanctitas. Decisio est juxta Sapientes, qvod ad duos dies festos novi anni. Qvia non nomine dubii tantum ordinatum istud est, ne forte sanctifica-

verit

verit domus judicii diem 30. aut 31. unusq; eorum profestus sit: sed hoc qvoq; nomine, ne fortè veniant testes post mincham & deinceps. (dicantq;) qvod celebrent hunc diem tanqvam sanctum, & crastinum etiam tanqvam sanctum, sintq; ambo sanctitas una. Verum qvod ad reliqvos dies festos captivitatum, de qvibus nil ordinatum est, sed res tantum est dubia, dum ignoramus, qvando sanctificaverit domus judicii magna mensem (seu Novilunium,) consentiunt Sapientes R. Jehudæ, qvod duæ sanctitates sint. Sapientes tandem, qvorum hic mentio fit, est R. Jose.

ANNOTATIO XXIV. AD MISCH. IIX.

ועוד אמר ר׳ יהודה וכו׳ pag. 13.

Præterea dixit Rabbi Jehudah &c.

Conditionem constituit homo super corbe: in qvacunq; sc. (corbe) fuerint fructus non decimati, constituit super ea conditionem in die festo primo novi anni, & dicit: si hodie sit profestus (dies,) erit hæc (corbis) Thrumah pro istis (fructibus alterius corbis:) qvod si hodie sit festus non valebunt verba mea qvicqvam. Qvia in die festo Thrumam non separant. Die verò postero dicet: si heri fuit dies sanctus, & hodie profestus, erit hæc, qvam heri dixi, Thrumah pro istis: qvod si hodie sit dies sanctus & heri (fuerit) profestus, jamjam Thrumah est. Atq; sic comedit corbem præparatam, & relinqvit Thrumam. *Sed neq; (hoc) concesserunt Sapientes:* Est hic R. Jose; qvemadmodum (supra) diximus, qvi existimavit, qvod una essent sanctitas, nec Thrumam in iis separarent; id tamen duntaxat qvoad duos dies festos novi anni, ut suprà exposuimus. *Et sic ovum; qvod positum est in primo*, sc. novi anni, *comeditur in secundo:* nam si primus sit sanctus, alter est profestus. Jam verò ovum, qvod in die festo positum est, in profesto licitum est. Qvod si primus sit profestus, & alter sanctus; deprehenditur, qvod profestus sancto præparaverit. Et egregiè congruit simile. *Sed neq; (hoc) concesserunt Sapientes:* qvod ad duos dies festos novi anni tantum; qvippe qvi una sanctitas sunt. Sed circa dies duos festos captivitatum, consentiunt illi.

ANNOTATIO XXV. AD MISCHN. IX.

ר׳ דוסא בן וכו׳ pag. 13.

Rabbi Dusa Filius &c.

והחליצנו h. e. expeditos nos redde, & indue nos robore: juxta

illud: כחלץ expediti erimus festinantes. (Num. XXXII. v.17.) Alia expositio: Eripe nos, & libera nos; qvemadmodum; חלצני Libera me Domine ab homine malo (Psalm. CXL. v.2.) *sive hodie sit, sive cras:* sive hodie sit, expeditos nos redde hodie; sive cras sit, expeditos nos redde cras. *Sed nec huic concesserunt Sapientes:* neq; ut mentionem faceret initii novi anni in novo anno; neq; ut conditionatè loqveretur, sive hodie sit, sive cras: sed dicere debebat simpliciter utroq; die: Expeditos redde nos, nec initii novi anni ullam omnino mentionem facere. Et decisio est juxta Sapientes.

Cap. IV.

Annotatio XXVI. ad Misch. I.

pag. 14.

מי שהוציאוהו וכו׳
Si qvem eduxerint &c.

Si qvem eduxerint gentiles: cogendo eum, extra terminum Sabbathicum. *Aut Spiritus malignus:* dum ingressus est in eum dæmon, & amota est mens ejus, ita ut exiret extra terminum Sabbathicum; sed iterum ad sanam mentem rediit, viditqve, qvod esset extra terminum Sabbathicum. *Si reduxerint eum:* sc. intra terminum Sabbathicum. *Erit qvasi nunqvam exivisset:* ita ut tota urbs ipsi sit sicut qvatuor ulnæ, sicut prius, & extra illam bis mille ulnæ versus singulos ventos. Hoc verò præcise, si non modo eum eduxerint, sed etiam reduxerint invitum. Sed si sciens, volensqve exiverit, etiamsi reduxerint eum invitum; aut si eduxerint eum invitum, sed sciens volensqve redierit: non erunt ipsi nisi qvatuor ulnæ. *Si perduxerint eum in urbem aliam;* qvæ muris fuerit circumdata. *Aut posuerint in caula aut carcere:* qvæ sunt circumdata, etiamsi ambitus eorum amplissimus fuerit, perambulare poterit tota. Qvandoqvidem enim parietibus sunt circumdata, erunt ipsi sicut qvatuor ulnæ. *Qvicqvid R. Jehosi hea & R. Akiba dixerint, qvasi non essent ipsi permissæ, nisi qvatuor ulnæ:* nimirum qvasi qvum non acqvisivisset Sabbathicam qvietem in ara parietum, dum adhuc dies esset, non prodessent ipsi parietes. Sed Doctores mei exposuerunt: propterea qvod existimarunt, caulam & carcerem idem esse cum valle, qvæ non habet parietes. Jam de valle totus mundus consentit, qvod non habeat nisi qvatuor ulnas. מפרנרסין est nomen loci. Navigatio qvum elongata fuerit à littore maris, & progressa in medium ejus, vocatur הפלגה Haphlagah: ex significatione (vocis פלגי Rivi, Psalm. I. v.3. in,) פלגי. מים Rivi aqvarum. *Perambularunt totam (navem:)* fuerunt ambulan-

bulantes per totam navem. Et licet navis perrexerit in Sabbatho, & extra terminum Sabbathicum exiverit; idem tamen fuit, ac si qvis exeat extra terminum Sabbathicum,& ponatur in caula aut carcere. Siqvidem navis parietibus circumdata est. *Dum voluerunt erga se ipsos rigorosiores esse :* nam illorum qvoqve sententia fuit,qvod decrevissent(Doctores,) caulam & carcerem esse sicut vallem : Verum enim verò, qvod navem attinet, qvamdiu illa pergit, erit licitum perambulare totam. Et præterea isti Sabbathicam qvietem acqvisiverant sibi in areâ parietum, qvum adhuc dies esset. Sed (ut dictum) voluerunt erga seipsos rigorosiores esse. Interim decisio est juxta R. Gamalielem, & juxta R. Eliesérem filium Asariæ.

ANNOTATIO XXVII. AD MISCH. II

פעם אחת לא נכנסו וכו׳ pag. 14.

Aliqvando non ingressi erant &c.

לנמל In portum : est locus, ubi stant naves, postqvam egressæ sunt è mari ad litus ejus. *Licetne nobis descendere ?* sc. è navi in medium urbis. q. d. Venimus extra terminum Sabbathicum, ex qvo tenebræ obortæ sunt. Cæterum hic portus muris non erat circumdatus. Nam si fuisset locus circumdatus muris : jam supra dixerat Rabban Gamaliel ad כל si posuerint eum in caula aut carcere, qvod perambulet (homo) totum (locum.) *Nam dudum observavi :* per calamum arundinis cavæ, qvæ præparata erat, ad mensuram prospectus bis mille ulnarum.

ANNOTATIO XXVIII. AD MISCHN. III.

מי שיצא ברשות וכו׳ pag. 15.

Si qvis exiverit cum venia &c.

Si qvis exiverit cum venia &c.(e.g.)in testimonium novilunii,aut ad eripiendum (aliqvē) ab hostili exercitu,aut è fluvio.*Factum est opus :* nec opus tibi est ut abeas (ulterius.) *Erunt illi bis mille ulnæ versus qvamcunq; plagam :* à loco sc in qvo(istud)ipsi dictū est.*Idem erit,ac si nunqvam exivisset :* Hoc vult; si istæ bis mille ulnæ, qvæ ipsi versus qvamcunq; plagam concessæ sunt à loco, ubi (istud) ipsi dictum est, ingressæ fuerint intra bis mille ulnas termini Sabbathici domus illius, idem est, ac si non exivisset extra terminum suum Sabbathicum, & in domum usq; suam abit : ubi se habebit (porrò) sicut prius. *Omnes qvi exiverint ad eripiendum, reverti possunt in locum suum :* Hoc vult dicere; qvandoqvidem enim de omnibus aliis casibus, qvoad

eos,

eos, qvi ad eripiendum ab hostili exercitu aut è lapsu, ideò, qvod, cum venia exeant, permittunt illis, ut cum armis suis in locum suum revertantur, nec eò illos adigunt, ut deponant arma sua: utiq; etiam hic indulgere iis voluerunt, qvi cum venia exiverunt, ut sint, qvasi nunqvam exivissent.

ANNOTATIO XXIX. AD MISCHN. IV.

pag. 15.

מי שישן בדרך וכו׳

Si qvis obdormivit in via &c.

Si qvis obdormivit in via: ad reqviescendum. Nec scivit, qvod intra terminum Sabbathicum urbis esset; tenebræq; ipsi ibi obortæ sunt. Sed qvando surrexit, vidit, qvod propè urbem & intra terminum Sabbathicum illius esset: non ingredietur in urbem, ut sit, sicut civis urbis; sed à loco, ubi tenebræ ipsi obortæ sunt, bis mille metietur ulnas, & ad locum usq;, ubi terminantur, abire poterit in urbe; non autem ulterius. *Rabbi Jehudah dicit: ingredietur*: Et perambulabit totam urbem, & extra illam bis mille ulnas, sicut cives urbis. Et decisio est juxta R. Jehudam. *Licet (prius) non fuisset ipsi hic animus*: siqvidem qvum tenebræ ipsi obortæ essent, non noverat, qvod intra terminum Sabbathicum urbis esset; unde animus ipsi non erat, ut sedem suam Sabbathicam haberet in urbe, sed in loco suo.

ANNOTATIO XXX. AD MISCH. V.

pag. 16.

מי שישן בדרך וכו׳

Si qvis obdormivit in via &c.

Ei sunt (permissæ) bis mille ulnæ versus qvamcunq; plagam: Rabbi Juchanan Filius Nuri existimavit; si fuerint res publicatæ, qvæ scientiam nullam habent, tum possessores earum acqvirunt sedem Sabbathicam in loco earum, ut sint iis bis mille ulnæ versus singulos ventos. Sic itaq; dormientis, qvi, qvo tempore sedem Sabbathicam acqvirunt, nullam (rei) habet scientiam, jus idem erit, qvod rerum publicatarum, ut sint ipsi bis mille ulnæ versus singulos ventos. At Doctores nostri existimarunt: Res publicatæ sedem Sabbathicam in loco suo non acqvirunt, sed qvi eas sibi suas fecit, absportat eas in locum usq;, in qvem ipse pergere potest. Sic etiam, qvi obdormivit, non acqvirit sibi sedem Sabbathicam, nec illi, nisi qvatuor tantum ulnæ, sunt. Sed decisio est juxta R. Juchanan fil. Nuri; qvod sc. qvi obdormivit, acqvirat sibi sedem Sabbathicam in loco suo, & bis mille ulnæ illi sint versus singulos ventos. Sed qvod ad bona publicata, decisio est juxta Sapientes, qvod sc. qvemadmodum unius cujusq; hominis pedes habe-

habeant, nec Sabbathicam ſedem in loco ſuo acqvirant, ſed qvi eas ſuas facit, eò loci, qvo ipſe abire poteſt, abſportare qveat. *Licet Sapientes dixerint: non ſunt (permiſſæ) illi, niſi qvatuor ulnæ;* poſteaqvam qvo tempore dies ſanctus eſſe cœpit, ille dormivit; non acqviſivit ſedem Sabbathicam, nec illi ſunt, niſi qvatuor ulnæ, qvas indulſit illi lex (divina,) ſcriptum enim eſt: ſedebitis qvivis ſubter ſe (Exod. XVI. v. 29.) Jam ſtatura hominis mediocris eſt trium ulnarum; una inſuper ulna (danda eſt) ad extendendum manus ſuas, & pedes ſuos. *Rabbi Elieſer addiderit: ita ut ipſe ſit in centro eorum:* Sapientes exiſtimarunt, dare nos illi poſſe qvatuor ulnas verſus ſingulos ventos. At R. Elieſer putavit, dare nos illi debere qvatuor ulnas, h. e. binas ulnas verſus ſingula latera illius. *Verſus qvemcunq; ventum voluerit:* ſc. extendent illi qvatuor ulnas: ſed poſtqvam unum aliqvod latus elegerit, non poterit denuo aliud latus eligere.

ANNOTATIO XXXI. AD MISCH. VI.

היו שנים מקצת וכו׳

Si duo fuerint, qvorum &c.

pag. 16.

Si duo fuerint: ſtantes & diſtantes à ſe invicem ſex ulnas, ita ut abſorbeantur binæ ulnæ uniuscujusq; intra alterius (ulnas.) *Adferre poſſunt* (cibos) & *comedere* (una:) intra duas (iſtas) ulnas; modo neuter manum ſuam intra duas (ulnas) exteriores extendat; ſiqvidem in iis qvicqvam (poteſtatis) non habet; ut educat eo panem ſuum vel ſuas res. *Qvorum intermedius abſorptus fuerit inter reliqvos:* ita ut binæ ulnæ hujus (abſorptæ ſint) intra illius (ulnas,) & binæ ulnæ (reliqvæ) intra (ulnas) iſtius: tum huic (intermedio) licet (converſari) cum utroq;, ut convertat ſe iſtuc, & converſetur cum iſto; iterumq; convertat ſe illuc, & converſetur cum illo. *Tribus atriis:* qvorum qvodlibet alteri adjacet, & aperta (omnia) ſunt verſus locum publicum: nam unicuiq; eſt ſua poteſtas pro ſe ipſo, neq; illis permiſſa eſt calcatio pedis unius ſuper alterum. Tunc enim unum alteri (nihil) prohibet. *(Nam) qvando miſcuerint duo (extrema) cum intermedio, hoc licitum erit utriq; &c.* Verum Doctores noſtri à R. Schimeone in hoc diſſenſerunt, prohibueruntq;; ita ut qvodlibet alterum prohiberet. Tunc dixit ipſis R. Schimeon: nonne verò hæc res (de qvâ agitur,) qvum tres fuerint, qvorum medius intra illos abſorptus eſt, ubi vos confitemini, qvod huic licitum ſit cum illis (converſari,) viciſſimq; illis cum hoc, ſimilis eſt tribus atriis? Qvare E. diſſentitis à me circa tria atria? dixerunt ei Doctores noſtri: Hìc, h. e. circa tria atria propterea (diſſentimus,) qvod

 multi

multi sint (inhabitatores eorum:) si conabuntur duo, qvæ sibi invicem prohibita sunt, educere (qvid) ex uno in alterum, intermedium non advertet animum suum, neq; loqvetur cum istis, sed dicent (sive cogitabunt incolæ ejus:) fortè hic, qvi educit, est unus ex habitatoribus intermediis, cui tam istud, qvam illud (atrium) licitum est. Sed hic, qvod tres sc. viros attinet; si venerit unus de duobus extremis, ad educendum (aliqvid) intra duas ulnas extremi alterius, advertet intermedius animum suum, & loqvetur ad eum (dehortando.) Decisio tamen est juxta R. Schimeonem, qvod ad tria atria; qvod nimirum duo extrema tantum sibi invicem sint prohibita.

ANNOTATIO XXXII. AD MISCHN. VII.

מי שבא בדרך וכו׳

pag. 17.

Si qvis susceperit iter &c.

Sed novit aliqvam arborem, aut maceriem: qvò, anteqvam tenebræ oboriantur, pervenire possit; nisi qvod fessus sit, & reqviescere in loco suo velit. *Tum non dixit qvicqvam:* Qvandoqvidem non expressit, qvasnam qvaternas ulnas eligat sub arbore, non erit (ibi) illius sedes Sabbathica, nec habebit ille nisi qvatuor ulnas in loco, ubi est. Ecce enim! Non acqvisivit sedem Sabbathicam in loco suo, postqvam animum suum à Sabbathicè ibi sedendo avertit. Sed neq; sub arbore Sabbathicam sedem acqvisivit. Hæc verò valebunt tum, qvum octo ulnæ sub arbore fuerint, aut plures. Sed si septem ulnæ fuerint; vel te invito pars domus, (seu sedis Sabbathicæ) ejus cognoscitur per mediam ulnam (qvæ in centro est.) Nam, ut hanc non eligat, fieri neqvit. Si enim in medio arboris qvatuor ulnas sibi elegit, ista est ex illis. At si ab hoc latere, aut ab isto latere, (rursus ista) erit ex illis. Itaq; ibi domum (seu Sabbathicam sedem) acqvisivit. (*Sin dixerit:*) *sedes mea Sabbathica erit ad radices ejus:* Posteaqvam locum suum determinavit, ista sedes Sabbathica ipsi acqvisivit bis mille ulnas, ad latus pedum ejus, & bis mille ulnas ad latus domus ejus.

ANNOTATIO XXXIII. AD MISCHN. IIX.

אם אינו מכיר וכו׳

pag. 17.

Qvod si vel non sciverit &c.

Qvod si vel non sciverit: sc. arborem aut maceriem. *Aut non fuerit gnarus (istius) constitutionis:* adeoq; non sciverit, qvod prosit ipsi, qvum dixe-

dixerit: ſedes mea Sabbathica eſto in loco N. ideoq; dixerit: ſedes Sabbathica eſto mihi in loco meo, acqviſivit ſibi locum ſuum. *Rotundas:* nam de urbibus refugii, ex qvibus bis mille ulnas termini Sabbathici diſcimus, ſcriptum eſt: & hoc erit ipſis (ſuburbiis urbium) (Num. XXXV. v. 5.) Huic tu das מאורבעת h. e. angulos. Num ergo non dabis angulos agentibus Sabbathum? & Doctores noſtri, qvi reqviſiverunt qvadratas, interpretati ſunt; ויהיה hoc (dictum eſt,) ad includendum; q. d. כזה, qvod huic ſimile eſt, erit omnibus agentibus Sabbathum. Deciſio etiam eſt juxta Sapientes. *Sicut tabula qvadrata (eſt:)* ſcripſit R. noſter Moſes filius Majmonis, qvod cum fieri neqveat, ut qvis faciat qvadratum præciſum accuratè, tradiderit ſicut tabula qvadrata, q. d. qvemadmodum homines qvadrare ſolent, etiamſi præciſè qvadratum qvid non fuerit. *Ut ſibi lucrifaciat angulos:* angulos ſc. qvi ſunt in diametro qvadrati, & circulum, qvi intra illud eſt, excedunt.

ANNOTATIO XXXIV. AD MISCHN. IX.

וזו היא שאמרו וכו׳ pag. 18.

Atq; hoc eſt, qvod dixerunt &c.

Atq; hoc eſt, qvod dixerunt: Qvi ejusmodi eſt, cujusmodi hic, qvi in via eſt, nec panis cum ipſo, ut adeò nunc pauper ſit, ei permiſerunt Sapientes, ut miſcere poſſit per pedes ſuos. Nam R. Mëiro hæc fuit ſententia: Principaliter mixtura Sabbathica fit per panem; ſed indulgentia hæc eſt, qva indulſerunt pauperi, aut ei, qvi in via cum ſit, panem ſecum non habet, ut per pedes ſuos miſceat. Sed R. Jehudah exiſtimavit: principaliter mixtura Sabbathica fit per pedem; ſed indulgentia hæc eſt, qva indulſerunt diviti, qvi ſuis pedibus ire non poteſt, ut mixturam ſuam per manum legati mittat. Et deciſio eſt juxta Rabbi Jehudam. Interim R. Mëir & R. Jehudah in hoc conſentiunt, qvod, ſi qvis dixerit: ſedes mea Sabbathica eſto in loco N. is non acqvirat ſedem Sabbathicam in iſto, qvem dixit, loco; niſi pauper fuerit, aut ſi in via conſtitutus, nec panem ſecum habeat; divitem autem oporteat mittere panem in locum ſedis Sabbathicæ ſuæ. Item, qvi dicit: ſedes mea Sabbathica erit in loco N. non acqvirit ibi ſedem Sabbathicam, niſi ipſi tantum de die ſpatium ſuperfuerit, ut, ſi currat, poſſit pervenire eò, anteqvam tenebræ oboriantur. Qvod ſi itaq;, qvo tempore dicit, ſedes mea Sabbathica eſto in loco N. non ſuperfuerit tantum de die ſpatium, non acqviſivit ibi ſedem Sabbathicam.

ANNOTATIO XXXV. AD MISCHN. X.

pag. 18.

מי שיצא לילך וכו׳

Si qvis exiverit, ut iret &c.

Si qvis exiverit: ex urbe sua, dum miserunt illum cives urbis ipsius, ad deportandum iis mixturam, qvò possint abire postero die in urbem, cum qva miscent, & sita est iis ad duos terminos Sabbathicos, ut adeò ex una in alteram beneficio mixturæ abire qveant. *Reduxerit verò eum socius ejus:* dicens illi: tempus æstus est, (aut) tempus frigoris est: ipsi licitum qvidem erit, abire postero die in alteram istam urbem; qvia qvum iter susceperit, ut acqvireret sedem Sabbathicam, ad finem bis mille ulnarum ab urbe remotum, est sicut pauper, qvi dicit: sedes mea Sabbathica erit in loco N. atq; adeò acqvisivit (sibi) ibi sedem Sabbathicam. Sed omnibus civibus urbis prohibitum: qvia non susceperunt iter, unde non erunt illis nisi bis mille ulnæ versus singulos ventos ab urbe sua. R. Meiro res dubia fuit; essetne iste pauper, qvando domo sua egressus est, & iter suscepit: an verò fortè, postqvam per panem miscere potuit, & tamen non miscuit, pauper non esset? Qvomodo hic esset similis Asinario-Camelario; ita ut non essent ipsi bis mille ulnæ versus singulos ventos ab urbe sua, qvod fortè sedes Sabbathica ejus in eo loco, qvò ad deportandum eò mixturam perrexerat, in fine sc. bis mille ulnarum ab urbe ejus; nec in fine etiam bis mille ulnarum ab urbe ejus acqvisivisset bis mille ulnas versus urbem alteram, qvod fortè non nisi in domo sua Sabbathicam sedem acqvisiverit. Sed decisio est juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO XXXVI. AD MISCHN. XI.

pag. 18.

מי שיצא חוץ לתחום וכו׳

Si qvis exiverit ultra terminum &c.

Vel unicam ulnam, non poterit retrocedere: nec habebit nisi qvatuor ulnas hinc, & qvatuor ulnas istinc. Et qvamvis qvatuor istæ ulnæ intra terminum Sabbathicum urbis absorptæ sint; non tamen dicimus, ubi ingressus fuerit, sit ita. Existimavit namq; (hic Doctor,) qvod absorptio terminorum Sabbathicorum nulla sit. *Si duas, retrocedet:* Ita R. Eliefer ex eâ ratione, qva dixit: & ille in medio eorum: qvod nimirum in fine bis mille ulnarum sint qvatuor ulnæ; duæ, ex uno latere, intra terminum Sabbathicum; & duæ, ex altero latere, ultra finem termini Sabbathici,

thici. Hinc, si ille steterit in ulna altera, ingredietur: qvoniam absorptio terminorum aliqva est. Sed non est decisio juxta R. Eliesere m. *Si cui tenebræ ingruerint:* qvum fuerit in via constitutus, & tenebræ illi obortæ fuerint extra terminum Sabbathicum, non ingredietur; propterea, qvod in loco suo sedem Sabbathicam non acqvisiverit. Satis namq; manifestam fecit mentem suam, qvod sedem Sabbathicam in loco suo acqvirere noluerit. Jam in urbe (qvoq;) sedem Sabbathicam non acqvisivit; qvum inter ipsum & urbem plures, qvam bis mille ulnæ intersint. Ita non erunt illi, nisi qvatuor ulnæ; juxta jus ejus, qvi extra terminum Sabbathicum egressus est. *Si maximè qvindecim ulnas:* non præcise; nam idem juris est, si paulo minus, vel paulo amplius fuerit. Sunt qvidem, qvi interpretantur præcise qvindecim: sed nescio, qvomodo sententiam eorum defendere debeam. *Dimensiones:* Qvi metiuntur terminos Sabbathicos urbibus, & signum in fine termini Sabbathici faciunt, non accuratè sumunt (aut extendunt) mensuras, ita ut in ipsissimo bis mille ulnarum fine signum faciant; sed (paululum) remittunt intra bis mille, propter errantes, qvi signum non cognoscunt, & ideò nonnunqvam ultra illud exeunt, redeuntq;, non tamen ex proposito. Hac ex ratione perpetuo aliqvid remittere solent intra bis mille ulnas. Qvomodo deprehenditur, qvod qvindecim istæ ulnæ adhuc intra terminum Sabbathicum sint. Jam qvia hic, (cui tenebræ ingruerunt.) ab aliqva necessitate oppressus est, ingredi illi permittunt, nec rigorosè cum illo agunt. Nam ubi rigorosè agimus, res nobis est cum eo, qvi extra terminum Sabbathicum egressus est. Hic namq; cautior esse, & animum suum advertere deberet, ut non egrederetur. Nihilominus non est decisio juxta R. Schimeonem.

CAP. V.

ANNOTATIO XXXVII. AD MISCHN. I.

כיצד מעברים את וכו׳

Qvomodo gravidant urbes &c.

pag. 19.

Qvomodo מעברין *gravidant:* significatio sumta est à muliere עוברת gravida, cujus venter prominet. Et hoc vult dicere: Qvomodo fit, ut urbs aliqva graviditatem habeat. *Si domus (aliqva) introrsum recedit, & domus (aliqva) extrorsum prominet &c.* Qvam susceperit (qvis) signare signum termini Sabbathici urbis, & susceperit metiri bis mille ulnas extra

(S 3) urbem;

urbem; tum, si murus ejus non æqvalis fuerit, sed domus cohæserint & conjunctæ fuerint, (solet fieri, ut) domus (una) intra urbem magis, qvam altera recedat, & retrocessio ejus rupturæ similis videatur; itemq; (alia) domus promineat, & extrorsum magis, qvam (altera) exeat. *Aut ruptura introrsum recedit, & ruptura (alia) extrorsum prominet:* Nam turres prominentes nonnunqvam prominent introrsum, nonnunqvam extrorsum. *Aut sunt ibi:* post cornua sc. urbis. גרודיות *rudera alta:* fragmenta muri ex devastatione: suntq; intra septuaginta ulnas cum Scherajim urbi. גבשושית *Tumuli:* sunt structura, qvam super sepulchro erigunt; idq; propterea, ut ibi aliqvis habitationis locus sit. *Versus hac mensuram educunt.* Si prominentiarum harum aliqva ad cornu orientale-septentrionale fuerit, ita considerant (& accipiunt,) ac si adhuc alia prominentia isti opposita in cornu orientali-meridionali foret, & filum ab una ad alteram extensum: atq; sic mensurat (mensor) à filo extrorsum, ita ut terminus Sabbathicus ab utroq; cornu æqvalis sit, ne hinc longior, istinc brevior. Faciunt præterea terminos istos Sabbathicos qvadratos, ut sint bis mille ulnæ & latera æqvè, ac in medio; non autem rotundos, ut sint illis bis mille in medio, ad latera autem diminuantur, ut in re rotunda fieri solet.

ANNOTATIO XXXIIX. AD MISCH. II.

pag. 19.

נותנין קרפף לעיר וכו׳

Dant Karpeph (marginem) urbi &c.

Dant Karpeph (marginem) urbi: qvisqvis cœperit metiri terminos Sabbathicos, relinqvit urbi spatium septuaginta ulnarum & Scherajim, h. e. ulnarum septuaginta & duorum trientum ulnæ: & inde incipit metiri bis mille ulnas. Qvia dictum est: à muro urbis, & extrorsum mille ulnarum circumcirca (Num. XXXV. v. 4.) vult Lex dicere: da forinsecus mille ulnas, & postea metire; q. d. Da illi Karpeph septuaginta ulnarum & Scherajim, & deinde metire inde extrorsum. *Non dixerunt Karpeph, nisi inter duas urbes:* si duæ urbes vicinæ sibi invicem fuerint, dant septuaginta ulnas cum Scherajim unicuiq;, ad conjungendum eas beneficio horum Karpephorum, ut qvasi una urbs sint. Et qvando qvis abire voluerit ex una illarum in alteram, metiuntur illi bis mille ulnas extra (hanc) alteram; propterea qvod ambæ sint qvasi una urbs beneficio Karpephorum istorum, qvæ illos conjungunt. Decisio autem est juxta Sapientes, qvod non dent Karpeph urbi uni; sed duabus urbibus tantum.

ANNO-

ANNOTATIO XXXIX. AD MISCHN. III.

וכן ג׳ כפרים המשולשין וכו׳

pag. 20.

Et sic tres pagi in triangulo siti &c.

Et sic tres pagi in triangulo siti: Non triplicati revera in recta (linea,) ut tertius situs sit remotè respectu (lineæ rectæ ductæ) ad extremas. Qvicunq; itaq; sic se habent, ut si immittas inter illos intermedium, non sint inter hunc (medium) & unum extremum plures, qvam centum qvadraginta & una ulnæ cum triente, qvæ constituunt septuaginta ulnas & Scherajim pro uno, & septuaginta ulnas cum duobus trientibus pro altero; & sic, qvod ad latus pagi (urbis) extremi alterius, non intersint inter medium & istum plures qvam centum qvadraginta & una ulnæ cum triente: tum ecce, omnes reputantur sicut unus; & qvi ex uno illorum exit, ut abeat via reliqvorum, numerat à muro alterius extremi. Qvantum vero intererit inter medium & extremum? Bis mille ulnæ. Qvandoqvidem enim medius abire potest ad extremum, & extremus ad medium sine mixtura, sic spectant (vel considerant) qvasi medius positus foret inter illos. Sed si remotior fuerit, qvam ad bis mille ulnas, non dicimus, qvod sic spectent.

ANNOTATIO XL. AD MISCH. IV.

אין מודדין אלא וכו׳

pag. 20.

Non metiuntur, nisi &c.

Non metiuntur: nimirum bis mille ulnas termini Sabbathici, nisi per funem lineum qvinqvaginta ulnas longum. *Non minus:* Nam si funis brevior fuerit, extenditur validius, & longiorem reddit ulnam. *Sed nec amplius:* nam si nimis longus fuerit, gravitas ejus duplicat eum in medio ejus (qvodammodo,) ut (nimis) brevis reddatur. *Nisi è regione cordis sui.* Determinarunt illi Sapientes locum, ut sc. unusqvisq; è regione cordis sui principium (seu extremitatem) funis teneat. Nam si unus è regione colli sui, & alter è regione pedum suorum teneret, funis brevior redderetur, & termini Sabbathici diminuerentur. לגדר *ad maceriem:* Est hic murus lapideus, qvi corruit, & factus est acervus altus (partim,) & depressus (partim.) *Absorbet illa:* si non fuerit (aliqvod istorum) qvinqvaginta ulnas latum ab una extremitate sua ad alteram extremitatem suam superiùs, etiamsi in declivitate ejus iter plurium, qvam mille (ulnarum) fuerit,

ſuerit, non dicimus, qvod menſura declivitatis ejus menſuræ termini Sabbathici addi debeat. Sed unus ſtabit ſuper extremitate ejus hinc, & alter ſtabit ſuper extremitate ejus iſtinc, ut abſorbeant declivitatem ejus in fune uno. *Et (deinde) revertitur ad dimenſionem ſuam*: ex eo qvod tradit: ad dimenſionem ſuam, indicat, qvod ſi latitudo ejus è regione urbis qvinqvaginta ulnis latior fuerit, nec poſſit eam abſorbere ibi in funem; in aliqva verò extremitatum ejus, qvæ è regione urbis non eſt, poſſit abſorbere, abeat & abſorbeat ibi; deinde metiatur & pergat inde ab extremitate ejus & deinceps, usq; è regione loci, in qvo conſumitur (ſeu definit) latitudo vallis è regione urbis, redeatq; ad menſuram ſuam è regione urbis, dimenſionemq; terminorum Sabbathicorum ejus abſolvat. *Si pervenerit ad montem, abſorbet (etiam) hunc*: ſi tamen mons non ſit nimis præceps, ſed declivis, ita ut inter ſpatium qvinq; ulnarum de ipſo non aſſurgat niſi decem palmos. Sed ſi adeò præceps fuerit, ut intra minus ſpatium, qvam qvinq; ulnarum, erigatur decem palmos, non abſorbet illum, ſed æſtimat tantum & pergit. *Modo non progreſſus fuerit extra terminum Sabbathicum*: qvando abiverit menſor ad abſorbendum montem aut vallem, non exibit extra terminum Sabbathicum ad locum usq;, ubi extremitates vallis breviores (aut anguſtiores,) ut abſorbere eas poſſit ibi, redeatq; deinde ad dimenſionem ſuam verſus urbem. Ratio à caſu eſt: nimirum propterea, qvod qvi metientem eum progredientem eò viderit, dicturus ſit, qvod menſura terminorum Sabbathicorum laterum urbis eò usq; pertingat. *De ejusmodi dixit R. Duſthaj*: De ejusmodi; ad excludendum urbem refugii, & vitulam decollatam propinqvam confoſſo; ubi non perforant. מקדרין h. e. Perforant: nimirum ſpectant, (ſeu conſiderant,) qvaſi perforarent illos & metirentur per foramen ad diminuendum menſuram declivitatis ejus (uniuscujusq;.) Qvemadmodum in Gemara dicimus, qvod metiuntur illum fune qvatuor ulnarum, ita ut inferior (menſor) teneat funem è regione cordis ſui, ſuperior autem è regione pedum ſuorum; & ſic metiantur eum totum per qvaternas ulnas, ut diminuatur qvævis declivitas qvatuor ulnarum dimidiam ſtaturam hominis. Deciſio autem eſt juxta Rabbi Duſthaj.

ANNOTATIO XLI. AD MISCHN. V.

pag. 21.

אין מודדין אלא מן וכו׳

Non metiuntur niſi per &c.

Non metiuntur niſi per המומחה h. e. virum dimenſionis peritum. Eqvi-

Eqvidem Gaon interpretatus est τὸ מוּמחה in significatione τȣ̃ ומתחה Et perveniet ad latus maris Cinnereth (Num. XXXIV. v. 11.) q. d. qvod studeant metiri terminos Sabbathicos simpliciter (& ab initio) à loco plano & æqvali, ut perforare non oporteat. *Si amplius qvid dedit uni loco, & minus loco alteri:* si deprehenduntur signa termini Sabbathici hujus remotiora & prominentiora, qvam signa termini Sabbathici cornu oppositi, observant locum, ubi amplius qvid dedit, & proferunt (ulterius) mensuram breviorem oppositam; propterea qvod non extenderit ab initio funem, qvantum oportebat. Hinc in Thosiphtha traditio est, qvod expandere omnibus viribus suis debeat. *Si plus dederit uni, & minus alteri*; vult dicere: si unus plus dedit, & alter minus; qvando sc. duo homines probati fuerint, qvorum unus plus dedit, alter minus.

ANNOTATIO XLII. AD MISCH. VI.

pag. 21.

עיר של יחיד ונעשית וכו׳
Si urbs (aliqva) fuerit unius &c.

Si urbs aliqva fuerit unius: e g. si homo unus illam totam emerit, elocaveritq; singulas domos hominibus eam inhabitantibus; postea verò facta fuerit multorum, miscent eam totam; qvemadmodum eam, qvum unius esset, miscuerunt, ut non opus habeat spatio residuo. *Non miscent totam:* nam prohibitum est miscere urbem plurium, nisi qvis relinqvat in ea domos sine mixtura, ut istud residuum sit documentum (mixturæ.) Si qvidem causa mixturæ hæc est, ut oblivioni non tradatur lex loci publici. Cæterum ista (urbs) qvandoqvidem fuit multorum, & opus habuit spatio residuo; etiamsi nunc unius fuerit, judicatur tamen sicut prius. *Nisi fuerit extra illam:* sc. spatium residuum, qvod non misceant cum reliqva urbe. Amplius qvid (hic) nos docet, sc. qvod licet spatium residuum fuerit extra illam, prosit tamen (toti) reliqvæ urbi. *Qvanta fuit urbs Chadaschah; qvæ in Judæa est:* Urbs fuit in Judæa, cujus nomen Chadaschah fuit, in qva non fuerunt plures, qvam qvinqvaginta habitationes: & extitit urbs ista omnium, qvæ in Judæa fuerunt, minima, fuitq; spatium residuum urbis magnæ illi vicinæ, & facta est mensura spatii residui, qvod relinqvere oportet in urbe, ut non misceant cum reliqvis; documenti ergò. *R. Schimeon dicit, tria atria &c.* Et decidit decisio, etiamsi unica domus in uno atrio fuerit, spatium residuum (ibi) esto; at si urbi alicui non fuerit nisi una porta tantum; si maximè plurium fuerit, attamen spatio residuo non indigebit.

Annotatio XLIII. ad Misch. VII.

pag. 22. מי שהיה במזרח וכו׳

Si qvis fuerit ab Oriente &c.

Si qvis fuerit ab Oriente: in agro, & dies ſuper illo ſanctus eſſe cœperit ibi, dum ille adhuc à mixtura ſua amplius, qvam bis mille ulnas, abeſt, ut adeo mixtura ejus non ſit mixtura, qvum abire, eamq; ſumere neqveat; tum ſedes Sabbathica ejus in domo ejus erit. Ecce enim! intra terminum Sabbathicum domus ſuæ ille conſiſtit, & omnino melius illi eſt, ut ſedes Sabbathica illius in domo illius ſit, poſtqvam mixtura ejus non eſt mixtura. *Prohibitum ipſi (abire) usq; ad domum ſuam:* ut numeret à domo ſua bis mille ulnas verſus ſingulos ventos. *In graviditate urbis:* in aliqva domuum, qvæ ſtant intra ſeptuaginta ulnas & Scherajim. *Ne qvidem qvicqvam fecit;* Ecce enim! etiam ſine mixtura habet ille ab urbe bis mille ulnas verſus ſingulos ventos, & tota urbs cum graviditate ſua reputatur illi pro qvatuor ulnis. *Si poſuerit ultra terminum:* (h. e.) extra graviditatem urbis. Atq; ita expoſitum hoc eſt in Gemara. *Tum qvantum lucriſecit:* ſc. verſus hunc ventum (ſeu plagam.) *Tantum perdidit:* ſc. verſus ventum oppoſitum. Ecce enim! à mixtura numerat bis mille ulnas verſus ſingulos ventos. Jam ſi poſuit illam in fine mille (ulnarum) verſus ortum, deprehenditur, qvod bis mille verſus ortum terminentur in fine ter mille ab urbe: ut lucratus ſit mille. At bis mille occidentis terminantur in fine mille verſus occidentem ab urbe; ut perdiderit mille. Ubi ſimul (& obiter) nos docet, qvod urbs non addatur numero bis mille (ulnarum) verſus occidentem; ſed tota pro qvatuor ulnis habeatur. Id qvod tamen hactenus tantum valet, ſi bis mille (ulnæ,) qvæ à mixtura verſus urbem (numerantur,) non terminatæ fuerint niſi in fine urbis, aut extra urbem. Sed ſi in medio urbis, aut qvocunq; intra eam loco terminatæ fuerint, non poterit pergere in urbe, niſi ad locum usq;, in qvo bis mille ulnæ mixturæ terminantur; non autem ulterius: ſicut mox traditum legimus (in ſeqventi Miſchnah.)

Annotatio XLIV. ad Misch. IIX.

pag. 22. אנשי עיר גדולה וכו׳

Cives urbis magnæ &c.

Cives urbis magnæ: qvibus (vicina) eſt urbs parva intra bis mille ulnas (ſita,) ut poſſint exire ex urbe ſua, & numerare atq; pergere verſus

(urbem)

(urbem) parvam. *Perambulant totam urbem parvam:* vicinam ipsis, tanqvam qvatuor ulnas, & dimensionem suam extra istam absolvunt. *Sed cives urbis parvæ non perambulant urbem magnam totam:* tanqvam qvatuor ulnas; ideò enim, qvod dimensio termini Sabbathici eorum in medio urbis magnæ terminata est, urbs magna eis pro qvatuor ulnis non reputatur, neq; in ea pergunt, nisi ad terminum usq; suum Sabbathicum. Qvi sic? *Si qvis fuerit in urbe magna:* Mischnæ huic aliqvid deest. Sic autem vult tradere: Cives urbis magnæ perambulant totam urbem parvam. Sed cives urbis parvæ non perambulant totam urbem magnam. Qvomodo (& de qvo) hæc verba acccipienda sunt? de metiente bis mille ulnas. Sed si qvis mixturam suam posuerit intra urbem; sive cives urbis magnæ posuerint mixturam suam in parva, sive cives urbis parvæ mixturam suam (posuerint) in urbe magna; perambulant eam totam, in qva mixtura posita est &c. Rabbi Akiba dissentit à Doctore primo, & putat, qvod mixtura eam urbem, in qva ponitur, non faciat tanqvam qvatuor ulnas, nec numerent bis mille ulnas, nisi á loco mixturæ. Sed non est decisio juxta R. Akibam.

ANNOTATIO XLV. AD MISCH. IX.

אמר להן רבי עקיבא וכו׳

pag. 23.

Dixit (namq;) illis R. Akiba &c.

Qvando? Qvo tempore non fuerint in illa habitationes: postqvam parietes ejus disjecti, & illa habitationibus inepta facta est. Nam si apta (nihilominus) habitationibus fuerit, etiamsi inpræsentiarum nullæ in ea habitationes, tota tamen non reputatur, nisi tanqvam qvatuor ulnæ; juxta verba Sapientum. Sic si in aliqva urbe nullus incola sit, habeat tamen murum circumcirca, intra qvem qvis mixturam suam ponat; reputatur pro qvatuor ulnis, etiamsi tanta, qvanta Antiochia fuerit. *Deprehenditur enim nobilius (majoris privilegii) medium ejus, qvam superficies ejus:* Nam qvod ad superficiem speluncæ, si in ea qvis mixturam suam posuerit, non habebit nisi bis mille ulnas à loco mixturæ suæ: cum superficies ejus habitationibus inepta sit; verum qvod ad medium (seu interiora) ejus, id ille totum perambulat, & extra illud bis mille ulnas. *At qvod ad mensorem, qvem dixerunt:* Qvamvis dissenserint Sapientes à R. Akiba circa eum, qvi suam mixturam in urbe posuit, dicendo, qvod tota urbs illi sit, tanqvam qvatuor ulnæ: in hoc tamen consentiunt, qvod, si qvis veniat

niat è loco sedis suæ Sabbathicæ, finiaturqve mensura ejus bis mille ulnarum, etiamsi in spelunca id fiat, in qva habitationes sunt; qvod (inqvam) ultra mensuram suam minimum non progrediatur.

CAP. VI.

ANNOTATIO XLVI. AD MISCHN. I.

pag. 23.

הדר עם הנכרי וכו׳

Si qvis cum alienigena habitat &c.

Si qvis cum alienigena habitat &c. is, qvi non confitetur mixturam, est Gentilis aut Saducæus. *Ecce hic prohibet illum:* qvo minus è domo sua in atrium (qvicqvam) deportet, donec potestatem hujus, qvam in atrio habet, conduxerit. *In æternum non prohibet, nisi dum duo Israëlitæ fuerint:* Inter Doctorem primum & R. Elieserem filium Jacobi hic dissensus est. Habitatio Idololatræ non est appellanda habitatio, & de jure est, ut non prohibeat, nisi qvod decretum à Doctoribus nostris factum est, ut Israëlita cum Idololatra non habitet, ne de operibus ejus discat. Jam Doctor primus putavit; licet Idololatra de effusione sanguinis suspectus sit, Israëlitæq;, ne cum illo solo sit, prohibitum: nonnunqvam potest tamen contingere, ut Israëlita cum Idololatra habitet; & tum dicere voluerunt Doctores nostri, qvod mixtura non prosit in loco Idololatræ, itemq; resignatio potestatis non prosit in loco Idololatræ, donec conduxerit. Hìc verò Idololatra non elocabit. Solicitus namq; erit de incantationibus. Ideò non veniet Israëlita, ad habitandum cum Idololatra, nec discet de operibus ejus. At R. Elieser filius Jacob existimavit: posteaqvam Idololatra de effusione sangvinis suspectus est, de duobus, qvi habitare (cum eo) possunt, decretum suum Doctores nostri fecerunt; de uno autem qvi non potest habitare (cum eo,) qvum esse solum cum solo idololatra, ipsi prohibitum sit, nil decreverunt de eo Doctores nostri. Et decisio qvidem est juxta R. Elieserem filium Jacobi. Cæterum qvi conducit ab idololatra, (potest conducere) etiam minoris, qvam obolo; etiamq; in Sabbatho. Et licet idololatra non resignet potestatem suam, donec conducat ab illo; attamen Israëlita potest resignare potestatem, etiamq; in Sabbatho. Idq; sic, ut dicat proximo suo, qvum non miscuerit: potestas mea resignata esto tibi. Tum verò illi prohibitum erit transferre in atrio (qvicqvam:) at proximo ejus licitum erit. Qvinimò si voluerint, postea-

posteaqvam proximus ejus absolverit transferre, qvantum ipsi necessarium fuit; potest proximus ejus vicissim resignare ei potestatem suam, ut ipsi licitum sit, proximo autem ejus prohibitum.

ANNOTATIO XLVII. AD MISCH. II.

אמר רבן גמליאל וכו׳ pag. 24.

Dixit Rabban Gamaliel &c.

Factum (narrabo) de Zadokæo: Mischnæ aliqvid deest. Vult autem hoc dicere: Zadokæus est sicut Idololatra. Rabban Gamaliel verò dicit: non est sicut idololatra: Et factum (narrabo) de Zadokæo aliqvo &c. *Et dixit nobis pater meus: festinate & facite necessaria vobis, anteqvam exportet iste, & prohibeat vos:* Observate hinc, qvod sicut Israëlita sit iste, possitq; resignare potestate suam, ideò, ubi reversus fuerit, & eduxerit sive per errorem, sive ex contumacia, prohibere potest, ut infra seqvetur. Hinc dixit Rabban Gamaliel: Festinate & facite necessaria vobis, anteqvam educat iste vasa sua in atrium, & iterum sibi acqvirat potestatem (suam,) qvam resignavit, prohibeatq; vos. Atq; si foret (Zadokæus) sicut Idololatra, cùm Idololatra resignare neqveat, adeo, ut conducere cogatur (Israëlita;) qvomodo potuisset illos prohibere, postqvam elocasset, pretiumq; accepisset? Verum R. Jehudah dixit: non sic dixit R. Gamaliel: nam in æternum, qvod Zadokæus sicut Idololatra sit, existimavit Rabban Gamaliel; neq; ex isto facto nobis est demonstratio, (qvod contrarium senserit.) Nam ecce, dixit illis Rabban Gamaliel: festinate & facite necessaria vobis in vespera Sabbathi, anteqvam tenebræ oboriantur. Neq; (dixit:) anteqvam iste educat vasa sua, sicut diximus; sed, anteqvam exeat dies, & prohibeat vos. Cæterum decidit constitutio, qvod omnis Israëlita, qvi publicè Sabbathum profanat, sit sicut Idololatra; nec cum eô misceant, nec ille resignet potestatem, sed conducant ab illo, qvemadmodum ab idololatra conducunt. Qvi verò observat Sabbathum publicè, licet nonnunqvam illud clam profanet; nec tamen confitetur legem mixtionis Sabbathicæ, cujusmodi hoc tempore Zadokæi sunt, qvippe qvi servant Sabbathum, sed legem commixtionis Sabbathicæ non confitentur, cum eo non commiscent qvidem; potest ille tamen resignare potestatem suam, nec conducere ab illo, opus est: idemq; non est idololatra.

ANNOTATIO XLVIII. AD MISCHN. III.

אנשי חצר ששכח וכו׳ pag. 24.

Si ex hominibus atrii (alicujus) &c.

Domum suam, prohibitum erit, sive inferre sive efferre: sc. è domo ejus in

 atrium,

atrium, tàm ipsi qvàm hominibus atrii (reliqvis:) idq; etiam tum, qvum resignavit illis potestatem suam atrii, h. e. partem, qvam cum illis in atrio habet, non resignavit tamen illis potestatem domus suæ. Existimavit namq; hic Doctor, qvod, qvicqvid resignaverit, resignatum sit, qvicqvid verò non resignaverit, non sit resignatum. Hinc esse ipsi domus suæ potestatem, sed atrii potestatem illis. *Reliqvorum autem*: domus reliqvorum. *Permissæ sunt*: ad educendum ex illis in atrium, tum ipsi, tum illis. Siqvidem domus reliqvorum & atrium unius potestatis sunt: & ipse qvidem etiamsi non miscuerit, est tamen apud ipsos sicut viator. Jam verò viator transfert in potestate sui hospitis. *Si concesserint isti potestatem suam (reliqvi:)* atrii sui; tum isti licet educere è domo sua in atrium, cum omnia in potestate ipsius sint: sed illis prohibitum erit, etiam transferre (aliqvid) è domo istius in atrium, nec erunt (sicut) Viatores apud istum. Nam unus qvidem apud plures viator est; non autem plures apud unum viatores sunt. *Sin duo fuerint*: qvi non miscuerint, & qvibus reliqvi atrii incolæ suam potestatem resignaverint, tum ambo, alter alterum prohibent; propterea qvod atrium amborum est, domus autem singulorum propriæ, qvælibet domus sc. domini sui. Jam verò nemo educere (qvicqvam) potest è potestate sibi soli propria, in potestatem sibi & proximo suo communem. Qvinimò si vel (tandem) unus illorum conatus fuerit resignare proximo suo (potestatem suam,) nihil tamen proficiet; qvandoqvidem eo tempore, qvo (reliqvi) incolæ atrii potestatem suam istis duobus, qvi non miscuerunt, resignarunt, alter alterum prohibuit. Unde deprehenditur, qvod prior ista resignatio ipsis nihil prosit; & qvod, si vel tandem (unus) resignet, non possit (alteri) tradere potestatem ipsorum (utriusq;,) cum (alter) neqveat acqvirere. Hinc incolarum atrii, qvorum qvidam miscuerunt, qvidam verò non miscuerunt, illi qvidem, qvi non miscuerunt, resignant potestatem suam istis, qvi miscuerunt; isti verò, qvi miscuerunt, non resignant potestatem suam illis, qvi non miscuerunt; cum unus alterum prohibeat, qvemadmodum diximus. Porrò si qvis suam potestatem resignare vult incolis atrii, oportet eundem (resignantem) expresse dicere, qvod omnibus & singulis resignet.

ANNOTATIO XLIX. AD MISCHN. IV.

מאימתי נותנין רשות וכו

pag. 25.

Ex qvo dant potestatem &c.

Scholastici Schammai dicunt: dum adhuc dies est: existimant namq; qvod resignatio potestatis faciat acqvirere potestatē; jam verò facere, ut acqviratur

ratur

ratur potestas, in Sabbatho prohibitum esse. *Sed Scholastici Hillelis dicunt: ex qvo tenebræ obortæ sunt:* existimant enim, qvod resignatio potestatis non sit, facere, ut potestas acqviratur, sed discedere à potestate sua: jam verò à sua potestate discedere in Sabbatho, benè se habere. Et in Barajetha exposuerunt, qvod qvocunq; loco dicamus: ubi (qvid) prohibitum sit in parte Sabbathi, id per totum Sabbathum prohibitum sit, excipiendus sit is, qvi potestatem suam resignet. *Si qvis dederit potestatem suam (alteri,) & tamen exportaverit (aliqvid:)* sic ut redeat, & denuo utatur potestate (sua,) qvam resignaverat. *Sive errans sit, sive contumax:* nam punitur errans una cum contumaci. Sed non est decisio juxta R. Mëir.

ANNOTATIO L. AD MISCHN. V.

בעל הבית שהיה וכו'

Si qvis paterfamilias fuerit &c.

pag. 25.

Socius fuerit cum vicinus suus: nam qvod ad introitum, si nomine communionis simpliciter, & non nomine mixturæ (fiat res,) non necesse est, ut misceant: modo fuerint socii omnes per unum vas. Cæterum tantum communiones introituum per vinum fiebant, (non autem mixturæ atriorum:) qvemadmodum traditum habemus: per omnia miscent & communicant. Mixturas verò atriorum non miscent, nisi per panem: qvia (hæc) mixtura propter habitationem fit. Jam in habitatione (acqvirendâ) hominis cor nil spectat, nisi panem. Qvod si verò faciat qvis communiones introituum per panem, hoc melius istud existimatur: adeò ut innitantur isti per panem communioni loco mixturæ, nec miscere mixturas atriorum necesse sit. Verum si per vinum aut alias res communicaverint, oportet eos mixturas atriorum miscere, nec innituntur communioni: idq; ne lex mixturæ oblivioni tradatur apud minorennes. *Qvicqvid R. Schimeon dixerit &c.* Nam decisio non est juxta R. Schimeonem.

ANNOTATIO LI. AD MISCH. VI.

חמש חבורות ששבתו וכו'

Sin qvinq; societates sedem suam &c.

pag. 25.

בטרקלין *In triclinio:* (Triclinium) est domus magna & lata, habitatio Regum (seu, cujusmodi Reges habere solent.) Hoc possunt dividere ita, ut singulis (societatibus) ostium sit è triclinio (ipso) in atrium, & reqviratur, ut cum reliqvis incolis atrii misceant. *Tum Scholastici Schammai dicunt:* qvod nimirum potestates earum divisæ sint, & necesse, ut qvælibet societas panem, ad miscendum atrium, ponat. *At Scholastici Hillelis dicunt:*

dicunt: paries (earum) non est divisio potestatum. Qvandoqvidem triclinium parietes magnos, qvi ad contignationem usq; pertingunt, divisefunt, totus mundus non dissentit, qvod (parietes sint divisio potestatis: siqvidem (societates) redduntur qvasi habitantes in conclavibus (distinctis,) & in tabulatis. Sed dissensus (tantum) est, qvod circa parietes humiles dissenserunt, qvi contignationem non attingunt. Hîc Scholastici Schammai putarunt, ejusmodi parietem esse divisionem potestatis; sed Scholastici Hillelis existimarunt, non esse divisionem potestatis.

ANNOTATIO LII. AD MISCH. VII.

Pag. 26.

האחין השותפין שהיו וכו׳

Si fratres (socii nonnulli) comedunt &c.

Si fratres (socii nonnulli:) Hoc vult dicere: si fratres nonnulli comedunt ad mensam patris sui, aut socii nonnulli comedunt ad mensam unius (vel unam.) Cæterum filii intelligendi sunt, non qvi comedunt ad mensam patris sui tantummodo, sed qvi sumunt cibos suos è domo patris sui, ut qvilibet eos domi suæ comedat. Sic socii (qvoq;) sunt (hîc,) qvi opus faciunt apud patrem familias unum in societate, sed auferunt cibos suos è (domo) patris familias, & deportant secum, ut in domibus suis comedant. *Et dormiunt in domibus suis:* ut tamen tam ipsi, qvam pater ipsorum in uno atrio habitent. *Tum reqviritur mixtura à singulis:* si voluerint cum (reliqvis) incolis atrii communicare. *Resignat potestatem suam:* oportet eum resignare potestatem suam. *Qvando? qvo tempore auferunt mixturam suam:* ad dandum illam uni ex domibus reliqvorum atrii incolarum. Qvandoqvidem enim ad mixturam obligantur, & reliqvæ habitationes prohibent, illi qvoq; prohibent (se invicem:) ut adeo oporteat omnes panem pro mixtura dare; cum habitationes eorum sint divisæ qvoad pernoctationem, neq; etiam ad mensam patris sui revera comedant, sed qvilibet cibum suum sumat, & domi suæ comedat. Verum si mixtura totius atrii ad domum patris eorum venerit, ita ut ad mixturam non obligentur, qvum domus, in qvam mixturam deponunt, non reqvirat (ab iis) dari panem; aut si non fuerint cum iis habitationes aliæ, ut hæ habitationes ad mixturam eos obligent, non coguntur miscere; cum qvasi singulæ personæ sint.

ANNOTATIO LIII. AD MISCHN. VIII.

חמש חצרות פתוחות וכו׳

Pag. 26.

Si qvinq; fuerint atria aperta &c.

Aperta sibi invicem, & apta (simul) introitui: In Gemara habetur, qvod non

non legere debeamus in Mischna aperta sibi invicem: cum hypothesis nobis sit, qvod introitus non reddatur licitus per postem & trabem, donec domus & atria intra illam aperta sint, h. e. duæ domus apertæ sint toti atrio, & duo atria aperta introitui. Hæ itaq; cum omnes invicem sibi apertæ fuerint, & mixtæ simul qvoad viam ostiorum suorum, pro una habentur (domo.) Qvare non debemus legere aliter, qvam sic: si qvinq; fuerint atria aperta introitui. *Si miscuerunt atria:* unum qvoq; per se. *Atria ipsis sunt licita:* Licentiam habent incolæ atrii, qvoad hoc ipsum. *Verum introitus prohibitus:* nam non innituntur mixturæ loco communionis. *Qvod si communem fecerunt etiam introitum:* postqvam miscuerunt atria, licentiam habent hic & istic. *Sed oblitus fuit unus ex filiis atrii, ut non misceret:* sc. atrium suum, ad licentiam (reliqvis) dandam atrii sui; partem interim tamen in introitu habet. *Licentiam habent hic & istic:* Qvæ ratio est? Non innituntur communioni qvidem loco mixturæ, ne lex mixturæ apud minorennes oblivioni tradatur; hic tamen qvum potior pars filiorum atrii miscuerint, unus autem ex illis tantum, qvo minus misceret, oblitus sit, lex mixturæ oblivioni non tradetur. *Nam introitus atriis est, sicut atria domibus:* qvemadmodum nimirum prohibitum est, educere è domibus in atrium sine mixtura: sic prohibitum est, educere ex atriis in introitum sine communione. Nec est ut dicas, non similia sunt; cum domus & atrium sint potestas unius (alicujus,) hic verò (introitus) sit potestas multorum. Nam ambo atria & introitus, sunt potestas multorum.

ANNOTATIO LIV. AD MISCHN. IX.

שתי חצרות זו וכו׳ pag. 27.

Si duo atria fuerint &c.

Qvorum unum intra alterum fuerit: ita ut interius apertum sit versus exterius, & exterius versus locum publicum, & calcatio pedum interioris sit super exteriori (h. e. interius transitum habeat per exterius,) ad exeundum in locum publicum. *Tum si miscuerit interius:* pro se ipso ad transferendum in suo atrio. *Utrumq; est prohibitum:* nam ipsum interius est pes prohibitus in loco suo; qvandoqvidem miscuit pro se ipso. Prohibet verò etiam per calcationem pedum suorum (s. transitum) exterius. *Tum hoc licentiam habebit pro se ipso &c.* Nam pes licentiam habens in loco suo, non prohibet. *Licet R. Akiba prohibuerit:* existimavit enim qvasi pes etiam licentiam habens prohibeat, eò qvod ibi non miscuerit. *Nam Sapientes dixerunt &c.* Siqvidem existimarunt; etiam pes in loco suo prohibitus, e. g. qvando interius pro se ipso non miscuit, non prohibet exterius. Decisio est juxta Doctorem primum.

Annotatio LV. ad Misch. X.

pag. 27. שכח אחד מן וכו׳

Sin aliqvis ex exteriori &c.

Sin aliqvis oblitus fuerit (&c.) ex interiori &c. Nam interius eſt pes prohibitus & prohibens. *Si dederint mixturam ſuam in loco uno:* Qvando miſcuerint ambo, unum cum altero, dederintq; mixturam ſuam in exteriori. Vocatur autem locus unus, propterea qvod ambo atria illo utuntur ſimul. *Et oblitus fuerit:* etiam unus ex exteriori, ut non miſcuerit. *Utrumq; erit prohibitum:* nimirum etiam interius prohibitum erit, qvò minus transferat in atrio ſuo: ſiqvidem ab exteriori ſeparari non poteſt, & uti ſe ipſa, cum mixtura ejus apud ipſum non ſit, ſed illam, qvæ in atrio ipſi licentiam dat, mixturam in exterius deportaverint. Verum ſi dederint mixturam in interiori; tum exterior qvidem prohibebitur per oblivionem interioris; at interior non prohibebitur per oblivionem exterioris: nam januam tenet, eâq; utitur. *Qvod ſi fuerint ſingulorum:* ita, ut in interiori non ſit niſi unus (incola,) & in exteriori unus. *Non opus habebunt, ut miſceant:* unus cum altero propter calcationem pedis, (ſeu tranſitum.) Qvia namq;, qvi in interiori eſt, eſt unicus pes licentiam habens, & non prohibens. Finiit autem Miſchna cum Doctore primo, qvi ſupra; qvi exiſtimavit, pedem, qvi licentiam habet, non prohibere.

Cap. VII.

Annotatio LVI. ad Misch. I.

pag. 28. חלון שבין שתי וכו׳

Si feneſtra (aliqva) fuerit inter duo &c.

Si feneſtra, intra decem (palmos:) ut ſit pars de illa, qvantulacunq; etiam erit, intra decem (palmos) propè ſolum. *Tum miſcent duabus:* h. e duabus mixturis, ſic ut tàm hi pro ſe ipſis, qvam illi pro ſe ipſis (miſceant;) & prohibita erunt ſibi invicem. *Vel ſi voluerint, unâ miſcebunt:* h. e. una mixtura. Nimirum ſi dabunt mixturam ſuam in altero, & miſcebunt cum illis, ut ſint (qvaſi) unum (atrium.) *Sin fuerit minus qvatuor:* tum non erit oſtium, nec conveniens (aut facile) erit, tranſire ex uno (atrio) in alterum. *Et altius decem:* tum etiam non facilis erit uſus ejus: ideò non miſcebunt una (mixtura.) Hoc verò tantummodo (verum eſt) de atrio, qvod trabem non habet. At qvod ad domum, qvæ trabem habet, etiamſi altius decem palmis fuerit, nihilominus una miſcent. Solent namq; ſellas & arcas ponere circa domos, ut facilis ejus uſus ſit.

ANNO-

ANNOTATIO LVII. AD MISCH. II.

כותל שבין שתי וכו׳

Si paries fuerit inter duo &c. Pag. 28.

Si paries fuerit inter duo atria: Qvod hîc posuit latitudinem qvatuor (palmorum,) non propterea (factum est,) qvasi reqviratur latitudo qvatuor, ut sit obstructio; siqvidem paries, in qvacunq; fuerit latitudine, erit obstructio; sed ideò qvia necesse habuit infra tradere, qvod, si fuerint fructus, hi ascendant hinc, & comedant (&c.) modo non (secum) descendere fecerint deorsum; qvæ potestas est per se. Et propter jus hoc oportet, ut sit latitudo qvatuor (palmorum.) Nam qvicqvid infra qvatuor (palmos) est, est locus liber, licitumq; est tam his, qvam istis, ut descendere faciant deorsum; modo non descendere fecerint deorsum in habitationes in domibus. At in atrium licitum est. *Si ultra hoc:* tum erit ruptura, eritq; totum, qvasi atrium. Qvod si miscuerit qvodlibet pro se ipso, idem erit, acsi mixturam suam divisissent, & prohibebunt se invicem.

ANNOTATIO LVIII. AD MISCH. III.

חריץ שבין שתי וכו׳

Si fossa fuerit intra duo &c. Pag. 29.

Fossa est: longa, est discriminat totius atrii oppositam faciem. *Et lata qvatuor:* nam si minus qvid isto fuerit, ab extremitate (una) ejus in extremitatem ejus alteram (seu à ripa in ripam,) transilire facile erit. *Si maxime repleta fuerit stipulis aut paleis:* non (tamen) erit obstructio; neq; enim hic qvicqvam illorum abdicatur, cum rursus auferendum tandem sit.

ANNOTATIO LIX. AD MISCHN. IV.

נתן עליו נסר וכו׳ Pag. 29.

Sin posuerit super illam asserem &c.

Si posuerit super illam asserem: instar pontis, erit qvasi qvoddam ostium. *Similiterq, duas trabes:* instar contignationis (seu trabis miscentis) prominentis extra locum privatum super locum publicum: à qvarum una ad alteram ponat asserem qvatuor (palmos) latum: tum etiam (qvasi) porta erit. Sed si minus qvid isto fuerit, ut sc. asser qvatuor (palmos) latus non sit, timebit homo super eo transire, nec facilis ejus usus erit.

ANNOTATIO LX. AD MISCHN. V.

מתבן שבין שתי וכו׳ Pag. 29.

Si palearium fuerit inter duo &c.

מתבן Est acervus palearum. Discriminat autem (h. e.) anteriorem

(seu obversam) partem totius latitudinis atriorum. *Illi verò dant cibum:* stare faciunt bestiam suam ad comedendum de paleis, nec curant, ne forte minuant paleas intra decem (palmos,) fiatq; una potestas, ut prohibeant sic se invicem: sed nihilominus transferunt in atrio, nec animum suum advertunt. De hoc (inqvam,) non soliciti sumus. Ecce enim! Etiamsi diminuerit: si tamen ista diminutio non fuerit ad decem usq; ulnas, aut amplius, non prohibent (se invicem:) qvandoqvidem decem ulnæ (demum) sunt porta. Atq; (una) bestia non usq; adeò diminuet comestione sua una vice. *Si tum diminutæ fuerint paleæ intra decem palmos:* (paleæ nimirum) obversæ totæ longitudini atrii, aut in tractu (seu spatio) saltem decem ulnarum: tum commiscent (commixtione) unâ; siqvidem in profesto ante Sabbathum diminutæ fuerint.

ANNOTATIO LXI. AD MISCHN. VI.

Pag. 30.

כיצר משתתפין וכו

Qvomodo societatem ineunt &c.

Ponit dolium: de suo, si voluerit, & tum illis imputare (seu jus acqvirere) decet. Nam si de illorum, non opus est, ut illis imputet. *Cæterum (imputat &) acqvirit ipsis per manus filii sui, aut filiæ suæ:* dum dicit his; accipite dolium hoc, & acqvirite (jus) per illud nomine omnium filiorum introitus, Qvi autem acqvirit, attollit mixturam manu sua, ad palmum usq; supra solum. Nam qvamdiu permanet in ipsius potestate, non imputat (seu acqvirit aliis.) Dicit (verò simul) imputo (seu acqviro) illis. *Nam manus illorum est sicut manus ejus:* neq; imputat, (seu acqvirit.)

ANNOTATIO LXII. AD MISCHN. VII.

Pag. 30.

נתמעט האוכל מוסיף וכו׳

Si imminutus fuerit cibus &c.

Si imminutus fuerit cibus: infra qvantitatem suam, mox exponendam in Mischna seqventi. *Poterit addere, ut acqvirat:* & si qvidem voluerit addere de suo, etiam de specie alia, qvæ non sit de specie communionis prioris, addere & acqvirere potest. *Nec opus est, ut notum faciat:* posteaqvam aliqvid de specie priori relictum est, non apparet, ut qvi miscet de novo. Qvinimo si ponere voluerit de specie communionis prioris, etiamsi omnino consumta fuerit (prior communio;) adfert de ista specie, & acqvirit pro illis, nec, ut notum faciat, opus habet. *Si additi fuerint (homines) ad istos:* homines habitationum (novarum.) *Addit (& ipse,) ut acqvirat, sed opus est, ut notum faciat:* id tamen tantummodo, qvo tempore atrio fuerint duo ostia versus duos introitus. Nam qvando (qvis) mixturam facit

cum

cum viris introitus hujus, prohibitum illi est uti introitu altero. Ideò notum facere oportet, ne forte istis non placeat acqvirere ab hoc latere, & deserere spatium à latere opposito. Verum si non habuerit ostium, nisi versus hunc introitum, in qvo ab initio communionem fecerunt, non cogitur notum facere. Nam acqvirunt (aliqvid juris aut privilegii aut commodi) homini (alii,) etiamsi præsens non sit; licet reum eum non faciant, nisi præsentem.

ANNOTATIO LXIII. AD MISCH. IIX.

כמה הוא שיעורו וכו׳

Qvanta esse debet qvantitas &c. pag. 30.

Aucti: Octodecim homines, & plures. *Imminuti fuerint*: infra octodecim. Cibus autem duarum mensarum continet (in se) octodecim caricas. *Juxta eductionem in Sabbatho*: h. e. juxta qvantitatem eductionis in Sabbatho. Nam qvi in Sabbatho cibos educit, non fit reus per id, qvod carica minus est.

ANNOTATIO LXIV. AD MISCHN. IX.

אמר רבי יוסי וכו׳

Dixit Rabbi Jose &c. pag. 31.

De reliqvis mixturæ: qvæ diminuta est intra qvantitatem suam, *Non enim jusserunt miscere atria*: postqvam communionem qvoad introitum fecerint, nisi ut lex mixturarum atriorum à minorennibus oblivioni non tradatur, qvi nesciunt, qvod per introitum communionem inierint. Atq; hinc (nonnihil) debemus indulgere. Verum licet ratio, propter qvam mixturas atriorum miscent, postqvam de introitu communionem inierunt, hæc sit, ut lex commixtionis à minorennibus oblivioni non detur, nullo tamen modò decisio est juxta R. Josen, qvoad reliqvias mixturæ: neq; enim tantum circa eas indulgemus.

ANNOTATIO LXV. AD MISCHN. X.

בכל מערבין ומשתתפין וכו׳

Per omnia miscent, & societatem &c. pag. 31.

Per omnia miscent: mixturas terminorum. Nam si de mixturis atriorum (sermo sit,) non nisi per panem miscent. Nihilominus verò τὸ per omnia etiam miscent, qvod dixit R. Elieser, hic (etiam positum) est, ad includendum illas atriorum commixtiones, qvibus per panem fractum commiscent, qvasi non reqviratur torta integra. Sed à R. Eliesere dissentit R. Jehoschea, & dicit: Tantummodo torta integra est mixtura. Et decisio etiam est juxta R. Jehoscheam. *Non miscent per illam*: Ratio ab offensione (seu æmulatione) desumitur; nam socii ejusdem atrii ad contentionem (facile) devenire posse ne

sent, dicendo: Ego do (tortam) integram, & iste dat (tantum) fractum (seu partem.) *Torta sicut assarium*: modo integra sit. *Miscent per illam*: ponunt illam pro mixtura cum reliqvis tortis sociorum atrii: modo omnes tantum habeant (qvantitatis,) ut sicut carica unicuiq; obtingere possit. Rambam exposuit, qvod per tortam, qvæ sicut assarium, unam, pro omnibus sociis atrii commisceant, nec qvantitas (justa) reqviratur.

ANNOTATIO LXVI. AD MISCHN. XI.

נותן ארם מעה וכו׳

Dat homo pecuniam &c.

pag. 31.

Dat homo pecuniam לחנוני *Cauponi*: qvi vendit vinum, & cum ipso in introitu habitat. *Aut* לנחתום *Pistori*: qvi (panis) tortas vendit, & cum ipso in eodem atrio habitat. Ut ipsi acqvirat (jus) per mixturam, cum sociis ipsius, (dicendo:) si socii introitus venerint, ad emendum à te vinum pro communione (introitus,) aut socii atrii, ad emendum tortam pro mixtura, sit mihi in ea pars. *Non acqvirunt ipsi nummi ipsius*: qvia pecunia non acqvirit, anteqvam trahatur (& trahentis fiat.) Etiamsi verò etiam iste caupo pro reliqvis omnibus miscuerit, & huic qvoq; acqvirere voluerit, non tamen erit mixtura. Nam non intendit (hic) ut acqvirat sibi iste datione gratuita, sicut reliqvi, qvi per mixturã (aliis) acqvirunt, sed ut emat pecuniâ (ab eo.) Qvomodo sibi non acqvirit, cum pecunia non acqvirat: Ille verò inveniatur per pecuniam suam acqvirere. *Concesserunt tamen de reliqvis omnibus hominibus*: Patribus familiâs, qvod si dixerit qvis: Absporta pecuniam hanc & acqvire mihi mixturam; iste verò abierit, & acqvisiverit illi, mixturam (verè) acqvirat. Qvandoqvidem enim paterfamilias (aliàs) tortas panum vendere non solet, non intendit hic (aliud,) nisi ut suum istum legatum faciat; qvomodo similis ei fit, qvi dicit ei, misce mihi. *Qvia non miscent pro ullo homine*: qvando nimirum de ipsius (proprietate) ipsi miscent. *Nisi ex mente illius*: Itaq; qvoad Cauponem, qvi ei dixerit, acqvire mihi, non intendit, nisi ut ab illo emat, neq; intendit hoc, ut legatum suum faciat. Jam pecunia (ipsa) non acqvirit; Qvum itaq; animus ejus non intendat (istud,) deprehenditur, qvod miscuerit ei, cum hæc mens ipsi non fuerit. *Mixturis finium*: necesse est, ut plagam alteram abscindat: qvod fortè ipsi non utile sit. Decisio est juxta R. Jehudam.

Cap. IIX.

ANNOTATIO LXVII. AD MISCHN. I.

כיצד משתתפין בתחומין וכו׳

Qvomodo societatem ineunt qvoad terminos &c.

pag. 32.

Pro omni, qvi abibit in domum luctus &c. Nam res præcepti sunt. Jam hypo-

thesis

thesis nobis est: non miscent mixturas terminorum Sabbathicorum, nisi propter rem præcepti. *Et qvisqvis receperit (istud) in se* (h. e. consenserit & approbaverit:) ut mixturæ innitatur, ei licitum est *Sed ex qvo tenebræ obortæ, prohibitum:* hæc verò verba sic intelligenda sunt, qvando ei non fecerit notum, dum adhuc dies est. Sed si notum fecerit ei, dum adhuc dies est, etiamsi non receperit in se, ut innitatur mixturæ huic certò, nisi ex qvo obortæ sint tenebræ, res licita erit.

ANNOTATIO LXVIII. AD MISCHN. II.

כמה הוא שיעורו וכו׳ pag. 32.

Qvanta erit qvantitas ejus? &c.

Cibus duarum mensarum pro singulis: Propterea namq;, qvod acqvirit (homo) sibi sedem Sabbathicam ibi (ubi mixtura ponitur,) oportet ponere ibidem tantum cibi, qvantum in Sabbathum ipsi necessarium est. *Uterq; tamen rem intendit faciliorem reddere:* Rabbi Mëir qvidem existimavit: In Sabbatho homo plus comedit, propterea, qvod svave ipsi sit coctile suum. At Rabbi Jehudah statuit: Posteaqvam in Sabbatho comedit tres mensas, non multum in singulis mensis comedit, adeò ut duæ mensæ profesti plus sint, qvam duæ mensæ Sabbathi. *Per tortam panis pro obolo:* Tortam panis emtam obolo, qvum vendiderint qvatuor seas tritici pro siclo. Sunt autem qvatuor seæ, viginti qvatuor Kabi. Et siclus viginti qvatuor nummi. Deprehenditur itaq; Kabus pro nummo qvovis. Jam nummus habet duos obolos. En! torta panis obolo vendita in foro foret dimidium Kabi. Sed pistor sibi dimidium in mercedem cocturæ accipit & molituræ. Unde (tandem) deprehenditur, qvod torta panis obolo à pistore emta sit qvarta pars Kabi, hoc est, sex ova. Kabus namq; exæqvat viginti qvatuor ova. Atq; hæc est mensura qvantitatis mixturæ, juxta verba Rabbi Juchananis fil. Brukæ. Juxta qvem etiam est decisio. R. Schimeon istam qvantitatem adhuc minorem fecit, dum dixit, sufficere in mixturam duas partes (tertias) tortæ, cujusmodi tres (tortæ) Kabum faciant. Ubi qvidem integra torta faciet ova octo, tertiam sc. partem Kabi. Et duæ partes (tertiæ,) qvæ erunt qvinq;, & qvod excedit, ova facient duas mensas. *Dimidium ejus pro domo percussa:* absolute Mischna loqvitur: atq; adeò sunt verba Rabbi Mëir. Hoc autem vult dicere: Dimidium tortæ, qva mensurarunt tàm iste qvam hic Doctor, est mensura moræ in domo percussa. Nam si qvis ingressus fuerit domum, in qva est plaga lepræ, licet statim immundus fiat, non tamen ad lotionem obligatur vestium nisi ubi commoratus fuerit (spatium temporis, qvod sufficit) comestioni justæ. Jam verò dimidium tortæ istius est justa comestio. Rabbi itaq; Juchanani Filio Brukæ, qvi dixit, tortam integram esse debere qvartam Kabi partem, h. e. sex ova, deprehenditur dimidium ejus esse tria

ova.

ova. Atq; hoc erit dimidium panis, qvod per omnia perfectè se habet. At juxta Rabbi Schimeonem, qvi dixit, tortam panis esse tertiam Kabi partem, h.e. octo ova, dimidium ejus erunt qvatuor ova. Qvod (etiam) erit dimidium panis, per omnia perfectè se habens, juxta mentem Rabbi Schimeonis. Qvanqvam verò Rabbi Schimeon existimavit, qvod in torta integra contineantur tres mensæ, siqvidem R. Schimeon duas partes ejus facere duas mensuras, dixit: nihilominus verba ista (tantum accipienda sunt) de mixtura ista, qvam faciliorem reddere intenderunt, ut non reqvirerentur duæ mensæ plenæ. Sed in reliqvis omnibus locis R. Schimeon statuit, qvod nulla mensa minor sit dimidio tortæ, qvæ tertiam Kabi partem facit. Et reqvirimus qvoq;, ut qvis commoretur tempus, qvod sufficiat comestioni dimidiæ tortæ ejusmodi, qvæ qvatuor ova faciat. *Dimidium dimidii ejus ad profanandum corpus:* ejus sc. hominis, qvi comedit cibos immundos in qvantitate dimidii de dimidio panis, corpus profanatur, juxta Rabbinos nostros, ut de Thruma comedere neqveat. Dimidium autem de dimidio panis erit ovum & dimidium ovi, juxta R. Juchanan filium Brukæ: juxta verò R. Schimeonem duo ova.

ANNOTATIO LXIX. AD MISCHN. III.

pag. 33.

אנשי חצר ואנשי וכו׳
Homines atrii & homines &c.

מרפסת *Porticus:* est locus altus in atrio domus, cui multa conclavium ostia sunt apta, ita ut omnes (homines incolæ) in atrium per unas scalas exeant, & ex isto (atrio) in locum publicum. Qvanqvam verò sic se habet, tamen non prohibent, cum Marpæsæth (seu porticus) alta fuerit decem palmos: dummodo filii (s. incolæ) porticus pro seipsis misceant porticum, ut pes licentiam habeat in loco suo, & non prohibeat. *Ut non misceant:* hi cum istis; misceant tamen hi pro seipsis, & isti pro seipsis. *Tum qvandocunq; altitudo fuerit decem palmorum:* (vel) *qvicqvid altum fuerit decem palmos:*) h. e. si fuerit in atrio cumulus aut columna alta decem palmos, propè porticum: cum porticus columna ista decem palmos habente altior non sit, ut adeò usus columnæ filiis porticus comodus sit; potestas porticꝰ dominatur in istum, istiq; (filii porticus) eâ utuntur; non autem filii atrii. *Sed qvando minor istis* (vel; *qvodcunq; minus istis,*) *atrium* (vel, *atrii est:*) mentionem etiam atrii facit. Nam duæ potestates ei dominari possunt; sc. porticus, & atrii. Si itaq; non miscuerint alterum cum altero, utriq; res illa prohibita erit. חולית *fovea* (*seu cisterna:*) labrum foveæ superius si atrio altius fuerit decem palmos, potestas porticus dominatur illi. Id verò tùm demum; si fuerit fovea plena usq; ad labrum suum superius rebus, qvas in Sabbatho transferre prohibitum est. Nam tum fieri non poterit, ut aliqvid de altitudine minuatur, sicut

petra

petra non minuitur. Erit itaq; (& manebit labrum) solo porticus æqvale. Sed si fovea impleta non fuerit, aut si impleta fuerit rebus, de qvibus in Sabbatho auferre aliqvid possunt, & diminuere illas; tum, qvia, qvum diminuuntur, prohibita est, etiam prohibita erit, si non fuerint diminutæ. Unde, nisi porticus, & atrium invicem miscuerint, prohibitum illis erit ambobus, si maxime decem palmos altum fuerit. *Atrium* (vel; *Atrio:*) h. e. etiam atrium, qvemadmodum porticus: ut adeo ambobus prohibitum sit, nisi invicem miscuerint.

ANNOTATIO LXX. AD MISCHN. IV.

הנותן את עירובו וכו'

Si qvis posuerit mixturam suam &c.

pag. 33.

Si qvis posuerit mixturam suam: mixturam atriorum. *In domo portæ:* h.e. loco portæ atrii vicino. Ibi autem solent facere habitare custodem; ne ingrediantur filii loci publici in atrium. *Et qvi habitat ibi:* in domo portæ, qvæ in atrio est. *Non prohibet:* Incolas atrii, nec panem ponere cogitur, cum non sit (plena) habitatio. *Et qvi habitat ibi, prohibet:* si elocaverit pater familias palearium suum, ad habitandum ibi, prohibet ipsum: cum versus atrium apertum sit. *Si ibi fuerit apprehensio manus patrisfamilias:* qvando patrisfamilias in habitatione istius locus fuerit, qvo vasa sua, ad asservandum illa, reponat, non prohibet illum. Hoc verò tantummodo, qvando aliæ habitationes ibi non fuerint. Qvod si aliæ habitationes ibi fuerint, prohibet illas. Tradit namq; (Mischna) notanter: non prohibet illum; illum non prohibet; sed habitationes alias prohibet, si maximè paterfamilias cum istis miscuerit. Qvod si vasa illa, qvæ paterfamiliàs eò reponit, sint res ejusmodi, qvæ in Sabbatho auferri possunt, non erit apprehensiò manus, & prohibebit (etiam) illum. Nam si opus habuerit, auferet ea, & projiciet ea foràs. Decisio est juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO LXXI. AD MISCHN. V.

המניח ביתו והלך וכו'

Si qvis relinqvit domum suam &c.

pag. 34.

Prohibet: nam habitatio sine dominis nomen tamen habitationis meretur. *Non prohibet:* (Nam) nomen habitationis non meretur. R. Jose qvidem etiam existimavit, non mereri nomen habitationis: nihilominus gentilem prohibere, ne forte in Sabbatho veniat. Et decisio est juxta R. Josen. *Apud filiam suam:* Notanter (dicit:) Filiam suam. Factus namq; est homo, qvi habitat cum genero suo. Sed qvod ad filium; non avertit homo animum suum à domo sua ad habitandum apud filium suum. Forte enim rixabitur nurus ejus cum eo, & exibit. Decisio est juxta R. Schimeonem.

ANNOTATIO LXXII. AD MISCH. VI.

pag. 34.

בור שבין שתי וכו׳

Si puteus fuerit inter duo &c.

Si puteus fuerit inter duo atria: ita ut dimidium ejus in uno, & dimidium (alterum) ejus in altero (atrio) sit. *Non hauriunt ex eo:* nam unus è potestate alterius hauriret: qvod prohibitum est, nisi atria miscuerint, unum cum altero. *Sive supra*, ut novem palmi parietis supra aqvam sint, & unus palmus in aqvas imergatur. *Sive infra*; ut novem palmi aqvis imersi sint; unus verò superius appareat. *Sive* מתוך *è medio ora ejus:* Etiamsi paries non omninò aqvas attigerit. Nam indulgentia est, qvam de aqvis Sapientes indulserunt. Dicimus namq;: Paries aqvæ descendere facit suum interstitium: modo intra oram fuerit putei, ut tanqvam interstinctio appareat. *Muro, qvi est inter ista:* qvi distinctionem facit inter atria, & distinctionem (simul) facit super foveâ; ita tamen ut non ingrediatur intra oram ejus. Sed non est decisio juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO LXXIII. AD MISCH. VII.

pag. 35.

אמת המים שהיא וכו׳

Si stagnum aqvarum transiverit &c.

Stagnum aqvarum, licet in loco privato fuerit, nihilominus est Carmelith. *Nisi fecerint illi parietem:* infra ripam ejus, juxta latitudinem ejus, ita ut cognoscatur, qvod propter aqvas factus sit. *De stagno Abel:* (Abel) nomen urbis est. Transivit autem illud stagnum per medium atriorum. *Et ex eo hauserunt:* sc. in atriis. Profuerunt namq; illi parietes muri, qvi suspensi super illud erant. Cæterum R. Jehudah vi rationis istius suæ, is est, qvi simul circa puteum dissentit. Sed decisio juxta eum non est. Nam non habuit qvantitatem loci carmelith: qvandoqvidem non fuit profundum decem palmos: aut non fuit latum qvatuor. Nam aqvæ nunqvam fiunt locus per se, ut reputentur pro loco Carmelith, nisi profundæ fuerint decem palmos, & latæ qvatuor. Si fecerint illi (parietem) in introitu, non autem in exitu, non prodest qvicqvam. Nam conjungetur aqvis extra arium in exitu suo, fientqve omnia locus Carmelith: apparebitq;, qvasi inciperent in hoc atrio. Aut, si (in exitu, sed) non introitu (fecerint;) conjungetur aqvis superioribus extra atrium.

ANNOTATIO LXXIV. AD MISCHN. IIX.

pag. 35.

גזוזטרא שהיא למעלה וכו׳

Si trabs fuerit super &c.

גזוזטרא Est in forma tabulæ, aut locus trabe conclusus, qvæ è loco priva-

privato ſuper aqvas exit & prominet. *Niſi fecerint illi parietem:* Circa totam trabem (aut tabulam) iſtam, aut circa foramen ſaltem ad qvatuor palmos qvadratos, in medio ejus exſculptum. Dicimus namq;: Paries aqvæ interſtitium ſuum deſcendere facit. *Sive ſuperius:* ſuper foramen trabis (aut tabulæ.) *Sive inferius:* annexum trabi ab inferiori ejus parte. Rambam verò expoſuit *τὸ inferius*, ſuper aqvas verſus foramen trabis: eò qvod dicamus: Paries aqvæ aſcendere facit interſtitium ſuum; ut adeò idem ſit, ac ſi interſtitium (parietis) ipſum foramen attingeret, qvod in trabe eſt, & ex qvo aqvas hauriunt. *Altera ſuper alteram:* ita ut foramen, ex qvo hauriunt, in ſuperiori deſpiciat (rectà) verſus foramen inferioris. *Faciuntq; ſuperiori:* qvando ſocietatem inierint filii inferioris cum filiis ſuperioris, ad faciendum parietem in ſuperiori; non fecerint autem in inferiori: tum ambæ prohibitæ erunt, donec miſcuerint. Poſteaqvam enim filii inferioris (ii, ad qvos inferior pertinet) participes facti ſunt parietis iſtius, qvi ſuperiori eſt, prohibent ipſam (ſuperiorem.) Qvod ſi fecerint (parietem) inferiori, non autem ſuperiori, ſi maxime non habuerit partem ſuperior in pariete inferioris, ambæ tamen ſunt prohibitæ. Et ſuperior qvidem prohibita eſt: qvia non habet parietem; inferiorem verò, qvia ſuperiori via per eam patet, ut hæc qvoq; inde aqvas hauriat, hæc (ſuperior) prohibet, donec miſcuerint cum hac. Hæc autem vera ſunt, qvando duæ trabes iſtæ à ſe invicem ita diſtinctæ ſunt, ut inter unam ad alteram usq; decem palmi aut plures interſint. Sed ſi ambæ intra decem fuerint, licet utraq; parietem fecerit, in æternum tamen ſe invicem prohibent, donec miſcuerint.

ANNOTATIO LXXV. AD MISCH. IX. & X.

חצר שהיא פחותה וכו׳ pag. 36.

Si atrium aliqvod minus &c.

Non effundunt in eo aqvas in Sabbatho: nam intra qvatuor (plenas) ulnas, aqvæ, qvibus homo qvotidie uti ſolet juxta conditionem ſuam, abſorbetur in loco ſuo, nec in locum publicum exeunt; intra id verò, qvod qvatuor ulnis minus eſt, non abſorbentur in loco ſuo, ſed in locum publicum exeunt. עוקה eſt fovea. *Continentem duas ſeas:* propterea qvod hæc hominis conditio ſit, ut duæ ſeæ aqvarum in ſingulos dies ipſi ſufficiant. *A foramine & deorſum:* ut cavitas foveæ duas ſeas contineat, anteqvam aqvæ ad foramen, qvod in ora ejus eſt, & per qvod in locum publicum effluunt, pertingant. *Sive foris fuerit, ſive intus:* ſive fecerit (qvis) foveam in atrio, ſive fecerit eam in loco publico. *Oportet* לקמור *in fornicis formam ædificare:* ut extruatur ſuper ea aliqvid in forma fornicis ſuperius cooperte, ut ſit diſtincta (fovea) à loco privato. ביב eſt foſſa facta, ut aqvæ, qvæ in atrio effunduntur, in locum

publicum effluant: eaq; fornicata (seu fornice ornata) per tractum (seu spatium) qvatuor ulnarum versus locum publicum. Nam qvatuor ulnæ mensura sunt, intra qvam duæ seæ aqvarum, qvæ homini in singulos dies sufficiunt, absorbentur. *Effundunt in medium ejus:* Si qvidem aqvæ consumuntur, nec in locum exeunt publicum. *Non effundet super os foveæ* (vel *fossæ*:) qvia namq; in eam ipsam effundit, effluunt manifeste & in locum publicum exeunt: qvod qvi videt, dicit, qvod prope exitum ejus effuderit eas in locum publicum. Decisio verò est juxta Sapientes. *Conjunguntur in qvatuor ulnas:* si atrium cum exedra qvatuor ulnas qvadratas habuerit, conjunguntur, licitumq; est aqvas in medium ejus (atrii) effundere, nec fovea opus est.

Annotatio LXXVI. ad Mischn. XI.

Pag. 37.

וכן שתי דיוטאות וכו׳

Et sic duo conclavia &c.

דיוטאות sunt conclavia, qvorum unum è regione alterius, ita ut atrium qvatuor ulnis minus, in qvo aqvas suas effundant, ante ipsa sit. *Si nonnulli:* sc. filii conclavis unius fecerunt foveam in atrio, sed filii alterius non fecerunt. *Si, qvi non fecerunt foveam, prohibiti sunt:* omni eo tempore, qvo non miscuerint. Nam si permitteretur his uti fovea istorum; eò deventuri essent, ut vasa cum rebus effundendis è domibus exportarent, & manifestè in atrium deportarent usq; ad oram foveæ pedibus suis. Atqvi hic (qvi istud faceret) foret transferens in atrio, in qvo non miscuisset.

Cap. IX.

Annotatio LXXVII. ad Mischn. I.

Pag. 37.

כל גגות העיר וכו׳

Omnia tecta urbis &c.

Omnia tecta urbis (cujuscunq;) potestas una sunt: Et licet habitationes divisæ deorsum fuerint duobus hominibus, omni tamen modo tectorum, qvorum usus non est perpetuus, potestas divisa non est; Et si vasa in uno tecto suam sedem Sabbathicam nacta fuerint, in alterum illa transferre licet. Modo tectum [unum] non fuerit altero altius decem palmis. Nam si [unum] discrepaverit à reliqvis decem palmis ratione altitudinis, prohibitum erit transferre ex illo in tecta [reliqva.] Ratio rei desumta est à clivo decem palmos alto, & qvatuor palmos lato in loco publico, ne qvis eo progrediatur, ut in humeros [qvid] elevet illius beneficio. *Unumqvodq; est potestas pro se ipso:* & nisi habitationes, qvæ sub illis sunt, miscuerint, prohibitum est ex uno in alterum transferre. Rabbi Schimeon plus omnibus indulget, dicitq;: Tecta

& atria, & Karpephoth, qvæ spatio duarum searum majora non sunt, qvandoqvidem usus eorum nec uni rei certæ destinatus, nec perpetuus est, una potestas sunt, & sine mixtura ex uno in alterum transferunt; Etsi tecta decem palmis vel pluribus altiora aut decem palmis, vel qvicqvid infra est, depressiora fuerint. Nam juxta R. Schimeonem mixturæ atriorum introductæ non sunt, nisi propter vasa domus. *Vasis qvæ sedem Sabbathicam in iis habent:* vasa, qvæ sedem Sabbathicam in aliqvo illorum nacta sunt, ex uno in alterum traducunt. *Non autem vasis, qvæ sedem Sabbathicam nacta sunt intra domum;* & qvæ deportavit (qvis) in atrium, beneficio hujus, qvod filii atrii miscuerunt: illa, inqvam, transferre ex uno atrio in aliud atrium prohibitum est, si nō simul duo atria miscuerunt. Decisio est juxta R. Schimeonem.

ANNOTATIO LXXIIX. AD MISCHN. II. pag. 37.

גג גדול סמוך וכו׳

Si tectum magnum contiguum &c.

Magnum licitum est: ad educendum in illud vasa domus, qvæ sub eo est; nec filii (seu domestici) parvi illud prohibent. Nam respectu magni ruptura hæc ostium (qvasi qvoddam) est, & licitum per clausuras prominentes partim hinc, partim istinc in lorica, qvæ circa tecta est; ut adeò habeatur pro obstructione: modo ruptura decem palmis major non fuerit. *Verum parvum prohibitum est:* qvo minus in illud vasa domus educantur. Filii namq; magni prohibent illud; qvandoqvidem ruptum est in plenitudine sua (seu totum.) *Tum magnum licitum:* propter clausuras, qvæ relictæ sunt utrinq;, ruptura hæc erit qvasi ostium. *Parvum verò prohibitum:* qvandoqvidem in plenitudine sua (totum) perruptum est. Hoc verò tantummodo, qvum ante Sabbathum perruptum fuerit. Sed si in Sabbatho perrumpitur, etiam parvum licitum est: qvandoqvidem enim aliqva Sabbathi parte, anteqvam perruptum est, licitum fuit, in totum Sabbathum licitum erit. *Si atrium (aliqvod) perruptum fuerit versus locum publicum:* dum paries, qvi locum publicum spectat, in plenitudine sua (seu totus) aut ultra (saltem) decem palmos corruit. *Reus fit:* qvia in loco publico est. *Liber est:* prohibitum ipsi tamen; qvia non est locus publicus; sed Carmelith. Decisio est juxta Sapientes.

ANNOTATIO LXXIX. AD MISCH. III. pag. 38.

חצר שנפרצה וכו׳

Si atrium aliqvod perruptum fuerit &c.

A duobus ventis suis: ab uno qvidem vento, sed qvi duos ventos includit, e. g. si perruptum fuerit in cornu anguli: licet ruptura decem palmos

non habuerit. Hic namq; in cornu anguli pro porta non reputatur. Portam namq; in cornu anguli homines facere non solent. At ruptura decem palmos excedens, etiam ab uno vento, prohibet. *Item si domus perrupta fuerit à duobus ventis suis:* Qvando perrupta fuerit in cornu anguli, & pars de hoc pariete, & pars de isto pariete ceciderit, ita ut trabs non extendatur protendaturq; super locum perruptum. Sed si trabs protensa fuerit super locum rupturæ, ruptura domum non prohibet. Dicimus namq;: extremitas trabis descendit, & obstruit. *Permissa sunt in illo ipso Sabbatho:* Qvum in parte ejus permissa fuerint. *Inseqvens proxime:* in Sabbathum inseqvens. *Rabbi Jose dicit: si permissa &c.* q. d. Qvemadmodum prohibita sunt in proximè seqventi; sic prohibita sunt in hoc ipso Sabbatho. Et decisio qvidem est juxta R. Josen. Nam non dicimus: si pars Sabbathi permissa fuerit, permissum erit totum, nisi de re commixtionis; qvod sc. qvando fuerit res, qvæ beneficio commixtionis permissa sit in parte Sabbathi, emerserit autem (alia) res in illo ipso Sabbatho, qvæ sufficiens sit, ut per eam mixtura irrita reddatur, mixtura tamen irrita non reddatur: ideo qvod, qvum pars Sabbathi permissa fuerit, totum etiam permissum sit. Verum de loco, in qvo parietes ante Sabbathum fuerunt, sed parietes ejus perrupti sunt in Sabbatho, non dicimus: Qvandoqvidem pars Sabbathi permissa fuit, totum permissum est.

ANNOTATIO LXXX. AD MISCH. IV.

pag. 39.

הבונה עלייה על וכו'

Si qvis ædificaverit conclave &c.

Super duabus domibus: qvæ sunt à duobus lateribus loci publici; transferunt sub (isto) conclavi: nam extremitas trabis utrinq; descendit, & obstruit. *Similiterq; pontes aptos:* qvibus sint parietes interius in duobus lateribus. *Mistent pro introitu* aperto: cum duos habeat parietes. Putavit namq; (R. Jehudah:) si qvis introitus duos parietes juxta legem habuerit, erit locus privatus. Sed decisio non est juxta R. Jehudam.

CAP. X.

ANNOTATIO LXXXI. AD MISCHN. I.

pag. 39.

המוציא תפלין וכו'

Si qvis exportaverit Thephillin &c.

Si qvis exportaverit Thephillin? in agrum (h. e.) in locum, ubi custodita non sunt. *Par post par:* unum in capite, & alterum in brachio; qvemadmodum ea in profesto induit. Atq; hoc est זוג Par. Redit autem

tem

tem subinde, & introducit par post par, donec omnia introduxerit. Existimavit (hic Doctor:) Sabbathum est tempus Thephillin, nisi qvod Sapientes decretum fecerunt (prohibitorium) ex solicitudine, ne forte lorum solvatur, portetq; secum (aliqvis) in manu sua. Cæterum (pergit idem) si qvis plura, qvam par, induerit, est contra (interdictum:) ne addas (qvicqvam.) Qvando verò istud interdictum, ne addas, accesserit, fiunt ista super illo onus, sicut (qvodvis aliud) onus. Sed Rabban Gamaliel existimavit: Sabbathum non est tempus Thephillin: atq; hæc ratio est, qvare Doctores nostri ereptionem (eorum) permiserunt; qvod nimirum ornamentum sint, hinc introducere qvis illa poterit, duo paria post duo paria; cum duo paria ornamentum sint. Siqvidem legimus: Locus est in capite, ad ponendum in eo duo Thephillin: qvantò verò magis, qvum ornamentum fuerint, licita erunt? Nec interdictum, ne addas, hic locum habebit; qvum hic nullum omninò de Thephillin præceptum sit, sed se habeant, ut reliqva communia ornamenta. Verum decisio non est juxta Rabban Gamalielem. *De Veteribus:* qvorum nodus agnoscitur. Hæc namq; certò Thephillin sunt, & suam habent sanctitatem, prohibitumq; est, in loco contemto illa relinqvere. Sed *propter nova* non profanant Sabbathum, ut illa introducant. Fortè namq; vulgare aliqvod amuletum sunt, Nec sanctitatem habent: nisi illa qvæ facta sunt juxta morem eorum, & titulo eorum. צבתים sunt, qvando singula paria colligata sunt seorsim: כרוכים, qvum multa simul. *Tenebras super illis expectat:* manet, & custodit illa ibi, usq; dum tenebræ obortæ fuerint; & ubi tenebræ fuerint, omnia simul introducit; & qvidem, qvemadmodum multa simul sunt. Nam si par post par secum portaret, absportatio eorum ante noctem non absolveretur. Qvod si tamen sic se res habuerit, ut introductio eorum in domum ante noctem absolvi possit; par post par introducit, sicut (supra) diximus. *In periculo tamen:* qvum decretum persecutionis fecerint, ne Thephillin applicentur. Cæterum Mischnæ aliqvid deest. Vult autem ita dicere: de qvo verba dicta sunt? de periculo persecutionis; sed si qvis timuerit expectare ibi propter latrones, portat illa secum paulo minus, qvam ad qvatuor ulnas, iteratis subinde vicibus.

ANNOTATIO LXXXII. AD MISCHN. II.

ר״ש אומר נותנן וכו׳

Rabbi Schimeon dicit; dat illa &c. pag. 39.

Dat illa socio suo: & non portat illa paulo minus, qvam qvatuor ulnas, qvando sibi à latronibus timet: ob casum, ne fortè transferat illa ab initio qvatuor ulnarum usq; ad finem earum. Et decisio qvidem est juxta

R. Schi-

R. Schimeonem. *Sic etiam filium suum*, qvem Mater ejus in agro peperit in Sabbatho, dat socio suo. Atq; hoc melius est, qvam si transferat eum paulo infra qvatuor ulnas, iteratis subinde vicibus. *Etiam extra terminum Sabbathicum:* qvando de dolio publicato loqvuntur. Nam si dominos (suos) habeat; hypothesis nobis est: bestia & vasa sunt sicut pedes dominorum. Cæterum existimavit R. Jehudah, qvod bona publicata sedem Sabbathicam nullam acqvirant. *Responderunt illi:* Hic qvi dixit (respondit) istud, est Rabbi Juchanan filius Nuri: cujus ejusdem dogma est, qvo dixit: bona publicata sedem suam Sabbathicam in suo loco acqvirunt. *Non ibit istud ulterius, qvam pedes possessoris ejus:* q. d. si haberet dominos, qvi non miscuissent, non abiret, nisi ad bis mille ulnas: nunc itaq; (ubi non habet dominos) etiam non ibit nisi ad bis mille ulnas à loco sedis Sabbathicæ. Sed decisio est juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO LXXXIII. AD MISCH. III.

היה . קורא בספר וכו'

pag. 40.

Si qvis legerit in libro &c.

Si qvis legerit in libro: omnes libri eorum fuerunt convolubiles; qvemadmodum apud nos liber legis. אסקופה est qvædã porticus species, qvæ ante januam domus: est autem locus Carmelith. *Tum convolvit eum versus se:* qvandoqvidem extremitas ejus una in manu ejus est. *Usq; ad decem palmos:* inferiores (seu deorsum) contiguos solo loci publici. Nam si non contraxerit manu sua, erit constrictus per legem. Concludimus itaq;: si contrahit manu sua, idem est ac si non contrahat manu suâ. In Gemara verò objicitur: & ecce, non qvievit! q. d. Etiamsi pertigerit usqve ad decem palmos inferiores, non tamen hîc interdictum est legis, si maximè foret pro ipso (excusando) istud: si contrahit manu suâ &c. qvum non qvieverit in loco publico. Respondetur autem: Qvando fuerit ibi paries declivis, reqvieveritq; liber super prominentia parietis decem palmorum inferiorum, idem erit, ac si in loco publico reqvievisset. Ubi si non foret pro ipso τὸ si contrahit manu sua &c. esset reatus ex lege (oriundus,) si ad se retraxisset. Mischnæ itaq; aliqvid deest, & sic vult tradere: si pertigerit usq; ad decem palmos à terra, invertit eum super scripturam: Qvo de verba hæc dicta sunt? de pariete declivi, super qvo qvievit; sed qvod ad parietem non declivem, convolvit eum versus se; verba sunt R. Jehudæ: nam R. Jehudah dixit: si maximè non abfuerit à terra nisi plenitudinem acus, convolvit eum ad se: eò qvod reqviramus reqviescentiam super qvantulumcunq; sit. *Invertit eum super scripturam:* ita ut literæ obvertantur parieti, ne adeò in contemtu projectus sit. Relinqvit autem eum ibi, usq; dum tenebræ oboriantur. *Res ex constitutione Rabbinorum*

binorum sancita: cujusmodi ista est, qvum contraxerit eum manu sua. Siqvidem non est, nisi constitutio Sabbathica Doctorum nostrorum, si conatus fuerit eum convolvere ad se. Nam non erit reatus ex lege, nisi exiverit liber totus è manu ejus, & in loco publico qvieverit; ille verò sustinuerit dimovere è loco publico & in loco privato ponere. Sed non est decisio juxta R. Schimeonem.

ANNOTATIO LXXXIV. AD MISCHN. IV.

זיז שלפני חלון וכו׳

Si prominentia ante fenestram &c.

Pag. 40.

זיז *Prominentia*: est lapis aut lignum prominens ex pariete super aërem loci publici, altum decem palmos à solo loci publici. *Ponunt super illam*: filii conclavis. *Et auferunt ab illa*: qvia aër loci publici non surgit, nisi usq; ad decem palmos. Hoc autem, qvod ponunt super illam, non nisi de ejusmodi vasis, qvæ franguntur, verum est; non autem de vasis, qvæ non franguntur; ne fortè in locum publicum decidant, & (homo) illa tollere audeat. *Consistere potest homo in loco privato*: (e.g.) in domo, aut super tecto; & sumere rem aliqvam hinc, atq; istuc in loco publico ponere. Licet verò caput & major pars ejus non sint in loco publico, in loco sc. rei (istius:) attamen non timemus, ne fortè ad se attrahat. *Modo non eduxerit extra qvatuor ulnas*: intra qvas posita fuerat.

ANNOTATIO LXXXV. AD MISCHN. V.

לא יעמוד אדם וכו׳

Non stabit homo &c.

pag. 41.

Et mingere in locum publicum: nam educit è loco privato in locum publicum. Qvod si minxerit, reus erit peccati. Et licet (si aliqvis reus fieri debeat) reqviramus dimotionem è loco, in qvo qvatuor ulnæ qvadratæ sunt: urina tamen, nec non sputum sunt (æstimata;) qvasi res in loco, qvi qvatuor ulnas qvadratas habet, repositæ. *Etiam qvum* נתלש *evulsum fuerit sputum ejus*: h. e. qvando convolvitur, & convertitur in ore ejus. Sed non est decisio juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO LXXXVI. AD MISCHN. VI.

לא יעמוד אדם וכו׳

Non stabit homo &c.

pag. 41.

Et bibet in loco publico: Hæc verba intelligenda sunt de vasis, qvibus ille opus (alias) habet. Timemus namq;, ne eò progrediatur, ut secum sumat (& educat.) Qvod verò ad vasa, qvæ (aliàs) illi necessaria non sunt, res licita est: licet caput suum & majorem sui partem in locum publicum

non immiserit. *Et sic in torculari (se res habet:)* qvod decimas attinet. Nimirum, si caput suum & majorem sui partem immiserit (qvis) in torcular, sine decimis (datis) bibere potest; qvia erit bibitio fortuita. Verum extra torcular bibere sine decimis potestatem non habet: qvum sit bibitio fixa (& non fortuita.) קולט idem est ac תופס Recipiens: qvasi diceret, accipit de aqvis defluentibus, & bibit המזחילה Est structura qvædam descensus (seu declivis,) facta juxta parietem, in qva aqvæ defluunt. Et propterea vocatur מזחילה; Qvia qvævis res, qvæ super pariete vel super solo ambulat aut reptat vocatur זוחל: Qvemadmodum dicitur (Deut. XXXII. v. 24.) זוחלי עפר serpentia in pulvere. *Infra decem palmos:* Ita legimus; vult autem dicere: stabit homo in loco publico, & recipiet vase intra decem palmos de aqvis descendentibus è stillicidio. Recipit autem tantummodo: sicut in Gemara expositum est. Non autem admovebit aut applicabit os suū, aut vas (aliqvod) stillicidio, qvod intra tres palmos à tecto abest: licet fuerit infra decem palmos (à solo.) Qvæ verò ratio? Qvia positum est juxta longitudinem parietis, & intra tres palmos à tecto, sicut tectum est: siqvidem tum erit qvasi educens è tecto, qvod locus privatus est, in locum publicum. *Et è canali omni modo bibit.* q. d. tam recipit, qvam admovet (os aut vasa:) nam canalis perpetuo prominet, & in locum publicum exit. In Gemara sic interpretantur hoc: si non habebit canalis qvatuor palmos qvadratos; ut potestatem sibi ipsi non discriminet.

Annotatio LXXXVII. ad Misch. VII.

בור ברשות הרבים וכו׳

pag. 41.

Si fovea fuerit in loco publico &c.

Cujus labrum fuerit altum decem palmos, è fenestra, qvæ supra illam hauriunt: Postqvam namq; Chuliah ejus h. e. labrum, qvod circa illam circumcirca est, decem palmos altum; jam verò hypothesis nobis est, qvod locus publicus non ultra decem palmos surgat, sed (deinceps) locus liber sit: ideò hauriunt è fenestra, qvæ supra illam est, in Sabbatho. Siqvidem è loco privato in locum privatum educunt per medium locum liberum. Imò licet fovea (s. cisterna vel puteus) à pariete fenestræ destiterit qvatuor palmos: nihilominus ex ea hauriunt. Nam hic locus publicus inter foveam & fenestram, tempore illo, qvo aqvas hauriunt, discrimen facere neqvit; sed locus liber tantum erit. Sic etiam *sterqvilinium in loco publico, altum decem palmos,* locus privatus est. Nec soliciti sumus, ne fortè de sterqvilinio aliqvid auferatur, consistatq; infra decem palmos, veniatq; ad effundendum, sicut qvi dimovet (qvid è loco in locum.) Id verò tantum (accipiendum est) de sterqvilinio plurium, qvod ad everrendum factum non est; sed in sterqvili-

qvilinium unius, qvod ad everrendum factum, nihil in Sabbatho effundunt. Timemus namq; , ne fortè illud everrat, reddaturq; locus publicus.

ANNOTATIO LXXXVIII. AD MISCH. IIX.

אילן שהוא מיסך וכו׳

Si arbor aliqva obtexerit &c.

pag. 42.

Obtexerit: dum corpus ejus ab omnibus lateribus ejus circumcirca deorsum sese demittit. *Transferunt sub ea:* qvandoqvidem enim corpus ejus nonnisi tres palmos supra terram eminet, erunt qvasi qvædam appendices terræ, deprehendenturq; qvasi parietes: atq; ideò licitū erit transferre sub illa (arbore.) Interim omnino aërem illum, qvi inter corpus (arboris) & terram est, palcis aut stipulis, aut similibus rebus implere oportet, & colligare corpora (seu ramos,) ut ventus ea non moveat. Nullus namq; paries, qvi coram vento qvalicunq; (seu qvotidiana levi aura) consistere neqvit, paries (verus) est; nec intra illum transferunt, nisi intra spatium duarum searum, qvæ sunt septuaginta ulnæ cum Scherajim. Nam intra nullum parietem, cujus usus est pro spatio, h. e. ad custodiendum spatium agrorum & vinearum, non autem, ut ibi habitetur, transferunt, nisi intra spatium duarum searum. *Non sedebit super illis:* siqvidem (tum) usus arboris interdictus est: ob casum; ne fortè evellat. Qvod si altitudo earum non fuerit trium palmorum, tum sicut solum erunt, licitumq;, ut super illis sedeat. *Janua, qvæ in destinato:* si area fuerit post domos, & janua ejus non fuerit affixa cardinibus, ut reliqvæ januæ, sed erecta (tantum) ante ostium, ita ut, qvando aliqvis aperit, januam super terram projicit. וחרקין h. e. Et spinis: qvas sc. præparavit, ut rupturam illis claudat. Et sic *mattis* ex calamis. Omnia ista alligata non sunt, nec in loco suo fixa: sed qvando aperire volunt, projiciunt illa super terram. Ideò illis non claudunt: qvia apparet qvasi structura, nisi fuerint decem palmos supra terrā alta Tunc namq; non apparet qvasi structura, atq; adeò illis claudūt.

ANNOTATIO LXXXIX. AD MISCHN. IX.

לא יעמוד אדם וכו׳

Non stabit homo &c.

pag. 42.

Non stabit homo in loco privato: & sumet clavem in loco publico repositam, aperietq; illa ostium tabernæ in loco publico sitæ: si maximè à loco clavis usq; ad ostium qvatuor ulnæ non fuerint: ob casum, ne forte clavem ad se introducat. Faciet tamen sibi parietem, stabitq; in medio ejus, & aperiet, clavdetve. *Objecerunt illi:* Annon verò, qvid factum sit in foro saginatorum, audiverunt? Ita Doctores nostri ad R. Meirum, Nam qvemadmodum

modum ille dixit: non ſtabit homo in loco privato, & aperiet in loco publico &c. Sic etiam dicere coactus eſt: non ſtabit homo in loco Carmelith, & aperiet in loco publico, aut in loco publico, & aperiet in loco Carmelith. Atq; ideò objecerunt illi forum ſaginatorum, qvod Hieroſolymis fuit. Fuit namq; locus Carmelith. Siqvidem, qvùm januæ ejus noctu clauſæ fuerint, locus publicus vocari non potuit. Itaq; homo fuit in loco privato, & feneſtra, in qvam clavem repoſuerunt, (etiam) fuit locus privatus; ſteterunt autem in loco Carmelith, qvando aperuerunt in loco privato. פטמין ſunt lanii, qvi beſtias ad mactandum (illas) ſaginant. Cæterum non eſt deciſio juxta R. Mëir: neq; qvoad locum publicum, neq; qvoad locum Carmelith. צמרים ſunt, qvi lanam vendunt.

ANNOTATIO XC. AD MISCH. X.

pag 42.

בגר שיש בראשו וכו'

Vectem in cujus Capite eſt &c.

נגר Eſt qvædam vectis ſpecies, qvem parietibus aut ſuperliminari inſigunt, ad claudendum illo januam. גלוסטרא eſt, qvum caput ejus craſſum & rotundum, qvaſi malogranatum aliqvod, fuerit, factumq; in formam piſtilli, qvo pipera tundere poſſunt; etiamſi lex vaſis ei incumbat. *R. Elieſer prohibet*, niſi alligatus & pendulus fuerit. *At R. Joſe permittit*: Et deciſio eſt juxta R. Joſen.

ANNOTATIO XCI. AD MISCHN. XI.

pag. 43.

בגר הנגרר נועלים ולו'

Vecte, qvi alligatus (januæ,) claudebant &c.

הנגרר Eſt vectis alligatus januæ qvidem, ſed non pendulus ab illa: dum funis, qvi illi annexus eſt, longus eſt, ita ut vectis in terram usq; deſcendat. Cæterum de vecte in cujus capite craſſities rotunda (nodus) non eſt, agimus (hic.) Nam eum, in cujus capite craſſities rotunda eſt, jam ſupra R. Joſe permiſit, ſi maximè alligatus non ſit; & deciſio juxta eum eſt. *Claudebant (illo) in ſanctuario*: nam conſtitutio Sabbathica communis (ſeu ſimplex) eſt, nec eſt, (qvi iſtud facit) reverà ædificans; qvum (vectis) alligatus ſit; niſi qvod, qvum pendulus non ſit, appareat qvaſi ædificans. Atqvi conſtitutio Doctorum Sabbathica in ſanctuario non valebat. At מונח *Vectis ſeparatus ſeu relictus*, h. e. qvi planè non eſt alligatus, eſt ſtructura qvædam reverà: qvamvis R. Jehudah exiſtimaverit, non eſſe reverà ſtructuram, ſed apparere tantum qvaſi ſtructuram; jam verò de ſanctuario conſtitutionem Doctores Sabbathicam non conſtituiſſe ullam. *Et qvi alligatus (tantum,) in urbe*: licitus erat, qvum alligatus fuerat, etiamſi non eſſet pendulus. Et deciſio eſt juxta R. Jehudam.

ANNO-

ANNOTATIO XCII. AD MISCH. XII.

מחזירין ציר התחתון וכו׳ pag. 43.

Restituunt Cardinem inferiorem &c.

Restituunt Cardinem inferiorem: januæ. Nam, qvamdiu superior (cardo) non exit, facile est, istum (inferiorem) restituere; ut nulla hîc sit structura. *Sed non in urbe*: ob casum, ne fortè qvis infigat; qvod foret opus (aliqvod.) *Superior autem utrobiq; prohibitus*: nam qvando superior exiverit, tota (janua) demittitur; eritq; (restituens) sicut ædificans. *Rabbi Jehudah dicit &c.* existimavit nimirum, in vasis nullam esse structuram; ut res nihil aliud sit, nisi constitutio Doctorum Sabbathica. Sed decisio non est juxta R. Jehudam.

ANNOTATIO XCIII. AD MISCH. XIII.

מחזירין רטיה במקדש וכו׳ pag. 43.

Restituunt Emplastrum in sanctuario &c.

Restituunt emplastrum: si sacerdos (aliqvis) in Sabbatho ministerium divinum peragere coactus est, & abstulit emplastrum, qvod super vulnere, qvod in manu ipsius, fuit, ut inter carnem ejus & rem ministerii non discriminaret, restituere illud super vulnus post ministerium (peractum) potuit. Nam si non fuisset ipsi licitum illud restituere, impeditus fuisset, qvo minus ministerium suum præstaret. *Sed non in urbe:* ob casum; ne fortè emplastrum liniret (aut emolliret,) reusq; fieret nomine delentis. *Si primum (imponendum:)* ut sc. dum adhuc dies (vesperæ Sabbathi) esset, nondum fuerit alligatum, ipseq; etiam Sacerdos non removerit illud, sic exigente ministerio. *Utrobiq; prohibitum erat:* nec excipimus hic, qvod constitutio Sabbathica in sanctuario nihil valeat. Siqvidem non propter Deum, sed propter seipsum (istud faciebat.) Cæterum qvando Doctores nostri hîc prohibent restitutionem emplastri, non aliter illud est (accipiendum) nisi qvum seposuerit (qvis) super solum. Sed si à manu abstulerit, qvamdiu in manu fuerit, aut si etiam super vas aliqvod posuerit; non autem in solum deposuerit, omnibus in locis illud restituere licet. *Ligabant chordam:* Chordam sc. citharæ Musicæ Levitarunt, qvæ in Sabbatho rupta est. Putabat namq; hic (Doctor Mischnicus,) qvod reparationes præcepti, qvas pridie (Sabbathi) facere qvis non possit, eò qvod ruptura ipso hoc die (Sabbathi) contigerit, Sabbathum pellant. Id tamen tum duntaxat, si in medio (chorda) rupta foret; ita ut non ligaretur nisi ad tempus (breve.) Sed propè claviculos, ubi nodus durabilis foret, prohibitum erat. Et si de novo [inducenda fuit:] ita ut nunqvam ibi fuerit [prius,] cum potuerit pridie facere, prohibitum erat. יבלת *Verruca* est macula in sanctificatis. Dictum namq; est:

est: aut verruca [Levit. XXII. v. 22.] eam verò in sanctuario secabant manu: qvia hic nihil est [prohibitionis,] nisi ex constitutione Doctorum Sabbathica. Siqvidem manu aversa fiebat. Non autem instrumento [secabant:] qvia istud opus perfectum est. Sic namq; etiam in profesto faciunt. Et qvando qvis resecat de animantibus, est sicut qvi lanam detondet.

ANNOTATIO XCIV. AD MISCH. XIV.

pag. 43.

כוהן שלקה באצבעו וכו׳

Sacerdos si in digito læsus est &c.

Circumvolvit circa eum juncum: licet namq; juncus sanet vulnus, qvoniam tamen hîc aliqva est ministerii necessitas; qvum non moris sit, ut plaga ejus videatur in ministerio ejus, potest eam junco obtegere. *Sed non in urbe*: nam sanatio in Sabbatho cadit sub constitutionem Doctorum Sabbathicam, & prohibita est. *Si ad eliciendum sangvinem*: qvando vehementer constringit juncum, ut sangvinem elicere qveat. *Utrobiq; prohibitum est*: qvia tum erit vulnerans. Jam verò opus principale [cujusmodi istud est] non licitum est [etiam] in sanctuario. בוזקים *salem*: [h. e.] tundebant & spargebant salem super clivum, in qvo ad altare ascendebant. Nam nonnunqvam adeò lævis ipsis fiebat, ut ex illo deciderent. Lævem namq; illum reddebant pedibus suis. בוזקים significat contusionem. *Sed non in urbe*: Nam [qvi hoc faciebat] erat corrigens [aliqvid.] *Et hauriebant è puteo captivitatis, & ex puteo magno*: ita nomina eorum erant. Uterq; autem in conclavibus atrii fuit. *Per rotam*: factam, ut situla per eam beneficio funium extraheretur. Cæterum ex his duobus puteis tantum permiserunt aqvam haurire per rotam in Sabbatho; de reliqvis verò puteis prohibitum fuit: ob casum; ne forte [qvis] pro horto suo, aut pro loco sicco hauriret. Qvandoqvidem enim sine labore hauriebant, facilè eò devenire qvis poterat, ut beneficio illius hortum suum, aut locum aridum humectaret in Sabbatho. Ubi autem loci timendum non erat, ne qvis hortum suum aut aridum spatium irrigaret, rota haurire licitum erat. Neq; curabant, qvod sonum ederet. Siqvidem non prohibuerunt ullum sonum, nisi sonum musicum. Et sic etiam licitum est pulsare fores, & sonum edere super janua in Sabbatho: nec qvicqvam hîc refert. *Et è puteo* הקר *scaturiginis*: propterea qvod aqvæ vivæ illi erant, vocat eum puteum הקר scaturiginis, ex significatione מקור fons seu scaturigo. Cæterum fons hic necessarius erat filiis captivitatis in festo solenni, permiseruntqvè illis Prophetæ, qvi inter illos erant, nimirũ Chaggai, & Sacharias, ut ex eo haurirent rota in festo solenni.

lenni. Consecutumq; est ex permissione ejus, ut haurirent ex eo in die festo rotâ etiam in urbe: id qvod in reliqvis fontibus scaturientibus non fiebat.

ANNOTATIO XCV. AD MISCH. XV. & ult.

שרץ שנמצא במקדש וכו׳

pag. 44.

Si reptile immundum inventum fuit &c.

Sacerdos extraxit illud balteo suo in Sabbatho: nec curavit translationem. Qvum constitutio Sabbathica Doctorum in sanctuario non valuerit. בהמיינו h.e. balteo suo. Et licet pollueret balteum, qvi tamen sanctus erat, melius tamen fuit, ut immunditiem in atrio non faceret commorari, qvam ut qværeret (diu) fasciculum lignorum. Interim manibus suis non attingere debebat, ut Sacerdos non pollueretur ipse. Hinc balteo suo illud prehendebat, ut non tangeret. Cæterum reptile non polluit, dum portatur. Neq; balteus, qvi per reptile polluebatur, Sacerdotem, qvum teneret eum, polluere potuit: qvum balteus fuerit primum qvid ratione immunditiei. Jam verò homo & vasa non recipiunt immunditiem, nisi à patre immunditiei. *Per fasciculum lignorum:* qvi est inter simplicia vasa lignea, qvæ immunditiem non recipiunt. *Ne multiplicaretur immundities:* polluendo balteum mundum. Melius namq; illi, ut (aliqvandiù) relinqveret illud (reptile) ibi, & qværeret fasciculum, qvam ut immunditiem multiplicaret. Et decisio qvidem est juxta R. Jehudam. *Unde extrahebant illud:* sc. in Sabbatho. *E templo, & è porticu:* sed in atrio, si repertum ibi fuit, operiebat illud olla, &, usq; dum tenebræ oborirentur, relinqvebat. *Circa qvemcunq; locum rei fiebant, propter contumaciam qvidem, excisionis:* si qvis eò cum immunditie intraret; id verò est integrum atrium. *Ex illo extrahebant illud; in reliqvis autem omnibus locis invertebant super illud ollam:* פסכתר est olla ahenea. Chaldaicè namq; τὸ סירותיו ollas ejus (Exod. XXVII. v. 3.) versum est, פסכתרוותיה. (Invertebant autem ollas) ad contegendum illud (reptile,) donec tenebræ oborirentur. Decisio est juxta R. Akibam. *Rabbi Schimeon dicit: Qvemcunq; locum permiserunt tibi Sapientes &c.* Rabbi Schimeon dissentit à Doctore primo, qvi supra dixit: Ligabant chordam in sanctuario, & existimat, qvod chordam, qvæ rupta est, non ligent, nisi per עניבה connexionem, qvæ per constitutionem tantum Sabbathicam Doctorum prohibita est, ut adeò propter eam reatum legis (divinæ) incurrere qvis neqveat. Nullo autem (inqvam) modo ligent ejusmodi nodo, propter qvem reatum legis incurrere possit. Dixit propterea R. Schimeon Docto-

Doctori Mischnico primo: Ne mireris de me, qvod ego hic rigorosior sim; cum circa terminos Sabbathicos indulgentior fuerim multò, dixerimq;, qvod, etiamsi qvis extra terminum Sabbathicum qvindecim ulnas exiverit, retrogredi tamen possit. Nam qvod ad terminos Sabbathicos; de tuo dederunt tibi (Doctores mecum aliqvid:) propterea qvod sciamus (probe,) istas qvindecim ulnas non esse extra terminum Sabbathicum: siqvidem de mensoribus terminorum Sabbathicorum, qvi signa in fine terminorum Sabbathicorum figunt, certum nobis est, qvod terminum Sabbathicum in fine bis mille ulnarum non figant; sed intra terminum Sabbathicum subsistant. Idqve propter errantes, qvi qvum signum non norunt, nonnunqvam ultra illum (terminum Sabbathicum) egrediuntur nonnihil, revertunturq;. Propterea ergo in terminis Sabbathicis indulgentior extiti. Sed qvod ad ligaturam chordæ in sanctuario; qvum non permiserint (qvicqvam) in sanctuario, nisi (aliàs) constitutione Doctorum Sabbathica prohibitum, ego rigorosior sum dicoq;, qvod tantummodò connexionem, עניבה dictam, qvæ constitutione Sabbathica prohibita est, permiserint; non autem, ut nodus firmus ligetur, propter qvem nonnunqvam (saltem) reatus legis incurritur.

Verum decisio juxta R. Schimeonem non est.

FINIS.

